

ശ്രീ മഹാഗണപതയേ നമഃ
ശ്രീ ഗുരുഭ്യോ നമഃ, ഹരിഃ ഓം

കൃഷ്ണ യജുർവേദീയ തൈത്തിരീയ ബ്രാഹ്മണം

അച്ചിട്രം, അശ്വമേധം & കാടകം

തൃതീയാഷ്ടം -പ്രപാഠകഃ 7- 12

Version Notes:

This is now the current Version 1.1 dated August 31, 2020.

1. This replaces the earlier version 1.0 dated Jan 31, 2020.
1. This version has been updated with the errors found and reported till Aug 15, 2020.
2. Required convention, style and presentation improvements or standardisations has been done wherever applicable.

Earlier Versions

1st	Version Number	1.0 dated 31st Mar 2019
2nd	Version Number	1.0 dated 31st Jan 2020

Table of Contents

3. കൃഷ്ണ യജുർവേദീയ തൈത്തിരീയ ബ്രാഹ്മണം	9
3.7 തൃതീയാഷ്ടകേ സപ്തമഃ പ്രപാഠകഃ അച്ഛിദ്രം കാന്ധം പ്രായശ്ചിത്തേന മന്ത്രൈശ്ച യജ്ഞച്ഛിദ്രപൂരണാദച്ഛിദ്രമുച്യതേ	9
3.7.1 അനുവാകം 1 - ദർശപൂർണ്ണമാസേഷ്ടവിഷയാണി കാനി ചിത്പ്രായശ്ചിത്താനി.....	9
3.7.2 അനുവാകം 2 -അഗ്നിഹോത്രസാംനായുസാധാരണാനി പ്രായശ്ചിത്താനി	14
3.7.3 അനുവാകം 3 -മുഖ്യാഗ്നൃസംഭവേസ്മനുകല്പാഃ ഹോമാധാരാഃ.....	18
3.7.4 അനുവാകം 4 -ഐഷ്ടികയാജമാനമന്ത്രാഃ	21
3.7.5 അനുവാകം 5 - ഐഷ്ടികയാജമാനമന്ത്രാഃ.....	29
3.7.6 അനുവാകം 6 - ഐഷ്ടികയാജമാനമന്ത്രാഃ	35
3.7.7 അനുവാകം 7 - സോമാങ്ഗ.ഭൂതേഷു മന്ത്രേഷു ദീക്ഷാമാരദ്യാഗ്നീഷോമയിപശുപര്യന്തേ പ്രയോഗേ ശേഷഭൂതാ മന്ത്രാഃ.	46
3.7.8 അനുവാകം 8 - പശുവിഷയാ അച്ഛിദ്രമന്ത്രാഃ	53
3.7.9 അനുവാകം 9 - ഉപാംശ്വഭിഷവാ മന്ത്രാഃ.....	55
3.7.10 അനുവാകം 10 - സൗമികപ്രായാശ്ചിത്തമന്ത്രാഃ.....	59
3.7.11 അനുവാകം 11 - ദർശപൂർണ്ണമാസപ്രായശ്ചിത്തമന്ത്രാഃ.....	62
3.7.12 അനുവാകം 12 - അഗ്നിഷ്ടോമാദൗ യജമാനജപ്യാ മന്ത്രവിശേഷാഃ	65
3.7.13 അനുവാകം 13 - അവഭൃഥേ കർമ്മണി ഋജീഷപ്രോക്ഷണമന്ത്രാഃ...	68
3.7.14 അനുവാകം 14 - അവഭൃഥേ കർമ്മണി സേചനാദിമന്ത്രാഃ.....	71
Appendix (of expansions)	76
3. കൃഷ്ണ യജുർവേദീയ തൈത്തിരീയ ബ്രാഹ്മണം	82

3.8	തൈത്തിരീയ ബ്രാഹ്മണേ തൃതീയാഷ്ടകേ അഷ്ടമഃ പ്രപാഠകഃ - അശ്വമേധബ്രാഹ്മണം വൈശ്വദേവം കാന്ധം തത്ര പ്രഥമമഹഃ...82	
3.8.1	അനുവാകം 1 - സാംഗ്രഹണേഷ്ടയാദയഃ യാജമാനസംസ്കാരാഃ... 82	
3.8.2	അനുവാകം 2 - ബ്രഹ്മൗദനാഭിധാനം83	
3.8.3	അനുവാകം 3 - രശനയാശ്ശബന്ധനം.....85	
3.8.4	അനുവാകം 4 - അശ്വസ്യ ജലേഽവഗാഹനം..... 88	
3.8.5	അനുവാകം 5 - അശ്വസ്യ പ്രോക്ഷണം മഹർത്രിജാം..... 90	
3.8.6	അനുവാകം 6 - ഭൂമൗ പതതാം ബിന്ദൂനാമഭിമന്ത്രണം 92	
3.8.7	അനുവാകം 7 - അമാധാർയുപ്രോക്ഷണം95	
3.8.8	അനുവാകം 8 - അശ്വചരിതാനാമശ്വരൂപാണാം ച ഹോമാഃ..... 97	
3.8.9	അനുവാകം 9 - അശ്വസ്യ നാജ്ഞാമഭിവാചനം, ഉദ്സർഗശ്ച 99	
3.8.10	അനുവാകം 10 - ദീക്ഷാഭിധാനം തത്ര വൈശ്വദേവഹോമഃ.....102	
3.8.11	അനുവാകം 11 - വൈശ്വദേവഹോമമന്ത്രവ്യാഖ്യാനം 104	
3.8.12	അനുവാകം 12 - അശ്വസംചരണവത്സരേ പ്രതിദിനം ദേവയജനദേശേ കർതവ്യമിഷ്ടിത്രയമഭിധീയതേ.....106	
3.8.13	അനുവാകം 13 - സംവത്സരാർദ്ധമുഖ്യസ്യുഗ്രോരുപസ്ഥാനം ...107	
3.8.14	അനുവാകം 14 - അന്നഹോമാഃ. ത്രിരാത്രരൂപസ്യുഗ്രോശ്വമേധസ്യ പ്രഥമദിനരാത്രൗ110	
3.8.15	അനുവാകം 15 - തത്പ്രകാരവിശേഷം..... 113	
3.8.16	അനുവാകം 16 - വിവരണമേതയോഃ.....114	
3.8.17	അനുവാകം 17 - സപ്തകാന്ധഗതാനഹോമാനുവാകാ വ്യാഖ്യാനേ117	
3.8.18	അനുവാകം 18 - സപ്തകാന്ധഗതാനഹോമാനുവാകാ വ്യാഖ്യാനേ120	
3.8.19	അനുവാകം 19 - ഔപസഥ്യദിനേ യുപപ്രയോഗാഃ..... 124	
3.8.20	അനുവാകം 20 - യുപാനാം സ്ഥാനാദയഃ.....125	

3.8.21 അനുവാകം 21 - ചേതവ്യാഗ്നയാദേർവിശേഷഃ	128
3.8.22 അനുവാകം 22 - ഉക്ഥ്യാഖ്യേ ദിതീയേഹനി ബഹിഷ്ഠവമാനേ അശ്വസ്യോദ്രാത്യത്വം	130
3.8.23 അനുവാകം 23 - അശ്വേ പര്യഗ്ന്യപ്രയന്താനാം പശൂനാം നിയോജനം	131

3. കൃഷ്ണ യജുർവേദീയ തൈത്തിരീയ ബ്രാഹ്മണം137

3.9 തൃതീയാഷ്ടകേ നവമഃ പ്രപാഠഃ അശ്വമേധസ്യ ദിതീയ, തൃതീയാഹർവിധാനം.....	137
3.9.1 അനുവാകം 1 - അനുവാകേ അഷ്ടാദശിനാം ഗ്രാഭ്യാണാം	137
3.9.2 അനുവാകം 2 - ചാതുർമാസ്യപശൂനാം പ്രയോഗഃ.....	139
3.9.3 അനുവാകം 3 - രോഹിതാദീനാം പശൂനാം വപാഹോമസാഹിത്യം.....	141
3.9.4 അനുവാകം 4 - അശ്വസ്യ രഥയോജനാലംകാരാദയഃ	143
3.9.5 അനുവാകം 5 - ബ്രഹ്മോദ്യനാമകഃ ഹോത്യബ്രാഹ്മണോസ്സംവാദഃ.....	147
3.9.6 അനുവാകം 6 - അശ്വസ്യ മൂത്രോപചാരഃ സംജ്ഞപനപ്രകാരഃ...	150
3.9.7 അനുവാകം 7 - തത്ര മന്ത്രാഃ	153
3.9.8 അനുവാകം 8 - അശ്വമേധസ്യ തത്പശൂനാം ച പ്രശംസാ.....	155
3.9.9 അനുവാകം 9 - ഉത്തമേഹനി പ്രശവഃ.....	157
3.9.10 അനുവാകം 10 - മഹിമാദിധാനൗ പ്രഹൗ	159
3.9.11 അനുവാകം 11 - ശരീരഹോമാഃ സിഷ്ടകൃദാദയശ്ച.....	160
3.9.12 അനുവാകം 12 - തദ്യുഭയഹോമധ്യവർത്യശ്ചസ്തോമീയഹോമഃ....	162
3.9.13 അനുവാകം 13 - സംവത്സരാനുഷ്ഠാനമിഷ്ടീനാം.....	164
3.9.14 അനുവാകം 14 - താസസിഷ്ടീഷു ബ്രാഹ്മണരാജന്യയോർഗാനം...	165
3.9.15 അനുവാകം 15 - അവഭൃഥഹോമവിശേഷാഃ.....	168
3.9.16 അനുവാകം 16 - ഉപാകരണമന്ത്രവ്യാഖ്യാനാദിഃ	170

3.9.17	അനുവാകം 17 – അശ്വസ്യ രോഗാദിനിമിത്തം പ്രായശ്ചിത്തം....	172
3.9.18	അനുവാകം 18 – ബ്രഹ്മാദനാ ഉച്യന്തേ.....	174
3.9.19	അനുവാകം 19 – വിഭുത്വാദിഭിഃ ദാദശഭിർഗുണൈരശ്വമേധപ്രശംസാ.....	175
3.9.20	അനുവാകം 20 – അശ്വസംജ്ഞപനപ്രകാരം.....	177
3.9.21	അനുവാകം 21 – ഉത്തരവേദ്യുപവാപഃ.....	179
3.9.22	അനുവാകം 22 – ഋഷഭാലംഭഃ.....	180
3.9.23	അനുവാകം 23 – അശ്വാവയവേഷുപാസനം.....	182

3. കൃഷ്ണ യജുർവേദീയ തൈത്തിരീയ ബ്രാഹ്മണം188

3.10 തൃതീയാഷ്ടകേ – കാഠകേ പ്രഥമഃ പ്രശ്നഃ – സാവിത്രചയനം 188

3.10.1	അനുവാകം 1 – അനുവാകേഷു നവസു ലേഖാസു നാഭ്യാം ചേഷ്ടകോപധാനം സ്വയമാത്യുണ്ണോപധാനം ചോച്യതേ.....	188
3.10.2	അനുവാകം 2 – അനുവാകേഷു നവസു ലേഖാസു നാഭ്യാം ചേഷ്ടകോപധാനം സ്വയമാത്യുണ്ണോപധാനം ചോച്യതേ.....	191
3.10.3	അനുവാകം 3 – അനുവാകേഷു നവസു ലേഖാസു നാഭ്യാം ചേഷ്ടകോപധാനം സ്വയമാത്യുണ്ണോപധാനം ചോച്യതേ.....	192
3.10.4	അനുവാകം 4 – അനുവാകേഷു നവസു ലേഖാസു നാഭ്യാം ചേഷ്ടകോപധാനം സ്വയമാത്യുണ്ണോപധാനം ചോച്യതേ.....	193
3.10.5	അനുവാകം 5 – അനുവാകേഷു നവസു ലേഖാസു നാഭ്യാം ചേഷ്ടകോപധാനം സ്വയമാത്യുണ്ണോപധാനം ചോച്യതേ.....	194
3.10.6	അനുവാകം 6 – അനുവാകേഷു നവസു ലേഖാസു നാഭ്യാം ചേഷ്ടകോപധാനം സ്വയമാത്യുണ്ണോപധാനം ചോച്യതേ.....	195
3.10.7	അനുവാകം 7 – അനുവാകേഷു നവസു ലേഖാസു നാഭ്യാം ചേഷ്ടകോപധാനം സ്വയമാത്യുണ്ണോപധാനം ചോച്യതേ.....	196
3.10.8	അനുവാകം 8 – അനുവാകേഷു നവസു ലേഖാസു നാഭ്യാം ചേഷ്ടകോപധാനം സ്വയമാത്യുണ്ണോപധാനം ചോച്യതേ.....	197

3.10.9 അനുവാകം 9 -അനുവാകേഷു നവസു ലേഖാസു നാഭ്യാം ചേഷ്ടകോപധാനം സ്വയമാത്യുണ്ണോപധാനം ചോച്യതേ.....	201
3.10.10 അനുവാകം 10 -അനുവാകേഷു നവസു ലേഖാസു നാഭ്യാം ചേഷ്ടകോപധാനം സ്വയമാത്യുണ്ണോപധാനം ചോച്യതേ.....	208
3.10.11 അനുവാകം 11 -അനുവാകേഷു നവസു ലേഖാസു നാഭ്യാം ചേഷ്ടകോപധാനം സ്വയമാത്യുണ്ണോപധാനം ചോച്യതേ.....	212

3. കൃഷ്ണ യജുർവേദീയ തൈത്തിരീയ ബ്രാഹ്മണം219

3.11 തൃതീയാഷ്ടകേ - കാഠകേ ദിതീയഃ പ്രശ്നഃ - നാചികേതചയനം.....	219
3.11.1 അനുവാകം 1 - അനുവാകേ ഇഷ്ടകോപധാനമന്ത്രാഃ.....	219
3.11.2 അനുവാകം 2 - ചതുർഭിരനുവാകൈഃ ചതസ്ര ആഹുതീർജുഹോതി.....	229
3.11.3 അനുവാകം 3 - ചതുർഭിരനുവാകൈഃ ചതസ്ര ആഹുതീർജുഹോതി.....	231
3.11.4 അനുവാകം 4 - ചതുർഭിരനുവാകൈഃ ചതസ്ര ആഹുതീർജുഹോതി.....	232
3.11.5 അനുവാകം 5 - ചതുർഭിരനുവാകൈഃ ചതസ്ര ആഹുതീർജുഹോതി.....	233
3.11.6 അനുവാകം 6 - ഉപസ്ഥാനം.....	235
3.11.7 അനുവാകം 7 - നാചികേതബ്രാഹ്മണം തത്ര അഗ്നിദേവതോപാസനം.....	237
3.11.8 അനുവാകം 8 - നാചികേതോപാഖ്യാനം	239
3.11.9 അനുവാകം 9 - ചയനപ്രയോഗഃ	243
3.11.10 അനുവാകം 10 - തത്പ്രശംസാ	248

3. കൃഷ്ണ യജുർവേദീയ തൈത്തിരീയ ബ്രാഹ്മണം253

3.12 തൃതീയാഷ്ടകേ - കാഠകേ തൃതീയഃ പ്രശ്നഃ- ചാതുർഹോത്രചയനം വൈശ്വസ്യജചയനം ച.....	253
3.12.1 അനുവാകം 1 - അനുവാകേ വൈശ്വസ്യജചയനാങ്ഗഭൂതാഃ ദിവശ്ശേനയ ഇഷ്ടയഃ.....	253
3.12.2 അനുവാകം 2 - താസാം ബ്രാഹ്മണം.....	254
3.12.3 അനുവാകം 3 - അപാഘാ നാമേഷ്ടയഃ.....	262
3.12.4 അനുവാകം 4 - താസാം ബ്രാഹ്മണം	265
3.12.5 അനുവാകം 5 - ചാതുർഹോത്രചയനം.....	270
3.12.6 അനുവാകം 6 - വൈശ്വസ്യജചയന.....	276
3.12.7 അനുവാകം 7 - വൈശ്വസ്യജചയന.....	279
3.12.8 അനുവാകം 8 - വൈശ്വസ്യജചയന.....	281
3.12.9 അനുവാകം 9 - ബ്രഹ്മാ സദസ്യോസീനോ വൈശ്വസ്യജാൻ വ്യാചഷ്ടേ.....	283

Appendix (of expansions) 289

=====

ഓം നമഃ പരമാത്മനേ, ശ്രീ മഹാഗണപതയേ നമഃ,
ശ്രീ ഗുരുഭ്യോ നമഃ , ഹരിഃ ഓം

3. കൃഷ്ണ യജുർവേദീയ തൈത്തിരീയ ബ്രാഹ്മണം

3.7 തൃതീയാഷ്ടകേ സപ്തമഃ പ്രപാഠകഃ അച്ചിദ്രം കാന്ധം പ്രായശ്ചിത്തേന മന്ത്രൈശ്ച യജ്ഞച്ചിദ്രപുരണാദച്ചിദ്രമുച്യതേ

3.7.1 അനുവാകം 1 - ദർശപൂർണ്ണമാസേഷ്ടവിഷയാണി കാനി ചിത്പ്രായശ്ചിത്താനി

T.B.3.7.1.1

സർവാൻ. വാ ഏഷോ^{||}ഗൗ കാമാൻ പ്രവേശയതി ।
യോ^{||} ധീ^{||}നീ^{||}നന്യാധായ വ്രതമുപൈതി ।
സ യദനിഷ്ടാ പ്രയായാത് ।
അകാമപ്രീതാ ഏനം കാമാ നാനു പ്രയായുഃ ।
അതേജാ അവിര്യഃ സ്യാത് । സ ജുഹുയാത് ।
തുഭ്യം താ അങ്ഗിരസ്തഥ । വിശ്വാഃ സുകുചിതയഃ പൃഥക് ।
അഗ്നേ കാമായ യേമിര ഇതി ।
കാമാനേവാസ്മിൻ ദധാതി । 1 (10)

T.B.3.7.1.2

കാമപ്രീതാ ഏനം കാമാ അനുപ്രയാന്തി ।
തേജസ്വീ വിര്യാവാനു ദവതി ॥
സന്തതിർവാ ഏഷാ യജ്ഞസ്യ ।

യോ॑ ധ॒ഗ്നീ॑ന॒ന്ധാ॒ധായ॑ വ്ര॒തമു॑പൈതി । സ യദു॑ദ്വായ॑തി ।
 വി॒ച്ചി॒ത്തിരേ॒വാ॒സ്യ സാ॑ ॥ തം പ്രാ॑ഞ്ചമു॑ദ്യത്യ ।
 മ॒നസോ॑പതി॒ഷ്ഠേത॑ । മ॒നോ വൈ പ്ര॑ജാപതിഃ ।
 പ്രാ॑ജാപത്യോ യജ॑ഞഃ । 2 (10)

T.B.3.7.1.3

മ॒നസൈ॒വ യജ॑ഞ്ച॒സ് സ॒ന്തനോ॑തി । ഭൂ॒രിത്യാ॑ഹ ।
 ഭൂ॒തോ വൈ പ്ര॑ജാപതിഃ । ഭൂ॒തിമേ॑വോപൈതി ॥
 വി॒വാ ഏ॒ഷ ഇ॒ന്ദ്രിയേ॑ണ് വി॒ര്യേ॑ണ്ണർദ്ധ്യ॒തേ ।
 യ॒സ്യാ-ഹി॑താഗ്നേ-ര॒ഗ്നിർപ॑ക്ഷായ॑തി ।
 യാ॒വച്ഛമ്യ॑യാ പ്ര॒വിദ്ധ്യേ॑ത് । യദി॑ താ॒വദ॑പക്ഷായേ॑ത് ।
 തച്ഛ॑ന്ദരേ॑ത് । ഇ॒ദം ത ഏ॒കം പ॒ര ഉ॒ത ഏ॒കം । 3 (10)

T.B.3.7.1.4

തൃ॒തീയേ॑ന ജ്യോതി॑ഷാ സം॒വിശ॑സ്യ ।
 സം॒വേശ॑നസ്തനു॒വൈ ചാരു॑രേധി ।
 പ്രി॒യേ ദേ॒വാനാം॑ പ॒രമേ॑ ജ॒നിത്ര॑ ഇതി ।
 ബ്ര॒ഹ്മണൈ॒വൈനച്ഛ॑ സ്വ॒ന്ദര॑തി ।
 സൈ॒വ തതഃ॑ പ്രായശ്ചി॑ത്തിഃ । യദി॑ പ॒രസ്തരാ॑മപക്ഷായേ॑ത് ।
 അ॒നു പ്ര॒യായാ॑വസ്യേ॑ത് । സോ ഏ॒വ തതഃ॑ പ്രായശ്ചി॑ത്തിഃ ॥

ഓഷധീർവാ ഏതസ്യ പശൂൻ പയഃ പ്രവിശതി ।
യസ്യ ഹവിഷേ വർഷാ അപാകൃതാ യയന്തി । 4 (10)

T.B.3.7.1.5

താൻ. യദ്ഭൂഹ്യാത് । യാതയാന്താ ഹവിഷാ യജേത ।
യന്ന ഭൂഹ്യാത് । യജ്ഞപരൂരന്തരിയാത് ।
വായവ്യാം യവാഗൃം നിർവപേത് ।
വായുർവൈ പയസഃ പ്രദാപയിതാ ।
സ എവാസൈ പയഃ പ്രദാപയതി । പയോ വാ ഓഷധയഃ ।
പയഃ പയഃ । പയസൈവാസൈ പയോഽവരുന്ധേ । 5 (10)

T.B.3.7.1.6

അമോത്തരസൈ ഹവിഷേ വർഷാനപാ കൂര്യാത് ।
സൈവ തതഃ പ്രായശ്ചിത്തിഃ ॥
അന്യതരാൻ. വാ ഏഷ ദേവാൻ ഭാഗധേയേന വൃർദ്ധയതി ।
യേ യജമാനസ്യ സായം ഗൃഹമാഗച്ഛന്തി ।
യസ്യ സായം ദുഗ്ധം ഹവിരാർത്തിമാർച്ഛന്തി ।
ഇന്ദ്രായ പ്രീഹീന്നിരുപ്യോപവസേത് ।
പയോ വാ ഓഷധയഃ ।
പയ ഏവാർദ്ധ്യ ഗൃഹീതോപവസതി ।
യത്പ്രാതഃ സ്യാത് । തച്ഛൂതം കൂര്യാത് । 6 (10)

T.B.3.7.1.7

അഥേതര ഐന്ദ്രഃ പുരോധാശഃ സ്യാത് |
 ഇന്ദ്രിയേ ഏവാസൈ സമീചീ ദധാതി |
 പയോ വാ ഓഷധയഃ | പയഃ പയഃ |
 പയസൈവാസൈ പയോഽവരുന്ധേ |
 അഥോത്തരസൈ ഹവിഷേ വത്സാനപാ കൂര്യാത് |
 സൈവ തതഃ പ്രായശ്ചിത്തിഃ ||
 ഉഭയാൻ. വാ ഏഷ ദേവാൻ ഭാഗധേയേന വൃർദ്ധയതി |
 യേ യജമാനസ്യ സായം ച പ്രാതശ്ച ഗൃഹമാഗച്ഛന്തി |
 യസ്യോഭയഃ ഹവിരാർത്തിമാർച്ഛന്തി | 7 (10)

T.B.3.7.1.8

ഐന്ദ്രം പഞ്ചശരാവമോദനം നിർവപേത് |
 അഗ്നിം ദേവതാനാം പ്രഥമം യജേത് |
 അഗ്നിമുഖാ ഏവ ദേവതാഃ പ്രീണാതി |
 അഗ്നിം വാ അന്വന്യാ ദേവതാഃ | ഇന്ദ്രമന്വന്യാഃ |
 താ ഏവോഭയീഃ പ്രീണാതി | പയോ വാ ഓഷധയഃ |
 പയഃ പയഃ | പയസൈവാസൈ പയോഽവരുന്ധേ |
 അഥോത്തരസൈ ഹവിഷേ വത്സാനപാ കൂര്യാത് | 8 (10)

T.B.3.7.1.9

സൈവ തതഃ പ്രായശ്ചിത്തിഃ ॥
 അർദ്ധോ വാ ഏതസ്യ യജ്ഞസ്യ മീയതേ ।
 യസ്യ വ്രത്യേഹൻ പത്ന്യനാലംഭുകാ ഭവതി ।
 താമപരുദ്ധ്യ യജേത । സർവേണൈവ യജേതൻ യജതേ ।
 താമിഷ്ടോപഹായേത । അമൃഹമസ്മി । സാ താം । ദ്യൗരഹം ।
 പൃഥിവീ താം () । സാമാഹം । ഋക്താം । താവേഹി സംഭവാവ ।
 സഹ രേതോ ദധാവഹൈ । പുഷ്പേ പുത്രായ വേത്തവൈ ।
 രായസ്പോഷായ സുപ്രജാസ്തായ സുവീര്യായേതി ।
 അർദ്ധ ഏവൈനാമുപഹായതേ ।
 സൈവ തതഃ പ്രായശ്ചിത്തിഃ ॥ 9 (18)

(ദധാതി - യജ്ഞ - ഉത ഏകം - ധയന്തി - രുന്ധേ -
 കുര്യാ-ദാർഹ-ത്വപാകുര്യാത്-പൃഥിവീ താമഷ്ടൗ ച) (A1)

Special Korvai

(സർവാൻ വി വൈ യദി പരസ്തരാമോഷധീരൻ
 യതാനുഭയാനർദ്ധോ വൈ)

**3.7.2 അനുവാകം 2 -അഗ്നിഹോത്രസാഹചര്യസാധാരണാനി
പ്രായശ്ചിത്താനി**

T.B.3.7.2.1

യദിഃ ഷണ്ണേന ജുഹുയാത് ।
 അപ്രജാ അപശൂർ യജമാനഃ സ്യാത് ।
 യദനായതനേ നിനയേത് । അനായതനസ്സ്യാത് ।
 പ്രാജാപത്യയർചാ വലീകവപായാമവനയേത് ।
 പ്രാജാപത്യോ വൈ വലീകഃ । യജ്ഞഃ പ്രജാപതിഃ ।
 പ്രജാപതാവേവ യജ്ഞം പ്രതിഷ്ഠാപയതി ।
 ഭൂരിത്യാഹ । ഭൂതോ വൈ പ്രജാപതിഃ । **10 (10)**

T.B.3.7.2.2

ഭൂതിമേവോപൈതി । തത് കൃത്വാ ।
 അന്യാം ദുഗ്ധാ പുനർ. ഹോതവ്യം ।
 സൈവ തതഃ പ്രായശ്ചിത്തിഃ ॥
 യത്കീടാവപന്നേന ജുഹുയാത് ।
 അപ്രജാ അപശൂർ യജമാനഃ സ്യാത് ।
 യദനായതനേ നിനയേത് । അനായതനഃ സ്യാത് ।
 മദ്ധ്യമേന പർണേന ദ്യാവാപൃഥിവ്യയർചാഃ പരിധി
 നിനയേത് ।
 ദ്യാവാപൃഥിവ്യോ-രേവൈനത്-പ്രതിഷ്ഠാപയതി । **11 (10)**

T.B.3.7.2.3

തത്കൃ॒ത്വാ । അ॒ന്യാം ദു॒ഗ്ധാ പു॒നർ ഹോ॒തവ്യം॑ ।
 സൈ॒വ തതഃ॑ പ്രാ॒യശ്ചി॑ത്തിഃ ॥ യദ॒വവൃ॑ഷ്ടേ॒ന ജു॒ഹു॒യാത് ।
 അ॒പരൂ॑പ-മ॒സ്യാ॒ത്മ-ഞോ॑യേത ।
 കിലാ॒സോ വാ॑ സ്യാ॒ദർശ॑സോ വാ॑ । യത് പ്ര॒ത്യേ॒യാത് ।
 യജ്ഞം॑ വി॒ച്ഛി॒ന്ദ്യാത് । സ ജു॒ഹു॒യാത് ।
 മി॒ത്രോ ജനാ॑ൻ ക॒ല്പ॒യതി॑ പ്ര॒ജാന॑ൻ । 12 (10)

T.B.3.7.2.4

മി॒ത്രോ ദാ॒ധാര॑ പൃ॒ഥിവീ॑മു॒ത ദ്യാം॑ ।
 മി॒ത്രഃ കൃ॑ഷ്ടീ॒ര-നി॑മി॒ഷാ ടഭി॑ച॒ഷ്ടേ ।
 സ॒ത്യാ॒യ ഹ॒വ്യം ഘൃ॑ത॒വജ്ജു॑ഹോ॒തേതി॑ ।
 മി॒ത്രേണൈ॒വൈന॑ത് ക॒ല്പ॒യതി॑ । തത്കൃ॒ത്വാ ।
 അ॒ന്യാം ദു॒ഗ്ധാ പു॒നർ ഹോ॒തവ്യം॑ ।
 സൈ॒വ തതഃ॑ പ്രാ॒യശ്ചി॑ത്തിഃ ॥
 യത് പൂ॒ർവസ്യ॑മാ॒ഹു॒ത്യാഹു॑താ॒യാ-മു॒ത്തരാ॑ഽഹു॒തിഃ
 സ്തേ॑നേ॒ത് ।
 ദി॒പാദ്ഭിഃ॑ പ॒ശുഭി॑ർ യജ്മാ॒നോ വൃ॑ദ്ധ്യേ॒ത ।
 യദു॒ത്തര॑യാ ടഭി॒ജു॒ഹു॒യാത് । 13 (10)

T.B.3.7.2.5

ചതുഷ്ഠാദിഃ പശുഭിർ യജമാനോ വ്യുദ്ധ്യേത ।
 യത്ര വേതം വനസ്സതേ ദേവാനാം ഗൃഹ്യാ നാമാനി ।
 തത്ര ഹവ്യാനി
 ഗാമയേതി വാനസ്സത്യയർചാ സമീധമാധായ ।
 തുഷ്ഠീമേവ പുനർ ജുഹുയാത് ।
 വനസ്സതിനൈവ യജ്ഞസ്യാർത്ഥം ചാനാർത്ഥം ചാഹുതീ
 വിദാധാര ।
 തത്കൃത്വാ । അന്യാം ദുഗ്ധാ പുനർ. ഹോതവ്യം ।
 സൈവ തതഃ പ്രായശ്ചിത്തിഃ ॥
 യത്പുരാ പ്രയാജേഭ്യഃ പ്രാങ്ങ്ഗാരഃ സ്കന്ദേത് ।
 അദ്ധ്യരൂപേ ച യജമാനായ ചാകഃ സ്യാത് । **14 (10)**

T.B.3.7.2.6

യദ് ദക്ഷിണാ । ബ്രഹ്മണേ ച യജമാനായ ചാകഃ സ്യാത് ।
 യത് പ്രത്യക് ।
 ഹോത്രേ ച പതിയൈ ച യജമാനായ ചാകഃ സ്യാത് ।
 യദുദങ് ।
 അഗ്നീധേ ച പശുഭ്യശ്ച യജമാനായ ചാകഃ സ്യാത് ।
 യദഭിജുഹുയാത് । രൂദ്രോഽസ്യ പശുൻ ഘാതുകഃ സ്യാത് ।
 യന്നാഭി ജുഹുയാത് । അശാന്തഃ പ്രഹ്നിയേത ॥ **15 (10)**

T.B.3.7.2.7

സ്രുവസ്യ ബുദ്ധേനാഭി നിദദ്ധ്യാത് ।
 മാ തമോ മാ യജ്ഞസ്തമന്മാ യജമാനസ്തമത് ।
 നമസ്തേ അസ്ത്വായതേ ।
 നമോ രുദ്ര പരായതേ । നമോ യത്ര നിഷീദസി ।
 അമൃം മാ ഹിഷ്സീരമൃം മാ ഹിഷ്സീരിതി യേന സ്തന്വേത് ॥
 തം പ്രഹരേത് । സഹസ്രശൃങ്ഗോ വൃഷഭോ ജാതവേദാഃ ।
 സ്തോമപൃഷ്ഠോ ഘൃതവാൻ മസ്യപ്രതീകഃ ।
 മാ നോ ഹാസീന്മേത്ഥിതോ (ഹാസീർമേത്ഥിതോ) നേത്താ
 ജഹാമ () ।

ഗോപോഷം നോ വീരപോഷം ച യച്ഛേതി ।
 ബ്രഹ്മണൈവൈനം പ്രഹരതി ।

സൈവ തതഃ പ്രായശ്ചിത്തിഃ ॥ 16 (13)

(വൈ പ്രജാപതിഃ - സ്ഥാപയതി - പ്രജാനൻ -
 നഭിജുഹുയാമ്-സ്യാദ്-ധിയേത-ജഹാമ ത്രിണി ച) (A2)

Special Korvai

(യദിഃ ഷണ്ണേന പ്രാജാപത്യയാ യത് കീടാ മദ്ധ്യമേന
 യദവവൃഷ്ടേന യത് പൂർവസ്യാം യത് പുരാ പ്രയാജേഭ്യ
 പ്രങ്ഗാരോ യദ് ദക്ഷിണാ യത് പ്രത്യഗൃദ്ധുദങ്ങ്)

3.7.3 അനുവാകം 3 -മുഖ്യാഗ്നൃസംഭവേനുകല്പാഃ
ഹോമാധാരാഃ

T.B.3.7.3.1

വി॒ വാ ഏ॒ഷ ഇ॒ന്ദ്രിയേ॑ണ് വി॒ര്യേ॑ണർദ്ധ്യതേ ।
യ॒സ്യാ-ഹി॑താഗ്നേ-ര॒ഗ്നിർ മ॒ഥ്യമാ॑നോ ന ജായ॑തേ ।
യ॒ത്രാന്യം॑ പശേ॒ത് ॥ തത॑ ആ॒ഹൃത്യ॑ ഹോ॒തവ്യം॑ ।
അ॒ഗ്നാവേ॒വാസ്യാ॑ഗ്നിഹോ॒ത്രച് ഹു॒തം ഭ॑വതി ॥
യ॒ദ്യന്യം॑ ന വി॒ന്ദേത് । അ॒ജായാ॑ച് ഹോ॒തവ്യം॑ ।
ആ॒ഗ്നേയീ॑ വാ ഏ॒ഷാ । യ॒ദജാ॑ ।
അ॒ഗ്നാവേ॒വാസ്യാ॑-ഗ്നിഹോ॒ത്രച് ഹു॒തം ഭ॑വതി । 17 (10)

T.B.3.7.3.2

അ॒ജസ്യ॑ തു നാശ്ഠീ॑യാത് । യ॒ദജ॑സ്യാശ്ഠീ॑യാത് ।
യാമേ॒വാഗ്നാവാ॑ഹൃതിം ജുഹു॒യാത് ।
താമ॑ദ്യാത് । ത॒സ്മാദ॑ജ॒സ്യ നാശ്യം॑ ॥ യ॒ദ്യജാ॑ം ന വി॒ന്ദേത് ।
ബ്രാ॒ഹ്മണ॑സ്യ ദക്ഷി॒ണേ ഹ॒സ്തേ ഹോ॒തവ്യം॑ ।
ഏ॒ഷ വാ അ॒ഗ്നിർ വൈ॒ശ്യാനരഃ॑ । യദ്ബ്രാ॒ഹ്മണഃ॑ ।
അ॒ഗ്നാവേ॒വാസ്യാ॑ഗ്നിഹോ॒ത്രച് ഹു॒തം ഭ॑വതി । 18 (10)

T.B.3.7.3.3

ബ്രാ॒ഹ്മണം॑ തു വ॒സന്തൈ॑ നാപ॒രുന്ധ്യാത് ।
യദ്ബ്രാ॒ഹ്മണം॑ വ॒സത്യാ॑ അപ॒രുന്ധ്യാത് ।
യ॒സ്മിന്നേ॒വാഗ്നാവാ॑ഹൃതിം ജുഹു॒യാത് ।

തം ഭാഗധേയേന വൃർദ്ധയേത് ।
 തസ്മാദ് ബ്രാഹ്മണോ വസന്തൈ നാപരുദ്ധ്യഃ ॥
 യദി ബ്രാഹ്മണം ന വിന്ദേത് । ദർഭസ്മുഞ്ചേ ഹോതവ്യം ।
 അഗ്നിവാൻ. വൈ ദർഭസ്മുഞ്ചഃ ।
 അഗ്നാവേവാസ്യാഗ്നിഹോത്രച് ഹൃതം ഭവതി ।
 ദർഭാഽസ്മു നാദ്ധ്യാസീത । 19 (10)

T.B.3.7.3.4

യദ് ദർഭാനദ്ധ്യാസീത । യാമേവാഗ്നാവഹൃതിം ജുഹുയാത് ।
 താമദ്ധ്യാസീത । തസ്മാദ് ദർഭാ നാദ്ധ്യാസീതവ്യാഃ ॥
 യദി ദർഭാന വിന്ദേത് । അഹ്സു ഹോതവ്യം ।
 ആപോ വൈ സർവാ ദേവതാഃ ।
 ദേവതാസ്യേ വാസ്യാഗ്നിഹോത്രച് ഹൃതം ഭവതി ।
 ആപസ്മു ന പരിചക്ഷീത । യദാപഃ പരിചക്ഷീത । 20 (10)

T.B.3.7.3.5

യാ മേവാഹ്നാവഹൃതിം ജുഹുയാത് । താം പരിചക്ഷീത ।
 തസ്മാദാപോ ന പരിചക്ഷ്യാഃ ॥
 മേദ്ധ്യാ ച വാ ഏതസ്യാമേദ്ധ്യാ ച തനുവൗ സച്സ്യജ്യേതേ ।
 യസ്യാഹിതാഗ്നേ-രന്യൈരഗ്നിഭി-രഗ്നയഃ സച്സ്യജ്യേന്തേ ॥
 അഗ്നയേ വിവിചയേ പുരോധാശ്മഷ്ടാകപാലം നിർവപേത് ।
 മേദ്ധ്യാം ചൈവാസ്യാമേദ്ധ്യാം ച തനുവൗ വ്യാവർതയതി ॥

അഗ്നയേ॑ വ്ര॒തപ॑തയേ॒ പു॒രോ॒ധാശ॑-മ॒ഷ്ടാക॑പാലം
നി॒ർവ॑പേത് ।

അഗ്നി॑മേ॒വ വ്ര॒തപ॑തിഃ॒ സ്വേ॒ന ഭാ॒ഗധേ॑യേ-നോ॒പധാ॑വതി ।
സ ഏ॒വൈനം॑ വ്ര॒തമാ॑ലംഭയതി ॥ 21 (10)

T.B.3.7.3.6

ഗർഭഃ॑ സ്ര॒വന്തമ॑ഗദമകഃ । അഗ്നി॑രി॒ന്ദ്രസ്യ॑ഷ്ടാ ബൃ॒ഹസ്പ॑തിഃ ।
പൃ॒ഥി॒വ്യാ-മ॑വചുശ്ചോ॒തൈതത് ।

നാഭി॑പ്രാപ്നോ॒തി നി॒ർഘൃ॑തിം പരാ॒ചൈഃ ।
രേ॒തോ വാ ഏ॒തദാ॑ജി॒നമാ॑ഹി॒താഗ്നേഃ॑ ।
യദഗ്നി॑ഹോ॒ത്രം । തദ്യഥ്സ്ര॑വേത് ।

രേ॒തോഽസ്യ॑ വാജി॒നഃ സ്ര॑വേത് ।

ഗർഭഃ॑ സ്ര॒വന്തമ॑ഗദമകരി॒ത്യാഹ॑ ।

രേ॒ത എ॒വാസ്മി॑ൻ വാജി॒നം ദധാ॑തി ॥ 22 (10)

T.B.3.7.3.7

അഗ്നി॑രി॒ത്യാഹ॑ । അഗ്നി॑ർവൈ രേ॒തോ॒ധാഃ ।

രേ॒ത ഏ॒വ തദ്ദധാ॑തി । ഇ॒ന്ദ്ര ഇ॒ത്യാഹ॑ ।

ഇ॒ന്ദ്രിയ॑മേ॒വാസ്മി॑ൻ-ദധാ॒തി । താ॒ഷ്ടേ॒ത്യാഹ॑ ।

താ॒ഷ്ടാ വൈ॑ പശു॒നാം മി॑മു॒നാനാ॑ഽ, രൂ॒പകൃ॑ത് ।

രൂ॒പമേ॒വ പശു॑ഷു ദധാ॒തി । ബൃ॒ഹസ്പ॑തിരി॒ത്യാഹ॑ ।

ബ്ര॒ഹ്മ വൈ॑ ദേ॒വാനാ॑ം ബൃ॒ഹസ്പ॑തിഃ () ।

ബ്രഹ്മണൈവാസൈ പ്രജാഃ പ്രജനയതി ||
 പൃഥ്വിവ്യാ-മവചുശ്ചോതൈത-ദിത്യാഹ |
 അസ്യ-മേവൈനത് പ്രതിഷ്ഠാപയതി ||
 നാഭി പ്രാപ്തോതി നിർജ്ജിതം പരാചൈരിത്യാഹ |
 രക്ഷസാമപഹന്തേ || 23 (15)

(അജാഗ്നാവേവാസ്യാഗ്നിഹോത്രഃ ഹൃതം ഭവതി - ഭവ -
 ത്യാസീത - പരിചക്ഷീത - ലംഭയതി - ദധാതി -
 ദേവാനാം ബൃഹസ്പതിഃ പഞ്ച ച) (A3)

Special Korvai

(വി വൈ യദ് യന്മജായാം ബ്രഹ്മണസ്യ
 ദർഭസംബേഹ്നു ഹോതവ്യം)

3.7.4 അനുവാകം 4 -ഐഷികയാജമാനമന്ത്രാഃ

T.B.3.7.4.1

യാഃ പുരസ്താത് പ്രസ്രവന്തി | ഉപരിഷ്ടാമ് സർവതശ്ച യാഃ |
 താഭീ രശ്മിപവിത്രാഭിഃ | ശ്രദ്ധാം യജ്ഞമാരഭേ ||
 ദേവാ ഗാതുവിദഃ | ഗാതും യജ്ഞായ വിനത |
 മനസസ്സതിനാ ദേവേന | വാതാദ് യജ്ഞഃ പ്രയുജ്യതാം ||
 തൃതീയസ്യ ദിവഃ | ഗായത്രിയാ സോമ ആഭൃതഃ | 24 (10)

T.B.3.7.4.2

ஸோமபீமாய ஸ்ம்நயிதும் । வக்ஷ-மந்தரமாநே ॥
 ஆபோ தேவீ: ஸூதா: ஸம் । இமா பாத்ரானி ஸூந்யத ।
 உபாதக்யாய தேவானாம் । ப்ரணவபூத ஸூந்யத ॥
 பயோ ஸூஹேஷு பயோ அஹிந்யாஸு ।
 பயோ வம்ஸேஷு பய இந்ராய ஹவிஷே ஸ்ரீயஸ்ய ।
 ஸாயத்ரீ ப்ரணவபூத । பய: ஸோமம் கரோதமிம் ॥ 25 (10)

T.B.3.7.4.3

அஹிம் ஸூஹ்ணாமி ஸூரம் யோ மயோத்யு: ।
 ய உத்யந்தமாரோஹதி ஸூரமஹே ।
 ஆதித்யம் ஜ்யோதிஷாம் ஜ்யோதிருத்தம் ।
 ஸோ யஜ்ஞாய ரமதாம் தேவதாத்யு: ॥
 வஸூந் ருத்ரானாதித்யாந் । இந்ரேண ஸஹ தேவதா: ।
 தா: பூர்வ: பரிஸூஹ்ணாமி । ஸ்ய ஆயதநே மநிஷயா ॥
 இமாமூர்ஜம் பன்வதஸிம் யே ப்ரவிஷ்டா: ।
 தானேவாந் பரிஸூஹ்ணாமி பூர்வ: । 26 (10)

T.B.3.7.4.4

அஹிந். ஹவ்யவாஹித தானாவஹது ।
 பூர்ணமாஸ்ய ஹவிரிதமேஷாம் மயி ।
 ஆமாவாஸ்ய ஹவிரிதமேஷாம் மயி ॥ அந்நரா஽ஹி பஸவ: ।

ദേ॒വ॒സ്യ॒ സ॒ദ॒മാ॒ഗ॒മ॒ന് ।

താൻ പൂർവഃ പരിഗൃഹ്ണാമി । സ്വ ആയതനേ മനീഷയാ ॥

ഇഹ പ്രജാ വിശ്വരൂപാ രമന്താം ।

അഗ്നിം ഗൃഹപതിമഭി സംവസാനാഃ ।

താഃ പൂർവഃ പരിഗൃഹ്ണാമി । 27 (10)

T.B.3.7.4.5

സ്വ ആയതനേ മനീഷയാ ॥

ഇഹ പശവോ വിശ്വരൂപാ രമന്താം ।

അഗ്നിം ഗൃഹപതിമഭി സംവസാനാഃ ।

താൻ പൂർവഃ പരിഗൃഹ്ണാമി ।

സ്വ ആയതനേ മനീഷയാ ॥ അയം പിതൃണാമഗ്നിഃ ।

അവാധ്വവ്യാ പിതൃഭ്യ ആ ।

തം പൂർവഃ പരിഗൃഹ്ണാമി । അവിഷം നഃ പിതും കരത് ॥

അജസ്രം ത്വാച് സഭാപാലാഃ । 28 (10)

T.B.3.7.4.6

വിജയദാഗ്യം സമിന്ധതാം । അഗ്നേ ദീദായ മേ സഭ്യ ।

വിജിത്യൈ ശരദഃ ശതം ॥ അന്നമാവസഥീയം ।

അഭിഹരാണി ശരദഃ ശതം । ആവസഥേ ശ്രിയം മന്ത്രം ।

അഹിർബുദ്ധിയോ നിയച്ഛതു ॥ ഇദമഹമഗ്നിജ്യേഷ്ടഭ്യഃ ।

വസുഭ്യോ യജ്ഞം പ്രബ്രവീമി ।

ഇദമഹമിന്ദ്രജ്യേഷ്ടഭ്യഃ । 29 (10)

T.B.3.7.4.7

രുദ്രേഭ്യോ യജ്ഞം പ്രബ്രവീമി । ഇദമഹം വരുണജ്യേഷ്ടഭ്യഃ ।

ആദിത്യേഭ്യോ യജ്ഞം പ്രബ്രവീമി ॥ പയസ്വാതീരോഷധയഃ ।

പയസ്വാദീരുധാം പയഃ । അപാം പയസോ യത്പയഃ ।

തേന മാമിന്ദ്ര സൗസ്യജ ॥

അഗ്നേ വ്രതപതേ വ്രതം ചരിഷ്യാമി ।

തച്ഛകേയം തന്മേ രാദ്ധ്യതാം ।

വായോ വ്രതപത ആദിത്യ വ്രതപതേ । 30 (10)

T.B.3.7.4.8

വ്രതാനാം വ്രതപതേ വ്രതം ചരിഷ്യാമി ।

തച്ഛകേയം തന്മേ രാദ്ധ്യതാം ॥

ഇമാം പ്രാചീമുദീചീം । ഇഷ്ടമുർജമഭി സൗസ്ത്യതാം ।

ബഹുപർണാമശുഷ്കാഗ്രാം । ഹരാമി പശുപാമഹം ॥

യത്കൃഷ്ണാ രൂപം കൃതാ । പ്രാവിശസ്ത്വാ വനസ്സതീൻ ।

തതസ്ത്വായേകവിശ്വതിയാ ।

സംഭരാമി സുസംഭൃതാ ॥ 31 (10)

T.B.3.7.4.9

തൃീൻ പരിധീഽസ്തിസ്രഃ സമിധഃ ।
 യജ്ഞായുരനുസംചരാൻ । ഉപവേഷം മേക്ഷണം ധൃഷ്ടിം ।
 സംഭരാമി സുസംഭൃതാ ॥ യാ ജാതാ ഓഷധയഃ ।
 ദേവേഭ്യ സ്ത്രിയുഗം പുരാ । താസാം പർവ രാദ്ധ്യാസം ।
 പരിസ്തരമാഹരൻ ॥ അപാം മേദ്ധ്യം യജ്ഞീയം ।
 സദേവഃ ശിവമസ്തു മേ । 32 (10)

T.B.3.7.4.10

ആച്ഛേത്താ വോ മാ രീഷം । ജീവാന്വി ശരഭഃ ശതം ॥
 അപരിമിതാനാം പരിമിതാഃ । സംനഹ്യേ സുകൃതായ കം ।
 എനോ മാ നിഗാം കതമച്ചനാഹം ।
 പുനരുത്ഥായ ബഹുലാ ഭവന്തു ॥
 സകൃദാച്ഛിന്നം ബർഹിരൂർണാമൃദു ।
 സ്യോനം പിതൃഭ്യസ്ത്വാ ഭരാമൃഹം ।
 അസ്മിൻ മ്സീദന്തു മേ പിതരഃ സോമ്യാഃ ।
 പിതാമഹാഃ പ്രപിതാമഹാശ്ചാനുഗൈഃ സഹ ॥ 33 (10)

T.B.3.7.4.11

ത്രിവൃത് പലാശേ ദർഭഃ । ഇയാൻ പ്രാദേശ സംമിതഃ ।
 യജ്ഞേ പവിത്രം പോത്യതമം । പയോ ഹവ്യം കരോതു മേ ॥
 ഇമൗ പ്രാണാപാനൗ । യജ്ഞസ്യാങ്ഗാനി സർവശഃ ।

ആപ്യായയന്തു സംചരതാം । പവിത്രേ ഹവൃശോധനേ ॥
 പവിത്രേ സ്ഥോ വൈഷ്ണവീ ।
 വായുർവാം മനസാ പുനാതു ॥ 34 (10)

T.B.3.7.4.12

അയം പ്രാണശ്ചാപാനശ്ച । യജമാന-മപിഗച്ഛതാം ।
 യജ്ഞേ ഹൃദൃതാം പോതാരൗ । പവിത്രേ ഹവൃശോധനേ ॥
 തായാ വേദിം വിവിദുഃ പൃഥിവീം ।
 തായാ യജ്ഞാ ജായതേ വിശ്വാദാനിഃ ।
 അച്ഛിദ്രം യജ്ഞമന്യേഷി വിദാൻ ।
 തായാ ഹോതാ സന്തനോത്യർദ്ധമാസാൻ ॥
 ത്രയസ്ത്രിശ്ശോഽസി തന്തൂനാം ।
 പവിത്രേണ സഹാഗഹി । 35 (10)

T.B.3.7.4.13

ശിവേയഃ രജജുരഭിധാനീ । അഹ്നീയാമുപസേവതാം ॥
 അപ്രസൃഷ്ടായ യജ്ഞസ്യ । ഉഖേ ഉപദധാമൃഹം ।
 പശുഭിഃ സംനീതം ബിഭൃതാം । ഇന്ദ്രായ ശൃതം ദധി ॥
 ഉപവേഷോഽസി യജ്ഞായ । താം പരിവേഷ-മധാരയൻ ।
 ഇന്ദ്രായ ഹവിഃ കൃണ്വന്തഃ ।
 ശിവഃ ശശോ ഭവാസി നഃ ॥ 36 (10)

T.B.3.7.4.14

അ॒മൃ॒ന്മ॒യം॑ ഭ॒വ॒പാ॒ത്രം॑ । യ॒ജ്ഞ॑സ്യായു॒ഷി॑ പ്ര॒യു॒ജ്യ॑താം ।
 തി॒രഃ പ॒വി॒ത്ര॑മതി॒ന്നീ॒താഃ॑ । ആ॒പോ॑ ധാ॒രയ॑ മാ॒തി॒ഗുഃ॑ ॥
 ഭേ॒വേന॑ സ॒വി॒ത്രോ॒ത്പു॑താഃ । വ॒സോഃ॑ സൂ॒ര്യ॑സ്യ ര॒ശ്മി॑ഭിഃ ।
 ഗാം ഭോ॑ഹപ॒വി॒ത്രേ രജ॑ജും । സർ॒വാ പാ॒ത്രാ॑ണി ശു॒ന്ധത॑ ॥
 ഏ॒താ ആ॑ച॒രന്തി॑ മധു॒മദ്ദു॑ഹാ॒നാഃ॑ ।
 പ്ര॒ജാ॒വ॒തീർ യ॒ശസോ॑ വി॒ശ്വരൂ॑പാഃ । 37(10)

T.B.3.7.4.15

ബ॒ഹീർ ഭ॒വന്തീ॑രുപ॒ ജായ॑മാനാഃ ।
 ഇ॒ഹ വ॒ ഇ॒ന്ദ്രോ॑ ര॒മയ॑തു ഗാ॒വഃ॑ ॥ പൃ॒ഷ്ഠാ സ്ഥ॑ ॥
 അ॒യക്ഷ॑മാ വഃ പ്ര॒ജയാ॑ സ॒സ്യ॑ജാമി ।
 രാ॒യസ്പോ॑ഷേണ ബ॒ഹു॒ലാ ഭ॒വന്തീഃ॑ ।
 ഊ॒ർജം॑ പ॒യഃ പി॒ന്വ॒മാനാ॑ ഘൃ॒തം ച॑ ।
 ജീ॒വോ ജീ॒വന്തീ॑രുപ॒ വഃ॑ സ॒ദേയം॑ ॥
 ദൃ॒ഘശ്ചേ॒മം യ॒ജ്ഞം॑ പൃ॒ഥി॒വീ ച॑ സം॒ദു॑ഹാ॒താം॑ ।
 ധാ॒താ സോ॑മേന സ॒ഹ വാ॑തേന വാ॒യുഃ॑ ।
 യ॒ജ്ഞാ॑നായ ദ്ര॒വി॒ണം ദധാ॑തു ॥ 38 (10)

T.B.3.7.4.16

ഉ॒ഥ്സം॑ ദു॒ഹന്തി॑ ക॒ലശം॑ ചതു॒ർബിലം॑ ।
 ഇ॒ധാം॑ ഭേ॒വീം മധു॑മതീ॒ഃ സു॒വർ॒വിദം॑ ।

തദി॑ന്ദ്രാ॒ഗ്നീ ജി॑ന്വത॒ഃ സൂ॒ന്യതാ॑വത് ।
 തദ് യ॒ജമാ॑ന-മ॒മൃത॑ത്വേ ദ॒ധാതു ॥
 കാ॒മധു॑ക്ഷഃ പ്ര॒ണോ ബ്രൂ॑ഹി । ഇ॒ന്ദ്രായ॑ ഹ॒വിരി॑ന്ദ്രിയം ॥
 അ॒മൃം യ॒സ്യാം ദേ॒വാനാം ॥ മ॒നുഷ്യാ॑ണാം പ॒യോ ഹി॒തം ॥
 ബ॒ഹു ദു॒ഗ്ധീ॑ന്ദ്രായ ദേ॒വേഭ്യഃ ॥
 ഹ॒വ്യ-മാ॑പ്യായ॒താം പു॒നഃ । 39 (10)

T.B.3.7.4.17

വ॒ഥ്സേ॑ഭ്യോ മ॒നുഷ്യാ॑ഭ്യഃ । പു॒നർദോ॑ഹായ ക॒ല്പതാം ॥
 യ॒ജ്ഞ॑സ്യ സ॒ന്തതി॑രസി ।
 യ॒ജ്ഞ॑സ്യ ത്വാ സ॒ന്തതി॑മ॒നു-സ॒ന്തനോ॑മി ॥
 അ॒ദ॒സ്തമ॑സി വി॒ഷ്ണവേ॑ ത്വാ ।
 യ॒ജ്ഞാ॑യാപി ദ॒ധാമ്യ॑ഹം । അ॒ദി॑രരി॒ക്തേ॒ന പാ॑ത്രേ॒ണ ।
 യാഃ പു॒താഃ പ॒രിശേ॑രതേ ॥ അ॒യം പ॒യഃ സോ॑മം കൃ॒ത്വാ ।
 സ്വാം യോ॑നി-മ॒പിഗ॑ച്ഛതു । 40 (10)

T.B.3.7.4.18

പ॒ർണ॑വ॒പ്തഃ പ॒വിത്രം ॥ സൗ॒മ്യഃ സോ॑മാ॒ദ്ധി നി॑ർമി॒തഃ ॥
 ഇ॒മൗ പ॒ർണം ച॑ ദ॒ർഭം ച॑ । ദേ॒വാനാ॑ഃ ഹ॒വ്യശോ॑ധ॒നൗ ।
 പ്രാ॒തർവേ॑ഷായ ഗോ॒പായ॑ । വി॒ഷ്ണോ॑ ഹ॒വ്യഃ ഹി॒ രക്ഷ॑സി ॥
 ഉ॒ഭാവ॑ഗ്നീ ഉ॒പസ്തൂ॑ണതേ । ദേ॒വതാ॑ ഉ॒പവ॑സ॒ന്തു മേ॑ ।

അഹം ഗ്രാമ്യാ-നുപവസാമി ।

മഹ്യം ഗോപതയേ പശൂൻ () ॥ 41 (10)

[ആഭൃത - ഇമം - ഗൃഹ്ണാമി പൂർവ - സ്താഃ പൂർവഃ

പരിഗൃഹ്ണാമി - സഭാപാലാ - ഇന്ദ്രജ്യേഷ്ടഭ്യ - ആദിത്യ

വ്രതപതേ - സുസംഭൃതാ - മേ - സഹ - പുനാതു - ഗഹി

- നോ - വിശ്വരൂപാ - ദധാതു - പുനർ - ഗച്ഛതു -

പശൂൻ ()] (A4)

Special Korvai

യാഃ പുരസ്താദിമാമൂർജമിഹ പ്രജാ ഇഹ പശവോഽയം

പിത്യണാമഗ്നിഃ

3.7.5 അനുവാകം 5 - ഐഷ്ടികയാജമാനമന്ത്രാഃ

T.B.3.7.5.1

ദേവാ ദേവേഷു പരാക്രമദ്ധാം । പ്രഥമാ ദിതീയേഷു ।

ദിതീയാസ്തൃതീയേഷു । ത്രിരേകാദശാ ഇഹ മാഽവത ।

ഇദം ശകേയം യദിദം കരോമി । ആത്മാ കരോത്പാത്മനേ ।

ഇദം കരിഷ്യേ ദേഷജം । ഇദം മേ വിശ്വദേഷജാ ।

അശ്വിനാ പ്രാവതം യുവം ॥

ഇദമഹം സേനായാ അദീത്വരൈ । 42 (10)

T.B.3.7.5.2

മുഖമപോഹാമി || സൂര്യജ്യോതിർ വിഭാഹി |
 മഹത ഇന്ദ്രിയായ || ആപ്യായതാം ഘൃതയോനിഃ |
 അഗ്നിർ. ഹവ്യാഽനുനൃതാം | ഖമക്ഷ്വ ത്വചമക്ഷ്വ |
 സൂരൂപം ത്വാ വസുവിഭം | പശൂനാം തേജസാ |
 അഗ്നയേ ജുഷ്ടമഭിഘാരയാമി ||
 സ്യോനം തേ സദനം കരോമി | **43 (10)**

T.B.3.7.5.3

ഘൃതസ്യ ധാരയാ സുശേവം കല്പയാമി ||
 തസ്മിൻ മ്സീദാമൃതേ പ്രതിതിഷ്ഠ |
 പ്രീഹീണാം മേധ സുമനസ്യമാനഃ ||
 ആർദ്രഃ പ്രഥസ്തൂർ ഭുവനസ്യ ഗോപാഃ |
 ശൃത ഉമ്സ്താതി ജനിതാ മതീനാം ||
 യസ്ത ആത്മാ പശുഷു പ്രവിഷ്ടഃ |
 ദേവാനാം വിഷ്ടാമനു യോ വിതസ്ഥേ |
 ആത്മനാൻ മ്സോമ ഘൃതവാൻ. ഹി ഭൂത്വാ |
 ദേവാൻ ഗച്ഛ സുവർവിന്ദ യജമാനായ മഹ്യം ||
 ഇരാ ഭൂതിഃ പൃഥിവ്യൈ രസോ മോത്ക്രമീത് || **44 (10)**

T.B.3.7.5.4

ദേ॒വാഃ പി॒തരഃ॑ പി॒തരോ॑ ദേ॒വാഃ ।
 യോ॑ഹ॒മസി॑ സ॒ സൻ॑. യ॒ജേ । യ॒സ്യാ॑സി॒ ന ത॒മന്തരേ॑മി ।
 സ്വ॑മ॒ ഇഷ്ടം॑ സ്വ॑മ॒ ദത്തം॑ । സ്വ॑മ॒ പൂർത്തം॑ സ്വ॑മ॒ ശ്രാന്തം॑ ।
 സ്വ॑ഹൃ॒തം । ത॒സ്യ മേ॒ഗ്നിരു॑പ॒ദൃഷ്ടാ॑ ।
 വാ॒യുരു॑പ॒ശ്രോതാ॑ । ആ॒ദിത്യോ॑ഽനു॒ഖ്യാതാ॑ ।
 ദൃ॒ൗ പി॒താ । 45 (10)

T.B.3.7.5.5

പൃ॒ഥി॒വീ മാ॒താ । പ്ര॒ജാപ॑തിർ ബ॒ന്ധുഃ॑ ।
 യ॒ ഏ॒വാസി॑ സ॒ സൻ॑. യ॒ജേ ॥
 മാ ദേ॒ർമാ സം॑വിക്ഥാ॒ മാ ത്വാ॑ ഹി॒ഷ്സി॑ഷം ।
 മാ തേ॒ തേജോ॑ഽപ॒ക്രമീ॑ത് । ഭ॒രത॑മു॒ദ്ധരേ॑ മനു॒ഷിഞ്ച॑ ।
 അ॒വദാ॑നാനി തേ പ്ര॒ത്യവ॑ദാ॒സ്യാമി॑ ।
 നമ॑സ്തേ അ॒സ്തൂ മാ മാ॑ ഹി॒ഷ്സിഃ॑ ॥
 യദ॑വദാ॒നാനി॑ തേ॒ഽവദൃ॑ന് ।
 വി॒ലോ॒മാകാ॑ർഷ॒മാത്മ॑നഃ । 46 (10)

T.B.3.7.5.6

ആ॒ജ്യേന॑ പ്ര॒ത്യന॑ജ്ജ്യേനത് । ത॒ത്ത ആ॒പ്യായ॑താം പു॒നഃ ॥
 അ॒ജ്യായോ॑ യ॒വമാ॑ത്രാത് ।
 ആ॒വ്യാധാ॑ത് കൃ॒ത്യതാ॑മിദം । മാ രൂ॒രൂപാ॑മ യ॒ജ്ഞസ്യ॑ ।

ശുദ്ധഃ സിഷ്ടമിദം ഹവിഃ || മനുനാ ദൃഷ്ടാം ഘൃതപദീം |
മിത്രാവരുണസമീരിതാം | ദക്ഷിണാർദ്ധാദസംഭിന്ദന് |
അവദ്യാമ്യേകതോമുഖാം || 47 (10)

T.B.3.7.5.7

ഇഡേ ഭാഗം ജുഷസ്വ നഃ | ജിന്വ ഗാ ജിന്വാർവതഃ |
തസ്യോസ്മേ ദക്ഷിവാണഃ സ്യാമ |
സർവാത്മാനഃ സർവഗണാഃ || ബ്രദ്ധു പിന്വസ്വ |
ദദതോ മേ മാ ക്ഷായി | കൂർവതോ മേ മോപദസത് |
ദിശാം ക്ലൃപീരസി |
ദിശോ മേ കല്പന്താം | കല്പന്താം മേ ദിശഃ || 48 (10)

T.B.3.7.5.8

ദൈവീശ്വ മാനുഷീശ്വ | അഹോരാത്രേ മേ കല്പേതാം |
അർദ്ധമാസാ മേ കല്പന്താം | മാസാ മേ കല്പന്താം |
ഋതവോ മേ കല്പന്താം | സംവത്സരോ മേ കല്പതാം |
ക്ലൃപീരസി കല്പതാം മേ || ആശാനാം താഽഽശാപാലേഭ്യഃ |
ചതുർഭ്യോ അമൃതേഭ്യഃ | ഇദം ദൃതസ്യാദ്ധ്യക്ഷേഭ്യഃ || 49 (10)

T.B.3.7.5.9

വിധേമ ഹവിഷാ വയം | ദജതാം ഭാഗീ ഭാഗം |
മാഽഭാഗോഽഭക്ത | നിരഭാഗം ദജാമഃ | അപസ്സിന്വ |
ഓഷധീർജിന്വ | ദിപാത്പാഹി | ചതുഷ്ഠാദവ |

ദിവോ വൃഷ്ടിമേരയ ।

ബ്രാഹ്മണാനാ-മിദച്ഛ ഹവിഃ । 50 (10)

T.B.3.7.5.10

സോമ്യാനാച്ഛ സോമപീഥിനാം । നിർഭക്ഷേതാ ബ്രാഹ്മണഃ ।

നേഹാബ്രാഹ്മണസ്യാസ്തി ॥

സമക്താം ബർഹിർ. ഹവിഷാ ഘൃതേന ।

സമാദിത്യൈർ വസുഭിഃ സം മരുദ്ഭിഃ ।

സമിന്ദ്രേണ വിശ്വേദിർ ദേവേദിരക്താം ।

ദിവ്യം നഭോ ഗച്ഛതു യഥ് സ്വാഹാ ॥

ഇന്ദ്രാണീവാവിദ്ധവാ ഭൂയാസം ।

അദിതിരിവ സുപുത്രാ ।

അസ്ഥൂരി താ ഗാർഹപത്യ । 51 (10)

T.B.3.7.5.11

ഉപനിഷദേ സുപ്രജാസ്തായ ॥

സം പത്നീ പത്യാ സുകൃതേന ഗച്ഛതാം ।

യജ്ഞസ്യ യുക്തൗ ധുര്യാവഭൂതാം ।

(or യുക്തൗ ധുര്യാവഭൂതാം)

സംജാനാനൗ വിജഹതാ-മരാതീഃ ।

ദിവി ജ്യോതിരജരമാ-രഭേതാം ॥

ദശ തേ തനുവോ യജ്ഞ യജ്ഞിയാഃ ।

താഃ പ്രീ॑ണാതു യജ॑മാനോ ഘൃ॒തേന॑ ।
 നാ॒രിഷ്ട॑യോഃ പ്ര॒ശിഷ്ട॑മീ॒ധമാ॑നഃ ।
 ദേ॒വാനാ॑ം ദൈവ്യേ॒പി യജ॑മാനോ മൃ॒തോഽഭൂ॑ത് ॥
 യം ധ്വം॑ ദേ॒വാ അ॑കല്പ॒യന് ॥ 52 (10)

T.B.3.7.5.12

ഊ॒ർജോ॑ ഭാഗ॑ഃ ശത॒ക്രതു॑ । എ॒തദ്വാ॑ം തേന॑ പ്രീ॒ണാനി॑ ।
 തേന॑ തൃ॒പ്യതമ്॑ഹഹൗ ॥
 അ॒ഹം ദേ॒വാനാ॑ഃ സൂ॒ക്യതാ॑മ॒സ്മി ലോ॒കേ ।
 മമേ॒ദമി॒ഷ്ടം ന॑ മി॒മൂർ ഭ॒വാതി॑ ।
 അ॒ഹം നാ॒രിഷ്ടാ॑വ॒നുയ॑ജാമി വി॒ദ്വാൻ ।
 യദാ॑ഭ്യാമി॒ന്ദ്രോ അ॑ധാദ്ഭാഗ॒ധേയം॑ ॥
 അ॒ദാര॑സ്യദ്ഭ॒വത॑ ദേ॒വ സോ॑മ ।
 അ॒സ്മിൻ. യ॒ജേത॑ മ॒രുതോ॑ മൃ॒ധതാ॑ നഃ ।
 മാ നോ॑ വി॒ദദ॑ഭി ഭാ॒മോ അ॑ശ॒സ്തിഃ ॥ 53 (10)

T.B.3.7.5.13

മാ നോ॑ വി॒ദദ്വൃ॑ജ॒ന്നാ ദോ॒ഷ്യാ യാ॑ ॥
 ഋ॒ഷഭം॑ ധ്വജി॒നം ധ്വ॑യം । പൃ॒ർണമാ॑സം യ॒ജാമ॑ഹേ ।
 സ നോ॑ ദോ॒ഹതാ॑ഃ സു॒വീര്യം॑ ।
 രാ॒യസ്പോ॑ഷഃ സഹ॒സ്രിണം॑ ।
 പ്രാ॒ണായ॑ സു॒രാധ॑സേ । പൃ॒ർണമാ॑സായ॒ സ്വാഹാ॑ ॥

അമാവാ॑സ്യാ॒ സു॒ഭഗാ॑ സു॒ശേ॒വാ॑ ।
 യേ॒നൂ॒രി॒വ ഭൂ॒യ ആ॒പ്താ॑യമാ॒നാ ।
 സാ നോ॑ ഭോ॒ഹതാ॑ഽ സു॒വീ॒ര്യം॑ () ।
 രാ॒യസ്പോ॑ഷ്ഠ് സഹ॒സ്രി॒ണം॑ । അ॒പാ॒നായ॑ സു॒രാ॒ധസേ॑ ।
 അമാവാ॑സ്യായൈ॒ സ്വാഹാ॑ ॥
 അ॒ഭി॒സ്തൂ॒ണീ॒ഹി പ॒രി॒ധേ॒ഹി വേ॒ദിം॑ ।
 ജാ॒മിം മാ॑ ഹി॒ഽസീ॒രമു॒യാ ശ॒യാ॒നാ ।
 ഹോ॒തൃ॒ഷഭ॑നാ॒ ഹ॒രിതാഃ॑ സു॒വർ॒ണാഃ॑ ।
 നി॒ഷ്കാ ഇ॒മേ യ॒ജമാ॑നസ്യ ബ്ര॒ഹ്മേ ॥ 54 (17)
 (അ॒ഭി॒ത്വ॒രൈ - ക॒രോ॒മി - ക്ര॒മീത് - പി॒താ - ധ॒ര്മ്ന -
 ഏ॒കതോ॑മു॒ഖാം - മേ॒ ദി॒ശോ - ധൃ॒ക്ഷേ॒ഭ്യോ - ഹ॒വിർ -
 ഗാ॒ർഹ॒പത്യാ - ക॒ല്പ॒യ - ന॒ശ്ശീഃ - സാ നോ॑ ഭോ॒ഹതാ॑ഽ
 സു॒വീ॒ര്യഽ സപ്ത ച॑) (A5)

3.7.6 അനുവാകം 6 - ഐഷികയാജമാനമന്ത്രാഃ

T.B.3.7.6.1

പ॒രി॒സ്തൂ॒ണീ॒ത പ॒രി॒ധ॒ത്താ॑ഗ്നിം ।
 പ॒രി॒ഹി॒തോ॒ഗ്നിർ യ॒ജമാ॑നം ഭൂ॒നക്തു॑ ।
 അ॒പാഽ ര॒സ ഓ॒ഷധീ॑നാഽ സു॒വർ॒ണഃ॑ ।
 നി॒ഷ്കാ ഇ॒മേ യ॒ജമാ॑നസ്യ സ॒ന്തു കാ॒മദു॑ഷ്ടാഃ ॥

അമു॒ത്രാമു॒ഷിൻ ലോ॑കേ ॥ ഭൂ॒പതേ॑ ഭൂ॒വന॑പതേ ।

മഹ॑തോ ഭൂ॒തസ്യ॑ പതേ ।

ബ്ര॒ഹ്മാ॑ണം ത്വാ വൃ॒ണീമ॑ഹേ ॥

അ॒ഹം ഭൂ॒പതി॑രഹം ഭൂ॒വന॑പതിഃ ।

അ॒ഹം മഹ॑തോ ഭൂ॒തസ്യ॑ പതിഃ । 55 (10)

T.B.3.7.6.2

ദേ॒വേന॑ സ॒വിത്രാ॑ പ്ര॒സൃത॑ ആർ॒തിജ്യം॑ കരി॒ഷ്യാമി॑ ।

ദേ॒വ സ॒വിത॑രേതം ത്വാ വൃ॒ണതേ॑ ।

ബൃ॒ഹ॒സ്സതി॑ം ദൈ॒വ്യം ബ്ര॒ഹ്മാ॑ണം ।

തദ॑ഹം മ॒നസേ॑ പ്ര॒ബ്രവീ॑മി ।

മനോ॑ ഗായ॒ത്രിയൈ॑ । ഗായ॒ത്രി ത്രി॒ഷ്ടുഭേ॑ ।

ത്രി॒ഷ്ടുബ് ജഗ॑ന്തൈ । ജഗ॑ത്യനു॒ഷ്ടുഭേ॑ ।

അനു॒ഷ്ടുക് പ॒ക്തൈ॑ । പ॒ക്തിഃ പ്ര॒ജാപ॑തയേ । 56 (10)

T.B.3.7.6.3

പ്ര॒ജാപ॑തിർ വിശ്വേ॒ഭ്യോ ദേ॒വേഭ്യഃ॑ ।

വിശ്വേ॑ ദേ॒വാ ബൃ॒ഹ॒സ്സത॑യേ । ബൃ॒ഹ॒സ്സതി॑ർ ബ്ര॒ഹ്മണേ॑ ।

ബ്ര॒ഹ്മ ഭൂ॒ർഭുവഃ॑ സു॒വഃ । ബൃ॒ഹ॒സ്സതി॑ർ ദേ॒വാനാം॑ ബ്ര॒ഹ്മാ ।

അ॒ഹം മനു॒ഷ്യാണാം॑ । ബൃ॒ഹ॒സ്സതേ॑ യജ്ഞം ഗോ॒പായ॑ ॥

ഇ॒ദം ത॒സ്മൈ॑ ഹർ॒മ്യം ക॑രോമി ।

യോ വോ॑ ദേ॒വാശ്ച॑രതി ബ്ര॒ഹ്മച॑ര്യം ।

മേ॒ധാ॒വീ॒ ദി॒ക്ഷു॒ മ॒ന॒സാ॒ ത॒പ॒സ്വീ॒ । 57 (10)

T.B.3.7.6.4

അ॒ന്തർദ്വു॒തശ്ച॑രതി॒ മാ॒നു॒ഷീ॒ഷു॒ ॥
 ച॒തുഃ ശി॒ഖണ്ഡാ॑ യു॒വതിഃ॑ സു॒പേ॒ശാഃ॑ ।
 ഘൃ॒തപ്ര॑തീ॒കാ ഭു॑വ॒നസ്യ॑ മ॒ദ്ധ്യേ॑ ।
 മർമ്യ॑ജ്യമാ॒നാ മ॒ഹതേ॑ സൗ॒ഭഗായ॑ ।
 മ॒ഹ്യം ധൃ॑ക്ഷ॒വ യജ॑മാനായ॒ കാമാൻ॑ ॥
 ഭൂ॒മിർ ഭൂ॒ത്വാ മ॒ഹിമാ॑നം പു॒പോ॒ഷ ।
 തതോ॑ ദേ॒വീ വർദ്ധ॑യതേ പയാ॒ഹ്സി ।
 യജ॑ണിയാ॒ യജ॑ണം ഹി ച യ॒ന്തി ശം ച॑ ।
 ഓ॒ഷധീ॑രാപ॒ ഇഹ॑ ശ॒ക്വരീ॑ശ്ച ॥
 യോ മാ॒ ഹൃ॒ദാ മ॒ന॒സാ യശ്ച॑ വാ॒ചാ । 58 (10)

T.B.3.7.6.5

യോ ബ്ര॒ഹ്മ॑ണാ॒ കർമ॑ണാ॒ ദേ॒വ്യീ ദേ॒വാഃ ।
 യഃ ശ്രൂ॒തേന॑ ഹൃ॒ദയേ॑നേ॒ഷ്ണതാ॑ ച ।
 തസ്യേ॒ന്ദ്ര വ॑ജ്രേണ ശി॒രശ്ശി॑നദ്മി ॥
 ഊർ॑ണാമൃ॒ദു പ്ര॒ഥമാ॑നഃ സ്യോ॒നം ।
 ദേ॒വേഭ്യോ॑ ജു॒ഷ്ട്യ॑ സ॒ദനായ॑ ബ॒ർഹിഃ॑ ।
 സു॒വർഗേ॑ ലോ॒കേ യജ॑മാനഃ॒ ഹി ധേ॒ഹി ।
 മാം നാ॒കസ്യ॑ പൃ॒ഷ്ഠേ പ॒രമേ॑ (പ॒രമേ) വേ॒ദ്യാമ॑ൻ ॥

ചതുഃ ശിഖണ്ഡാ യുവതിഃ സുപേശാഃ ।
 ഘൃതപ്രതീകാ വയുനാനി വസേ ।
 സാ സ്തീര്യമാണാ മഹതേ സൗഭഗായ ॥ 59 (10)

T.B.3.7.6.6

സാ മേ ധുക്ഷ യജമാനായ കാമാൻ ।
 ശിവാ ച മേ ശശ്വാ ചൈധി ।
 സേയാനാ ച മേ സുഷഭാ ചൈധി ।
 ഊർജസ്വതീ ച മേ പയസ്വതീ ചൈധി ।
 ഇഷമൂർജം മേ പിന്വസ ।
 ബ്രഹ്മ തേജോ മേ പിന്വസ । ക്ഷത്രമോജോ മേ പിന്വസ ।
 വിശം പുഷ്ടിം മേ പിന്വസ । ആയുരന്നാദ്യം മേ പിന്വസ ।
 പ്രജാം പശൂൻ മേ പിന്വസ ॥ 60 (10)

T.B.3.7.6.7

അസ്തിൻ. യജ്ഞേ ഉപ ദൂയ ഇന്നു മേ ।
 അവിക്ഷോഭായ പരിധീന്ദധാമി ।
 ധർതാ ധരുണോ ധരീയാൻ ।
 അഗ്നിർ ദേഷാഽസി നിരിതോ നൂദാതൈ ॥
 വിച്ഛിന്നമി വിധൃതീഭ്യാഽ സപതാൻ ।
 ജാതാൻ ഭ്രാതൃവ്യാൻ. യേ ച ജനിഷ്യമാണാഃ ।
 വിശോ യന്ത്രാഭ്യാം വിധിമാമേനാൻ ।

അഹഃ സ്വാനാ-മുത്തമോ ഽസാനി ദേവാഃ ।
 വിശോ യന്ത്രേ നുദമാനേ അരാതിം ।
 വിശ്വം പാപ്തമാനമതിം ദുർമരായും ॥ 61 (10)

T.B.3.7.6.8

സീദന്തീ ദേവീ സുകൃതസ്യ ലോകേ ।
 ധൃതീ സ്ഥോ വിധൃതീ സ്വധൃതീ । പ്രാണാന്യയി ധാരയതം ।
 പ്രജാം മയി ധാരയതം । പശൂന്യയി ധാരയതം ॥
 അയം പ്രസൂര ഉഭയസ്യ ധർതാ ।
 ധർതാ പ്രയാജാനാ-മുതാനുയാജാനാം ।
 സ ദാധാര സമിയോ വിശ്വരൂപാഃ ।
 തസ്മിൻമ് സ്രുചോ അദ്ധ്യാസാദയാമി ॥
 ആരോഹ പഥോ ജുഹു ദേവയാനാൻ ॥ 62 (10)

T.B.3.7.6.9

യത്രർഷയഃ പ്രഥമജാ യേ പുരാണാഃ ।
 ഹിരണ്യപക്ഷാഽജിരാ സംഭൃതാങ്ഗാ ।
 വഹാസി മാ സുകൃതാം യത്ര ലോകാഃ ॥
 അവാഹം ബാധ ഉപഭൃതാ സപത്താൻ ।
 ജാതാൻ ഭ്രാതൃവ്യാൻ. യേ ച ജനിഷ്യമാണാഃ ।
 ദോഹൈ യജഞ്ച് സുദുഘാമിവ ധേനും ।
 അഹമുത്തരോ ഭൂയാസം । അധരേ മഥ്സപതാഃ ॥

യോ മാ വാചാ മനസാ ദുർമരായുഃ ।

ഹൃദാ ട്രാതീയാ-ദിദാസ-ദഗേ । 63 (10)

T.B.3.7.6.10

ഇദമസ്യ ചിത്തമധരം ധ്രുവായാഃ ॥

അഹമുത്തരോ ഭൂയാസം । അധരേ മഥ്സപതാഃ ॥

ഋഷഭോഽസി ശാക്വരഃ । ഘൃതാചീനാഽസ്മനുഃ ।

പ്രിയേണ നാമ്നാ പ്രിയേ സദസി സീദ ॥

സ്യോനോ മേ സീദ സുഷഭഃ പൃഥിവ്യാം ।

പ്രഥയി പ്രജയാ പശുഭിഃ സുവർഗേ ലോകേ ।

ദിവി സീദ പൃഥിവ്യാമന്തരിക്ഷേ ।

അഹമുത്തരോ ഭൂയാസം । 64 (10)

T.B.3.7.6.11

അധരേ മഥ്സപതാഃ ॥ ഇയം സ്ഥാലീ ഘൃതസ്യ പൂർണാ ।

അച്ചിന്നപയാഃ ശതധാര ഉഥ്സഃ ।

മാരുതേന ശർമണാ ദൈവ്യേന ॥

യജ്ഞോഽസി സർവതഃ ശ്രീതഃ ।

സർവതോ മാം ഭൂതം ദവിഷ്യച്ഛ്രയതാം ।

ശതം മേ സന്ത്യാശിഷഃ ।

സഹസ്രം മേ സന്തു സ്മനുതാഃ ॥

ഇരാവതീഃ പശുമതീഃ ।

പ്രജാപതിരസി സർവതഃ ശ്രീതഃ । 65 (10)

T.B.3.7.6.12

സർവതോ മാം ഭൂതം ഭവിഷ്യച്ഛൃതാമ ।
 ശതം മേ സന്താശിഷഃ । സഹസ്രം മേ സന്തു സൂന്യതാഃ ।
 ഇരാവതീഃ പശുമതീഃ ॥ ഇദമിന്ദ്രിയമമൃതം വീര്യം ।
 അനേനേന്ദ്രായ പശവോഽചികിമ്സന് ।
 തേന ദേവാ അവതോപ മാം ।
 ഇഹേഷമൂർജം യശഃ സഹ ഓജഃ സനേയം ।
 ശൂതം മയി ശ്രയതാം ॥
 യത് പൃഥിവീ-മചരത്തത്-പ്രവിഷ്ടം । 66 (10)

T.B.3.7.6.13

യേനാസിഞ്ചദ് ബലമിന്ദ്രേ പ്രജാപതിഃ ।
 ഇദം തച്ഛുക്രം മധു വാജിനീവത് ।
 യേനോ-പരിഷ്ടാദധീനോൻ-മഹേന്ദ്രം । ദധി മാം ധീനോതു ॥
 അയം വേദഃ പൃഥിവീമന്വവിന്ദത് ।
 ഗുഹാ സതീം ഗഹനേ ഗഹവരേഷു ।
 സ വിന്ദതു യജമാനായ ലോകം ।
 അച്ഛിദ്രം യജ്ഞം ഭൂരികർമാ കരോതു ॥
 അയം യജ്ഞഃ സമസദദ്ധവിഷ്വാൻ ।
 ഋചാ സാമ്നാ യജുഷാ ദേവതാഭിഃ । 67 (10)

T.B.3.7.6.14

തേന ലോകാൻമ് സൂര്യവതോ ജയേമ ।
 ഇന്ദ്രസ്യ സഖ്യ-മമൃതത്വമശ്യാം ॥
 യോ നഃ കനീയ ഇഹ കാമയാതൈ ।
 അസ്മിൻ. യജേത യജമാനായ മഹ്യം ।
 അപ തമിന്ദ്രാഗ്നീ ഭുവനാന്നുദേതാം ।
 അഹം പ്രജാം വീരവതീം വിദേയ ॥
 അഗ്നേ വാജജിത് । വാജം ത്വാ സരിഷ്യന്തം ।
 വാജം ജേഷ്യന്തം । വാജിനം വാജജിതം । 68 (10)

T.B.3.7.6.15

വാജജിത്യായൈ സംമാർജ്മി । അഗ്നിമന്നാദമന്നാദ്യായ ॥
 ഉപഹൂതോ ദ്യൗഃ പിതാ । ഉപ മാം ദ്യൗഃ പിതാ ഹവതാം ।
 അഗ്നിരാഗ്നീഭ്രാത് । ആയുഷേ വർചസേ ।
 ജീവാതൈ പുണ്യായ । ഉപഹൂതാ പൃഥിവീ മാതാ ।
 ഉപ മാം മാതാ പൃഥിവീ ഹവതാം ।
 അഗ്നിരാഗ്നീഭ്രാത് । 69 (10)

T.B.3.7.6.16

ആയുഷേ വർചസേ । ജീവാതൈ പുണ്യായ ॥
 മനോ ജ്യോതിർ ജുഷതാമാജ്യം ।
 വിച്ഛിന്നം യജ്ഞഃ സമിമം ദധാതു ।

ബൃഹസ്പതിസ്തനുതാമിമം നഃ ।
 വിശ്വേ ദേവാ ഇഹ മാദയന്താം ॥ യം തേ അഗ്ന ആവൃശ്ചാമി ।
 അഹം വാ ക്ഷിപിതശ്ചരൻ । പ്രജാം ച തസ്യ മൃലം ച ।
 നീചൈർദേവാ നിവൃശ്ചത । 70 (10)

T.B.3.7.6.17

അഗ്നേ യോ നോഭിദാസതി । സമാനോ യശ്ച നിഷ്ട്യഃ ।
 ഇധ്യസ്യേവ പ്രക്ഷായതഃ । മാ തസ്യോച്ഛേഷി കിംചന ।
 യോ മാം ദോഷി ജാതവേദഃ । യം ചാഹം ദോഷി യശ്ച മാം ।
 സർവാഽസ്താനഗ്നേ സംഭവ ।
 യാഽശ്ചാഹം ദോഷി യേ ച മാം ॥
 അഗ്നേ വാജജിത് । വാജം ത്വാ സസ്യവാഽസം । 71 (10)

T.B.3.7.6.18

വാജം ജിഗിവാഽസം । വാജിനം വാജജിതം ।
 വാജജിത്യായൈ സംമാർജ്മി ।
 അഗ്നിമന്നാദമന്നാദ്യായ ॥ വേദിർ ബർഹിഃ ശൂതഃ ഹവിഃ ।
 ഇധ്യഃ പരിധയഃ സ്രുചഃ । ആജ്യം യജ്ഞേ ഋചോ യജുഃ ।
 യാജ്യാശ്ച വഷട്കാരാഃ । സം മേ സംനതയോ നമന്താം ।
 ഇധ്യസംനഹനേ ഹുതേ ॥ 72 (10)

T.B.3.7.6.19

ദിവഃ ഖീലോഽവതതഃ । പൃഥിവ്യാ അദ്ധ്യുത്ഥിതഃ ।
 തേനാ സഹസ്രകാണേധന । ദിഷന്തഃ ശോചയാമസി ।
 ദിഷന്തേ ബഹു ശോചതു । ഓഷധേ മോ അഹഃ ശുചം ॥
 യജ്ഞേ നമസ്തേ യജ്ഞേ । നമോ നമശ്ച തേ യജ്ഞേ ।
 ശിവേന മേ സന്തിഷ്ടസ്വ ।
 സ്യോനേന മേ സന്തിഷ്ടസ്വ । **73 (10)**

T.B.3.7.6.20

സുഭൃതേന മേ സന്തിഷ്ടസ്വ ।
 ബ്രഹ്മവർചസേന മേ സന്തിഷ്ടസ്വ ।
 യജ്ഞസ്യർദ്ധിമനു സന്തിഷ്ടസ്വ ।
 ഉപ തേ യജ്ഞേ നമഃ । ഉപ തേ നമഃ । ഉപ തേ നമഃ ॥
 ത്രിഷ്ഫലീ ക്രിയമാണാനാം । യോ നൃങ്ഗോ അവശിഷ്ടതേ ।
 രക്ഷസാം ഭാഗധേയം । ആപസ്തത് പ്രവഹതാദിതഃ ॥ **74 (10)**

T.B.3.7.6.21

ഉലൂഖലേ മുസലേ യച്ച ശൂർപേ ॥
 ആശിശ്ലേഷ ദൃഷദി യത്കപാലേ ॥
 അവപ്രുഷോ വിപ്രുഷഃ സംയജാമി ।
 വിശ്വേ ദേവാ ഹവിരിദം ജുഷന്താം ।
 യജ്ഞേ യാ വിപ്രുഷഃ സന്തി ബഹവീഃ ।

അഗ്നൗ താഃ സർവ്വാഃ സ്വിഷ്ടാഃ സുഹൃതാ ജുഹോമി ॥

ഉദ്യന്നദ്യ മിത്രമഹഃ । സപതാമേ അനീനശഃ ।

ദിവൈനാൻ. വിദ്യുതാ ജഹി ।

നിമോചന്നധരാൻ കൃധി ॥ 75 (10)

T.B.3.7.6.22

ഉദ്യന്നദ്യ വി നോ ഭജ । പിതാ പുത്രേഭ്യോ യഥാ ।

ദീർഘായുതാസ്യ ഹേശിഷേ । തസ്യ നോ ദേഹി സൂര്യ ॥

ഉദ്യന്നദ്യ മിത്രമഹഃ । ആരോഹന്നുത്തരാം ദിവം ।

ഹൃദ്ദരോഗം മമ സൂര്യ । ഹരിമാണം ച നാശയ ॥

ശുകേഷു മേ ഹരിമാണം ।

രോപണാകാസു ദധൂസി । 76 (10)

T.B.3.7.6.23

അഥോ ഹാരിദ്രവേഷു മേ । ഹരിമാണം നിദധൂസി ॥

ഉദഗാദയമാദിത്യഃ । വിശ്വേന സഹസാ സഹ ।

ദിഷന്തം മമ രന്ധയൻ । മോ അഹം ദിഷന്തോ രധം ॥

യോ നഃ ശപാദശപതഃ । യശ്ച നഃ ശപതഃ ശപാത് ।

ഉഷാശ്ച തസ്മൈ നിമുക്ച്വ ।

സർവം പാപꣳ സമൂഹതാം () ॥ 77 (10)

T.B.3.7.6.24

യോ നഃ സപതോ യോ രണഃ | മർതോഽഭിദാസതി ദേവാഃ |

ഇധ്യസ്യേവ പ്രക്ഷായതഃ | മാ തസ്യോച്ഛേഷി കിഞ്ചന ||

അവസ്യഷ്ടഃ പരാപത | ശരോ ബ്രഹ്മസപ്ശിതഃ |

ഗച്ഛാമിത്രാൻ പ്രവിശ | മൈഷാം കംചനോച്ഛിഷഃ || 78 (10)

(പതിഃ - പ്രജാപതയേ - തപസ്വീ - വാചാ - സൗഭഗായ-

പശുന്തേ പിന്വസ്വ - ദുർമരായുഃ - ദേവയാനാ - നഗ്നേ -

ഽന്തരീക്ഷേഽഹമുത്തരോ ഭൂയാസം - പ്രജാപതിരസി

സർവതഃ ശ്രിതഃ - പ്രവിഷ്ടം - ദേവതാഭിർ - വാജജിതം -

പൃഥിവീ ഹായതാമഗ്നിരാഗ്നീശ്വാഭ് - വൃശ്വത -

സസ്യവാപ്സപ് - ഹുതേ - സ്യോന്നേന് മേ സന്തീഷ്ടസ്യേ -

തഃ - കൃധി - ദധ്മ - സ്യുഹതാ - +മഷ്ടൗ ച) (A6)

3.7.7 അനുവാകം 7 - സോമാങ്ഗ.ഭൂതേഷു മന്ത്രേഷു

ദീക്ഷാമാരഭ്യാഗ്നീഷോമയിപശുപര്യന്തേ പ്രയോഗേ

ശേഷഭൂതാ മന്ത്രാഃ

T.B.3.7.7.1

സക്ഷേദം പശ്യ | വിധർതരിദം പശ്യ | നാകേദം പശ്യ |

രമതിഃ പനിഷ്ടാ | ഋതം വർഷിഷ്ടം | അമൃതാ യാന്യാഹുഃ |

സൂര്യോ വരിഷ്ടോ അക്ഷഭിർവിഭാതി |

അനു ദ്യാവാപൃഥിവീ ദേവപുത്രേ ||

ദീ॒ക്ഷാ॑ꣳസി॒ തപ॑സോ॒ യോനിഃ॑ ।
തപോ॑ꣳസി ബ്ര॒ഹ്മ॑ണോ॒ യോനിഃ॑ । 79 (10)

T.B.3.7.7.2

ബ്ര॒ഹ്മാ॑സി ക്ഷ॒ത്ര॑സ്യ യോനിഃ॑ ।
ക്ഷ॒ത്രമ॑സ്യ॒തസ്യ॑ യോനിഃ॑ । ഋ॒തമ॑സി ഭൂരാ॑രഭേ ।
ശ്ര॒ദ്ധാം മ॑നസാ । ദീ॒ക്ഷാം തപ॑സാ ।
വി॒ശ്വാ॑സ്യ ഭുവ॑നസ്യാധി॒പതി॑ം ।
സർവേ॑ കാമാ യജമാ॑നസ്യ സ॒ന്തു ॥
വാ॒തം പ്രാ॑ണം മ॒നസാ॑ꣳൻവാ॑രഭാമഹേ ।
പ്ര॒ജാപ॑തിം യോ ഭുവ॑നസ്യ ഗോ॒പാഃ ।
സ നോ॑ മൃ॒ത്യോസ്തോ॑യതാം പാ॒ത്വഹ്॑സഃ । 80 (10)

T.B.3.7.7.3

ജ്യോ॑ഗ്ജീ॒വാ ജ॒രാമ॑ശീമഹി ॥
ഇ॒ന്ദ്ര॑ ശാ॒കാ॒ര ഗാ॑യ॒ത്രിം പ്ര॑പദ്യേ । താം തേ॑ യു॒നജ്ജ॑മി ।
ഇ॒ന്ദ്ര॑ ശാ॒കാ॒ര ത്രി॑ഷ്ടുഭം പ്ര॑പദ്യേ । താം തേ॑ യു॒നജ്ജ॑മി ।
ഇ॒ന്ദ്ര॑ ശാ॒കാ॒ര ജഗ॑തീം പ്ര॑പദ്യേ । താം തേ॑ യു॒നജ്ജ॑മി ।
ഇ॒ന്ദ്ര॑ ശാ॒കാ॒രാനു॑ഷ്ടുഭം പ്ര॑പദ്യേ । താം തേ॑ യു॒നജ്ജ॑മി ।
ഇ॒ന്ദ്ര॑ ശാ॒കാ॒ര പ॑ക്തിം പ്ര॑പദ്യേ । 81 (10)

T.B.3.7.7.4

താം തേ യുനജ്മി || ആഹം ദീക്ഷാമരുഹ-മൃതസ്യ പതീം ।
 ഗായത്രേണ ഛന്ദസാ ബ്രഹ്മണാ ച । ഋതഃ സത്യേധായി ।
 സത്യമൃതേധായി । ഋതം ച മേ സത്യം ചാഭൂതാം ।
 ജ്യോതിരഭൂവഃ സുവരഗമം ।
 സുവർഗം ലോകം നാകസ്യ പൃഷ്ഠം ।
 ബ്രഹ്മസ്യ വിഷ്ണുപഥഗമം || പൃഥിവീ ദീക്ഷാ । 82 (10)

T.B.3.7.7.5

തയാഹ്നിർ ദീക്ഷയാ ദീക്ഷിതഃ ।
 യയാഹ്നിർ ദീക്ഷയാ ദീക്ഷിതഃ ।
 തയാ ത്വാ ദീക്ഷയാ ദീക്ഷയാമി ।
 അന്തരിക്ഷം ദീക്ഷാ । തയാ വായുർ ദീക്ഷയാ ദീക്ഷിതഃ ।
 യയാ വായുർ ദീക്ഷയാ ദീക്ഷിതഃ ।
 തയാ ത്വാ ദീക്ഷയാ ദീക്ഷയാമി ।
 ദ്യൗർ ദീക്ഷാ । തയാഃഽദിത്യോ ദീക്ഷയാ ദീക്ഷിതഃ ।
 യയാഽദിത്യോ ദീക്ഷയാ ദീക്ഷിതഃ । 83 (10)

T.B.3.7.7.6

തയാ ത്വാ ദീക്ഷയാ ദീക്ഷയാമി । ദിശോ ദീക്ഷാ ।
 തയാ ചന്ദ്രമാ ദീക്ഷയാ ദീക്ഷിതഃ ।
 യയാ ചന്ദ്രമാ ദീക്ഷയാ ദീക്ഷിതഃ ।

തയാ ത്വാ ദീക്ഷയാ ദീക്ഷയാമി ।
 ആപോ ദീക്ഷാ । തയാ വരുണോ രാജാ ദീക്ഷയാ ദീക്ഷിതഃ ।
 യയാ വരുണോ രാജാ ദീക്ഷയാ ദീക്ഷിതഃ ।
 തയാ ത്വാ ദീക്ഷയാ ദീക്ഷയാമി ।
 ഓഷധയോ ദീക്ഷാ । 84 (10)

T.B.3.7.7.7

തയാ സോമോ രാജാ ദീക്ഷയാ ദീക്ഷിതഃ ।
 യയാ സോമോ രാജാ ദീക്ഷയാ ദീക്ഷിതഃ ।
 തയാ ത്വാ ദീക്ഷയാ ദീക്ഷയാമി । വാഗ് ദീക്ഷാ ।
 തയാ പ്രാണോ ദീക്ഷയാ ദീക്ഷിതഃ ।
 യയാ പ്രാണോ ദീക്ഷയാ ദീക്ഷിതഃ ।
 തയാ ത്വാ ദീക്ഷയാ ദീക്ഷയാമി ।
 പൃഥിവീ ത്വാ ദീക്ഷമാണമനു ദീക്ഷതാം ।
 അന്തരീക്ഷം ത്വാ ദീക്ഷമാണമനു ദീക്ഷതാം ।
 ദ്യൗസ്ത്വാ ദീക്ഷമാണമനു ദീക്ഷതാം । 85 (10)

T.B.3.7.7.8

ദിശസ്ത്വാ ദീക്ഷമാണമനു ദീക്ഷന്താം ।
 ആപസ്ത്വാ ദീക്ഷമാണമനു ദീക്ഷന്താം ।
 ഓഷധയസ്ത്വാ ദീക്ഷമാണമനു ദീക്ഷന്താം ।
 വാക്ത്വാ ദീക്ഷമാണമനു ദീക്ഷന്താം ।

ഋ॒ച॒സ്താ॒ ദീ॒ക്ഷ॒മാ॒ണ॒മനു॑ ദീ॒ക്ഷ॒ന്താം॑ ।
 സാ॒മാ॒നി ത്വാ॒ ദീ॒ക്ഷ॒മാ॒ണ॒മനു॑ ദീ॒ക്ഷ॒ന്താം॑ ।
 യ॒ജു॒ഷി॒ ത്വാ॒ ദീ॒ക്ഷ॒മാ॒ണ॒മനു॑ ദീ॒ക്ഷ॒ന്താം॑ ।
 അ॒ഹ॒ശ്വ രാ॒ത്രി॒ശ്വ । കൃ॒ഷി॒ശ്വ വൃ॒ഷ്ടി॒ശ്വ ।
 തി॒ഷി॒ശ്വാപ॑ചിതി॒ശ്വ । 86 (10)

T.B.3.7.7.9

ആ॒പ॒ശ്വൗ॒ഷധ॑യശ്വ । ഊ॒ർക॑ച॒ സൂ॒നൃ॒താ ച॑ ।
 താ॒സ്താ॒ ദീ॒ക്ഷ॒മാ॒ണ॒മനു॑ ദീ॒ക്ഷ॒ന്താം॑ ॥
 സേ॒ ദക്ഷേ॑ ദക്ഷ॒പിതേ॑ഹ
 സീ॒ദ । ദേ॒വാ॒നാ॒ഘ് സൂ॒തോ॑ മ॒ഹതേ॑ രണായ ।
 സ്വാ॒സ॒സ്ഥസൂ॑നൃവാ॒ സം॑വിശ॒സ്വ ।
 പി॒തേ॒വൈ॒ധി സൂ॑നവ ആ॒ സൂ॒ശേ॒വഃ ।
 ശി॒വോ മാ॑ ശി॒വമാ॑വിശ । സ॒ത്യം മ॑ ആ॒ത്മാ ।
 ശ്ര॒ദ്ധാ മേ॑ ധക്ഷി॒തിഃ । 87 (10)

T.B.3.7.7.10

തപോ॑ മേ പ്രതി॒ഷ്ഠാ । സ॒വി॒തൃപ്ര॑സൂ॒താ മാ॑ ദി॒ശോ
 ദീ॒ക്ഷ॒യ॒ന്തു । സ॒ത്യമ॑സി ॥ അ॒ഹം താ॑ദ॒സി മ॑ദ॒സി ത്വമേ॒തത് ।
 മമാ॑സി യോ॒നിസ്തവ॑ യോ॒നിര॑സി ।
 മ॒മൈ॒വ സ॒ന്നഹ॑ ഹ॒വ്യാന്യ॑ഗേ ।
 പു॒ത്രഃ പി॒ത്രേ ലോ॑ക॒ക്യ-ജ്ജാ॑തവേദഃ ॥

ആജുഹ്വാനഃ സുപ്രതീകഃ പുരസ്താത് |
 അഗ്നേ സാഠം യോനിമാസീദ സാദ്ധ്യാ |
 അസിന്മത് സധസ്ഥേ അദ്ധ്യുത്തരസിന് | 88 (10)

T.B.3.7.7.11

വിശ്വേ ദേവാ യജമാനശ്ച സീദത ||
 ഏകമിഷേ വിഷ്ണുസ്താഽനേതു |
 ദേ ഉർജേ വിഷ്ണുസ്താഽനേതു |
 ത്രീണി വ്രതായ വിഷ്ണുസ്താഽനേതു |
 ചതാരി മായോ ദവായ വിഷ്ണുസ്താഽനേതു |
 പഞ്ച പശുഭ്യോ വിഷ്ണുസ്താഽനേതു |
 ഷഡ്ഠായസ്തോഷായ വിഷ്ണുസ്താഽനേതു |
 സപ്ത സപ്തഭ്യോ ഹോത്രാഭ്യോ വിഷ്ണുസ്താഽനേതു ||
 സഖായഃ സപ്തപദാ അഭൂമ | സഖ്യം തേ ഗമേയം | 89 (10)

T.B.3.7.7.12

സഖ്യാത്തേ മാ യോഷം | സഖ്യാന്തേ മാ യോഷാം ||
 സാഽസി സുബ്രഹ്മണ്യേ | തസ്യാസ്മേ പൃഥിവീ പാദഃ |
 സാഽസി സുബ്രഹ്മണ്യേ | തസ്യാസ്മേന്തരിക്ഷം പാദഃ |
 സാഽസി സുബ്രഹ്മണ്യേ | തസ്യാസ്മേ ദ്യൗഃ പാദഃ |
 സാഽസി സുബ്രഹ്മണ്യേ | തസ്യാസ്മേ ദിശഃ പാദഃ | 90 (10)

T.B.3.7.7.13

പരോരജാസ്യേ പഞ്ചമഃ പാദഃ । സാ ന ഇഷമൂർജം ധുകുച ।
 തേജ ഇന്ദ്രിയം । ബ്രഹ്മവർചസമന്നാദ്യം ॥
 വിമിമേ താ പയസ്വതീം ।
 ദേവാനാം ധേനുഃ സുദൃഘാ-മനപസ്സുരന്തീം ।
 ഇന്ദ്രഃ സോമം പിബതു । ക്ഷേമോ അസ്തു നഃ ॥
 ഇമാം നരാഃ കൃണുത വേദിമേത്യ ।
 വസുമതീഃ രുദ്രവതീ-മാദിത്യവതീം । **91 (10)**

T.B.3.7.7.14

വർഷന്ദിവഃ । നാഭാ പൃഥിവ്യാഃ ।
 യഥാഽയം യജമാനോ ന രിഷ്യേത് ।
 ദേവസ്യ സവിതുഃ സവേ ॥
 ചതുഃ ശിഖണ്ഡാ യുവതിഃ സുപേശാഃ ।
 ഘൃതപ്രതീകാ ദുവനസ്യ മദ്ധ്യേ ।
 തസ്യാഃ സുപർണാവധി യൗ നിവിഷ്ടൗ ।
 തയോർ ദേവാനാമധി ഭാഗധേയം ॥ അപ ജന്യം ഭയം നൂദ ।
 അപ ചക്രാണി വർതയ () । ഗൃഹഃ സോമസ്യ ഗച്ഛതം ॥
 ന വാ ഉവേതന്ത്രിയസേ (ഉവേതന്ത്രിയസേ) ന രിഷ്യസി ।
 ദേവാഃ ഇദേഷി പഥിഭിഃ സുഗേഭിഃ ।
 യത്ര യന്തി സുകൃതോ നാപി ദുഷ്ടതഃ ।

തത്ര ത്വാ ദേവഃ സവിതാ ദധാതു || 92 (15)

(ബ്രഹ്മണോ യോനി - രഘ്വസഃ - പങ്ക്തിം പ്രപദ്യേ-
ദീക്ഷാ - യയോഽദിത്യോ ദീക്ഷയാ ദീക്ഷിത - സ്മയാ ത്വാ
ദീക്ഷയാ ദീക്ഷയാമ്യോഷധയോ ദീക്ഷാ - ദധാസ്മാ
ദീക്ഷമാണമനു ദീക്ഷതാ - മപചിതിശ്ചാ - ക്ഷിതി -
രുത്തരസ്മിൻ - ഗമേയം - ദിശഃ പാദ - ആദിത്യവതീം -
വർതയ പഞ്ച ച) (A7)

3.7.8 അനുവാകം 8 - പശുവിഷയാ അച്ഛിദ്രമന്ത്രാഃ

T.B.3.7.8.1

യദസ്യ പാരേ രജസഃ | ശുക്രം ജ്യോതിരജായത |
തന്നഃ പരീഷദതി ദിവിഷഃ | അഗ്നേ വൈശ്യാനര സ്വാഹാ ||
യസ്മാദ്ദീഷാഽവാശിഷ്ടാഃ | തതോ നോ അഭയം കൃധി |
പ്രജാഭ്യഃ സർവാഭ്യോ മൃധ | നമോ രുദ്രായ മീഡുഷേ ||
യസ്മാദ്ദീഷാ നൃഷഭഃ | തതോ നോ അഭയം കൃധി | 93 (10)

T.B.3.7.8.2

പ്രജാഭ്യഃ സർവാഭ്യോ മൃധ | നമോ രുദ്രായ മീഡുഷേ ||
ഉദൂസ്ര തിഷ്ഠ പ്രതിതിഷ്ഠ മാ രിഷഃ |
മേമം യജ്ഞം യജമാനം ച രീരിഷഃ |
സുവർഗേ ലോകേ യജമാനഃ ഹി ധേഹി |
ശം ന ഏധി ദിപദേ ശം ചതുഷ്പദേ ||

യസ്മാദിഷാപേപിഷാഃ പലായിഷാഃ സമജ്ഞാസ്ഥാഃ ।
 തതോ നോ അഭയം കൃധി । പ്രജാഭ്യഃ സർവാഭ്യോ മൃഡ ।
 നമോ രൂദ്രായ മീഡുഷേ ॥ 94 (10)

T.B.3.7.8.3

യ ഇദമകഃ । തസൈ നമഃ । തസൈ സ്വാഹാ ॥
 “ന വാ ഉ വേതന്ത്രിയസേ{1}“ ।
 “ആശാനാം ത്വാ {2}“ “വിശ്വാ ആശാഃ{3}“ ॥
 യജ്ഞസ്യ ഹി സ്ഥ ജുതിയൗ । ഇന്ദ്രാഗ്നീ ചേതനസ്യ ച ।
 ഹുതാഹുതസ്യ തൃപ്യതം ।
 അഹുതസ്യ ഹുതസ്യ ച ।
 ഹുതസ്യ ചാഹുതസ്യ ച । അഹുതസ്യ ഹുതസ്യ ച () ।
 ഇന്ദ്രാഗ്നീ അസ്യ സോമസ്യ । വീതം പിബതം ജുഷേമാം ॥
 മാ യജമാനം തമോ വിദത് । മർതിജോ മോ ഇമാഃ പ്രജാഃ ।
 മാ യഃ സോമമിമം പിബാത് ।

സംസ്കൃഷ്ടമുദയം കൃതം ॥ 95 (10)

(കൃധി - മീഡുഷേ - ഹുതസ്യ ച സപ്ത ച) (A8)

3.7.9 അനുവാകം 9 - ഉപാംശാഭിഷവാ മന്ത്രാഃ

T.B.3.7.9.1

അ॒നാ॒ഗ॒സ॒സ്താ॒ വ॒യം । ഇ॒ന്ദ്രേ॒ണ॒ പ്രേ॒ഷി॒താ॒ ഉ॒പ ।
 വാ॒യു॒ഷ്ടേ॒ അ॒സ്താ॒ശ്ശ॒ഭുഃ । മി॒ത്ര॒സ്മൈ॒ അ॒സ്താ॒ശ്ശ॒ഭുഃ ।
 വ॒രു॒ണ॒സ്മൈ॒ അ॒സ്താ॒ശ്ശ॒ഭുഃ ॥ അ॒പാം॒ ക്ഷ॒യാ॒ ജ॒ത॒സ്യ॒ ഗർഭാഃ॑ ।
 ഭു॒വ॒ന॒സ്യ॒ ഗോ॒പാഃ॒ ശ്വേ॒നാ॒ അ॒തി॒മ॒യഃ ।
 പ॒ർവ॒താ॒നാം॒ ക॒കു॒ഭഃ॒ പ്ര॒യു॒തോ॒ ന॒പാ॒താ॒രഃ ।
 വ॒ഗ്നു॒നേ॒ന്ദ്രഃ॑ ഹ॒വ॒യത॑ ।
 ഘോ॒ഷേ॒ണാ॒മീ॒വാ॒ശ്ചാ॒ത॒യത॑ । **96 (10)**

T.B.3.7.9.2

യു॒ക്താഃ॒ സ്ഥ॒ വ॒ഹത॑ ॥
 ദേ॒വാ॒ ഗ്രാ॒വാ॒ണ॒ ഇ॒ന്ദു॒രി॒ന്ദ്ര॒ ഇ॒ത്യു॒വാ॒ദി॒ഷുഃ ।
 ഏ॒ന്ദ്ര॒മ॒ചു॒ചൃ॒വുഃ॒ പ॒ര॒മ॒സ്യാഃ॒ പ॒രാ॒വ॒തഃ॑ ।
 ആ॒സ്മാ॒മ് സ॒ധ॒സ്ഥാ॑ത് । ഓ॒രോ॒ര॒ന്ത॑രി॒ക്ഷാ॑ത് ।
 ആ॒ സു॒ഭൃ॒ത॒മ॒സു॒ഷ॒വുഃ । ബ്ര॒ഹ്മ॒വ॒ർച॒സം॒ മ॒ ആ॒സു॒ഷ॒വുഃ॑ ।
 സ॒മ॒രേ॒ ര॒ക്ഷാ॑ശ്ശ॒സ്യ॒വ॒ധി॒ഷുഃ॑ । അ॒പ॒ഹ॒തം॒ ബ്ര॒ഹ്മ॒ജ്യ॒സ്യ॑ ॥
 വാ॒ക്ച॑ ത്വാ॒ മ॒ന॒ശ്ച॒ ശ്രീ॒ണീ॒താം । **97 (10)**

T.B.3.7.9.3

പ്രാ॒ണ॒ശ്ച॒ ത്വാ॒പാ॒ന॒ശ്ച॒ ശ്രീ॒ണീ॒താം ।
 ച॒ക്ഷു॒ശ്ച॒ ത്വാ॒ ശ്രോ॒ത്രം॒ ച॒ ശ്രീ॒ണീ॒താം ।
 ദ॒ക്ഷ॒ശ്ച॒ ത്വാ॒ ബ॒ലം॒ ച॒ ശ്രീ॒ണീ॒താം ।

ഓജശ്ച ത്വാ സഹശ്ച ശ്രീണീതാം ।
 ആയുശ്ച ത്വാ ജരാ ച ശ്രീണീതാം ।
 ആത്മാ ച ത്വാ തനുശ്ച ശ്രീണീതാം ।
 ശൃതോഽസി ശൃതം കൃതഃ । ശൃതായ ത്വാ ശൃതേഭ്യസ്ത്വാ ॥
 യമിന്ദ്രമാഹുർ വരുണം യമാഹുഃ ।
 യം മിത്രമാഹുർ യമു സത്യമാഹുഃ । 98 (10)

T.B.3.7.9.4

യോ ദേവാനാം ദേവതമസ്തപോജാഃ ।
 തസ്മൈ ത്വാ തേഭ്യസ്ത്വാ ॥ മയി തൃദിന്ദ്രിയം മഹത് ।
 മയി ദക്ഷോ മയി ക്രുതഃ । മയി ധായി സുവീര്യം ।
 ത്രിശുഗ്ഘർമോ വിഭാതു മേ । ആകൃത്യാ മനസാ സഹ ।
 വിരാജാ ജ്യോതിഷാ സഹ ।
 യജ്ഞേന പയസാ സഹ । തസ്യ ദോഹമശീമഹി । 99 (10)

T.B.3.7.9.5

തസ്യ സുമ്മശീമഹി । തസ്യ ഭക്ഷമശീമഹി ।
 വാഗ്ജുഷാണാ സോമസ്യ തൃപ്യതു ॥
 “മിത്രോ ജനാൻ{4}” “പ്ര സ മിത്രെ{5}” ॥
 യസ്മാന്ന ജാതഃ പരോ അന്യോ അസ്തി ।
 യ ആവിവേശ ഭുവനാനി വിശ്വാ ।
 പ്രജാപതിഃ പ്രജയാ സംവിദാനഃ ।

തൃ॒ണി॒ ജ്യോ॒തീ॒ഷി॒ സ॒ച॒തേ॒ സ॒ ഷോ॒ഡ॒ശീ॒ ॥

ഏ॒ഷ ബ്ര॒ഹ്മാ യ॒ ജൃ॒തീയഃ॑ ।

ഇ॒ന്ദ്രോ॒ നാമ॑ ശ്രു॒തോ ഗ॒ണേ ॥ 100 (10)

T.B.3.7.9.6

പ്ര॒തേ മ॒ഹേ വി॒ദമേ॑ ധൃ॒ശ്സി॒ഷ്യ॒ഹരീ॑ ।

യ॒ ജൃ॒തീയഃ॑ പ്ര॒തേ വ॒ന്യേ । വ॒ന്യു॒ഷോ ഹ॒ര്യതം॑ മ॒ദം ॥

ഇ॒ന്ദ്രോ॒ നാമ॑ ഘൃ॒തം ന॒ യഃ । ഹ॒രിഭി॑ശ്ചാ॒രു സേ॒ചതേ॑ ।

ശ്രു॒തോ ഗ॒ണ ആ॑ ത്വാ॒ വിശ॑ന്തു । ഹ॒രിവ॑ർപ॒സംഗി॑രഃ ॥

ഇ॒ന്ദ്രാധി॑പ॒തേഽധി॑പതി॒സ്ത്വം ദേ॒വാനാ॑മ॒സി । അ॒ധിപ॑തി॒ം മാം ।

ആ॒യു॒ഷ്ഠന്തം॑ വർ॒ച॒സ്വന്തം॑ മ॒നു॒ഷ്യേ॒ഷു കൂ॒രു ॥ 101 (10)

T.B.3.7.9.7

ഇ॒ന്ദ്രശ്ച॑ സ॒മ്രാഡ് വ॒രുണ॑ശ്ച രാജാ॑ ।

തൗ॒ തേ ഭ॒ക്ഷം ച॑ക്ര॒തുര॒ഗ്ര ഏ॒തം ।

ത॒യോര॑നു ഭ॒ക്ഷം ഭ॒ക്ഷയാ॑മി ।

വാഗ്ജു॑ഷാ॒ണാ സോ॑മ॒സ്യ തൃ॒പ്യതു॑ ॥

പ്ര॒ജാപ॑തിർ വി॒ശ്വക॑ർമാ ।

ത॒സ്യ മ॒നോ ദേ॒വം യ॑ജേ॒ണൻ രാ॒ദ്ധ്യാസം॑ ।

അ॒ർഥേ॒ ഗാ അ॒സ്യ ജ॑ഹി॒തഃ ।

അ॒വ॒സാന॑പ॒തേഽവ॑സാനം മേ॒ വി॒ന്ദ ॥

നമോ॑ രു॒ദ്രായ॑ വാ॒സ്പോ॒ഷ്ഠത॑യേ ।

ആയ॑നേ വി॒ദ്രവ॑ണേ । 102 (10)

T.B.3.7.9.8

ഉ॒ദ്യാ॑നേ യത്പ॑രായ॑ണേ । ആ॒വർത॑നേ വി॒വർത॑നേ ।

യോ ഗോ॑പായതി തച്ഛു॑വേ ॥

യാ॒ന്യപാ॑മിത്യാ-ന്യപ്ര॑തീത്താ-ന്യസ്തീ॑ ।

യമ॑സ്യ ബ॒ലിനാ॑ ചരാ॑മി ।

ഇ॒ഹൈ॒വ സ॒ന്തഃ പ്ര॒തി തദ്യാ॑തയാമഃ ।

ജീ॒വാ ജീ॒വേദ്യോ നി॒ഹരാ॑മ എ॒നത് ॥

അ॒ന്യു॒ണാ അ॒സ്തിന്ന॑ന്യു॒ണാഃ പര॑സ്തി॒ന് ।

തൃ॒തീയേ॑ ലോ॒കേ അ॒ന്യു॒ണാഃ സ്യാ॑മ ।

യേ ദേ॒വയാ॑നാ ഉ॒ത പി॑ത്യു॒യാണാഃ॑ । 103 (10)

T.B.3.7.9.9

സർ॒വാൻ പ॒ഥോ അ॒ന്യു॒ണാ ആ॑ക്ഷീ॒യേമ॑ ॥

ഇ॒ദമു॑ നു ശ്രേ॒യോഽവ॒സാന॑മാഗ॒ന്മ ।

ശി॒വേ നോ॑ ദ്യാവാ॑പൃ॒ഥിവി॑ ഉ॒ഭേ ഇ॒മേ ।

ഗോ॒മ-ദ്ധ॑ന॒വ-ദ॒ശ്വവ॑-ദൃ॒ജ്ജസ്വ॑ത് ।

സു॒വീരാ॑ വി॒രൈര॑നു സംച॑രേമ ॥

അ॒ർകഃ പ॒വിത്ര॑ച്ഛു॒ രജ॑സോ വി॒മാനഃ॑ ।

പു॒നാതി॑ ദേ॒വാനാ॑ം ദു॒വ്നാനി॑ വി॒ശ്വാ ।

ദ്യാവാ॑പൃ॒ഥിവി॑ പ॒യസാ॑ സം॒വിദാ॑നേ ।

ഘൃ॒തം ഭു॒ഹാ॒തേ അ॒മൃ॒തം പ്ര॒പീ॒നേ ॥
 പ॒വി॒ത്രമർ॑കോ ര॒ജ॒സോ വി॒മാനഃ॑ () ।
 പു॒നാതി॑ ഭേ॒വാ॒നാം ഭു॒വ॒നാ॒നി വി॒ശ്വാ॑ ।
 സു॒വർ ജ്യോ॒തിർ യശോ॑ മ॒ഹത് ।
 അ॒ശീ॒മ॒ഹി ഗാ॒ധ॒മൃത॑ പ്ര॒തി॒ഷ്ഠാം ॥ 104 (13)

(ചാ॒ത॒യ॒ത - ശ്രീ॒ണീ॒താഴ് - സ॒ത്യ॒മാ॒ഹു - ര॒ശീ॒മ॒ഹി-
 ഗ॒ണേ - കു॑രു - വി॒ഭ്ര॒വ॒ണേ - പി॒തൃ॒യാണാ॑ - അർ॒കോ
 ര॒ജ॒സോ വി॒മാന॑സ്രീ॒ണി ച) (A9)

3.7.10 അനുവാകം 10 - സൗമികപ്രായാശ്ചിത്തമന്ത്രാഃ

T.B.3.7.10.1

ഉ॒ദ॒സ്താംഹീ॑മ് സ॒വി॒താ മി॒ത്രോ അ॒ര്യ॒മാ ।
 സർ॒വാ-ന॒മി॒ത്രാ-ന॒വ॒ധീ-ഭൃ॒ഗു॒ഗേന॑ ।
 ബൃ॒ഹ॒ന്തം മാ॑മ॒കര॒ദ്വീര॒വ॒ന്തം ।
 ര॒ഥ॒ന്തരേ॑ ശ്ര॒യ॒സ്വ സ്വാ॒ഹാ പൃ॒ഥി॒വ്യാം ।
 വാ॒മ॒ദേ॒വ്യേ ശ്ര॒യ॒സ്വ സ്വാ॒ഹാഽന്ത॑രി॒ക്ഷേ ।
 ബൃ॒ഹ॒തി ശ്ര॒യ॒സ്വ സ്വാ॒ഹാ ദി॒വി ।
 ബൃ॒ഹ॒താ യോ॑പ॒സ്തദ്ദി॒നോ॒മി ॥
 ആ॒ ത്വാ ദദേ॑ യശ॒സേ വീ॒ര്യായ॑ ച ।
 അ॒സ്മാസ്വ॑ഹ്നി॒യാ യു॒യം ദധാ॑മേ॒ന്ദ്രിയം॑ പ॒യഃ ॥

യസ്മൈ॑ ദ്ര॒ഹ്മോ॑ യസ്മൈ॑ ഉ॒ദർഷഃ॑ । 105 (10)

T.B.3.7.10.2

ദൈ॒വ്യഃ കേ॒തുർ വി॒ശ്വാം ഭു॒വന॑മാവിവേ॒ശ ।

സ നഃ॑ പാ॒ഹ്യരി॑ഷ്വൈ॒സ്ത്വ സ്വാ॒ഹാ ॥

അ॒നു മാ॒ സർവോ॑ യജേ॒ന്താഽയമേ॑തു ।

വിശ്വേ॑ ദേ॒വാ മരു॑തഃ സാമാ॒ർകഃ ।

ആ॒പ്രിയ॑ശ്ശു॒ന്ദാപ്സി॑ നി॒വിദോ॑ യജു॒ഃഷി॑ ।

അ॒സ്യ പൃ॒ഥിവ്യേ॑ യദ്യജ്ഞീ॒യം ॥

പ്ര॒ജാപ॑തേർ വർത॒ന്നിമ॑നു വർത॒സ്വ ।

അ॒നു വീ॒രൈര॑നു രാ॒ദ്ധ്യാമ॑ ഗോ॒ഭിഃ ।

അ॒ന്യശ്ശൈ॒രനു॑ സർവൈ॒രു പു॒ഷ്ഠൈഃ॑ ।

അ॒നു പ്ര॒ജയാ॑നീ॒ന്ദ്രിയേ॑ണ । 106 (10)

T.B.3.7.10.3

ദേ॒വാ നോ॑ യജ്ഞമൃ॒ജുധാ॑ നയ॒ന്തു ॥

പ്ര॒തി ക്ഷ॑ത്രേ പ്ര॒തി തി॑ഷ്ഠാമി രാ॒ശ്ട്രേ ।

പ്ര॒ത്യശോ॑ഷു പ്ര॒തിതി॑ഷ്ഠാമി ഗോ॒ഷു ।

പ്ര॒തി പ്ര॒ജായാ॑ം പ്ര॒തി തി॑ഷ്ഠാമി ദേ॒വ്യേ ।

വി॒ശ്വാമ॑ന്യാഽഭി॒വാവു॑ധേ । തദ॒ന്യസ്യാ॑-മധി॒ശ്രിതം॑ ।

ദിവേ॑ ച വി॒ശ്വാക॑ർമ്മണേ । പൃ॒ഥിവ്യേ॑ ചാ॒കരം॑ നമഃ ॥

അ॒സ്താന്യഃ॑ പൃ॒ഥിവീ॑ം ।

അസ്താ॑നൃ॒ഷഭോ॑ യു॒വാ ഗാഃ॑ । 107 (10)

T.B.3.7.10.4

സ്ത॑ന്നേ॒മാ വി॒ശ്വാ ഭു॒വനാ॑ । സ്ത॑ന്നോ യ॒ജ്ഞഃ പ്ര॑ജ॒നയ॑തു ।
അസ്താ॑ന॒ജനി॑ പ്രാ॒ജനി॑ । ആ സ്ത॑ന്നാജ്ജായതേ॑ വൃ॒ഷാ ॥
സ്ത॑ന്നാത് പ്ര॒ജനി॑ഷീ॒മഹി॑ ॥

യേ ദേ॒വാ യേഷാ॑മി॒ദം ഭാ॑ഗ॒ധേയം॑ ബ॒ഭൂവ് ।

യേഷാ॑ം പ്ര॒യാജാ॑ ഉ॒താനു॑യാ॒ജാഃ ।

ഇ॒ന്ദ്രജ്യേഷ്ടേ॑ഭ്യോ॒ വരു॑ണരാജഭ്യഃ ।

അ॒ഗ്നിഹോ॑ത്യുഭ്യോ॒ ദേവേ॑ഭ്യഃ സ്വാ॒ഹാ ॥

ഉ॒ത ത്യാ നോ॑ ദി॒വാ മ॒തിഃ । 108 (10)

T.B.3.7.10.5

അ॒ദി॒തിരു॑ത്യാ॒ശ്ശഗ॑മത് । സാ ശ॒ന്താചീ॑ മ॒യസ്കര॑ത് ।

അ॒പ സ്രി॑ധഃ ॥ ഉ॒ത ത്യാ ദൈ॒വ്യാ ഭി॑ഷ॒ജാ ।

ശം ന॒സ്കര॑തോ അ॒ശി॒നാ । യൂ॒യാതാ॑മ॒സ്സദ്ര॑പഃ ।

അ॒പ സ്രി॑ധഃ ॥ ശ॒മ॒ഗ്നിര॒ഗ്നിഭി॑സ്കരത് । ശം ന॒സ്തപ॑തു॒ സൂര്യഃ॑ ।

ശം വാ॑തോ॒ വാ॒തവ॑ര॒പാഃ । 109 (10)

T.B.3.7.10.6

അ॒പ സ്രി॑ധഃ ॥ തദി॒ത്പദം॑ ന വി॒ചികേ॑ത വി॒ദ്വാൻ ।

യന്മൃ॒തഃ പു॑ന॒രപ്യേ॑തി ജീ॒വാൻ ।

ത്രി॒വൃദ്യദ് ഭു॑വ॒നസ്യ॑ ര॒ഥവൃ॑ത് ।

ജീ॒വോ ഗർഭോ॑ ന മൃ॒തഃ സ ജീ॑വാത് ॥
 പ്ര॒ത്യ॒സൈ॒ പി॒പീ॒ഷതേ॑ । വി॒ശ്വാ॑നി വി॒ദു॒ഷേ॑ ഭര॑ ।
 അ॒രം ഗ॒മായ ജ॒ഗ്മവേ॑ ।
 അ॒പ॒ശ്ചാദ്ദ॒ഷാ॒നേ (അ॒പ॒ശ്ചാദ്ദ॒ധാ॒നേ) നരേ॑ ॥
 ഇ॒ന്ദു॒രി॒ന്ദു॒മവാ॑ഗാത് () । ഇ॒ന്ദോ॒രി॒ന്ദോ॒ഽപാത്॑ ।
 ത॒സ്യ॑ ത ഇ॒ന്ദവി॒ന്ദപീ॑ത॒സ്യ॑ മധു॒മതഃ॑ ।
 ഉ॒പ॒ഹൃ॒ത॒സ്യോ॒പ॒ഹൃ॒തോ॑ ഭക്ഷ॒യാമി॑ ॥ 110 (13)
 (ഉ॒ദർ॒ഷ - ഇ॒ന്ദ്രി॒യേണ॑ - ഗാ - മ॒തി - ര॒ര॒പാ -
 അ॒ഗാ॒ത്രീ॒ണി ച॑) (A10)

3.7.11 അനുവാകം 11 - ദർശപൂർണ്ണമാസപ്രായശ്ചിത്തമന്ത്രാഃ
T.B.3.7.11.1

ബ്ര॒ഹ്മ പ്ര॒തി॒ഷ്ഠാ മ॒ന॒സോ ബ്ര॒ഹ്മ വാ॑ചഃ ।
 ബ്ര॒ഹ്മ യ॒ജ്ഞാ॑നാച് ഹ॒വി॒ഷാ॑മാജ്യ॒സ്യ॑ ।
 അ॒തി॒രി॒ക്തം കർമ്മ॑ണോ യ॒ച്ച ഹീ॒നം ।
 യ॒ജ്ഞഃ പർവാ॑ണി പ്ര॒തി॒ര॒ണേ॑തി ക॒ല്പ॒യൻ॑ ।
 സ്വാ॒ഹാ॒കൃ॒താഽഹൃ॑തിരേതു ദേ॒വാൻ॑ ॥
 ആ॒ശ്രാ॒വി॒തമ॑ത്യാശ്രാ॒വിതം॑ ।
 വ॒ഷ്ട്വ്കൃ॑തമത്യ॒ന്യൂക്തം ച॑ യ॒ജ്ഞേ॑ ।
 അ॒തി॒രി॒ക്തം കർമ്മ॑ണോ യ॒ച്ച ഹീ॒നം ।

യജ്ഞഃ പർവാണി പ്രതിരന്നേതി കല്പയന് ।
 സ്വാഹാക്യതാഃഹുതിരേതു ദേവാൻ ॥ 111 (10)

T.B.3.7.11.2

യദോ ദേവാ അതിപാദയാനി ।
 വാചാ ചിത്പ്രയതം ദേവ ഹേഡനം ।
 അരായോ അസ്മാഽ അഭിദുച്ഛുനായതേ ॥
 അന്യത്രാസ്മൻ-മരുതസ്തന്നിധേതന ॥
 തതം മ ആപസ്തദു തായതേ (തായതേ) പുനഃ ।
 സ്വാദിഷ്ടാ ധീതിരുചമായ ശസ്യതേ ।
 അയഽ സമുദ്ര ഉത വിശ്വദേഷജഃ ।
 സ്വാഹാക്യതസ്യ സമുത്യപ്ണുതർ ഭുവഃ ॥
 “ഉദയം തമസസ്സരി{6}” ।

“ഉദു ത്യം{7}” “ചിത്രം{8}” । 112 (10)

T.B.3.7.11.3

“ഇമം മേ വരുണ്{9}” “തത്ത്വാ യാമി{10}” ।
 “ത്വം നോ അഗ്നേ{11}” “സ ത്വം നോ അഗ്നേ{12}” ।
 “ത്വമഗ്നേ അയാഽസി{13}” “പ്രജാപതേ{14}” ॥
 ഇമം ജീവേഭ്യഃ പരിധിം ദധാമി ।
 മൈഷാം നു ഗാദപരോ അർദ്ധമേതം ।
 ശതം ജീവന്തു ശരദഃ പുരുചീഃ ।

തി॒രോ മൃ॒ത്യും ദധ॑താം പ॒ർവതേ॑ന ॥
 ഇ॒ഷ്ടേഭ്യഃ॑ സ്വാ॒ഹാ വ॒ഷ॒ഡനി॑ഷ്ടേഭ്യഃ സ്വാ॒ഹാ ॥
 ഭേ॒ഷജം॑ ദു॒രി॒ഷ്ടേ സ്വാ॒ഹാ നി॒ഷ്ക്ര॑ത്യേ സ്വാ॒ഹാ ॥
 ദൗ॒രാർദ്ധ്യേ॑ സ്വാ॒ഹാ ദൈ॒വീഭ്യ॑സ്തനുഭ്യഃ സ്വാ॒ഹാ ॥ 113 (10)

T.B.3.7.11.4

ഋ॒ദ്ധ്യേ സ്വാ॒ഹാ സമൃ॑ദ്ധ്യേ സ്വാ॒ഹാ ॥
 യത॑ ഇ॒ന്ദ്ര ദയാ॑മഹേ । തതോ॑ നോ അ॒ഭയം॑ കൃ॒ധി ।
 മ॒ഘവ॑ൺതഗ്ധി തവ॑ തന്ന॑ ഊ॒തയേ॑ ॥
 വി ദി॒ഷോ വി॒മൃധോ॑ ജ॒ഹി ॥ സ്വ॒സ്തിദാ॑ വി॒ശസ്ത॑തിഃ ।
 വൃ॒ത്രഹാ॑ വി॒മൃധോ॑ വ॒ശീ । വൃ॒ഷേന്ദ്രഃ॑ പൂ॒ര ഏ॒തു നഃ॑ ।
 സ്വ॒സ്തിദാ॑ അ॒ഭയം॑ ക॒രഃ ॥
 ആ॒ഭിർ ഗീ॒ർഭിർ യദതോ॑ ന ഊ॒നം ॥ 114 (10)

T.B.3.7.11.5

ആ॒പ്തായ॑ ഹ॒രിവോ॑ വർദ്ധ॑മാനഃ ।
 യദാ॑ സ്തോ॒ത്യുഭ്യോ॑ മ॒ഹി ഗോ॒ത്രാ രു॒ജാസി॑ ।
 ഭൂ॒യിഷ്ടാ॑ജോ അ॒ധ തേ॑ സൃ॒ഗ്മ ॥
 അ॒നാജ്ഞാ॑തം യദാ॑ജ്ഞാ॑തം । യ॒ജ്ഞസ്യ॑ ക്രി॒യതേ॑ മി॒മു ।
 അ॒ഗ്നേ തദ॑സ്യ ക॒ല്പയ॑ । താച് ഹി॑ വേ॒ത്ഥ യമാ॑തഥം ॥
 പു॒രുഷ॑സംമി॒തോ യ॒ജ്ഞഃ॑ । യ॒ജ്ഞഃ॑ പു॒രുഷ॑സംമി॒തഃ ।
 അ॒ഗ്നേ തദ॑സ്യ ക॒ല്പയ॑ () । താച് ഹി॑ വേ॒ത്ഥ യമാ॑തഥം ॥

യത് പാകത്രാ മനസാ ദീനദക്ഷാ ന ।
 യജ്ഞസ്യ മന്വതേ മർതാസഃ ।
 അഗ്നിഷ്ടദ്ധോതാ കൃതുവിദിജാനന് ।
 യജിഷ്ടോ ദേവാഃ ഋതുശോ യജാതി ॥ 115 (15)

(ദേവാഃ - ശ്ചിത്രം - തനുഭ്യഃ സ്വാഹോ - നം -
 പുരുഷസംമിതോഽഗേ തദസ്യ കല്പയ പഞ്ച ച) (A11)

**3.7.12 അനുവാകം 12 - അഗ്നിഷ്ടോമാദൗ യജമാനജപ്താ
 മന്ത്രവിശേഷാഃ**

T.B.3.7.12.1

യദ്ദേവാ ദേവഹേഡനം । ദേവാസശ്ചക്രമാ വയം ।
 ആദിത്യാസ്തസ്താമാ മുഞ്ചത । ഋതസ്യർതേന മാമൃത ॥
 ദേവാ ജീവനകാമ്യാ യത് । വാചാഽനൃതമൂദിമ ।
 അഗ്നിർമാ തസ്മാദേനസഃ । ഗാർഹപത്യഃ പ്രമുഞ്ചതു ।
 ദുരിതാ യാനി ചക്രമ । കരോതു മാമനേനസം ॥ 116 (10)

T.B.3.7.12.2

ഋതേന ദ്യാവാപൃഥിവീ । ഋതേന ത്വച് സരസ്വതി ।
 ഋതാമാ മുഞ്ചതാഽഹസഃ । യദനൃകൃതമാരിമ ॥
 സജാതശ്ച്സാദുത വാ ജാമിശ്ച്സാത് ।
 ജ്യായസഃ ശ്ച്സാദുത വാ കനീയസഃ ।
 അനാജ്ഞാതം ദേവകൃതം യദേനഃ ।

തസ്മാ॑ത്ത്വമസ്മാ॑-ഞ്ജാ॑തവേദോ മു॒മുഗ്ധി॑ ॥

യദാ॑ചാ യന്മ॑നസാ॑ ।

ബാ॒ഹുഭ്യാ॑-മു॒രുഭ്യാ॑-മഷ്ടീ॑വദ്ഭ്യാം ॥ 117 (10)

T.B.3.7.12.3

ശി॒ശ്ഞൈർ യദന്യു॑തം ച॒ക്രമാ॑ വ॒യം ।

അ॒ഗ്നിർമാ തസ്മാ॑ദേ॒നസഃ॑ ॥

യദ്ധ॑സ്താഭ്യാം ച॒കര॑ കി॒ൽബി॑ഷാണി॑ ।

അ॒ക്ഷാണാം॑ വ॒ഗ്നുമു॑പ ജി॒ഹ്വമാ॑നഃ ।

ദൂ॒രേപ॑ശ്യാ ച॒രാശ്ര॑ഭ്യുച॑ ।

താ॒ന്യഹ്നൈ॑രസാ॑-വ॒ന്യുദ॑ത്താ-മു॒ണാനി॑ ॥

അദീ॑വ്യന്യു॒ണം യദഹം॑ ച॒കാർ ।

യദാ॑ഭാ॒സ്യന്മി॑ത് സംജഗാ॒രാ ജനേ॑ഭ്യഃ ।

അ॒ഗ്നിർമാ തസ്മാ॑ദേ॒നസഃ॑ ॥

യന്മ॑യി മാ॒താ ഗർഭേ॑ സ॒തി ॥ 118 (10)

T.B.3.7.12.4

എ॒നശ്ച॑കാ॒ര യത്പി॑താ॑ । അ॒ഗ്നിർമാ തസ്മാ॑ദേ॒നസഃ॑ ॥

യദാ॑ പി॒പേഷ॑ മാ॒തരം॑ പി॒തരം॑ । പു॒ത്രഃ പ്ര॑മു॒ദിതോ॑ ധ॒യൻ ।

അ॒ഹിഷ്സി॑തൗ പി॒തരൗ॑ മ॒യാ തത് ।

തദഗ്നേ॑ അ॒ന്യുണോ॑ ഭ॒വാമി॑ ॥

യദന്തരിക്ഷം പൃഥിവീമുത ദ്യാം ।
 യന്മാതരം പിതരം വാ ജിഹിഷ്സിമ ।
 അഗ്നിർമാ തസ്മാദേനസഃ ॥
 യദാശസാ നിശസാ യത്പരാശസാ ॥ 119 (10)

T.B.3.7.12.5

യദേനശ്ച കൃമാ നൃതനം യത്പുരാണം ।
 അഗ്നിർമാ തസ്മാദേനസഃ ॥ അതിക്രാമാമി ദുരിതം യദേനഃ ।
 ജഹാമി രിപ്രം പരമേ സധസ്ഥേ ।
 യത്ര യന്തി സുകൃതോ നാപി
 ദുഷ്ട്യതഃ । തമാരോഹാമി സുകൃതാം നു ലോകം ॥
 ത്രിതേ ദേവാ അമൃജ്ഞൈതദേനഃ ।
 ത്രിത ഏതന്മനുഷ്യേഷു മാമൃജേ ।
 തതോ മാ യദി കിംചിദാനശേ ।
 അഗ്നിർമാ തസ്മാദേനസഃ ॥ 120 (10)

T.B.3.7.12.6

ഗാർഹപത്യഃ പ്രമുഞ്ചതു । ദുരിതാ യാനി ചക്തുമ ।
 കരോതു മാമനേനസം ॥ ദിവി ജാതാ അസ്തു ജാതാഃ ।
 യാ ജാതാ ഓഷധീഭ്യഃ । അഥോ യാ അഗ്നിജാ ആപഃ ।
 താ നഃ ശുന്ധന്തു ശുന്ധനീഃ ॥
 യദാപോ നക്തം ദുരിതം ചരാമ ।

യദാ ദിവാ നൃതനം യത്പുരാണം ।
 ഹിരണ്യവർണാസ്ത ഉത്പുനീത നഃ () ॥
 “ഇമം മേ വരുണ{15}” “തത്ത്വാ യാമി{16}” ।
 “ത്വം നോ അഗ്നേ{17}” “സ ത്വം നോ അഗ്നേ{18}” ।
 “ത്വമഗ്നേ അയാസി{19}” ॥ 121 (13)
 (അനേനസ് - മഷ്ടീവദ്ഭ്യാച് - സതി - പരാശസാ -
 ssനശേടഗ്നിർമാ തസ്മാദേനസഃ-പുനീത നസ്ത്രീണി ച)
 (A12)

Special Korvai

(യദ് ദേവാ ഗാർഹപത്യോ യദ്ധസ്താഭ്യാം യന്മയി മാതാ
 യദാപിപേഷ യദന്തരിക്ഷം യദാശസാതിക്രാമാമി ത്രിതേ
 ദേവാ ദിവി ജാതാ അസ്ത ജാതാ യദാപ ഇമം മേ വരുണാ
 തത്ത്വാ യാമി ത്വം നോ അഗ്നേ സ ത്വം നോ അഗ്നേ ത്വമഗ്നേ
 അയാസി)

3.7.13 അനുവാകം 13 - അവഭൃഥേ കർമ്മണി

ഋജീഷപ്രോക്ഷണമന്ത്രാഃ

T.B.3.7.13.1

യത്തേ ഗ്രാവണ്ണാ ചിച്ഛിദുഃ സോമ രാജന് ।
 പ്രിയാണ്യങ്ഗാനി സ്വധിതാ പരുഷ്ഠി ।
 തഥ്സംധഥ് സാജ്യേനോത വർദ്ധയസ്വ ।

അ॒നാ॒ഗ॒സോ॒ അ॒ധ॒മി॒മ്സം॒ക്ഷ॒യേ॒മ ॥
 യ॒ത്തേ॒ ഗ്രാ॒വാ॒ ബാ॒ഹു॒ച്യു॒തോ॒ അ॒ച്യു॒ച്യ॒വുഃ ।
 ന॒രോ॒ യ॒ത്തേ॒ ദു॒ദ്യു॒ഹുർ ദ॒ക്ഷി॒ണേ॒ന ।
 ത॒ത്ത ആ॒പ്യാ॒യ॒താം ത॒ത്തേ॒ ॥ നി॒ഷ്ഠ്യാ॒യ॒താം ദേ॒വ സോ॒മ ॥
 യ॒ത്തേ॒ ത്വചം॑ ബി॒ഭി॒ദു॒ര്യ॒ച്ച യോ॒നീം ।
 യദാ॒സ്ഥാ॒നാത് പ്ര॒ച്യു॒തോ॒ വേ॒ന॒സി॒ ത്വന്നാ॑ ॥ 122 (10)

T.B.3.7.13.2

ത്വ॒യാ ത॒മ്സോ॒മ ഗു॒പ്ത॒മസ്ത॒നഃ ।
 സാ॒ നഃ॒ സം॒ധാ॒സ॒ത്പ॒ര॒മേ വ്യോ॒മ॒ന് ॥
 അ॒ഹാ॒ച॒രീ॒രം പ॒യ॒സാ സ॒മേ॒ത്യ ।
 അ॒ന്യോ॒ഽന്യോ॒ ഭ॒വ॒തി വർ॒ണോ॒ അ॒സ്യ ।
 ത॒സ്മിൻ വ॒യ॒മു॒പ॒ഹൃ॒താ॒സു॒വ സുഃ॑ ।
 ആ॒ നോ॑ ഭ॒ജ സ॒ദ॒സി വി॒ശ്വ॒രൂ॒പേ ॥
 നൃ॒ച॒ക്ഷാഃ॒ സോ॒മ ഉ॒ത ശു॒ശ്രു॒ഗ॒സ്ത॒നഃ ।
 മാ॒ നോ॑ വി॒ഹാ॒സീ॒ദ്ഗി॒ര ആ॒വൃ॒ണാ॒നഃ ।
 അ॒നാ॒ഗാ॒സ്ത॒നു॒വോ വാ॒വൃ॒ധാ॒നഃ ।
 ആ॒ നോ॑ രൂ॒പം വ്ഹ॑തു॒ ജായ॑മാ॒നഃ ॥ 123 (10)

T.B.3.7.13.3

ഉപക്ഷരന്തി ജുഹോ ഏതേന ।
 പ്രിയാണ്യങ്ഗാനി തവ വർദ്ധയന്തിഃ ।
 തസ്മൈ തേ സോമ നമ ഇദാഷ്ട്വ ।
 ഉപ മാ രാജൻമ് സുകൃതേ ഹവസ്വ ॥
 സം പ്രാണാപാനാഭ്യായ് സമു ചക്ഷുഷാ താം ।
 സഃ ശ്രോത്രേണ ഗച്ഛന്വ സോമ രാജൻ ।
 യത്ത ആസ്ഥിതയ് ശമു തത്തേ അസ്തു ।
 ജാനീതാന്നഃ സംഗമനേ പഥീനാം ॥
 ഏതം ജാനീതാത്പരമേ വ്യോമൻ ।
 വൃകാഃ സധസ്ഥാ വിദ രൂപമസ്യ । 124 (10)

T.B.3.7.13.4

യദാഗച്ഛാത് പഥിഭിർ ദേവയാനൈഃ ।
 ഇഷ്ടാപൂർതേ കൃണുതാദാവിരസ്മൈ ॥
 അരിഷ്ടോ രാജന്നഗദഃ പരേഹി ।
 നമസ്തേ അസ്തു ചക്ഷസേ രഘുയതേ ।
 നാകമാരോഹ സഹ യജമാനേന ।
 സൂര്യം ഗച്ഛതാത്പരമേ വ്യോമൻ ॥
 അഭ്യുദ്ദേവഃ സവിതാ വന്ദ്യോ നു നഃ ।
 ഇദാനീമഹ ഉപവാചേയാ നൃഭിഃ ।

വി യോ രതാ ഭജതി മാനവേഭ്യഃ ।
 ശ്രേഷ്ഠം നോ അത്ര ദ്രവിണം യഥാ ദധത് () ॥
 ഉപ നോ മിത്രാവരുണാവിഹാവതം ।
 അന്യാദീഭ്യാമാമിഹ നഃ സഖായാ ।
 ആദിത്യാനാം പ്രസിതിർ. ഹേതിഃ ।
 ഉഗ്രാ ശതാപഷ്ടാ ഘ വിഷാ പരിണോ വൃണക്തു ॥
 “ആപ്യായസ്വ{20}” “സം തേ{21}” ॥ 125 (15)

(ത്ഥനാ - ജായമാനോ - ടസ്യ - ദധത് പഞ്ച ച) (A13)

3.7.14 അനുവാകം 14 - അവഭൃഥേ കർമ്മണി സേചനാദിമന്ത്രാഃ

T.B.3.7.14.1

യദിദീക്ഷേ മനസാ യച്ച വാചാ ।
 യദാ പ്രാണൈശ്ചക്ഷുഷാ യച്ച ശോത്രേണ ।
 യദ്രേതസാ മിമുനേനാപ്യാത്മനാ ।
 അദ്ഭ്യോ ലോകാ ദധിരേ (ദധിരേ) തേജ ഇന്ദ്രിയം ।
 ശുക്രാ ദീക്ഷായൈ തപസോ വിമോചനീഃ ।
 ആപോ വിമോക്തീർ മയി തേജ ഇന്ദ്രിയം ॥
 യദുചാ സാമ്നാ യജുഷാ ।
 പശൂനാം ചർമൻ. ഹവിഷാ ദിദീക്ഷേ ।
 യച്ഛ്വാദി-രോഷധീഭിർ-വനസ്സതൗ ।
 അദ്ഭ്യോ ലോകാ ദധിരേ (ദധിരേ) തേജ ഇന്ദ്രിയം । 126 (10)

T.B.3.7.14.2

ശുക്രാ ദീക്ഷായൈ തപസോ വിമോചനീഃ ।
 ആപോ വിമോക്രതീർ മയി തേജ ഇന്ദ്രിയം ॥
 യേന ബ്രഹ്മ യേന ക്ഷത്രം ।
 യേനേന്ദ്രാഗ്നീ പ്രജാപതിഃ സോമോ വരുണോ യേന രാജാ ॥
 വിശ്വേ ദേവാ ഋഷയോ യേന പ്രാണാഃ ।
 അദ്ഭ്യോ ലോകാ ദധിരേ (ദധിരേ) തേജ ഇന്ദ്രിയം ।
 ശുക്രാ ദീക്ഷായൈ തപസോ വിമോചനീഃ ।
 ആപോ വിമോക്രതീർ മയി തേജ ഇന്ദ്രിയം ॥
 അപാം പുഷ്പമസ്യോഷധീനാഗ്ന്യ രസഃ ।
 സോമസ്യ പ്രിയം ധാമ । 127 (10)

T.B.3.7.14.3

അഗ്നേഃ പ്രിയതമഗ്ന് ഹവിഃ സ്വാഹാ ॥
 അപാം പുഷ്പമസ്യോഷധീനാഗ്ന്യ രസഃ ।
 സോമസ്യ പ്രിയം ധാമ ।
 ഇന്ദ്രസ്യ പ്രിയതമഗ്ന് ഹവിഃ സ്വാഹാ ।
 അപാം പുഷ്പമസ്യോഷധീനാഗ്ന്യ രസഃ ।
 സോമസ്യ പ്രിയം ധാമ ।
 വിശ്വേഷാം ദേവാനാം പ്രിയതമഗ്ന് ഹവിഃ സ്വാഹാ ॥
 വയഗ്ന് സോമ വ്രതേ തവ । മനസ്തനുഷ്ടു പിപ്രതഃ ।

പ്രജാ॑വ॒ന്തോ അ॒ശീ॒മ॒ഹി ॥ 128 (10)

T.B.3.7.14.4

ദേ॒വേ॒ഭ്യഃ പി॒തൃ॒ഭ്യഃ സ്വാ॒ഹാ ॥ സോ॒മ്യേ॒ഭ്യഃ പി॒തൃ॒ഭ്യഃ സ്വാ॒ഹാ ॥
 ക॒വ്യേ॒ഭ്യഃ പി॒തൃ॒ഭ്യഃ സ്വാ॒ഹാ ॥ ദേ॒വാ॒സ ഇ॒ഹ മാ॒ദയ॑ദ്ധാം ।
 സോ॒മ്യാ॒സ ഇ॒ഹ മാ॒ദയ॑ദ്ധാം । ക॒വ്യാ॒സ ഇ॒ഹ മാ॒ദയ॑ദ്ധാം ॥
 അ॒ന॒ന്ത॒രിതാഃ പി॒തരഃ॑ സോ॒മ്യാഃ സോ॒മപീ॑മാത് ॥
 അ॒പൈ॒തു മൃ॒ത്യുര॒മൃതം॑ ന ആ॒ഗന് ॥
 വൈ॒വ॒സ്വതോ॑ നോ അ॒ഭയം॑ കൃ॒ണോ॒തു ।

പ॒ർണം വ॒ന॒സ്സതേ॑രിവ । 129 (10)

T.B.3.7.14.5

അ॒ഭി നഃ॑ ശീ॒യതാ॑ഽ ര॒യിഃ । സ॒ച॒താം നഃ॑ ശ॒ചീ॒പതിഃ॑ ॥
 പ॒രം മൃ॒ത്യോ അ॒നുപ॑രേ॒ഹി പ॒ന്നമാം॑ ।
 യ॒സ്മൈ സ്വ॑ ഇ॒തരോ॑ ദേ॒വയാ॑നാത് ।
 ച॒ക്ഷു॒ഷ്മതേ॑ ശൃ॒ണ്വതേ॑ തേ ബ്ര॒വീമി॑ ।
 മാ നഃ॑ പ്ര॒ജാഽ രീ॑രി॒ഷോ മോ॒ത വീ॑രാൻ ॥
 ഇ॒ദമൃ॒നു ശ്രേ॒യോഽവ॑സാനമാഗ॒ന്ത ।
 യദ്ഗോ॑ജിദ്-ധ॒നജി॑-ദശ॒ജിദ്യത്॑ ।
 പ॒ർണം വ॒ന॒സ്സതേ॑രിവ । അ॒ഭി നഃ॑ ശീ॒യതാ॑ഽ ര॒യിഃ () ।
 സ॒ച॒താം നഃ॑ ശ॒ചീ॒പതിഃ॑ ॥ 130 (11)

(വ॒ന॒സ്സതാ॑വദ്ഭ്യോ ലോ॒കാ ദ॒ധിരേ॑ തേജ് ഇ॒ന്ദ്രിയം॑ - ധാ॒മാ -

ശീമഹീ - വാ - ഭി നഃ ശീയതാഴ് രയിരേകം ച) (A14)

Prapaataka Korvai with starting Padams of 1 to 14 Anuvaakams :-

(സർവാൻ. - യദ് വിഷ്ഠ്വണ്ണേന - വി വൈ - യാഃ
പുരസ്താദ് - ദേവാ ദേവേഷു - പരിസ്രൂണിത - സക്ഷേദം -
യദസ്യ പാരേ - സാഗസ - ഉദസ്താം ഹീദ് - ബ്രഹ്മ
പ്രതിഷ്ഠാ - യദ് ദേവ - യത്തേ ഗ്രാവ.ണ്ണാ - യദ് ദിദീക്ഷേ
ചതുർദശ)

Korvai with starting Padams of 1, 11, 21 Series of Dasinis :-

(സർവാൻ - ഭൂതിമേവ - യാമേവാഹ്നാഹുതിം -
പ്രതാനാം - പർണവല്കഃ - സോമ്യാനാ - മസിൻ. യജേത -
ഗേ യോ നോ - ജ്യോഗ്ജീവാഃ - പരോരജാസേ -
പ്ര തേ മഹേ - ബ്രഹ്മ പ്രതിഷ്ഠാ - ഗാർ.ഹപത്യാ
സ്രീഷ്ടശദുത്തരശതം)

First and Last Padam 3rd Ashtakam 6th Prapaatakam :-

(സർവാൻ. വൈ - ശ്ചീപതിഃ)

॥ ഹരിഃ ഓം ॥

॥ കൃഷ്ണ യജുർവേദീയ തൈത്തിരീയ ബ്രാഹ്മണേ

തൃതീയാഷ്ടകേ സപ്തമഃ പ്രപാഠകഃ സമാപ്തഃ ॥

=====

Appendix (of expansions)

T.B.3.7.8.3 "ந வா உ வெதத்றியஸே{1}"

ந வா உ வெதத்றியஸே ந ரிஷ்யஸி தேவாஃ ன்நேஷி
பமிதிஃ ஸுஹேதிஃ । ஹரி தே யுண்ஹு பூஷதி
அஃதுதாஹுபாஸமாஃ-வாஜி யுரி ராஸதஸ்ய ॥ {1}

(Appearing in T.S.4.6.9.4)

T.B.3.7.8.3 "அஹாநாஹ தா{2}", "விஹா அஹாஃ{3}"

அஹாநாஹ தா ஸஹாபாஹேதிஃ । ஹதுர்தேஹ அஹுதேதிஃ ।
ன்நம் துதஸ்யாஹுதேதிஃ । விஹேஹ ஹவிஷா வயம் ॥ {2}

விஹா அஹா ஹயுநா ஸஃஸ்யுஜாமி । அஹமிவா
அஹ ஓஷயயோ தவஹு । அஹம் யஜ்ஹாநோ ஹயோ
வ்யஸ்யதாஹம் । அஹுதிதாஃ பஹவஃ ஸஹு ஸதேவ ॥ {3}

(Both {2} and {3} appearing in T.B.2.5.3.3)

T.B.3.7.9.5 - "മിത്രോ ജനാൻ{4}" "പ്ര സ മിത്രം{5}"

മിത്രോ ജനാൻ. യാതയതി പ്രജാനൻ മിത്രോ ദാധാര
പൃഥിവീമുത ദ്യാം । മിത്രഃ കൃഷ്ണീരനിമിഷാഭി ചഷ്ടേ
സത്യായ ഹവ്യം ഘൃതവദ്-വിധേമ ॥ {4}

പ്ര സ മിത്ര മർതോ അസ്തു പ്രയസ്യാൻ. യസ്തു
ആദിത്യ ശിക്ഷതി വ്രതേന । ന ഹന്യതേ ന ജീയതേ
ത്വോതോ നൈനമഹോ അശ്ലോത്യന്തിതോ ന ദൂരാത് ॥ {5}

(Both {4} and {5} appearing in T.S.3.4.11.5

T.B.3.7.11.2 - "ഉദായം തമസസ്സരി{6}"

ഉദായം തമസസ്സരി പശ്യന്തോ ജ്യോതിരുത്തരം ।
ദേവം ദേവത്രാ സൂര്യമഗന്ത ജ്യോതിരുത്തമം ॥ {6}

(Appearing in T.S.4.1.7.4)

T.B.3.7.11.2 - "ഉദു ത്യം{7}" "ചിത്രം{8}"

ഉദു ത്യം ജാതവേദസം ദേവം വഹന്തി കേതവഃ ।
ദൃശേ വിശ്വായ സൂര്യം ॥ {7}

ചിത്രം ദേവാനാ-മുദഗാദനീകം ചക്ഷുർ മിത്രസ്യ
 വരുണസ്യാഗേഃ । ആഃ പ്രാ ദ്യാവാപൃഥിവീ അന്തരിക്ഷത്
 സൂര്യ ആത്മാ ജഗതസ്മസ്തസ്മശ്ച ॥ {8}

(Both {7} and {8} appearing in T.S.1.4.43.1)

T.B.3.7.11.3 - "ഇമം മേ വരുണ{9}" "തത്ത്വാ യാമി{10}"

ഇമം മേ വരുണ ശ്രുധീ ഹവമദ്യാ ച മൃധയ ।
 താമവസ്യുരാ ചകേ ॥ {9}

തത്ത്വാ യാമി ബ്രഹ്മണാ വന്ദമാന-സുദാ ശാസേ
 യജമാനോ ഹവിർഭിഃ । അഹേഡമാനോ വരുണേഹ
 ബോദ്ധ്യുരുശ്ഠസ മാ ന ആയുഃ പ്രമോഷീഃ ॥ {10}

(Both {9} and {10} appearing in T.S.2.1.11.6)

T.B.3.7.11.3 - "ത്വാം നോ അഗ്രേ{11}" "സ ത്വാം നോ
 അഗ്രേ{12}"

ത്വാം നോ അഗ്രേ വരുണസ്യ വിദാൻ ദേവസ്യ ഹേഡോഽവ
 യാസി സീഷ്ടാഃ । യജിഷ്ടോ വഹ്നി തമഃ ശോശുചാനോ
 വിശ്വാ ദേഷാഽസി പ്രമുമുഗ്ദ്ധ്യസ്തത് ॥ {11}

സ ത്വം നോ അഗ്നേഽവമോ ദിവോതീ നേദിഷ്ടോ അസ്യോ
ഉഷസോ വ്യുഷ്ടോ | അവ യക്ഷ നോ വരുണഃ രരാണോ
വീഹി മൃഡീകഃ സുഹവോ ന ഏധി || {12}

(Both {11} and {12} appearing in T.S.2.5.12.3)

T.B.3.7.11.3 - "ത്വമഗ്നേ അയാഽസി{13}" "പ്രജാപതേ{14}"

ത്വമഗ്നേ അയാഽസി | അയാ സന്മനസാ ഹിതഃ |
അയാ സന്.ഹവ്യമുഹിഷേ | അയാ നോ ധേഹി ഭേഷജം |
ഇഷ്ടോ അഗ്നിരാഹുതഃ | സ്വാഹാകൃതഃ പിപർതു നഃ |
സ്വഗാ ദേവേഭ്യ ഇദം നമഃ || {13}

({13} appearing in T.B.2.4.1.9)

പ്രജാപതേ ന ത്വദേതാനൃന്യോ വിശ്വാ ജാതാനി പരി താ
ബഭൂവ | യത്കാമാസ്മേ ജുഹൂമസ്മന്നോ അസ്മു വയഃ
സ്യാമ പതയോ രയിണാം || {14}

({14} appearing in T.S.1.8.14.2)

T.B. 3.7.12.6 - "ഇമം മേ വരുണ{15}" "തത്ത്വാ യാമി{16}"

Item mo.{15} is same as {9} above

Item mo.{16} is same as {10} above

T.B. 3.7.12.6 - "താ॑ നോ॒ അഗ്നേ॑{17}" "സ॒ താ॑ നോ॒
അഗ്നേ॑{18}"

Item mo.{17} is same as {11} above
Item mo.{18} is same as {12} above

T.B. 3.7.12.6 - "താ॑മഗ്നേ॒ അയാ॑സി{19}"

Item mo.{19} is same as {13} above

T.B. 3.7.13.4 - "ആ॑പ്യാ॒യസ്വ॑{20}" "സം॒ തേ॑{21}"

ആ॑ പ്യാ॒യസ്വ॑ സമേ॒തു തേ॑ വി॒ശ്വതഃ॑ സോ॒മ വൃ॑ഷ്ണീ॒യം ।

ഭവാ॑ വാ॒ജസ്യ॑ സൺഗ്ഗമേ॒ ॥ {20}

സം॒ തേ॑ പയാ॑സി സമു॒ യന്തു॑ വാ॒ജാഃ സം॒ വൃ॑ഷ്ണീ॒യാ-
ന്യഭി॑മാതി॒ഷാഹഃ॑ । ആ॒പ്യാ॒യമാ॑നോ॒ അമൃ॑തായ॒ സോ॒മ
ദി॒വി ശ്ര॑വാ॒സ്യു॒ത്തമാ॑നി॒ ധി॒ഷ്വ ॥ {21}

(Both {20} and {21} appearing in TS 4.2.7.4)

**Details of Dasini & Vaakyams for
Ashtakam3, Prapaatakam 7 (TB 3.7)**

	Dasini	Vaakyams
Anuvakam1	9	98
Anuvakam 2	7	73
Anuvakam 3	7	75
Anuvakam 4	18	180
Anuvakam 5	13	137
Anuvakam 6	23	228
Anuvakam7	15	155
Anuvakam8	3	37
Anuvakam9	9	93
Anuvakam10	6	63
Anuvakam11	5	55
Anuvakam12	6	63
Anuvakam13	4	45
Anuvakam14	5	51
Total →	130	1353

ഓം നമഃ പരമാത്മനേ, ശ്രീ മഹാഗണപതയേ നമഃ,
ശ്രീ ഗുരുഭ്യോ നമഃ , ഹരിഃ ഓം

3. കൃഷ്ണ യജുർവേദീയ തൈത്തിരീയ ബ്രാഹ്മണം

3.8 തൈത്തിരീയ ബ്രാഹ്മണേ തൃതീയാഷ്ടകേ അഷ്ടമഃ പ്രപാഠകഃ - അശ്വമേധബ്രാഹ്മണം വൈശ്വദേവം കാണ്ഡം തത്ര പ്രഥമമഹഃ

3.8.1 അനുവാകം 1 - സാംഗ്രഹണേഷ്ടയാദയഃ യാജമാനസംസാരാഃ

T.B.3.8.1.1

സാംഗ്രഹണേഷ്ടയാ യജതേ ।
ഇമാം ജനതാഴ് സംഗൃഹ്ണാനീതി ॥
ദാദശാരതീ രശനാ ദവതി । ദാദശ മാസാഃ സംവത്സരഃ ।
സംവത്സരമേവാ വരുന്ധേ । മൗഞ്ജീ ദവതി ।
ഊർഗൈ മുഞ്ജാഃ । ഊർജമേ വാ വരുന്ധേ ॥
ചിത്രാ നക്ഷത്രം ദവതി । ചിത്രം വാ ഏതത്കർമ്മ । 1 (10)

T.B.3.8.1.2

യദശ്വമേധഃ സമൃദ്ധ്യേ ॥
പുണ്യനാമ ദേവ യജന്നമദ്ധ്യവസ്യതി ।
പുണ്യാമേവ തേന കീർത്തിമഭിജയതി ॥
അപദാതീന്യതിജഃ സമാവഹന്ത്യാ സുബ്രഹ്മണ്യായാഃ ।
സുവർഗസ്യ ലോകസ്യ സമഷ്ട്യേ ॥ കേശശ്ശശ്രു വപതേ ।

നഖാനി നികൃന്തതേ । ദതോ ധാവതേ । സ്തോതി ।
 അഹതം വാസഃ പരിധത്തേ () । പാപ്മനോഽപഹന്തേ ।
 വാചം യതോപവസതി । സുവർഗസ്യ ലോകസ്യ ഗുപ്തേ ॥
 രാത്രിം ജാഗരയന്ത ആസതേ ।
 സുവർഗസ്യ ലോകസ്യ സമഷ്ടേ ॥ 2 (15)
 (കർമ്മ - ധത്തേ പഞ്ച ച) (A1)

3.8.2 അനുവാകം 2 - ബ്രഹ്മൗദനാഭിധാനം

T.B.3.8.2.1

ചതുഷ്ടയ ആപോ ഭവന്തി ।
 ചതുശ്ശഫോ വാ അശ്വഃ പ്രാജാപത്യഃ സമൃദ്ധ്യേ ॥
 താ ദിഗ്ഭ്യഃ സമാഭ്യുതാ ഭവന്തി । ദിക്ഷു വാ ആപഃ ।
 അന്നം വാ ആപഃ । അദ്ഭ്യോ വാ അന്നം ജായതേ ।
 യദേവാദ്ഭ്യോഽന്നം ജായതേ । തദവരുന്ധേ ॥
 താസു ബ്രഹ്മൗദനം പചതി । രേത ഏവ തദ്ദധാതി ॥ 3 (10)

T.B.3.8.2.2

ചതുശ്ശരാവോ ഭവതി । ദിക്ഷേവ പ്രതിതിഷ്ഠതി ॥
 ഉഭയതോ രുക്ൗ ഭവതഃ । ഉഭയത ഏവാസിൻ രുചം ദധാതി ।
 ഉദ്ധരതി ശൃതത്വായ । സർപിഷ്ഠാൻ ഭവതി മേദ്ധ്യത്വായ ।
 ചതാര ആർഷേയാഃ പ്രാശ്ഠന്തി ।
 ദിശാമേവ ജ്യോതിഷി ജുഹോതി ।

ച॒ത്വാ॒രി ഹി॑ര॒ണ്യാ॒നി ദ॒ദാ॒തി ।

ദി॒ശാ॒മേ॒വ ജ്യോ॑തിഃ॒ഷ്യ വ॑രു॒ന്ധേ ॥ 4 (10)

T.B.3.8.2.3

യദാ॑ജ്യ-മു॒ച്ഛി॑ഷ്യ॒തേ । ത॒സ്മിൻ ര॒ശ്നാ॑ം ന്യൂ॒ന॒ന്തി ।

പ്ര॒ജാപ॑തിർ വാ ഓ॒ദനഃ॑ । രേ॒ത ആ॑ജ്യം ।

യദാ॑ജ്യ ര॒ശ്നാ॑ം ന്യൂ॒ന॒ന്തി ।

പ്ര॒ജാപ॑തിമേ॒വ രേ॒തസാ॑ സ॒മർദ്ധ॑യതി ॥

ദർഭ॑മയീ ര॒ശ്നാ ദ॒വതി॑ ।

ബ॒ഹു വാ ഏ॒ഷ കു॑ചരോ ഽമേ॒ദ്ധ്യമു॑പഗച്ഛതി । യദ॒ശഃ॑ ।

പ॒വിത്രം॑ വൈ ദർഭാഃ । 5 (10)

T.B.3.8.2.4

യദ് ദർഭ॑മയീ ര॒ശ്നാ ദ॒വതി॑ । പൂ॒നാത്യേ॒വൈനം॑ ।

പൂ॒തമേ॒നം മേ॒ദ്ധ്യമാ॑ലഭതേ ॥

അ॒ശ്വസ്യ॑ വാ ആല॑ബ്ധസ്യ മ॒ഹിമോ॑ദക്രാമത് ।

സ മ॒ഹർത്വി॑ജഃ പ്രാ॒വിശ॑ത് ।

തന്മ॒ഹർത്വി॑ജാം മ॒ഹർത്വി॑ക്താം । യന്മ॒ഹർത്വി॑ജഃ പ്രാ॒ശ്ഞ॑ന്തി ।

മ॒ഹിമാ॑ന-മേ॒വാസി॑ൻ-തദ്ദ॒ധതി॑ ॥

അ॒ശ്വസ്യ॑ വാ ആല॑ബ്ധസ്യ രേ॒ത ഉ॑ദക്രാമത് ।

തഥ്സു॒വർണ്യ॑ ഹി॑ര॒ണ്യ-മ॒ഭവ॑ത് () ।

യഥ്സുവർണ്യം ഹിരണ്യം ദദാതി । രേത ഏവ തദ്ദധാതി ॥
 ഓദനേ ദദാതി । രേതോ വാ ഓദനഃ । രേതോ ഹിരണ്യം ।
 രേതസൈവാസിൻ രേതോ ദധാതി ॥ 6 (16)

(ദധാതി - രുന്ധേ - ദർഭാ - അഭവത് ഷട്ച്) (A2)

3.8.3 അനുവാകം 3 - രശനയാശ്ശബന്ധനം

T.B.3.8.3.1

യോ വൈ ബ്രഹ്മണേ ദേവേഭ്യഃ പ്രജാപതയേ-
 പ്രതിപ്രോചയാശ്ച മേദ്ധ്യം ബധ്നാതി ।
 ആ ദേവതാഭ്യോ ആവൃശ്യതേ । പാപീയാൻ ഭവതി ।
 യഃ പ്രതിപ്രോച്യ । ന ദേവതാഭ്യ ആവൃശ്യതേ ।
 വസീയാൻ ഭവതി ॥ യദാഹ ।
 ബ്രഹ്മന്നശ്ച മേദ്ധ്യം ദൻമ്സയാമി ദേവേഭ്യഃ പ്രജാപതയേ
 തേന രാദ്ധ്യാസമിതി ।
 ബ്രഹ്മ വൈ ബ്രഹ്മാ ।
 ബ്രഹ്മണ ഏവ ദേവേഭ്യഃ പ്രജാപതയേ പ്രതിപ്രോചയാശ്ച
 മേദ്ധ്യം ബധ്നാതി । 7 (10)

T.B.3.8.3.2

ന ദേവതാഭ്യ ആവൃശ്യതേ ।
 വസീയാൻ ഭവതി ॥
 ദേവസ്യ ത്വാ സവിതുഃ പ്രസവ ഇതി രശനാമാദത്തേ

പ്രസുതൈഃ ।

അശിനോർ-ബാഹുഭ്യാ-മിത്യാഹ ।

അശിനൗ ഹി ദേവാനാ-മദ്ധ്യേ ആസ്താം ।

പുഷ്പോ ഹസ്താഭ്യാ-മിത്യാഹ യതൈഃ ॥

വ്യുദ്ധം വാ ഏതദ് യജ്ഞസ്യ । യദയജുഷ്കണ ക്രിയതേ ।

ഇമാമഗൃദ്ദന്തൻ രശനാ-മൃതസ്യേ-ത്യധിവദതി

യജുഷ്കൃതൈഃ ।

യജ്ഞസ്യ സമൃദ്ധൈഃ ॥ 8 (10)

T.B.3.8.3.3

തദാഹുഃ । ദാദശാരതീ രശനാ കർതവ്യാ(3)

ത്രയോദശാരതീ(3)-രിതി । ഋഷഭോ വാ ഏഷ ഋതൂനാം ।

യഥ്സംവത്സരഃ । തസ്യ ത്രയോദശോ മാസോ വിഷ്ടപം ।

ഋഷഭ ഏഷ യജ്ഞാനാം । യദശ്വമേധഃ ।

യഥാ വാ ഋഷഭസ്യ വിഷ്ടപം । ഏവമേതസ്യ വിഷ്ടപം ।

ത്രയോദശരതീഃ രശനായാ-മുപാദധാതി । 9 (10)

T.B.3.8.3.4

യഥർഷഭസ്യ വിഷ്ടപഃ സൗസ്തരോതി । താദൃഗേവ തത് ॥

പൂർവ ആയുഷി വിദമേഷു കവേത്യത്യാഹ ।

ആയുരേവാസിൻ ദധാതി ॥

തയാ ഭവാഃ സുതമാബഭുവു-രിത്യാഹ ।

ഭൂതിമേവോപാവർത്തേ ॥

ഋതസ്യ സാമൻമസര-മാരപന്തീത്യാഹ । സത്യം വാ ഋതം ।

സത്യേനൈവൈന-മൃതേനാരഭതേ ॥

അഭിധാ അസീത്യാഹ । **10 (10)**

T.B.3.8.3.5

തസ്മാ-ദശമേധയാജീ സർവാണി ഭൂതാനുഭി ഭവതി ।

ഭുവനമസീത്യാഹ । ഭൂമാനമേവോപൈതി ।

യന്താഽസീത്യാഹ । യന്താരമേവൈനം കരോതി ।

ധർതാഽസീത്യാഹ । ധർതാരമേവൈനം കരോതി ।

സോഽഗ്നിം വൈശ്വാനര-മിത്യാഹ ।

അഗ്നാവേവൈനം വൈശ്വാനരേ ജുഹോതി ।

സപ്രഥസമിത്യാഹ । **11 (10)**

T.B.3.8.3.6

പ്രജയൈവൈനം പശുഭിഃ പ്രഥയതി ।

സ്വാഹാകൃത ഇത്യാഹ ।

ഹോമ ഏവാസ്യേഷഃ । പൃഥിവ്യാമിത്യാഹ ।

അസ്മാമേവൈനം പ്രതിഷ്ഠാപയതി ।

യന്താ രാധ്യന്താഽസി യമനോ ധർതാഽസി ധരുണ ഇത്യാഹ ।

രൂപമേവാസ്യേതൻ മഹിമാനം വ്യാചഷേ ।

കൃ॒ഷ്ണേ॒ ത്വാ ക്ഷേ॑മായ॒ ത്വാ ര॒യൈ ത്വാ പോ॑ഷായ॒
തോ॒ത്യാഹ॑ ।

ആ॒ശി॒ഷമേ॑വതാമാശാസേ ॥

സ്വ॒ഗാ ത്വാ ദേ॒വേഭ്യ॑ ഇ॒ത്യാഹ॑ () ।

ദേ॒വേഭ്യ॑ ഏ॒വൈന॑സ്വ॒ഗാ ക॑രോതി ।

സ്വാ॒ഹാ ത്വാ പ്ര॒ജാപ॑തയ ഇ॒ത്യാഹ॑ ।

പ്രാ॒ജാപ॑ത്യോ വാ അ॒ശാഃ ।

യ॒സ്യ ഏ॒വ ദേ॒വതാ॑യാ ആ॒ലഭ്യ॑തേ ॥

ത॒യൈവൈ॒നസ് സ॑മർദ്ധയതി ॥ 12 (15)

(ബ്ര॒ഹ്മാ॒തി - സമൃ॑ദ്ധ്യാ - ഉ॒പദ॑ധാ - തൃ॒സീത്യാ॑ഹ -

സ॒പ്രഥ॑സമീത്യാഹ - ദേ॒വേഭ്യ॑ ഇ॒ത്യാഹ॑ പഞ്ച॑ ച) (A3)

3.8.4 അനുവാകം 4 - അശ്വസ്യ ജലേഽവഗാഹനം

T.B.3.8.4.1

യഃ പി॒തൂര॑നു॒ജായാഃ॑ പു॒ത്രഃ । സ പു॒രസ്താ॑ന്നയതി ।

യോ മാ॒തൂര॑നു॒ജായാഃ॑ പു॒ത്രഃ । സ പ॒ശ്ചാ॑ന്നയതി ।

വി॒ഷ്വഞ്ച॑മേ॒വാസ്മാ॑ത് പാപ്॒മാനം॑ വി॒വൃ॑ഹതഃ ॥

യോ അർ॑വന്തം ജി॒ഹ്വാഽ॑സതി തമഭ്യ॑മീതി വരു॑ണ

ഇതി॑ ശ്വാ॒നം ച॑തുര॒ക്ഷം പ്ര॑സൗതി ।

പരോ മർതഃ പരഃ ശ്വേതി ശൂനശ്ചതു രക്ഷസ്യ പ്രഹന്തി ।

ശ്വേവ വൈ പാപ്മാ ഭ്രാതൃവ്യഃ ।

പാപ്മാനമേവാസ്യ ഭ്രാതൃവ്യഃ ഹന്തി ॥

സൈദ്ധ്യകം മുസലം ഭവതി । 13 (10)

T.B.3.8.4.2

കർമ്മ കർമ്മൈവാസൈ സാധയതി ॥ പൗഷശ്ചലേയോ ഹന്തി ।

പൗഷശ്ചലാം വൈ ദേവാഃ ശുചം നൃദധുഃ ।

ശുചൈവാസ്യ ശുചഃ ഹന്തി ॥

പാപ്മാ വാ ഏതമീഹ്നതീത്യാഹുഃ ।

യോഽശ്വമേധേന യജത ഇതി ।

അശ്വസ്യായസ്തദമുപാസ്യതി ।

വജ്രീ വാ അശ്വഃ പ്രാജാപത്യഃ ।

വജ്രേണൈവ പാപ്മാനം ഭ്രാതൃവ്യ-മവക്രാമതി ॥

ദക്ഷിണാ ഽപ്ലാവയതി । 14 (10)

T.B.3.8.4.3

പാപ്മാന-മേവാസ്യ-ചമല-മപ്ലാവയതി ॥

ഐഷിക ഉദൂഹോ ഭവതി । ആയുർവാ ഇഷികാഃ ।

ആയുരേവാസ്മിൻ ഭവതി ॥

അമൃതം വാ ഇഷികാഃ । അമൃതമേവാസ്മിൻ ഭവതി ।

വേതസശാഖോപസംബദ്ധാ ഭവതി ।

അ॒ഹ്നയോ॑നി॒ർവാ അ॒ശഃ । അ॒ഹ്നജോ॑ വേ॒തസഃ॑ ।
 സ്വാ॒ഭേവൈ॑നം ഋ॒തോനേ॑ർ നി॒ർമി॑മീതേ () ॥
 പു॒രസ്താ॑ത് പ്ര॒ത്യഞ്ച॑-മ॒ദ്യുദ്യു॑ഹതി ।
 പു॒രസ്താ॑-ദേ॒വാസ്മി॑ൻ പ്ര॒തീച്യ॑മൃതം ദധാതി ॥
 അ॒ഹം ച॒ താം ച॒ വൃ॒ത്രഹ॑ന്നിതി ബ്ര॒ഹ്മാ യ॑ജമാനസ്യ
 ഹ॒സ്തം ഗൃ॑ഹ്ണാതി ।
 ബ്ര॒ഹ്മക്ഷ॑ത്രേ ഏ॒വ സം॑ദധാതി ।
 അ॒ഭി ക്ര॑ത്യേ॒ന്ദ്ര ഭൂ॒രധ॑ ജ്ഞ॒ന്നിത്യ॑ദ്ധാ॒ര്യുർ-യ॑ജമാനം
 ഋ॒വാച॑യത്യ-ഭി॒ജിതൈ॑ ॥ 15 (15)

(ഭവതി - പ്ലാവയതി - മിമീതേ പഞ്ച ച) (A4)

3.8.5 അനുവാകം 5 - അശ്വസ്യ പ്രോക്ഷണം മഹർതിജാം
T.B.3.8.5.1

ച॒താ॒ര ഗൃ॑തിജഃ സ॒മുക്ഷ॑ന്തി ।
 ആ॒ഭ്യ ഏ॒വൈനം॑ ച॒തസ്യ॑ഭ്യോ ദി॒ഗ്ഭ്യോ ഽഭി॑സമീരയന്തി ॥
 ശ॒തേന॑ രാജപു॒ത്രൈഃ സ॒ഹാദ്ധാ॑ര്യുഃ ।
 പു॒രസ്താ॑ത് പ്ര॒ത്യങ് തി॒ഷ്ഠൻ പ്രോ॑ക്ഷതി ।
 അ॒നേനാ॑ശോ॒ന മേ॒ദ്ധ്യേനേ॑ഷ്ടാ ।
 അ॒യച് രാ॑ജാ വൃ॒ത്രം ഋ॒ദ്ധ്യാദി॑തി । രാ॒ജ്യം ഋ॒വാ അ॑ദ്ധാ॒ര്യുഃ ।
 ക്ഷ॒ത്രച് രാ॑ജപു॒ത്രൈഃ । രാ॒ജ്യേനൈ॒വാസ്മി॑ൻ ക്ഷ॒ത്രം ദധാ॑തി ॥

ശതേ॑നാ-രാ॒ജഭി॑രുഗ്രേഃ സ॒ഹ ബ്ര॒ഹ്മാ । 16 (10)

T.B.3.8.5.2

ദക്ഷി॑ണത ഉദ॑ന്തിഷ്ഠൻ പ്രോക്ഷ॑തി ।
 അ॒നേനാശോ॑ന മേ॒ദ്ധ്യേനേ॑ഷ്ടാ ।
 അ॒യച്ഛ രാ॒ജാഽപ്ര॑തിധൃ॒ഷ്ട്യാ-ഽസ്ത॑പിതി ।
 ബലം॑ വൈ ബ്ര॒ഹ്മാ । ബല॑മരാജോ॒ഗ്രഃ ।
 ബലേ॑ന്നൈവാ॒സ്മിൻ ബലം॑ ദധാതി ॥
 ശതേ॑ന സൂ॒തഗ്രാ॑മണിഭിഃ സ॒ഹ ഹോ॑താ ।
 പശ്ചാ॑ത് പ്രാ॒ന്തിഷ്ഠൻ പ്രോക്ഷ॑തി ।
 അ॒നേനാശോ॑ന മേ॒ദ്ധ്യേനേ॑ഷ്ടാ ।
 അ॒യച്ഛ രാ॒ജാഽസ്യ॑ വി॒ശഃ । 17 (10)

T.B.3.8.5.3

ബ॒ഹുഗ്വൈ ബ॒ഹുശ്ചാ॑യൈ ബ॒ഹുജാ॑വികാ॒യൈ ॥
 ബ॒ഹുവ്രീ॑ഹീയവാ॒യൈ ബ॒ഹുമാ॑ഷതിലാ॒യൈ ॥
 ബ॒ഹുഹി॑രണ്യാ॒യൈ ബ॒ഹുഹ॑സ്തികാ॒യൈ ।
 ബ॒ഹുദാ॑സപൂ॒രുഷാ॑യൈ ര॒യിമ॑ന്തൈ പു॒ഷ്ടിമ॑ന്തൈ ।
 ബ॒ഹുരാ॑യസ്സോ॒ഷാ॑യൈ രാ॒ജാഽസ്ത॑പിതി ।
 ഭൂ॒മാ വൈ ഹോ॑താ । ഭൂ॒മാ സൂ॒തഗ്രാ॑മണ്യഃ ।
 ഭൂ॒മൈ॑വാ॒സ്മിൻ ഭൂ॒മാനം॑ ദധാതി ॥
 ശതേ॑ന ക്ഷ॒ത്തസം॑ഗ്രഹീ॒ത്യഭിഃ॑ സഹോദ്ഗാ॒താ ।

ഉത്തരതോ ദക്ഷിണാ തിഷ്ഠൻ പ്രോക്ഷതി । 18 (10)

T.B.3.8.5.4

അനേനാശോന മേദ്ധ്യേനേഷ്ടാ ।
 അയച് രാജാ സർവമായുരേതപിതി ।
 ആയുർവാ ഉദ്ഗാതാ । ആയുഃ ക്ഷത്തസംഗ്രഹീതാർഃ ।
 ആയുഷൈവാസ്മി-ന്നായുർ-ദധാതി ॥
 ശതച് ശതം ഭവന്തി । ശതായുഃ പുരുഷഃ ശതേന്ദ്രിയഃ ।
 ആയുഷ്യേവേന്ദ്രിയേ പ്രതിതിഷ്ഠതി ॥ ചതുഃ ശതാ ഭവന്തി ।
 ചതസ്രോ ദിശഃ () । ദിക്ഷേവ പ്രതിതിഷ്ഠതി ॥ 19 (11)

(ബ്രഹ്മാ - വിശ - ഉക്ഷതി - ദിശ ഏകം ച) (A5)

3.8.6 അനുവാകം 6 - ഭൂമൗ പതതാം ബിന്ദുനാമഭിമന്ത്രണം

T.B.3.8.6.1

യഥാ വൈ ഹവിഷോ ഗൃഹീതസ്യ സ്കന്ദതി ।
 ഏവം വാ ഏതദശാസ്യ സ്കന്ദതി ।
 യന്നിക്തമനാലബ്ധ-മുഥ്സ്യജന്തി ।
 യഥ്സ്മോക്യാ അനാഹ ।
 സർവഹുത-മേവൈനം കരോത്യ സ്കന്ദായ ।
 അസ്കന്നച് ഹി തത് ।
 യദ്ധുതസ്യ സ്കന്ദതി ॥ സഹസ്രമനാഹ ।
 സഹസ്രസംമിതഃ സുവർഗോ ലോകഃ ।

സുവർഗസ്യ ലോകസ്യ-ഭിജിത്യൈ ॥ 20 (10)

T.B.3.8.6.2

യത്പരിമിതാ അനുബ്രൂയാത് പരിമിതമവരൂന്ധീത ।
 അപരിമിതാ അന്യാഹ । അപരിമിതഃ സുവർഗോ ലോകഃ ।
 സുവർഗസ്യ ലോകസ്യ സമഷ്ട്യൈ ॥ സ്തോക്യാ ജുഹോതി ।
 യാ ഏവ വർഷ്യാ ആപഃ । താ അവരുന്ധേ ॥
 അസ്യാം ജുഹോതി ।

ഇയം വാ അഗ്നിർ വൈശ്വാനരഃ ॥ 21 (10)

T.B.3.8.6.3

അസ്യമേവൈനാഃ പ്രതിഷ്ഠാപയതി ॥ ഉവാച ഹ പ്രജാപതിഃ ।
 സ്തോക്യാസു വാ അഹമശ്വമേധം സൗസ്ഥാപയാമി ।
 തേന തതഃ സൗസ്ഥിതേന ചരാമീതി ॥
 അഗ്നയേ സ്വാഹേത്യാഹ । അഗ്നയ ഏവൈനം ജുഹോതി ॥
 സോമായ സ്വാഹേത്യാഹ । സോമായൈവൈനം ജുഹോതി ।
 സവിത്രേ സ്വാഹേത്യാഹ ।
 സവിത്ര ഏവൈനം ജുഹോതി ॥ 22 (10)

T.B.3.8.6.4

സരസ്വതേ സ്വാഹേത്യാഹ ।
 സരസ്വത്യാ ഏവൈനം ജുഹോതി । പുഷ്ണേ സ്വാഹേത്യാഹ ।
 പുഷ്ണേ ഏവൈനം ജുഹോതി । ബൃഹസ്പതയേ സ്വാഹേത്യാഹ ।

ബൃഹസ്പതയ ഏവൈനം ജുഹോതി ।
 അപാം മോദായ സ്വാഹേത്യാഹ ।
 അദ്ഭ്യ ഏവൈനം ജുഹോതി । വായവേ സ്വാഹേത്യാഹ ।
 വായവ ഏവൈനം ജുഹോതി । 23 (10)

T.B.3.8.6.5

മിത്രായ സ്വാഹേത്യാഹ । മിത്രായൈവൈനം ജുഹോതി ।
 വരുണായ സ്വാഹേത്യാഹ । വരുണായൈവൈനം ജുഹോതി ॥
 ഏതാഭ്യ ഏവൈനം ദേവതാഭ്യോ ജുഹോതി ॥
 ദശ ദശ സംപാദം ജുഹോതി । ദശാക്ഷരാ വിരാട് ।
 അന്നം വിരാട് । വിരാജൈവാനാഭ്യമവരുന്ധേ ॥
 പ്ര വാ ഏഷോഽസ്മാൽ-ലോകാച്ഛവതേ () ।
 യഃ പരാചീരാഹുതീർ ജുഹോതി ।
 പുനഃ പുനരഭ്യാവർതം ജുഹോതി ।
 അസ്മിന്നേവ ലോകേ പ്രതിതിഷ്ഠതി ॥
 ഏതാഽഹ വാവ സോഽശ്വമേധസ്യ സൗസ്ഥിതി-മുവാചാ-
 സ്കന്ദായ ।
 അസ്കന്നഽഹി തത് ।
 യദ്യജ്ഞസ്യ സൗസ്ഥിതസ്യ സ്കന്ദതി ॥ 24 (16) (അഭിജിത്യൈ
 - വൈശ്വാനരഃ - സവിത്ര ഏവൈനം ജുഹോതി - വായവ്

ഏവൈനം ജുഹോതി - ചുവതേ ഷട്ച) (A6)

3.8.7 അനുവാകം 7 - അമാദ്ധ്യർയുപ്രോക്ഷണം

T.B.3.8.7.1

പ്രജാപതയേ ത്വാ ജുഷ്ടം പ്രോക്ഷാമീതി പുരസ്താത്
പ്രത്യങ്തിഷ്ഠൻ പ്രോക്ഷതി ।

പ്രജാപതിർവൈ ദേവാനാമന്നാദോ വീർയാവാൻ ।

അന്നാദ്യമേവാസിൻ വീര്യം ദധാതി ।

തസ്മാദശ്വഃ പശൂനാമന്നാദോ വീര്യാവത്തമഃ ॥

ഇന്ദ്രാഗ്നിഭ്യാം ത്വേതി ദക്ഷിണതഃ ।

ഇന്ദ്രാഗ്നീ വൈ ദേവാനാമോജിഷ്ടൗ ബലിഷ്ടൗ ।

ഓജ ഏവാസിൻ ബലം ദധാതി ।

തസ്മാദശ്വഃ പശൂനാമോജിഷ്ടോ ബലിഷ്ടഃ ॥

വായവേ ത്വേതി പശ്ചാത് ।

വായുർവൈ ദേവാനാമാശ്വഃ സാരസാരിതമഃ । **25 (10)**

T.B.3.8.7.2

ജവമേവാസിൻ ദധാതി ।

തസ്മാദശ്വഃ പശൂനാമാശ്വഃ സാരസാരിതമഃ ॥

വിശ്വേഭ്യസ്ത്വാ ദേവേഭ്യ ഇത്യുത്തരതഃ ।

വിശ്വേ വൈ ദേവാ ദേവാനാം യശസ്പിതമഃ ।

യശ ഏവാസിൻ ദധാതി । തസ്മാദശ്വഃ പശൂനാം യശസ്പിതമഃ ॥

ദേവേഭ്യ-സ്തോത്ര്യധസ്താത് ।

ദേവാ വൈ ദേവാനാ-മപചിതതമാഃ ।

അപചിതി-മേവാസിൻ ദധാതി ।

തസ്മാദശാഃ പശൂനാ-മപചിതതമഃ ॥ 26 (10)

T.B.3.8.7.3

സർവേഭ്യസ്തോ ദേവേഭ്യ ഇത്യുപരിഷ്ടാത് ।

സർവേ വൈ ദേവാസ്തിഷിമന്തോ ഹരസിനഃ ।

തിഷിമേവാസിൻ. ഹരോ ദധാതി ।

തസ്മാദശാഃ പശൂനാം തിഷിമാൻ. ഹരസിതമഃ ॥

ദിവേ താഽന്തരിക്ഷായ താ പൃഥിവൈ ത്വേത്യാഹ ।

ഏഭ്യ ഏവൈനം ഘോകേഭ്യഃ പ്രോക്ഷതി ॥

സതേ താഽസതേ താഽദ്ഭ്യസ്ത്വ-വാഷധീഭ്യസ്തോ

വിശ്വേഭ്യസ്തോ ഭൂതേഭ്യ ഇത്യാഹ ।

തസ്മാദശാ-മേധയാ-ജിന്യു സർവാണി ഭൂതാ-ന്യുപജീവന്തി ॥

ബ്രഹ്മവാദിനോ വദന്തി । യത്പ്രാജാപത്യോഽശാഃ () ।

അഥ കസ്താദേനമന്യാഭ്യോ ദേവതാഭ്യോഽപി പ്രോക്ഷതീതി ।

അശ്വേ വൈ സർവാ ദേവതാ അന്യായത്താഃ ।

തം ഘോദവിശ്വേഭ്യസ്തോ ഭൂതേഭ്യ ഇതി പ്രോക്ഷതി ।

ദേവതാ ഏവാസി-ന്നന്യായാതയതി ।

തസ്മാദശോ സർവാ ദേവതാ അന്യായത്താഃ || 27 (15)

(സാരസാരിതമോ - ഛപ്ചിതമഃ - പ്രാജാപത്യോഽശ്വ
പഞ്ച ച) (A7)

3.8.8 അനുവാകം 8 - അശ്വചരിതാനാമശ്വരൂപാണാം ച ഹോമാഃ

T.B.3.8.8.1

യഥാ വൈ ഹവിഷോ ഗൃഹീതസ്യ സ്കന്തി ।
ഏവം വാ ഏതദശ്വസ്യ സ്കന്തി ।
യത്പ്രോക്ഷിത-മനാലബ്ധ-മൃഗ്സ്യജന്തി ।
യദശ്വചരിതാനി ജുഹോതി ।
സർവഹൃത-മേവൈനം കരോത്യസ്കന്ദായ ।
അസ്കന്നച് ഹി തത് । യദ്ധൃതസ്യ സ്കന്തി ॥
ഈങ്കാരായ സ്വാഹേം കൃതായ സ്വാഹേത്യാഹ ।
ഏതാനി വാ അശ്വചരിതാനി ।
ചരിതൈരേവൈനച് സമർദ്ധയതി || 28 (10)

T.B.3.8.8.2

തദാഹുഃ । അനാഹൃതയോ വാ അശ്വചരിതാനി ।
നൈതാ ഹോതവ്യാ ഇതി । അഥോ ഖലാഹുഃ ।
ഹോതവ്യാ ഏവ ।
അത്ര വാവൈവം വിദ്വാൻശ്വമേധച് സൗസ്ഥാപയതി ।

യദശ്ചരിതാനി ജുഹോതി । തസ്മാജോതവ്യം ഇതി ॥
 ബഹിർദ്ധാ വാ ഏനമേതദായതനാദ്-ദധാതി ।
 ഭ്രാതൃവൃമസ്മൈ ജനയതി । 29 (10)

T.B.3.8.8.3

യസ്യ നായതനേ-സന്യത്രാഗേ-രാഹുതീർ ജുഹോതി ।
 സാവിത്രിയാ ഇഷ്ട്യാഃ പുരസ്താമ്സിഷ്ട കൃതഃ ।
 ആഹവനീയേ-ശ്ചചരിതാനി ജുഹോതി ।
 ആയതന ഏവാസ്യാഹുതീർ ജുഹോതി ।
 നാസ്മൈ ഭ്രാതൃവൃം ജനയതി ॥ തദാഹുഃ ।
 യജ്ഞമുഖേ യജ്ഞമുഖേ ഹോതവ്യാഃ । യജ്ഞസ്യ ക്ലൃപ്തൈഃ ॥
 സുവർഗസ്യ ലോകസ്യ-നുഖ്യാത്യാ ഇതി ॥
 അഥോ ഖലാഹുഃ । 30 (10)

T.B.3.8.8.4

യദ്യജ്ഞമുഖേ യജ്ഞമുഖേ ജുഹുയാത് ।
 പശുഭിർ യജമാനം വൃർദ്ധയേത് ।
 അവ സുവർഗാൽ-ലോകാത് പദ്യേത ।
 പാപീയാൻ മ്സ്യാദിതി । സകൃദേവ ഹോതവ്യാഃ ।
 ന യജമാനം പശുഭിർ വൃർദ്ധയതി ।
 അഭി സുവർഗം ലോകം ജയതി । ന പാപീയാൻ ഭവതി ॥

അഷ്ടാചതാരിഷ്ശത-മശാ-രൂപാണി ജുഹോതി ।

അഷ്ടാചതാരിഷ്ശദക്ഷരാ-ജഗതീ () ।

ജാഗതോഽശ്വഃ പ്രാജാപത്യഃ സമൃദ്ധ്യൈ ॥

ഏകമതിരിക്തം ജുഹോതി ।

തസ്മാദേകഃ പ്രജാസ്വർദ്ധുകഃ ॥ 31 (13)

(അർദ്ധയതി-ജനയതി-ഖലാഹുർ-ജഗതീ ത്രീണി ച) (A8)

3.8.9 അനുവാകം 9 - അശ്വസ്യ നാമമാഭിവാചനം,

ഉദ്സർഗശ്ച

T.B.3.8.9.1

വിദൂർമാത്രാ പ്രഭുഃ പിത്രേത്യാഹ । ഇയം വൈ മാതാ ।

അസൗ പിതാ । ആഭ്യാമേവൈനം പരിദദാതി ॥

അശ്വോഽസി ഹയോഽസീത്യാഹ । ശാസ്ത്രേവൈനമേതത് ।

തസ്മാച്ഛിഷ്ടാഃ പ്രജാ ജായന്തേ ॥ അത്യോഽസീത്യാഹ ।

തസ്മാദശ്വഃ സർവാൻ പശൂനത്യേതി ।

തസ്മാദശ്വഃ സർവേഷാം പശൂനാഃ ശ്രേഷ്ഠം ഗച്ഛതി ॥ 32 (10)

T.B.3.8.9.2

പ്ര യശഃ ശ്രേഷ്ഠമാപ്നോതി । യ ഏവം വേദ ॥

നരോഽസ്യർവാഽസി സപ്തീരസി വാജ്യസീത്യാഹ ।

രൂപമേവാസ്യേതമഹിമാനം വ്യാചഷ്ടേ ॥

യയൂർ നാമാഽസീത്യാഹ ।

ഏ॒തദാ॑ അ॒ശ്വസ്യ॑ പ്രി॒യം നാ॒മധേ॑യം ।
 പ്രി॒യേ॒ണൈ॒വൈനം॑ നാ॒മധേ॑യേനാഭി॒വദ॑തി ।
 തസ്മാ॑ദപ്യാമി॒ത്രൗ സംഗ॑ത്യ ।
 നാമ്നാ॑ ചേ॒ദ്ധായേ॑തേ । മി॒ത്രമേ॒വ ഭ॒വതഃ॑ ॥ 33 (10)

T.B.3.8.9.3

ആ॒ദി॒ത്യാനാ॑ം പ॒ത്യാഽനി॒ഹീത്യാ॑ഹ ।
 ആ॒ദി॒ത്യാനേ॒വൈനം॑ ഗമ॒യതി॑ ॥
 അ॒ഗ്നയേ॑ സ്വാ॒ഹാ സ്വാ॒ഹേന്ദ്രാ॒ഗ്നിഭ്യാ॑മിതി
 പൂ॒ർവ-ഹോ॑മാഞ്ജുഹോതി ।
 പൂ॒ർവ ഏ॒വ ദി॒ഷന്തം॑ ഭ്രാ॒തൃവൃ॒-മതി॑ക്രാമതി ॥
 ഭൂ॒രസി॑ ഭൂ॒വേ ത്വാ॒ ഭവ്യാ॑യ ത്വാ॒ ദവി॑ഷ്യതേ
 ത്വേ॒ത്യുഥ്സൃ॑ജതി സർവ॒ത്വായ॑ ॥
 ദേ॒വാ ആ॒ശാപാ॑ലാ ഏ॒തം ദേ॒വേഭ്യോ॑ഽശ്വാ॒ം മേധാ॑യ
 പ്രോ॒ക്ഷിതം॑ ഗോ॒പായ॑തേത്യാഹ ।
 ശ॒തം വൈ॑ തപ്ത്വാ॑ രാജപു॒ത്രാ ദേ॒വാ ആ॒ശാപാ॑ലാഃ ।
 തേ॒ഭ്യ ഏ॒വൈനം॑ പരി॒ദദാ॑തി ॥
 ഇ॒ൗശ॒രോ വാ॑ അ॒ശ്വഃ പ്ര॒മുക്തഃ॑ പരാ॒ം പരാ॒വതം॑ ഗ॒ണോഃ॑ ।
 ഇ॒ഹ ധൃ॒തിഃ സ്വാ॒ഹേഹ॑ വിധൃ॒തിഃ സ്വാ॒ഹേഹ॑ ര॒ന്തിഃ

സ്വാഹേഹ രമതിഃ സ്വാഹേതി ചതുഷു

പഥ്സു ജുഹോതി । 34 (10)

T.B.3.8.9.4

ഏതാ വാ അശ്വസ്യ ബന്ധനം । താഭിരേവൈനം ബധ്നാതി ।

തസ്മാദശ്വഃ പ്രമുക്തോ ബന്ധന-മാഗച്ഛതി ।

തസ്മാദശ്വഃ പ്രമുക്തോ ബന്ധനം ന ജഹാതി ॥

രാശ്ട്രം വാ അശ്വമേധഃ । രാശ്ട്രേ ഖലു വാ ഏതേ വ്യായച്ഛന്തേ ।

യേശ്വാം മേദ്ധ്യം രക്ഷന്തി । തേഷാം യ ഉദൂചം ഗച്ഛന്തി ।

രാശ്ട്രാദേവ തേ രാശ്ട്രം ഗച്ഛന്തി ।

അഥ യ ഉദൂചം ന ഗച്ഛന്തി () । 35 (10)

T.B.3.8.9.5

രാശ്ട്രാദേവ തേ വ്യവച്ഛിദ്യന്തേ । പരാ വാ ഏഷ സിച്യതേ ।

യോഽബലോഽശ്വമേധേന യജതേ । യദമിത്രാ അശ്വാം വിന്ദേരൻ ।

ഹന്യേതാസ്യ യജ്ഞഃ । ചതുശ്ശതാ രക്ഷന്തി ।

യജ്ഞസ്യാഘാതായ ॥ അമാന്യമാനീയ പ്രോക്ഷേധുഃ ।

സൈവ തതഃ പ്രായശ്ചിത്തിഃ ॥ 36 (10) (ഗച്ഛതി - ഭവതഃ -

പഥ്സു ജുഹോതി - ന ഗച്ഛന്തി - +നവ ച) (A9)

3.8.10 അനുവാകം 10 - ദീക്ഷാഭിധാനം തത്ര

വൈശ്വദേവഹോമഃ

T.B.3.8.10.1

പ്രജാപതി-രകാമയതാശ്വമേധേന യജേയേതി ।
 സ തപോഽതപ്യത । തസ്യ തേപാനസ്യ ।
 സപ്താത്മനോ ദേവതാ ഉദക്രാമന് । സാ ദീക്ഷാഽഭവത് ।
 സ ഏതാനി വൈശ്വദേവാനൃപശ്യത് ।
 താന്യ ജുഹോത് । തൈർവൈ സ ദീക്ഷാമവാരൂന്യ ।
 യദ്വൈശ്വദേവാനി ജുഹോതി ।
 ദീക്ഷാമേവ തൈര്യജമാനോഽവരൂന്യേ ॥ 37 (10)

T.B.3.8.10.2

സപ്ത ജുഹോതി । സപ്ത ഹി താ ദേവതാ ഉദക്രാമന് ॥
 അന്വഹം ജുഹോതി । അന്വഹമേവ ദീക്ഷാമവാരൂന്യേ ॥
 ത്രീണി വൈശ്വദേവാനി ജുഹോതി ।
 ചത്വാര്യഃ-ഗ്രഹണാനി । സപ്ത സംപദ്യന്തേ ।
 സപ്ത വൈ ശീർഷ്യന്യാഃ പ്രാണാഃ ।
 പ്രാണാ ദീക്ഷാ ।
 പ്രാണൈരേവ പ്രാണാൻ ദീക്ഷാമവാരൂന്യേ ॥ 38 (10)

T.B.3.8.10.3

ഏകവിഴ്ശതിം വൈശ്വദേവാനി ജുഹോതി ।
 ഏകവിഴ്ശതിർ വൈ ദേവലോകാഃ ।
 ദ്വാദശ മാസാഃ പഞ്ചർത്വഃ ।
 ത്രയ ഇമേ ലോകാഃ । അസാവാദിത്യ ഏകവിഴ്ശഃ ॥
 ഏഷ സുവർഗോ ലോകഃ । തദ്ദൈവ്യം ക്ഷത്രം । സാ ശ്രീഃ ।
 തദ്ബ്രഹ്മസ്യ വിഷ്ടപം । തഥ്സാരാജ്യ-മുച്യതേ ॥ 39 (10)

T.B.3.8.10.4

ത്രിഴ്ശതമാദ് ഗ്രഹണാനി ജുഹോതി । ത്രിഴ്ശദക്ഷരാ
 വിരാട് । അന്നം വിരാട് । വിരാജൈവാനാദൃമവരുന്ധേ ॥
 ത്രേയാ വിഭജ്യ ദേവതാം ജുഹോതി ।
 ത്രയാവൃതോ വൈ ദേവാഃ । ത്രയാവൃത ഇമേ ലോകാഃ ।
 ഏഷാം ലോകാനാമാപ്തേ । ഏഷാം ലോകാനാം കൃപ്തേ ॥
 അപ വാ ഏതസ്മാത്പ്രാണാഃ ക്രാമന്തി । 40 (10)

T.B.3.8.10.5

യോ ദീക്ഷാമതിരേചയതി । സ്തപ്താഹം പ്രചരന്തി ।
 സ്തപ്ത വൈ ശീർഷണ്യാഃ പ്രാണാഃ । പ്രാണാ ദീക്ഷാ ।
 പ്രാണൈരേവ പ്രാണാൻ-ദീക്ഷാമവരുന്ധേ ॥
 പൂർണാഹുതിമുത്തമാം ജുഹോതി ।

സർവം വൈ പൂർണാഹുതിഃ ।

സർവമേവാപ്നോതി । അഥോ ഇയം വൈ പൂർണാഹുതിഃ ।

അസ്മാമേവ പ്രതിതിഷ്ഠതി () ॥ 41 (10)

(രുന്ധേ - പ്രാണാൻ ദീക്ഷാമവരുന്ധ - ഉച്യതേ - ക്രാമന്തി
- തിഷ്ഠതി) (A10)

3.8.11 അനുവാകം 11 - വൈശ്വദേവഹോമമന്ത്രവ്യാഖ്യാനം
T.B.3.8.11.1

പ്രജാപതി-രശ്വമേധ-മസൃജത ।

തച്ഛൃഷ്ടം ന കിഞ്ചനോദയച്ഛത് ।

തം വൈശ്വദേവാ-ന്യേവോദ-യച്ഛന് ।

യദ് വൈശ്വദേവാനി ജൂഹോതി । യജ്ഞസ്യോദൃത്യൈ ॥

സ്വാഹാ-ഽധിമാധീതായ സ്വാഹാ ।

സ്വാഹാ ഽധീതം മനസേ സ്വാഹാ ।

സ്വാഹാ മനഃ പ്രജാപതയേ സ്വാഹാ ।

കായ സ്വാഹാ ക്വൈസ്വ സ്വാഹാ കതമൈസ്വ സ്വാഹേതി

പ്രാജാപത്യേ മുഖ്യേ ഭവതഃ ।

പ്രജാപതി-മുഖാദിരേവൈനം ദേവതാദിരുദ്യച്ഛതേ ॥ 42 (10)

T.B.3.8.11.2

അദിത്യേ സ്വാഹാഽദിത്യേ മഹൈ സ്വാഹാഽദിത്യേ

സുമൃധീകായൈ സ്വാഹേത്യാഹ ।

ഇ॒യം ഓ॒ അ॒ഭി॒തിഃ ।

അ॒സ്യ ഏ॒വൈ॒നം പ്ര॒തി॒ഷ്ഠാ॒യോദ്യ॒ച്ചതേ ॥

സ॒ര॒സ്യ॒തൈ॒ സ്വാ॒ഹാ സ॒ര॒സ്യ॒തൈ॒ ബൃ॒ഹ॒തൈ॒ സ്വാ॒ഹാ
സ॒ര॒സ്യ॒തൈ॒ പാ॒വ॒കാ॒യൈ॒ സ്വാ॒ഹേ॒ത്യാഹ ।

വാ॒ഗൈ॒ സ॒ര॒സ്യ॒തീ । വാ॒ചൈ॒വൈ॒ന-മു॒ദ്യ॒ച്ചതേ ॥

പു॒ഷ്ണേ॒ സ്വാ॒ഹാ പു॒ഷ്ണേ॒ പ്ര॒പ॒ഥാ॒യ സ്വാ॒ഹാ പു॒ഷ്ണേ॒
ന॒ര॒ന്ധീ॒ഷാ॒യ സ്വാ॒ഹേ॒ത്യാഹ ।

പ॒ശ॒വോ॒ വൈ॒ പു॒ഷാ । പ॒ശു॒ഭീ॒രേ॒വൈ॒ന-മു॒ദ്യ॒ച്ചതേ ।

താ॒ശ്വേ॒ സ്വാ॒ഹാ താ॒ശ്വേ॒ തു॒രീ॒പാ॒യ സ്വാ॒ഹാ താ॒ശ്വേ॒
പു॒രു॒രൂ॒പാ॒യ സ്വാ॒ഹേ॒ത്യാഹ () ।

താ॒ഷ്ടാ॒ വൈ॒ പ॒ശു॒നാം മി॒മു॒നാ॒നാഃ രൂ॒പ॒കൃ॒ത് ।

രൂ॒പ॒മേ॒വ പ॒ശു॒ഷു॒ ദധാ॒തി ।

അ॒ഥോ॒ രൂ॒പൈ॒രേ॒വൈ॒ന-മു॒ദ്യ॒ച്ചതേ ॥

വി॒ഷ്ണ॒വേ॒ സ്വാ॒ഹാ വി॒ഷ്ണ॒വേ॒ നി॒ഖു॒രൂ॒പാ॒യ സ്വാ॒ഹാ
വി॒ഷ്ണ॒വേ॒ നി॒ഭൂ॒യ॒പാ॒യ സ്വാ॒ഹേ॒ത്യാഹ ।

യ॒ജ്ഞാ॒ വൈ॒ വി॒ഷ്ണുഃ । യ॒ജ്ഞാ॒യൈ॒വൈ॒ന-മു॒ദ്യ॒ച്ചതേ ॥

പൂ॒ർണാ॒ഹു॒തി-മു॒ത്ത॒മാം ജു॒ഹോ॒തി ।

പ്ര॒ത്യു॒ത്ത॒സ്തൈ॒സ്സ സ॒യ॒ത്ഥാ॒യ ॥ 43 (18)

(യ॒ച്ചതേ - പു॒രു॒രൂ॒പാ॒യ സ്വാ॒ഹേ॒ത്യാഹാ॒ഷ്ടൗ ച) (A11)

**3.8.12 അനുവാകം 12 - അശ്വസംചരണവത്സരേ പ്രതിദിനം
ദേവയജനദേശേ കർതവ്യമിഷ്ടിത്രയമഭിധീയതേ**

T.B.3.8.12.1

സാവിത്രമഷ്ടാകപാലം പ്രാതർ-നിർവപതി ।
 അഷ്ടാക്ഷരാ ഗായത്രി । ഗായത്രം പ്രാതസ്സവനം ।
 പ്രാതസ്സവനാ ദേവൈനം ഗായത്രിയാ-ശ്ശുന്ദസോധി
 നിർമിമീതേ ।
 അഥോ പ്രാതസ്സവനമേവ തേനാപ്നോതി ।
 ഗായത്രിം ഛന്ദഃ ॥
 സവിത്രേ പ്രസവിത്ര ഏകാദശ-കപാലം മദ്ധ്യനിനേ ।
 ഏകാദശാക്ഷരാ ത്രിഷ്ടുപ് ।
 ത്രൈഷ്ടുഭം മാദ്ധ്യനിനയ് സവനം ।
 മാദ്ധ്യനിനാദേവൈനയ് സവനാത്ത്രിഷ്ടുഭ-ശ്ശുന്ദസോധി
 നിർമിമീതേ । 44 (10)

T.B.3.8.12.2

അഥോ മാദ്ധ്യനിനമേവ സവനം തേനാപ്നോതി ।
 ത്രിഷ്ടുഭം ഛന്ദഃ ॥
 സവിത്ര ആസവിത്രേ ദ്വാദശ-കപാല-മപരാഹ്ണേ ।
 ദ്വാദശാക്ഷരാ ജഗതീ । ജാഗതം തൃതീയസവനം ।
 തൃതീയസവനാ-ദേവൈനം ജഗത്യാ-ശ്ശുന്ദസോധി

നിർമിമീതേ ।

അഥോ തൃതീയസവന-മേവ തേനാപ്നോതി । ജഗതിം ചരന്ദഃ ॥

ഈശ്വരോ വാ അശ്വഃ പ്രമുക്തഃ പരാം പരാവതം ഗന്തോഃ ।

ഇഹ ധൃതിഃ സ്വാഹേഹ വിധൃതിഃ സ്വാഹേഹ രന്തിഃ

സ്വാഹേഹ രന്തിഃ സ്വാഹേതി ചതസ്ര ആഹുതീർ

ജുഹോതി () । 45 (10)

T.B.3.8.12.3

ചതസ്രോ ദിശഃ । ദിഗ്ദി-രേവൈനം പരിഗൃഹ്ണാതി ॥

ആശ്വതേമാ വ്രജോ ഭവതി ।

പ്രജാപതിർ-ദേവേഭ്യോ നിലായത । അശ്വോ രൂപം കൃത്വാ ।

സോഽശ്വതേമ സംവത്സരമതിഷ്ഠത് ।

തദശ്വ-ത്ഥസ്യോ-ശ്വത്ഥത്വം । യദാശ്വതേമാ വ്രജോ ഭവതി ।

സ്വ ഏവൈനം യോനൗ പ്രതിഷ്ഠാപയതി ॥ 46 (9)

(തൃഷ്ടുഭ ശ്ലോസോഽധി നിർമിമീതേ-ജുഹോതി- നവ ച)
(A12)

3.8.13 അനുവാകം 13 -

സംവത്സരാർദ്ധമുഖ്യസ്യോഗ്രേരുപസ്ഥാനം

T.B.3.8.13.1

ആ ബ്രഹ്മൻ ബ്രാഹ്മണോ ബ്രഹ്മവർചസീ ജായതാമിത്യാഹ ।

ബ്രാഹ്മണ ഏവ ബ്രഹ്മവർചസം ഭധാതി ।

തസ്മാത്പുരാ ബ്രാഹ്മണോ ബ്രഹ്മവർചസ്യ ജായത ॥
 ആസ്മിൻ രാശ്വേ രാജന്യ ഇഷവ്യഃ ശൂരോ മഹാരഥോ
 ജായതാമിത്യാഹ ।

രാജന്യ ഏവ ശൗര്യം മഹിമാനം ദധാതി ।
 തസ്മാത്പുരാ രാജന്യ ഇഷവ്യഃ ശൂരോ മഹാരഥോഽജായത ॥
 ദോഗ്ധ്രീ ധേനുരിത്യാഹ । ധേനാമേവ പയോ ദധാതി ।
 തസ്മാത്പുരാ ദോഗ്ധ്രീ ധേനുരജായത ।
 വോഽധാസനധാതിത്യാഹ । 47 (10)

T.B.3.8.13.2

അനധുഹേവ വീര്യം ദധാതി ।
 തസ്മാത്പുരാ വോഽധാസനധാത ജായത ।
 ആശുഃ സപ്തീരിത്യാഹ । അശ്വ ഏവ ജവം ദധാതി ।
 തസ്മാത്പുരാ-ഽശുരശോ-ഽജായത ।
 പുരംധിര്യോഷേത്യാഹ । യോഷിത്യേവ രൂപം ദധാതി ।
 തസ്മാത്സ്രീ യുവതിഃ പ്രിയാ ഭാവുകാ ॥
 ജിഷ്ണു രഥേഷോ ഇത്യാഹ ।
 ആ ഹ വൈ തത്ര ജിഷ്ണു രഥേഷോ ജായതേ । 48 (10)

T.B.3.8.13.3

യത്രൈതേന യജ്ഞേന യജ്ഞേ || സഭേയോ യുവേത്യാഹ |
 യോ വൈ പൂർവവയസീ | സ സഭേയോ യുവാ ||
 തസ്മാദ് യുവാ പൂമാൻ പ്രിയോ ഭാവുകഃ ||
 ആസ്യ യജമാനസ്യ വീരോ ജായതാമിത്യാഹ |
 ആ ഹ വൈ തത്ര യജമാനസ്യ വീരോ ജായതേ |
 യത്രൈതേന യജ്ഞേന യജ്ഞേ ||
 നികാമേനികാമേ നഃ പർജന്യോ വർഷതിത്യാഹ |
 നികാമേനികാമേ ഹ വൈ തത്ര പർജന്യോ വർഷതി () |
 യത്രൈതേന യജ്ഞേന യജ്ഞേ ||
 ഫലിന്യോ ന ഓഷധയഃ പചുന്താമിത്യാഹ |
 ഫലിന്യോ ഹ വൈ തത്ര ഔഷധയഃ പചുന്തേ |
 യത്രൈതേന യജ്ഞേന യജ്ഞേ |
 യോഗക്ഷേമോ നഃ കല്പതാമിത്യാഹ |
 കല്പതേ ഹ വൈ തത്ര പ്രജാഭ്യോ യോഗക്ഷേമഃ |
 യത്രൈതേന യജ്ഞേന യജ്ഞേ || **49 (17)**

(അനധ്വാനിത്യാഹ - ജായതേ - വർഷതി സപ്ത ച) (A13)

3.8.14 അനുവാകം 14 - അന്നഹോമാഃ.

ത്രിരാത്രരുപസ്യാശ്വമേധസ്യ പ്രഥമദിനരാത്രൗ

T.B.3.8.14.1

പ്രജാപതിർ-ദേവേഭ്യോ യജ്ഞാൻവ്യാദിശത് ।
 സ ആത്മ-ന്നശ്വമേധ-മധത്ത ।
 തം ദേവാ അബ്രുവന് । ഏഷ വാവ യജ്ഞഃ । യദശ്വമേധഃ ।
 അപ്യേവ നോഽത്രാസ്തിതി ।
 തേഭ്യ ഏതാനന്നഹോമാൻ പ്രായച്ഛത് । താനജുഹോത് ।
 തൈർ വൈ സ ദേവാനപ്രീണാത് ।
 യദന്ന ഹോമാഞ്ജുഹോതി । **50 (10)**

T.B.3.8.14.2

ദേവാനേവ തൈർ യജ്മാനഃ പ്രീണാതി ॥ ആജ്യേന ജുഹോതി ।
 അഗ്നേർവാ ഏതദ്ഭൂപം । യദാജ്യം । യദാജ്യേന ജുഹോതി ।
 അഗ്നിമേവ തത്പ്രീണാതി ॥ മധുനാ ജുഹോതി ।
 മഹതൈ വാ ഏതദ്ദേവതായൈ രൂപം । യന്ധു ।
 യന്ധുനാ ജുഹോതി । **51 (10)**

T.B.3.8.14.3

മഹതീമേവ തദ്ദേവതാം പ്രീണാതി । തണ്ഡൂലൈർ ജുഹോതി ।
 വസൂനാം വാ ഏതദ്ഭൂപം । യത്തണ്ഡൂലാഃ ।
 യത്തണ്ഡൂലൈർ ജുഹോതി । വസൂനേവ തത്പ്രീണാതി ।
 പൃഥ്വീകൈർ ജുഹോതി (ജുഹോതി) ।

രുദ്രാണാം ധ്വാ ഏതദ് രൂപം । യത്പൃഥുക്താഃ ।

യത്പൃഥുക്തൈർ ജുഹോതി । 52 (10)

T.B.3.8.14.4

രുദ്രാനേവ തത്പ്രീണാതി । ലാജൈർ ജുഹോതി ।

ആദിത്യാനാം ധ്വാ ഏതദ് രൂപം । യല്ലാജാഃ ।

യല്ലാജൈർ ജുഹോതി । ആദിത്യാനേവ തത്പ്രീണാതി ।

കരംബൈർ ജുഹോതി ।

വിശ്വേഷാം ധ്വാ ഏതദ് ദേവാനാച് രൂപം । യത് കരംബാഃ ।

യത് കരംബൈർ ജുഹോതി । 53 (10)

T.B.3.8.14.5

വിശ്വാനേവ തദ് ദേവാൻ പ്രീണാതി । ധാനാദീർ ജുഹോതി ।

നക്ഷത്രാണാം ധ്വാ ഏതദ് രൂപം । യദ്ധാനാഃ ।

യദ്ധാനാദീർ ജുഹോതി । നക്ഷത്രാണ്യേവ തത്പ്രീണാതി ।

സക്തുദീർ ജുഹോതി । പ്രജാപതേർ വാ ഏതദ് രൂപം ।

യഥ്സക്തവഃ । യഥ്സക്തുദീർ ജുഹോതി । 54 (10)

T.B.3.8.14.6

പ്രജാപതിമേവ തത്പ്രീണാതി । മസൂസ്യൈർ ജുഹോതി ।

സർവാസാം ധ്വാ ഏതദ് ദേവതാനാച് രൂപം ।

യന്മസൂസ്യാനി । യന്മസൂസ്യൈർ ജുഹോതി ।

സർവാ ഏവ തദ് ദേവതാഃ പ്രീണാതി ।

പ്രിയങ്ഗുതണ്ഡുലൈർ ജുഹോതി ।

പ്രിയാങ്ഗാ ഹ വൈ നാമൈതേ ।

ഏതൈർ വൈ ദേവാ അശ്വാസ്യാങ്ഗാനി സമദധുഃ ।

യത്പ്രിയങ്ഗുതണ്ഡുലൈർ ജുഹോതി () ।

അശ്വസ്യവാങ്ഗാനി സംദധാതി ॥

ദശാനാനി ജുഹോതി । ദശാക്ഷരാ വിരാട് ।

വിരാട്-കൃഷ്ണസ്യ-നാഭ്യസ്യ-വ-രുദ്ധ്യേ ॥ 55 (14)

(ജുഹോതി - മധുനാ ജുഹോതി - പൃഥ്വീകൈർ ജുഹോതി

- കരന്ദൈർ ജുഹോതി - സകതുഭിർജുഹോതി -

പ്രിയങ്ഗുതണ്ഡുലൈർജുഹോതി ചതാരി ച) (A14)

Special Korvai

(അന്നഹോമാനാജ്യേനാഗ്നേർമധുനാ തണ്ഡുലൈഃ

പൃഥ്വീകൈർ ലാജൈഃ കരന്ദൈർദ്ധാനാഭിഃ

സകതുഭിർമസ്മസ്യഃ പ്രിയങ്ഗുതണ്ഡുലൈർ

ദശാനാനി ദ്വാദശ)

3.8.15 അനുവാകം 15 - തത്പ്രകാരവിശേഷ

T.B.3.8.15.1

പ്രജാപതി-രശ്വമേധ-മസ്യജത ।

തച്ഛൃഷ്ട്യ രക്ഷാഽസ്യജിഹ്വാഽസന് ।

സ ഏതാൻ പ്രജാപതിർ നക്തച്ഛോമാനപശ്യത് ।

താനജുഹോത് ।

തൈർ വൈ സ യജ്ഞാദ് രക്ഷാഽസ്യപാ ഹന് ।

യന്നക്തച്ഛോമാഞ്ജുഹോതി ।

യജ്ഞാദേവ തൈർ യജമാനോ രക്ഷാഽസ്യപഹന്തി ॥

ആജ്യേന ജുഹോതി । വജ്രോ വാ ആജ്യം ।

വജ്രേണൈവ യജ്ഞാദ് രക്ഷാഽസ്യപഹന്തി ॥ 56 (10)

T.B.3.8.15.2

ആജ്യസ്യ പ്രതിപദം കരോതി । പ്രാണോ വാ ആജ്യം ।

മുഖത ഏവാസ്യ പ്രാണം ദധാതി ॥

അന്നഹോമാഞ്ജുഹോതി ।

ശരീരവദേവാവരുന്ധേ ॥ വൃത്യാസം ജുഹോതി ।

ഉഭയസ്യ വരുദ്ധ്യേ ॥ നക്തം ജുഹോതി ।

രക്ഷസാമപഹതൈ ॥

ആജ്യേനാൻ തതോ ജുഹോതി । 57 (10)

T.B.3.8.15.3

പ്രാണോ വാ ആജ്യം | ഉഭയത ഏവാസ്യ പ്രാണം ദധാതി |
 പുരസ്തോച്ചോപരിഷ്ടാച്ച || ഏകസൈ സ്വാഹേത്യാഹ |
 അസിന്നേവ ലോകേ പ്രതിതിഷ്ഠതി |
 ദാദ്യാഃ സ്വാഹേത്യാഹ |
 അമുഷിന്നേവ ലോകേ പ്രതിതിഷ്ഠതി |
 ഉഭയോരേവ ലോകയോഃ പ്രതിതിഷ്ഠതി |
 അസിഃശ്ചാ-മുഷിഃശ്ച || ശതായ സ്വാഹേത്യാഹ () |
 ശതായുർ വൈ പുരുഷഃ ശതവീര്യഃ |
 ആയുരേവ വീര്യമവരുന്ധേ | സഹസ്രായ സ്വാഹേത്യാഹ |
 ആയുർ വൈ സഹസ്രം | ആയുരേവാവരുന്ധേ ||
 സർവസൈ സ്വാഹേത്യാഹ |
 അപരിമിതമേവാ വരുന്ധേ || **58 (17)** (ഏവ യജ്ഞദ്
 രക്ഷാഃസ്യപഹൻ - തൃന്തതോ ജുഹോതി - ശതായ
 സ്വാഹേത്യാഹ സപ്ത ച) (A15)

3.8.16 അനുവാകം 16 - വിവരണമേതയോഃ

T.B.3.8.16.1

പ്രജാപതിം വാ ഏഷ ഇഹ്ണതീത്യാഹുഃ |
 യോഃശ്ചമേധേന യജത ഇതി | അഥോ ആഹുഃ |
 സർവാണി ഭൂതാനീതി || ഏകസൈ സ്വാഹേത്യാഹ |

പ്രജാപതിർ വാ ഏകഃ । തമേവാപ്നോതി ॥

ഏകസ്യ സ്വാഹാ ദാഭ്യായ് സ്വാഹേത്യഭി പൂർവമാഹുതീർ
ജുഹോതി ।

അഭിപൂർവമേവ സുവർഗം ലോകമേതി ॥

ഏകോത്തരം ജുഹോതി । 59 (10)

T.B.3.8.16.2

ഏകവദേവ സുവർഗം ലോകമേതി ॥ സന്തതം ജുഹോതി ।

സുവർഗസ്യ ലോകസ്യ സന്തതൈത്യ ॥

ശതായ സ്വാഹേത്യാഹ ।

ശതായുർ വൈ പുരുഷഃ ശതവീര്യഃ ।

ആയുരേവ വീര്യമവരുന്ധേ । സഹസ്രായ സ്വാഹേത്യാഹ ।

ആയുർ വൈ സഹസ്രം । ആയുരേവാവരുന്ധേ ॥

അയുതായ സ്വാഹാ നിയുതായ സ്വാഹാ പ്രയുതായ
സ്വാഹേത്യാഹ । 60 (10)

T.B.3.8.16.3

ത്രയ ഇമേ ലോകാഃ । ഇമാനേവ ലോകാനവരുന്ധേ ॥

അർബുദായ സ്വാഹേത്യാഹ । വാഗ്വാ അർബുദം ।

വാചമേവാവരുന്ധേ ॥ നൂർബുദായ സ്വാഹേത്യാഹ ।

യോ വൈ വാചോ ഭൂമാ । തന്നൂർബുദം ।

വാച ഏവ ഭൂമാനമവരുന്ധേ ॥

സമുദ്രായ സ്വാഹേത്യാഹ | 61 (10)

T.B.3.8.16.4

സമുദ്രമേവാപ്നോതി | മദ്ധ്യായ സ്വാഹേത്യാഹ |
 മദ്ധ്യമേവാപ്നോതി | അന്തായ സ്വാഹേത്യാഹ |
 അന്തമേവാപ്നോതി | പരാർദ്ധായ സ്വാഹേത്യാഹ |
 പരാർദ്ധമേവാപ്നോതി ||

ഉഷസേ സ്വാഹാ വ്യുഷ്ഠ്യ സ്വാഹേത്യാഹ |
 രാത്രിർ വാ ഉഷാഃ | അഹർ വ്യുഷ്ടിഃ () |
 അഹോരാത്രേ ഏവാവരുന്ധേ |
 അഥോ അഹോരാത്രയോരേവ പ്രതിതിഷ്ഠതി ||
 താ യദുഭയീർ ദിവ്വാ വാ നക്തം വാ ജുഹുയാത് |
 അഹോരാത്രേ മോഹയേത് |

ഉഷസേ സ്വാഹാ വ്യുഷ്ഠ്യ സ്വാഹോദേഷ്യതേ
 സ്വാഹോദ്യതേ സ്വാഹേത്യനുദിതേ ജുഹോതി |
 ഉദിതായ സ്വാഹാ സുവർഗായ സ്വാഹാ ലോകായ
 സ്വാഹേത്യുദിതേ ജുഹോതി |

അഹോരാത്രയോ-രവൃതി-മോഹായ || 62 (17)

(ഏകോത്തരം ജുഹോതി - പ്രയുതായ സ്വാഹേത്യാഹ -
 സമുദ്രായ സ്വാഹേത്യാഹാഹർ - വ്യുഷ്ടിഃ സ്തപ്ത ച) (A16)

**3.8.17 അനുവാകം 17 - സപ്തകാണ്ഡഗതാനഹോമാനുവാകാ
വ്യാഖ്യാനേ**

T.B.3.8.17.1

വി॒ഭൂർ മാ॒ത്രാ പ്ര॒ഭുഃ പി॒ത്രേ॒ത്യശ്വ॑നാമാനി॒ ജുഹോ॑തി ।
ഉ॒ഭയോ॑രേ॒വൈനം ഘോ॑കയോർ നാമ॒ധേയം ഗ॑മയതി ॥
ആ॒യനാ॑യ സ്വാ॒ഹാ പ്രാ॒യണാ॑യ സ്വാ॒ഹേത്യു॑ദ്
ദ്രാ॒വാഞ്ജു॑ഹോതി ।
സർവ॑മേ॒വൈന-മ॑സ്ത॒ന്നച്ഛു॑വർഗം ഘോ॑കം ഗ॑മയതി ॥
അ॒ഗ്നയേ॑ സ്വാ॒ഹാ സോ॒മായ സ്വാ॒ഹേതി॑
പൂ॒ർവ ഹോ॑മാഞ്ജുഹോതി ।
പൂ॒ർവ ഏ॒വ ദി॒ഷന്തം॑ ദ്രാ॒ത്യുവൃ॑-മതി॒ക്രാമ॑തി ॥
പൃ॒ഥി॒വ്യൈ സ്വാ॒ഹാഽന്ത॑രി॒ക്ഷായ॑ സ്വാ॒ഹേത്യു॑ഹ ।
യ॒ഥാ യ॒ജുരേ॒വൈതത് ॥
അ॒ഗ്നയേ॑ സ്വാ॒ഹാ സോ॒മായ സ്വാ॒ഹേതി॑ പൂ॒ർവദി॒ക്ഷാ
ജു॑ഹോതി ।
പൂ॒ർവ ഏ॒വ ദി॒ഷന്തം॑ ദ്രാ॒ത്യുവൃ॑-മതി॒ക്രാമ॑തി ॥ 63 (10)

T.B.3.8.17.2

പൃ॒ഥി॒വ്യൈ സ്വാ॒ഹാഽന്ത॑രി॒ക്ഷായ॑ സ്വാ॒ഹേത്യേ॑-ക॒വിഘ്നീ॑
ദി॒ക്ഷാം ജു॑ഹോതി ।

ഏകവിഷ്ണുതിർ വൈ ദേവലോകാഃ ദാദശ മാസാഃ
 പഞ്ചർത്ഥഃ ।
 ത്രയ ഇമേ ലോകാഃ । അസാവാദിത്യ ഏകവിഷ്ണുഃ ।
 ഏഷ സുവർഗ്ഗോ ലോകഃ ।
 സുവർഗ്ഗസ്യ ലോകസ്യ സമഷ്ടൗ ॥
 ഭുവോ ദേവാനാം കർമ്മണേത്യുദീക്ഷാ ജുഹോതി ।
 ഋതുന്നേവാസ്മൈ കല്പയതി ॥
 അഗ്നയേ സ്വാഹാ വായവേ സ്വാഹേതി
 ജുഹോത്യുനന്തരിത്യൈ ॥ 64 (10)

T.B.3.8.17.3

അർവാങ് യജ്ഞഃ സംക്രാമതിത്യാപ്തീർ ജുഹോതി ।
 സുവർഗ്ഗസ്യ ലോകസ്യാഷ്ടൈ ॥
 ഭൂതം ഭവ്യം ഭവിഷ്യദിതി പര്യാപ്തീർ ജുഹോതി ।
 സുവർഗ്ഗസ്യ ലോകസ്യ പര്യാഷ്ടൈ ॥
 ആ മേ ഗൃഹാ ഭവന്തിത്യാഭൂർ ജുഹോതി ।
 സുവർഗ്ഗസ്യ ലോകസ്യാ ഭൂത്യൈ ॥
 അഗ്നിനാ തപോഽന്വദവ-ദിത്യനുഭൂർ ജുഹോതി ।
 സുവർഗ്ഗസ്യ ലോകസ്യാനുഭൂത്യൈ ॥

സ്വാഹാ-ഽഽധിമാധീതായ സ്വാഹേതി സമസ്താനി
വൈശ്വദേവാനി ജുഹോതി ।

സമസ്തമേവ ദിഷന്തം ഭ്രാതൃവൃ-മതിക്രാമതി ॥ 65 (10)

T.B.3.8.17.4

ദദ്ദ്യഃ സ്വാഹാ ഹനുദ്യാഃ സ്വാഹേത്യങ്-ഹോമാഞ്ജുഹോതി ।

അങ്ഗേ അങ്ഗേ വൈ പുരുഷസ്യ പാപ്മോപശ്ലിഷ്ടഃ ।

അങ്ഗാ-ദങ്ഗാദേവൈനം പാപ്മനസ്തേന മുഞ്ചതി ॥

അഞ്ജുതായ സ്വാഹാ കൃഷ്ണായ സ്വാഹാ ശ്വേതായ

സ്വാഹേത്യശ്വരൂപാണി ജുഹോതി ।

രൂപൈരേവൈനം സമർദ്ധയതി ॥

ഓഷധീദ്യഃ സ്വാഹാ മുലേദ്യഃ സ്വാഹേത്യോഷധി-

ഹോമാഞ്ജുഹോതി ।

ദായോ വാ ഓഷധയഃ । പുഷ്പേദ്യോഽന്യാഃ ഫലം ഗൃഹ്ണന്തി ।

മുലേദ്യോഽന്യാഃ । താ ഏവോദയീരവരുന്ധേ ॥ 66 (10)

T.B.3.8.17.5

വനസ്പതിദ്യഃ സ്വാഹേതി വനസ്സതി-ഹോമാഞ്ജുഹോതി ।

ആരണ്യസ്യ-ന്നാദൃസ്യ-വരുദ്ധ്യേ ॥

മേഷസ്താ പചതൈരവത്-വിത്യുപാവ്യാനി ജുഹോതി ।

പ്രാണാ വൈ ദേവാ അപാവ്യാഃ । പ്രാണാനേവാവരുന്ധേ ॥

കൃപ്യാദ്യഃ സ്വാഹാഽദ്ദ്യഃ സ്വാഹേത്യപാഘ്

ഹോമാഞ്ജുഹോതി ।

അഹ്സു വാ ആപഃ । അന്നം വാ ആപഃ ।

അദ്ഭ്യോ വാ അന്നം ജായതേ ।

യദേവാദ്ഭ്യോഽന്നം ജായതേ () । തദവരുന്ധേ ॥ 67 (11)

(പൂർവദീക്ഷാ ജുഹോതി പൂർവ ഏവ ദിഷന്തം

ഭ്രാതൃവൃഥതിക്രാമ - തൃന്നന്തരിത്യൈ - ക്രാമതി - രുന്ധേ -

ജായത ഏകം ച) (A17)

**3.8.18 അനുവാകം 18 - സപ്തകാണ്ഡഗതാന്നഹോമാനുവാകാ
വ്യാഖ്യായന്തേ**

T.B.3.8.18.1

അംഭാച്സി ജുഹോതി । അയം വൈ ലോകോഽംഭാച്സി ।

തസ്യ വസവോഽധിപതയഃ । അഗ്നിർജ്യോതിഃ ।

യദംഭാച്സി ജുഹോതി । ഇമമേവ ലോകമവരുന്ധേ ।

വസൂനാച് സായുജ്യം ഗച്ഛതി । അഗ്നിം ജ്യോതിരവരുന്ധേ ॥

നഭാച്സി ജുഹോതി । അന്തരിക്ഷം വൈ നഭാച്സി । 68 (10)

T.B.3.8.18.2

തസ്യ രൂദ്രാ അധിപതയഃ । വായുർ ജ്യോതിഃ ।

യന്നഭാച്സി ജുഹോതി । അന്തരിക്ഷമേവാവരുന്ധേ ।

രൂദ്രാണാച് സായുജ്യം ഗച്ഛതി । വായും ജ്യോതിരവരുന്ധേ ।

മഹാപുസി ജുഹോതി । അസൗ വൈ ലോകോ മഹാപുസി ।
തസ്യാദിത്യാ അധിപതയഃ । സൂര്യോ ജ്യോതിഃ । 69 (10)

T.B.3.8.18.3

യന്മഹാപുസി ജുഹോതി । അമൃമേവ ലോകമവരുന്ധേ ।
ആദിത്യാനാപു സായുജ്യം ഗച്ഛതി ।
സൂര്യം ജ്യോതിരവരുന്ധേ ॥
നമോ രാജേണ നമോ വരുണായേതി യവ്യാനി ജുഹോതി ।
അന്നാദൃസ്യാവരുദ്ധ്യേ ॥
മയോഭൂർവാതോ അഭി വാത്സസ്രാ ഇതി ഗവ്യാനി ജുഹോതി ।
പശൂനാമവരുദ്ധ്യേ ॥
പ്രാണായ സ്വാഹാ വ്യാനായ സ്വാഹേതി സന്തതി
ഹോമാഞ്ജുഹോതി ।
സുവർഗസ്യ ലോകസ്യ സന്തതൈ ॥ 70 (10)

T.B.3.8.18.4

സിതായ സ്വാഹാഽസിതായ സ്വാഹേതി പ്രമുക്തീർ
ജുഹോതി ।
സുവർഗസ്യ ലോകസ്യ പ്രമുക്തൈ ॥
പൃഥിവൈ സ്വാഹാഽന്തരിക്ഷായ സ്വാഹേത്യാഹ ।
യഥാ യജുരേവൈതത് ॥
ദത്ത്വതേ സ്വാഹാഽദന്തകായ സ്വാഹേതി ശരീര

ഹോമാഞ്ജുഹോതി ।

പിത്യലോകമേവ തൈർ-യജമാനോ-ഽവരുന്ധേ ॥

കസ്ത്യാ യുനക്തി സ ത്വാ യുനക്തിതി പരിധീൻ. യുനക്തി ।

ഇമേ വൈ ലോകാഃ പരിധയഃ ।

ഇമാനേവാസ്മൈ ലോകാൻ. യുനക്തി ।

സുവർഗസ്യ ലോകസ്യ സമഷ്ട്യേ ॥ 71 (10)

T.B.3.8.18.5

യഃ പ്രാണതോ യ ആത്മാദാ ഇതി മഹിമാനൗ ജുഹോതി ।

സുവർഗോ വൈ ലോകോ മഹഃ ।

സുവർഗമേവ താഭ്യാം ലോകം യജമാനോഽവരുന്ധേ ॥

ആ ബ്രഹ്മൻ ബ്രാഹ്മണോ ബ്രഹ്മവർചസീ ജായതാമിതി

സമസ്താനി ബ്രഹ്മവർചസാനി ജുഹോതി ।

ബ്രഹ്മവർചസമേവ തൈർ യജമാനോ ഽവരുന്ധേ ॥

ജജ്ഞി ബീജമിതി ജുഹോത്യ-നന്തരിത്യൈ ॥

അഗ്നയേ സമനമത് പൃഥിവ്യേ സമനമദിതി സന്നതി

ഹോമാഞ്ജുഹോതി ।

സുവർഗസ്യ ലോകസ്യ സംനത്യൈ ॥

ഭൂതായ സ്വാഹാ ഭവിഷ്യതേ സ്വാഹേതി ഭൂതാഭവ്യൗ

ഹോമൗ ജുഹോതി ।

അ॒യം വൈ॑ ലോ॒കോ ഭൂ॒തം । 72 (10)

T.B.3.8.18.6

അ॒സൗ ഭ॒വിഷ്യ॑ത് ।

അ॒നയോ॑രേ॒വ ലോ॒കയോഃ॑ പ്ര॒തി॒തി॒ഷ്ഠ॑തി । സ॒ർവ॒സ്യ॑ാപ്തൈ॑ ॥

സ॒ർവ॒സ്യ॑ാ॒വരു॑ദ്ധ്യേ ॥

യദ॒ക്ര॑ന്ദഃ പ്ര॒ഥ॒മം ജാ॑യമാ॒ന ഇ॒ത്യ॒ശ്വ॒സ്തോ॒മീയം॑ ജു॒ഹോ॑തി ।

സ॒ർവ॒സ്യ॑ാപ്തൈ॑ ॥

സ॒ർവ॒സ്യ॑ ജി॒തൈ॑ ॥ സ॒ർവ॒മേ॒വ തേ॒നാപ്തോ॑തി ।

സ॒ർവം॑ ജ॒യതി॑ । യോഽ॒ശ്വ॒മേ॒ധേന॑ യ॒ജതേ॑ () । 73 (10)

T.B.3.8.18.7

യ ഉ॒ ചൈ॒നമേ॒വം വേ॑ദ ॥

യ॒ജ്ഞാ॑ഃ ര॒ക്ഷാഃ॑സ്യ-ജി॒ഹ്വാഃ॑സ॒ന് ।

സ ഏ॒താൻ പ്ര॒ജാപ॑തിർ ന॒ക്തഃ॑ഹോ॒മാന॑പശ്യ॒ത് ।

താ॒നജു॑ഹോ॒ത് ।

തൈർ വൈ॑ സ യ॒ജ്ഞാദ॑ ര॒ക്ഷാഃ॑സ്യ॒പാഹ॑ന് ।

യ॒ന്നക്തഃ॑ ഹോ॒മാഞ്ജു॑ഹോ॒തി ।

യ॒ജ്ഞാദേ॒വ തൈർ യ॒ജമാ॑നോ ര॒ക്ഷാഃ॑സ്യ॒പഹ॑ന്തി ॥

ഉ॒ഷ॒സേ സ്വാ॒ഹാ വ്യു॑ഷ്ഠ്യ സ്വാ॒ഹേത്യു॑ന്തതോ ജു॒ഹോ॑തി ।

സു॒വർഗ॑സ്യ ലോ॒കസ്യ॑ സ॒മഷ്ഠ്യേ॑ ॥ 74 (9)

(വൈ നഭാഽസി - സൂര്യോ ജ്യോതിഃ - സന്തതൈ -
സമഷ്ടൈ - ഭൂതം - യജതേ - +നവ ച) (A18)

3.8.19 അനുവാകം 19 - ഔപസമുദിനേ യുപപ്രയോഗഃ

T.B.3.8.19.1

ഏകയുപോ വൈകാദശിനീ വാ ।
അന്യേഷാം യജ്ഞാനാം യുപാ ഭവന്തി ।
ഏകവിശ്വിന്യശാമേധസ്യ ।
സുവർഗസ്യ ലോകസ്യ-ഭിജിതൈ ॥
ബൈ.വോ വാ ഖാദിരോ വാ പാലാശോ വാ ।
അന്യേഷാം യജ്ഞക്രതുനാം യുപാ ഭവന്തി ।
രാജ്ജുദാല ഏകവിശ്വതൃരതി-രശാമേധസ്യ ।
സുവർഗസ്യ ലോകസ്യ സമഷ്ടൈ ॥
നാന്യേഷാം പശൂനാം തേജന്യാ
അവദ്യന്തി । അവദ്യന്ത്യശാസ്യ । **75 (10)**

T.B.3.8.19.2

പാപ്മാ വൈ തേജനീ । പാപ്മനോഽപഹതൈ ॥
പ്ലക്ഷശാഖായാ-മന്യേഷാം പശൂനാ-മവദ്യന്തി ।
വേതസശാഖായാ-മശാസ്യ । അഹ്നുയോനിർവാ അശഃ ।

അഹ്സുജോ വേതസഃ । സ്വ ഏവാസ്യ യോനാവവദ്യതി ॥
 യുപേഷു ഗ്രാമ്യാൻ പശൂൻ നിയുഞ്ജന്തി ।
 ആരോകേഷ്വാരണ്യാൻ-ധാരയന്തി ।
 പശൂനാം വ്യാവൃത്തൈ () ॥ ആ ഗ്രാമ്യാൻ പശൂൻ ലഭന്തേ ।
 പ്രാരണ്യാൻ മ്സ്യജന്തി । പാപ്മനോ-ഽപഹന്തൈ ॥ 76 (13)
 (അശ്വസ്യ - വ്യാവൃത്തൈ ത്രീണീ ച) (A19)

3.8.20 അനുവാകം 20 - യുപാനാം സ്ഥാനാദയഃ

T.B.3.8.20.1

രാജജുദാല-മഗ്നിഷ്ടം മീനോതി ।
 ഭൂണഹത്യായാ അപഹന്തൈ ॥ പൗതുദ്രവാവദിതോ ഭവതഃ ।
 പുണ്യസ്യ ഗന്ധസ്യാവരുദ്ധൈ ।
 ഭൂണഹത്യാ-മേവാസ്താ-ഭപഹത്യ ।
 പുണ്യേന ഗന്ധേനോദയതഃ പരിഗൃഹ്ണാതി ॥
 ഷഡ്ബൈൽവാ ഭവന്തി । ബ്രഹ്മവർചസസ്യാ-വരുദ്ധൈ ॥
 ഷട്വാദിരാഃ । തേജസോഽവരുദ്ധൈ ॥ 77 (10)

T.B.3.8.20.2

ഷട്പാലാശാഃ । സോമപീഥസ്യാ-വരുദ്ധൈ ॥
 ഏകവിശ്ശതിഃ സംപദ്യന്തേ ।
 ഏകവിശ്ശതിർവൈ ദേവലോകാഃ ।

ദാദശ മാസാഃ പഞ്ചർത്വഃ । ത്രയ ഇമേ ലോകാഃ ।
 അസാവാദിത്യ ഏകവിഴ്ശഃ । ഏഷ സുവർഗോ ലോകഃ ।
 സുവർഗസ്യ ലോകസ്യ സമഷ്ട്യ ॥
 ശതം പശവോ ഭവന്തി । 78 (10)

T.B.3.8.20.3

ശതായുഃ പുരുഷഃ ശതേന്ദ്രിയഃ ।
 ആയുഷ്യേവേന്ദ്രിയേ പ്രതിതിഷ്ഠതി ॥
 സർവം വാ അശ്വമേദ്ധ്യോപ്ലോതി ।
 അപരിമിതാ ഭവന്തി । അപരിമിതസ്യാ-വരുദ്ധ്യൈ ॥
 ബ്രഹ്മവാദിനോ വദന്തി । കസ്താമ്സത്യാത് ।
 ദക്ഷിണതോ-ഽന്യേഷാം പശൂനാമവദ്യന്തി ।
 ഉത്തരതോഽശ്വസ്യേതി ।
 വാരുണോ വാ അശ്വഃ । 79 (10)

T.B.3.8.20.4

ഏഷാ വൈ വരുണസ്യ ദിക് ।
 സ്വായാമേവാസ്യ ദിശ്യവദ്യതി ।
 യദിതരേഷാം പശൂനാമവദ്യതി ।
 ശതദേവത്യം തേനാവരുന്ധേ ॥
 ചിതേഽഗ്നാവധീവൈതസേ കടേഽശ്വം ചിനോതി ।

അഹ്സുയോനിർവാ അശ്വഃ | അഹ്സുജോ വേതസഃ |

സ്വ ഏവൈനം യോനൗ പ്രതിഷ്ഠാപയതി ||

പുരസ്താത് പ്രത്യഞ്ചം തുപരം ചിനോതി |

പശ്ചാത് പ്രാചീനം ഗോമൃഗം | **80 (10)**

T.B.3.8.20.5

പ്രാണാപാനാവേ-വാസ്മിൻ മ്സമൃഞ്ചാ ദധാതി ||

അശ്വം തുപരം ഗോമൃഗമിതി സർവഹുത ഏതാഞ്ജുഹോതി |

ഏഷാം ലോകാനാ-മഭിജിത്യൈ ||

ആത്മനാ-ഭിജുഹോതി |

സാത്മാനമേവൈനശ്ച സതനും കരോതി ||

സാത്മാമുഷ്മിൻ ലോകേ ഭവതി | യ ഏവം വേദ |

അഥോ വസോരേവ ധാരാം തേനാവരുന്ധേ ||

ഇലുവർദ്ധായ സ്വാഹാ ബലിവർദ്ധായ സ്വാഹേത്യാഹ |

സംവത്സരോ വാ ഇലുവർദ്ധഃ () |

പരിവത്സരോ ബലിവർദ്ധഃ |

സംവത്സരാദേവ പരിവത്സരാദായൂര വരുന്ധേ |

ആയുരേവാസ്മിൻ ദധാതി |

തസ്മാദശ്വ-മേധയാജീ ജരസാ വിസ്രസാമു

ലോകമേതി || **81 (14)** (തേജസോഽവരുദ്ധൈ - ഭവൻ -

തൃശോ - ഗോമൃഗ - മീലുവർദ് ശ്ചതാരി ച) (A20)

3.8.21 അനുവാകം 21 - ചേതവ്യാഗ്നയാദേർവിശേഷഃ

T.B.3.8.21.1

ഏകവിശ്വശോഽഗ്നിർഭവതി । ഏകവിശ്വശഃ സ്തോമഃ ।

ഏകവിശ്വശതിർ യുപാഃ ॥

യഥാ വാ അശ്വാ വർഷഭാ വാ വൃഷാണഃ സൗ സ്തൂരേൻ ।

ഏവമേതഥ് സ്തോമാഃ സൗ സ്തൂരന്തേ । യദേകവിശ്വശഃ ।

തേ യഥ് സമൃച്ഛേൻ । ഹന്യേതാസ്യ യജ്ഞഃ ॥

ദ്വാദശ ഏവാഗ്നിഃ സ്യാദിത്യാഹുഃ । ദ്വാദശഃ സ്തോമഃ । **82 (10)**

T.B.3.8.21.2

ഏകാദശ യുപാഃ ॥ യദ്ദ്വാദശോഽഗ്നിർ ഭവതി ।

ദ്വാദശ മാസാഃ സംവത്സരഃ ।

സംവത്സരേണൈവാസ്മാ അന്നമവരുന്ധേ ॥

യദ്ദശ യുപാ ഭവന്തി । ദശാക്ഷരാ വിരാട് । അന്നം വിരാട് ।

വിരാജൈവാനാദ്യ-മവരുന്ധേ ।

യ ഏകാദശഃ । സ്തന ഏവാസ്യേ സഃ । **83 (10)**

T.B.3.8.21.3

ദുഹ ഏവൈനാം തേന ॥ തദാഹുഃ ।

യദ്ദ്വാദശോഽഗ്നിഃ സ്യാദ് ദ്വാദശഃ സ്തോമ ഏകാദശ യുപാഃ ।

യഥാ സ്ഥൂരി॑ണാ യായാ॑ത് । താ॒ഭൃ॒ക്തത് ॥
 ഏ॒ക॒വി॒ശ്ശഃ ഏ॒വാ॒ഗ്നിഃ॑ സ്യാ॒-ദി॒ത്യാ॑ഹുഃ ।
 ഏ॒ക॒വി॒ശ്ശഃ॑ സ്തോ॒മഃ । ഏ॒ക॒വി॒ശ്ശതി॑ർ യു॒പഃ॑ ।
 യഥാ പ്ര॒ഷ്ടി॑ദി॒ര്യാതി॑ । താ॒ഭൃ॒ഗേ॒വ തത് ॥ 84 (10)

T.B.3.8.21.4

യോ വാ അ॒ശ്വമേ॑ധേ തി॒സ്രഃ॑ ക॒കുഭോ॑ വേദ ।
 ക॒കുഭു॑ രാജ॒ഞാം॑ ഭവതി । ഏ॒ക॒വി॒ശ്ശോ॑-ഽഗ്നി॑ർ ഭവതി ।
 ഏ॒ക॒വി॒ശ്ശഃ॑ സ്തോ॒മഃ । ഏ॒ക॒വി॒ശ്ശതി॑ർ യു॒പഃ॑ ।
 ഏ॒താ വാ അ॒ശ്വമേ॑ധേ തി॒സ്രഃ॑ ക॒കുഭഃ॑ ।
 യ ഏ॒വം വേദ॑ । ക॒കുഭു॑ രാജ॒ഞാം॑ ഭവതി ॥
 യോ വാ അ॒ശ്വമേ॑ധേ ത്രീ॒ണി ശീ॒ർഷാ॑ണി വേദ ।
 ശി॒രോ ഹ രാജ॒ഞാം॑ ഭവതി () ।
 ഏ॒ക॒വി॒ശ്ശോ॑-ഽഗ്നി॑ർ ഭവതി ।
 ഏ॒ക॒വി॒ശ്ശഃ॑ സ്തോ॒മഃ । ഏ॒ക॒വി॒ശ്ശതി॑ർ യു॒പഃ॑ ।
 ഏ॒താനി॑ വാ അ॒ശ്വമേ॑ധേ ത്രീ॒ണി ശീ॒ർഷാ॑ണി ।
 യ ഏ॒വം വേദ॑ । ശി॒രോ ഹ രാജ॒ഞാം॑ ഭവതി ॥ 85 (16)

(ദാ॒ദശഃ॑ സ്തോ॒മഃ - സ - ഏ॒വ തച് - ധരി॑രോ ഹ രാജ॒ഞാം॑
 ഭവതി॑ ഷട്) (A21)

3.8.22 അനുവാകം 22 - ഉക്ഥ്യാഖ്യേ ദിതീയേഹനി

ബഹിഷ്ഠവമാനേ അശ്വസ്യോദ്രാത്യത്വം

T.B.3.8.22.1

ദേ॒വാ വാ॑ അ॒ശ്വമേ॒ധേ പ॒വമാ॑നേ ।
 സു॒വർഗം॑ ലോ॒കം ന പ്രാ॑ജാനന് । തമ॒ശ്വഃ പ്രാ॑ജാനാത് ।
 യദ॒ശ്വമേ॒ധേശ്വ॑ന മേ॒ദ്ധ്യേനോ॑ദഞ്ചോ ബ॒ഹിഷ്ഠ॑വമാനഃ
 സർ॑പന്തി ।
 സു॒വർഗ॑സ്യ ലോ॒കസ്യ॑ പ്ര॒ജ്ഞാ॑ന്തൈ ।
 ന വൈ॑ മ॒നുഷ്യഃ॑ സു॒വർഗം॑ ലോ॒കമ॑ഞ്ജസാ വേദ ।
 അ॒ശ്വാ വൈ॑ സു॒വർഗം॑ ലോ॒കമ॑ഞ്ജസാ വേദ ॥
 യദു॑ദ്ഗാ-തോദ്-ഗായേത് ।
 യമാ॑ക്ഷേ॒ത്രജ്ഞാ॑ന്യേന പ॒മാ പ്ര॑തിപാദയേത് ।
 താദൃ॑കത്ത് । 86 (10)

T.B.3.8.22.2

ഉദ്ഗാ॑താർ-മപ॒രുദ്ധ്യ॑ । അ॒ശ്വമുദ്ഗീ॑മായ വൃ॒ണീതേ॑ ।
 യമാ॑ ക്ഷേ॒ത്രജ്ഞാ॑ഞ്ജസാ നയതി ।
 ഏ॒വമേ॒വൈനമ॑ശ്വഃ സു॒വർഗം॑ ലോ॒കമ॑ഞ്ജസാ നയതി ॥
 പു॒ച്ഛമ॑നാദന്തേ । സു॒വർഗ॑സ്യ ലോ॒കസ്യ॑ സമ॑ഷ്ട്യ ॥
 ഹിം ക॑രോതി । സാമൈ॒വാകഃ॑ । ഹിം ക॑രോതി ।

ഉദ്ഗീ॒മ ഏ॒വാ॒സ്യ॒ സഃ ॥ 87 (10)

T.B.3.8.22.3

വ॒ധ॒ബാ॒ ഉ॒പ॒ രു॒ന്ധ॒ന്തി॒ । മി॒മു॒ന॒ത്വായ॒ പ്ര॒ജാ॑തൈ॒ ॥
 അ॒മോ॒ യ॒മോ॒പ॒ഗാ॒താർ ഉ॒പ॒ഗായ॑ന്തി॒ ।
 താ॒ദൃഗേ॒വ തത് ॥ ഉ॒ദ॒ഗാ॒സീ॒ദശോ॒ മേ॒ദ്ധ്യ ഇ॒ത്യാഹ॑ ।
 പ്രാ॒ജാ॒പ॒ത്യോ വാ॒ അ॒ശ്വഃ॑ ।
 പ്ര॒ജാ॒പ॒തി-രു॒ദ്ഗീ॒മഃ । ഉ॒ദ്ഗീ॒മമേ॒വാ॒വരു॑ന്ധേ॒ ।
 അ॒മോ॒ ഋ॒ഗ്സാ॒മയോ॑രേ॒വ പ്ര॒തി॒തി॒ഷ്ഠ॑തി॒ ॥
 ഹി॒രണ്യേ॒നോ॒പാ॒കരോ॑തി () । ജ്യോ॒തി॒ർവൈ ഹി॒രണ്യം॑ ।
 ജ്യോ॒തി॒രേ॒വ മു॒ഖതോ॑ ദ॒ധാ॒തി॒ ।
 യ॒ജമാ॑നേ॒ ച പ്ര॒ജാ॒സു ച॑ ।
 അ॒മോ॒ ഹി॒രണ്യജ്യോ॑തി॒രേ॒വ യ॒ജമാ॑നഃ॒ സു॒വർഗം॑
 ലോ॒കമേ॑തി ॥ 88 (14)

(തഥ് - സ - ഉ॒പാ॒കരോ॑തി ച॒ത്വാർ ച॑) (A22)

3.8.23 അനുവാകം 23 - അശ്വേ പരുഗ്വപ്രയന്താനാം പശൂനാം നിയോജനം

T.B.3.8.23.1

പു॒രു॒ഷോ॒ വൈ യ॒ജ്ഞഃ॑ । യ॒ജ്ഞഃ॑ പ്ര॒ജാ॒പ॒തിഃ॑ ।
 യദ॒ശ്വേ പ॒ശൂൻ നി॒യു॒ഞ്ജ॑ന്തി॒ ।

യജ്ഞാദേവ തദ്യജ്ഞം പ്രയുക്തേ ॥
 അശ്വം തുപരം ഗോമൃഗം ।
 താനഗ്നിഷു ആലഭതേ । സേനാമുഖമേവ തമ്സഃശൃതി ।
 തസ്മാദ് രാജമുഖം ഭീഷും ഭാവുകം ॥
 ആഗ്നേയം കൃഷ്ണഗ്രീവം പുരസ്താ ലുലാഭേ ।
 പൂർവാഗ്നിമേവ തം കുരുതേ । 89 (10)

T.B.3.8.23.2

തസ്മാത്-പൂർവാഗ്നിം പുരസ്താമ്-സ്ഥാപയന്തി ॥
 പൗഷ്ണമന്വഞ്ചം । അന്നം വൈ പൃഷാ ।
 തസ്മാത് പൂർവാഗ്നാ-വാഹാര്യ-മാഹരന്തി ॥
 ഐന്ദ്രാപൗഷ്ണ-മുപരിഷ്ഠാത് ।
 ഐന്ദ്രോ വൈ രാജന്യോഽന്നം പൃഷാ ।
 അന്നാഭ്യന്തൈവൈന-മുദയതഃ പരിഗൃഹ്ണാതി ।
 തസ്മാദ് രാജന്യോ-ഽന്നാഭോ ഭാവുകഃ ॥
 ആഗ്നേയൗ കൃഷ്ണഗ്രീവൗ ബാഹുവോഃ ।
 ബാഹുവോരേവ വീര്യം ധത്തേ । 90 (10)

T.B.3.8.23.3

തസ്മാദ് രാജന്യോ ബാഹുബലീ ഭാവുകഃ ॥
 ത്യാഷ്ടൗ ലോമശസക്ഥൗ സക്ഥ്യോഃ ।

സക്മേ॑ദ്യാരേ॒വ വീ॒ര്യം ധ॑ത്തേ ।
 തസ്മാ॑ദ് രാജ॒ന്യം ഊ॒രുബ॒ലീ ഭാ॒വുകഃ ॥
 ശി॒തിപൃ॒ഷ്ഠൗ ബാ॑ർഹ॒സ്തത്യൗ പൃ॒ഷ്ഠൌ ।
 ബ്ര॒ഹ്മവ॑ർച॒സ-മേ॒വാപ॑രിഷ്ഠാ॒ദ്ധത്തേ॑ ।
 അ॒മോ ക॒വചേ॑ ഏ॒വൈതേ॑ അ॒ഭിതഃ॑ പ॒ര്യു॒ഹതേ॑ ।
 തസ്മാ॑ദ് രാജ॒ന്യഃ സ॒ന്നദ്ധോ॑ വീ॒ര്യം ക॑രോതി ॥
 ധാ॒ത്രേ പൃ॒ഷ്ഠോ॒ദര-മ॒ധസ്താ॑ത് ।
 പ്ര॒തിഷ്ഠാ॑മേ॒വൈതാം കൂ॑രുതേ () ।
 അ॒മോ ഇ॒യം വൈ॑ ധാ॒താ ।
 അ॒സ്മാമേ॒വ പ്ര॒തിതി॑ഷ്ഠതി ॥ സൗ॒ര്യം ബ॒ലക്ഷം॑ പു॒ഷ്പേ॑ ॥
 ഉ॒മ്സേ॒ധമേ॒വ തം കൂ॑രുതേ ।
 തസ്മാ॑ദു॒മ്സേ॒ധം ഭ॒യേ പ്ര॒ജാ അ॒ഭിസ॑ശ്ര॒യന്തി ॥ 91 (15)
 (കൂ॒രുതേ - ധ॑ത്തേ - കൂ॒രുതേ പ॒ഞ്ച ച) (A23)

Prapaataka Korvai with starting Padams of 1 to 23 Anuvaakams :-

(സാ॒ംഗ്രഹ॑ണ്യ - ച॒തുഷ്ടയോ॑ - യോ॒ വൈ - യഃ പി॒തു -
 ശ്ച॒ത്യാരോ॑ - യ॒ഥാ നി॑ക്തം - പ്ര॒ജാപ॑തയേ॒ത്യാ - യ॒ഥാ
 പ്രോ॑ക്ഷിതം - വി॒ദ്യുരാ॑ഹ - പ॒ജാപ॑തിര॒കാമ॑യതാശ്വമേ॒ധേന॑ -

തൃതീയാഷ്ടകേ അഷ്ടമഃ പ്രപാഠകഃ - (TB 3.8)

പ്രജാപതിർന കിഞ്ച ന - സാവിത്ര - മാ ബ്രഹ്മൻ -
പ്രജാപതിർ ദേവേഭ്യഃ - പ്രജാപതി രക്ഷാപ്സി -
പ്രജാപതിമീഹ്നതി - വിദുരശ്വനാമാന്യ - ഓഭാഃ -
സ്യേകയുപോ - രാജജുദാല - മേകവിപ്ശോ -
ദേവാഃ - പുരുഷ (സ്രയോവിപ്ശതിഃ)

Korvai with starting Padams of 1, 11, 21 Series of Dasinis :-

(സാംഗ്രഹണ്യാ - തസ്മാദശ്വമേധയാജീ - യത് പരിമിതാ -
യദ് യജ്ഞമുഖേ - യോ ദീക്ഷാം - ദേവാനേവ - ത്രയ ഇമേ -
സിതായ - പ്രാണാപാനാവേവാസിൻ - തസ്മാദ് രാജന്യ
ഏകനവതിഃ)

First and Last Padam 3rd Ashtakam 8th Prapaatakam :-

(സാംഗ്രഹണ്യാ - സൗശ്രയന്തി)

॥ ഹരിഃ ഓം ॥

തൈത്തിരീയ ബ്രാഹ്മണം-അശ്വമേധം-വൈശ്വദേവം-(TB 3.8)

॥ കൃഷ്ണ യജുർവേദീയ തൈത്തിരീയ ബ്രാഹ്മണം

തൃതീയാഷ്ടകേ അഷ്ടമഃ പ്രപാഠകഃ സമാപ്തഃ ॥

**3.8 Details of Dasini & Vaakyams for
Ashtakam3, Prapaatakam 8 (TB 3.8)**

	Dasini	Vaakyams
Anuvakam1	2	25
Anuvakam 2	4	46
Anuvakam 3	6	65
Anuvakam 4	3	35
Anuvakam 5	4	41
Anuvakam 6	5	56
Anuvakam7	3	35
Anuvakam8	4	43
Anuvakam9	5	49
Anuvakam10	5	50
Anuvakam11	2	28
Anuvakam12	3	29
Anuvakam13	3	37
Anuvakam14	6	64
Anuvakam15	3	37
Anuvakam16	4	47
Anuvakam17	5	51
Anuvakam18	7	69
Anuvakam19	2	23
Anuvakam20	5	54
Anuvakam21	4	46
Anuvakam22	3	34
Anuvakam23	3	35
Total →	91	999

ഓം നമഃ പരമാത്മനേ, ശ്രീ മഹാഗണപതയേ നമഃ,
ശ്രീ ഗുരുഭ്യോ നമഃ , ഹരിഃ ഓം

3. കൃഷ്ണ യജുർവേദീയ തൈത്തിരീയ ബ്രാഹ്മണം

3.9 തൃതീയാഷ്ടകേ നവമഃ പ്രപാഠകഃ

അശ്വമേധസ്യ ദിതീയ, തൃതീയാഹർവിധാനം

3.9.1 അനുവാകം 1 - അനുവാകേ അഷ്ടാദശിനാം ഗ്രാഭ്യാണാം

T.B.3.9.1.1

പ്രജാപതി-രശ്വമേധ-മസ്യജത ।

സോഽസ്മാമ്സ്യഷ്ടോ-ഽപാക്രാമത് ।

തമഷ്ടാദശിദിരനു പ്രായുക്ത । തമാപ്നോത് ।

തമാപ്താഽ ഷ്ടാദശിദിരവാരുന്ധ । യദഷ്ടാദശിൻ ആലഭ്യന്തേ ।

യജ്ഞമേവ തൈരാപ്താ യജമാനോഽവരുന്ധേ ॥

സംവത്സരസ്യ വാ ഏഷാ പ്രതിമാ ।

യദഷ്ടാദശിനഃ । ദാദശ മാസാഃ പഞ്ചർത്വഃ । 1 (10)

T.B.3.9.1.2

സംവത്സരോഽഷ്ടാദശഃ । യദഷ്ടാദശിൻ ആലഭ്യന്തേ ।

സംവത്സരമേവ തൈരാപ്താ യജമാനോഽവരുന്ധേ ॥

അഗ്നിഷ്ടോന്യാൻ പശൂനുപാകരോതി ।

ഇതരേഷു യുപേഷ്വഷ്ടാദശിനോ ഽജാമിത്വായ ॥

നവ നവാലഭ്യന്തേ സവിര്യതായ ॥
 യദാരണ്യഃ സൗ സ്ഥാപയേത് ।
 വ്യവസ്യേതാം പിതാ പുത്രൗ । വ്യദ്ധാനഃ ക്രാമേയുഃ ।
 വിദൂരം ഗ്രാമയോർ ഗ്രാമാന്തൗ സ്യാതാം । 2 (10)

T.B.3.9.1.3

ഋക്ഷീകാഃ പുരുഷവ്യാഘ്രാഃ പരിമോഷിണ്
 ആവ്യാധിനീസ്തസ്കരാ അരണ്യേഷാജായേരന് ॥
 തദാഹുഃ । അപശവോ വാ ഏതേ । യദാരണ്യഃ ।
 യദാരണ്യഃ സൗ സ്ഥാപയേത് ।
 ക്ഷിപ്രേ യജമാനമരണ്യം മൃതൗ ഹരേയുഃ ।
 അരണ്യായതനാ ഹ്യാരണ്യഃ പശവ ഇതി ।
 യത്പശൂന്നാലഭേത । അനവരുദ്ധാ അസ്യ പശവഃ സ്യുഃ ।
 യത്പര്യഗ്നി-കൃതാ-നുമ്സ്യജേത് । 3 (10)

T.B.3.9.1.4

യജ്ഞവേശസം കൂര്യാത് ॥ യത്പശൂന്നാലഭേതേ ।
 തേനൈവ പശൂനവരുന്ധേ ।
 യത്പര്യഗ്നി-കൃതാ-നുമ്സ്യജത്യ-യജ്ഞവേശസായ ।
 അവരുദ്ധാ അസ്യ പശവോ ഭവന്തി ।
 ന യജ്ഞവേശസം ഭവതി ।

ന യജമാനമരണ്യം മൃത്യു ഹരന്തി ||
 ഗ്രാമൈഃ സൗ സ്ഥാപയതി |
 ഏതേ വൈ പശവഃ ക്ഷേമോ നാമ |
 സം പിതാപുത്രാ-വവസ്യതഃ () | സമദ്ധ്യാനഃ ക്രാമന്തി |
 സമന്തികം ഗ്രാമയോർ ഗ്രാമാന്തൗ ഭവതഃ |
 നർക്ഷീകാഃ പുരുഷവ്യാഘ്രാഃ പരിമോഷിണ്
 ആവ്യാധിനീ-സ്തസ്കരാ അരണ്യേഷാ ജായന്തേ || 4 (13)
 (ഋതവഃ - സ്യാതാ - മുഥ്സ്യജേഥ് - സ്യുതസ്തീണ്ണീ ച) (A1)

3.9.2 അനുവാകം 2 - ചാതുർമാസ്യപശുനാം പ്രയോഗഃ

T.B.3.9.2.1

പ്രജാപതിര-കാമയതോഭൗ ലോകാവ-വരുന്ധീയേതി |
 സ ഏതാനുഭയാൻ പശൂനപശ്യത് |
 ഗ്രാമ്യാഽശ്വാരണ്യാഽശ്വ | താനാലഭത |
 തൈർവൈ സ ഉഭൗ ലോകാവവാരുന്ധ |
 ഗ്രാമൈരേവ പശുഭിരിമം ലോകമവാരുന്ധ |
 ആരണ്യേരമും | യദ്ഗ്രാമ്യാൻ പശൂനാലഭതേ |
 ഇമമേവ തൈർ ലോകമവരുന്ധേ | യദാരണ്യാൻ | 5 (10)

T.B.3.9.2.2

അ॒മൃ॒ഃ തൈഃ ॥

അ॒ന॒വ॒രു॒ദ്ധോ॒ വാ ഏ॒ത॒സ്യ॑ സ॒ഽവ॒മ്സ॒ര ഇ॒ത്യാ॒ഹുഃ ।

യ ഇ॒ത ഇ॒തശ്ചാ॑തുർമാ॒സ്യാ॒നി സ॒ഽവ॒മ്സ॒രം

(സ॒ഽവ॒മ്സ॒രം) പ്ര॑യുക്ത॒ ഇതി॑ ।

ഏ॒താ॒വാൻ. വൈ॒ സ॒ഽവ॒മ്സ॒രഃ ।

യച്ഛാ॑തുർമാ॒സ്യാ॒നി ।

യദേ॒തേ ചാ॑തുർമാ॒സ്യാഃ പ॒ശ॒വ ആ॒ലഭ്യ॑ന്തേ ॥

പ്ര॒ത്യക്ഷ॑മേ॒വ തൈഃ॑ സ॒ഽവ॒മ്സ॒രം യ॑ജമാ॒നോ-ഽവ॑രു॒ന്ധേ ॥

വി॒ വാ ഏ॒ഷ പ്ര॒ജയാ॑ പ॒ശുഭി॑ർ. ഋ॒ദ്ധ്യതേ॑ ।

യഃ സ॒ഽവ॒മ്സ॒രം പ്ര॑യുക്തേ ।

സ॒ഽവ॒മ്സ॒രഃ സു॒വർഗോ॑ ലോ॒കഃ । 6 (10)

T.B.3.9.2.3

സു॒വർഗം॑ തു ലോ॒കം നാ॑പരാ॒ദ്ധ്യാതി॑ ।

പ്ര॒ജാ വൈ॒ പ॒ശ॒വ ഏ॒കാദ॑ശിനീ ॥

യദേ॒ത ഐ॒കാദ॑ശി॒നാഃ പ॒ശ॒വ ആ॒ലഭ്യ॑ന്തേ ॥

സാ॒ക്ഷാദേ॒വ പ്ര॒ജാം പ॒ശുൻ. യ॑ജമാ॒നോ-ഽവ॑രു॒ന്ധേ ॥

പ്ര॒ജാപ॑തിർ വി॒രാജ॑മ॒സൃജ॑ത ।

സാ സൃ॒ഷ്ടാഽശ്വ॑മേ॒ധം പ്രാ॑വി॒ശത് ।

താം ദശിദിരനു പ്രായുക്ത | താമാപ്തോത് |
താമാപ്താ ദശിദിരവാരുന്ധ | യദ്ദശിൻ ആലഭ്യന്തേ || 7 (10)

T.B.3.9.2.4

വിരാജമേവ തൈരാപ്താ യജമാനോ-ഽവരുന്ധേ ||
ഏകാദശ ദശത ആലഭ്യന്തേ | ഏകാദശാക്ഷരാ ത്രിഷ്ടുപ് |
ത്രൈഷ്ടുഭാഃ പശവഃ | പശൂനേവാവരുന്ധേ ||
വൈശ്വദേവോ വാ അശ്വഃ | നാനാദേവത്യാഃ പശവോ ഭവന്തി |
അശ്വസ്യ സർവത്വായ | നാനാരുപാ ഭവന്തി |
തസ്മാന്നാനാരുപാഃ പശവഃ () | ബഹുരുപാ ഭവന്തി |
തസ്മാദ്ബഹുരുപാഃ പശവഃ സമൃദ്ധ്യേ || 8 (12)
(ആരണ്യാൻ - ലോകോ - ദശിൻ ആലഭ്യന്തേ - നാനാരുപാഃ
പശവോ ഭവ ച) (A2)

3.9.3 അനുവാകം 3 - രോഹിതാദീനാം പശൂനാം വപാഹോമസാഹിത്യം

T.B.3.9.3.1

അസ്മൈ വൈ ലോകായ ഗ്രാമ്യാഃ പശവ ആലഭ്യന്തേ |
അമൃഷ്ടാ ആരണ്യാഃ | യദ്ഗ്രാമ്യാൻ പശൂനാലഭതേ |
ഇമമേവ തൈർ ലോകമവരുന്ധേ | യദാരണ്യാൻ |
അമൃം തൈഃ | ഉദയാൻ പശൂനാലഭതേ |

ഗ്രാമ്യാഽശ്വാ॑ര॒ണാഽശ്വ॑ | ഉ॒ഭയോ॑ർ ലോ॒കയോ॑ര॒വരു॑ദ്ധ്യേ |
ഉ॒ഭയാ॑ൻ പ॒ശുനാ॑ലഭ॒തേ | 9 (10)

T.B.3.9.3.2

ഗ്രാമ്യാഽശ്വാ॑ര॒ണാഽശ്വ॑ |
ഉ॒ഭയ॑സ്യാ-നാ॒ഭ്യസ്യാ॑-വരു॑ദ്ധ്യേ |
ഉ॒ഭയാ॑ൻ പ॒ശുനാ॑ലഭ॒തേ | ഗ്രാമ്യാഽശ്വാ॑ര॒ണാഽശ്വ॑ |
ഉ॒ഭയേ॑ഷാ॒ം പ॒ശുനാ॑മ॒വരു॑ദ്ധ്യേ || ത്രയ॑സ്ര॒സ്തയോ॑ ഭ॒വന്തി॑ |
ത്രയ॑ ഇ॒മേ ലോ॒കാഃ | ഏ॒ഷാ॒ം ലോ॒കാനാ॑മാ॒പ്തേ ||
ബ്ര॒ഹ്മവാ॑ദി॒നോ വ॑ദന്തി | ക॒സ്മാ॑മ്സ॒ത്യാത് | 10 (10)

T.B.3.9.3.3

അ॒സ്മിൻ ലോ॒കേ ബ॒ഹവഃ॑ കാ॒മാ ഇ॒തി |
യഥ്സ॑മാ॒നീഭ്യോ॑ ഭേ॒വതാ॑ഭ്യോ॒ഽന്യേ॒ഽന്യേ പ॒ശവ॑ ആ॒ലഭ്യ॑ന്തേ |
അ॒സ്മിന്നേ॒വ തലോ॑കേ കാ॒മാൻ ദ॒ധാതി॑ |
തസ്മാ॑ദ॒സ്മിൻ ലോ॒കേ ബ॒ഹവഃ॑ കാ॒മാഃ ||
ത്രയാ॑ണാം ത്രയാ॑ണാ॒ഽസഹ॑ വ॒പാ ജൂ॑ഹോതി |
ത്യാ॒വൃതോ॑ വൈ ഭേ॒വാഃ | ത്രാ॒വൃത ഇ॒മേ ലോ॒കാഃ |
ഏ॒ഷാ॒ം ലോ॒കാനാ॑മാ॒പ്തേ | ഏ॒ഷാ॒ം ലോ॒കാനാ॑ം ക്ലൃ॒പ്തേ ||
പ॒ര്യഗ്നി॑-കൃ॒താ-നാ॒രണ്യാ॑-നൃ॒ഥ്സ്യജ॑ന്ത്യ॒ഹിഽസാ॑യൈ () ||
11 (10)

(അവരുദ്ധ്യാ ഉദയാൻ പശുനാലഭതേ - സത്യാ - ദഹിച്ഛ
സായൈ) (A3)

3.9.4 അനുവാകം 4 - അശ്വസ്യ രഥയോജനാലംകാരാദയഃ

T.B.3.9.4.1

യു॒ജ്ഞ॑ന്തി ബ്ര॒ദ്ധ്മി॑ത്യാ॒ഹ । അ॒സൗ॒ വാ ആ॑ദി॒ത്യോ ബ്ര॒ദ്ധ്നുഃ॑ ।
ആ॒ദി॒ത്യമേ॒വാ॒സ്മൈ॑ യു॒നക്തി॑ ।
അ॒രു॒ഷ്മി॑ത്യാ॒ഹ । അ॒ഗ്നി॑ർവാ അ॒രു॒ഷഃ॑ ।
അ॒ഗ്നിമേ॒വാ॒സ്മൈ॑ യു॒നക്തി॑ । ച॒ര॒ന്തമി॑ത്യാ॒ഹ ।
വാ॒യുർവൈ ച॒ര॒ന് । വാ॒യുമേ॒വാ॒സ്മൈ॑ യു॒നക്തി॑ ।
പ॒രി॒ത॒സ്ഥു॑ഷ॒ ഇ॒ത്യാ॒ഹ । 12 (10)

T.B.3.9.4.2

ഇ॒മേ വൈ ലോ॒കാഃ പ॒രി॒ത॒സ്ഥു॑ഷഃ॑ ।
ഇ॒മനേ॒വാ॒സ്മൈ॑ ലോ॒കാൻ॒ യു॒നക്തി॑ ॥
രോ॒ച॒ന്തേ രോ॒ച॒നാ ദി॒വീ॑ത്യാ॒ഹ ।
നക്ഷ॑ത്രാ॒ണി വൈ രോ॒ച॒നാ ദി॒വി॑ ।
നക്ഷ॑ത്രാ॒ണ്യേ॒വാ॒സ്മൈ॑ രോ॒ച॒യതി॑ ॥
യു॒ജ്ഞ॑ന്ത്യ॒സ്യ കാ॑മ്യേ॒ത്യാ॒ഹ । കാ॒മാ॒നേ॒വാ॒സ്മൈ॑ യു॒നക്തി॑ ॥
ഹ॒രീ വി॑പ॒ക്ഷ॒സേ॒ത്യാ॒ഹ । ഇ॒മേ വൈ ഹ॒രീ വി॑പ॒ക്ഷ॒സാ ।
ഇ॒മേ ഏ॒വാ॒സ്മൈ॑ യു॒നക്തി॑ ॥ 13 (10)

T.B.3.9.4.3

ശോ॒ണാ ധൃ॒ഷ്ടു നൃ॒വാഹ॑സേ॒ത്യാഹ॑ ।
 അ॒ഹോരാ॒ത്രേ വൈ നൃ॒വാഹ॑സാ ।
 അ॒ഹോരാ॒ത്രേ ഏ॒വാ॒സൈ യു॑നക്തി ॥
 ഏ॒താ ഏ॒വാ॒സൈ ദേ॒വതാ॑ യു॑നക്തി ।
 സു॒വർഗ॑സ്യ ലോ॒കസ്യ॑ സ॒മ॒ഷ്ട്യ ॥
 കേ॒തും കൃ॒ണ്വന്ന॑കേ॒തവ॑ ഇ॒തി ധ്വ॒ജം പ്ര॑തി॒മുഞ്ച॑തി ।
 യശ॑ ഏ॒വൈന॑ ഞ് രാജ॑ണാം ഗമ॑യതി ॥
 ജീ॒മൂത॑സ്യേ॒വ ദ॒വതി॑ പ്ര॒തീ॒കമി॑ത്യാഹ ।
 യ॒ഥാ യ॒ജുരേ॒വൈത॑ ॥
 യേ തേ പ॒ൻമാ॑നഃ സ॒വിതഃ॑ പൃ॒ർവ്വാ॒സ ഇ॒ത്യദ്ധാ॑ര്യുർ-
 യജ॑മാനം വാ॒ചയ॑ത്യു॒ഭിജീ॑ന്തേ ॥ 14 (10)

T.B.3.9.4.4

പ॒രാ വാ ഏ॒തസ്യ॑ യ॒ജ്ഞേ॑ ഏ॒തി ।
 യ॒സ്യ പ॒ശു-രൂ॒പാകൃ॑തോ-ഽനൃ॒ത്ര വേ॒ദ്യാ ഏ॒തി ।
 ഏ॒തഃ സ്തോ॑തരേ॒തേന॑ പ॒ഥാ പു॒നര॒ശ്വാമാ॑വർ॒തയാ॑സി
 ന ഇ॒ത്യാഹ॑ ।
 വാ॒യുർവൈ॑ സ്തോ॒താ ॥

വായു॒മേ॒വാ॒സ്യ പ॒രസ്താ॑ത് ദ॒ധാ॒ത്യാവൃ॑ത്തൈത്യ ॥

യ॒ഥാ വൈ॒ ഹ॒വിഷോ॑ ഗൃ॒ഹീ॒ത॒സ്യ സു॑ന്ദതി ।

ഏ॒വം വാ ഏ॒തദ॒ശ്വസ്യ॑ സു॒ന്ദതി॑ ।

യദ॒സ്യോ॒പാകൃ॑ത॒സ്യ ലോ॑മാ॒നി ശീ॑യന്തേ ।

യദാ॒ലേ॒ഷു കാ॒ചാ॒നാവ॑യന്തി ।

ലോ॒മാന്യോ॒വാ॒സ്യ തഥ്സം॑ദ॒രന്തി ॥ 15 (10)

T.B.3.9.4.5

ഭൂർഭൂ॒വഃ സു॒വ॒രിതി॑ പ്രാ॒ജാ॒പ॒ത്യാഭി॑രാവ॒യന്തി॑ ।

പ്രാ॒ജാ॒പ॒ത്യോ വാ അ॒ശ്വഃ ।

സ്വ॒യൈ॒വൈനം॑ ദേ॒വത॑യാ സമർദ്ധ॒യന്തി ॥ ഭൂ॒രിതി॑ മ॒ഹി॒ഷീ ।

ഭൂ॒വ ഇ॒തി വാ॒വാതാ॑ । സു॒വ॒രിതി॑ പരി॒വൃ॒ക്തീ ।

ഏ॒ഷാം ലോ॑കാ॒നാമ॑ഭിജീ॒തൈത്യ ॥

ഹി॒ര॒ണ്യ॒യാഃ കാ॒ചാ ഭ॑വന്തി ।

ജ്യോ॒തിർവൈ॑ ഹി॒ര॒ണ്യം । രാ॒ശ്മി॒ശ്ചമ॑ശ്വമേ॒ധഃ । 16 (10)

T.B.3.9.4.6

ജ്യോ॒തിശ്ചൈ॒വാസൈ॑സ്ത രാ॒ശ്മിം ച॑ സ॒മീ॒ചീ ദ॒ധാ॒തി ॥

സ॒ഹ॒സ്രം ഭ॑വന്തി । സ॒ഹ॒സ്ര॒സംമി॑തഃ സു॒വർഗോ॑ ലോ॒കഃ ।

സു॒വർഗ॑സ്യ ലോ॒ക॒സ്യാ-ഭി॑ജീ॒തൈത്യ ॥

അ॒പ വാ ഏ॒തസ്താ॑ത് തേജ ഇ॒ന്ദ്രി॒യം പ॒ശ॒വഃ ശ്രീഃ॑ ക്രാ॒മന്തി॑ ।

യോ॒ഽശ്വമേ॑ധേന യജ്ഞേ ।

വ॒സ॒വ॒സ്താ॒-ഽഞ്ജ॑ന്തു ഗായ॒ത്രേണ॑ ച॒ന്ദ॒സേതി॑
മ॒ഹി॒ഷ്യ॒ഭ്യ॒ന॒ക്തി॑ ।

തേജോ॑ വാ ആജ്യം॑ । തേജോ॑ ഗായ॒ത്രീ ।

തേജ॑സൈ॒വാസൈ॑ തേജോ॑ഽവ॒രുന്ധേ॑ । 17 (10)

T.B.3.9.4.7

രു॒ദ്രാ॒സ്താ॒-ഽഞ്ജ॑ന്തു ത്രൈ॒ഷ്ടുഭേന॑ ച॒ന്ദ॒സേതി॑ വാ॒വാതാ॑ ।

തേജോ॑ വാ ആജ്യം॑ । ഇ॒ന്ദ്രിയം॑ ത്രി॒ഷ്ടുപ് ।

തേജ॑സൈ॒വാസാ॑ ഇ॒ന്ദ്രിയ॑മ॒വരുന്ധേ॑ ।

ആ॒ദി॒ത്യാ॒സ്താ॒-ഽഞ്ജ॑ന്തു ജാഗ॒തേന॑ ച॒ന്ദ॒സേതി॑ പ॒രിവൃ॑ക്തീ ।

തേജോ॑ വാ ആജ്യം॑ । പ॒ശ॒വോ॑ ജഗ॒തീ ।

തേജ॑സൈ॒വാസൈ॑ പ॒ശുന॑വ॒രുന്ധേ॑ ॥ പ॒ത്നയോ॑-ഽഭ്യ॑ഞ്ജന്തി ।

ശ്രി॒യാ വാ ഏ॒തദ് രൂ॒പം । 18 (10)

T.B.3.9.4.8

യത്പ॑ത്തയഃ । ശ്രി॒യമേ॒വാസി॑ൻ-തദ് ദ॒ധതി॑ ।

നാ॒സാ॒ത്തേജ॑ ഇ॒ന്ദ്രിയം॑ പ॒ശ॒വഃ ശ്രീ॑ര॒പക്രാ॑മന്തി ॥

ലാജി॑(3)॒ന്താചി॑(3)ൻ. യശോ॑ മമാ॑(4) ഇ॒ത്യതി॑രിക്ത-

മ॒ന്നമ॑ശ്വായോപാഹ॑രന്തി ।

പ്ര॒ജാമേ॒വാന്നാദീ॑ം കു॒ർവതേ॑ ॥

ഏ॒തദേ॑ദ॒വാ അ॑ന്നമ॒ത്തെ-തദ॑ന്നമ॒ധി പ്ര॒ജാപ॑ത ഇ॒ത്യാഹ॑ ।

പ്രജായാമേവാ-നാദ്യം ദധതേ । യദി നാവജീശ്രേഘ് ।
 അഗ്നിഃ പശുരാസീ-ദിത്യവശ്രാപയേത് ।
 അവ ഹൈവ ജിശ്രേതി () ॥

ആക്രാൻ. വാജീ ക്രമൈരത്യ-ക്രമീദാജീ ദ്യാസേ പൃഷ്ഠം
 പൃഥിവീ സധസ്ഥ-മിത്യശ്വമനു-മന്ത്രയതേ ।
 ഏഷാം ലോകാനാ-മഭിജിതൈ ॥
 സമീദ്ധോ അഞ്ജൻകൃദരം മതീനാ-മിത്യശ്വസ്യ-പ്രിയോ
 ഭവന്തി സരൂപത്വായ ॥ 19 (13) (പരിതസ്തമുഷ ഇത്യാഹേ -
 മേ ഏവാസൈ യുനക്ത്യ - ഭിജിതൈ - ഭര - ന്യശ്വമേധോ
 - രുന്ധേ - രൂപം - ജിശ്രേതി ത്രീണീ ച) (A4)

3.9.5 അനുവാകം 5 - ബ്രഹ്മോദ്യനാമകഃ

ഹോത്യബ്രാഹ്മണോസ്സംവാദഃ

T.B.3.9.5.1

തേജസാ വാ ഏഷ ബ്രഹ്മവർചസേന വ്യുദ്ധ്യതേ ।
 യോഽശ്വമേധേന യജതേ ।
 ഹോതാ ച ബ്രഹ്മാ ച ബ്രഹ്മോദ്യം വദതഃ ।
 തേജസാ ചൈവൈനം ബ്രഹ്മവർചസേന ച സമർദ്ധയതഃ ॥
 ദക്ഷിണതോ ബ്രഹ്മാ ഭവതി ।
 ദക്ഷിണത ആയതനോ വൈ ബ്രഹ്മാ ।

ബാർഹസ്വതേയാ വൈ ബ്രഹ്മാ ।
 ബ്രഹ്മവർചസമേവാസ്യ ദക്ഷിണതോ (ദക്ഷിണതോ) ദധാതി ।
 തസ്മാദ് ദക്ഷിണോഽർദ്ധോ ബ്രഹ്മവർചസിതരഃ ॥
 ഉത്തരതോ ഹോതാ ദവതി । 20 (10)

T.B.3.9.5.2

ഉത്തരത ആയതനോ വൈ ഹോതാ ।
 ആഗേയോ വൈ ഹോതാ । തേജോ വാ അഗ്നിഃ ।
 തേജ ഏവാസ്യോത്തരതോ ദധാതി ।
 തസ്മാദുത്തരോർ-ഽധസ്യേജസിതരഃ ॥ യുപമദിതോ വദതഃ ।
 യജമാനദേവതേയാ വൈ യുപഃ ।
 യജമാനമേവ തേജസാ ച ബ്രഹ്മവർചസേന
 ച സമർദ്ധയതഃ ॥
 കിം സ്വിദാസീത്-പൂർവചിത്തി-രിത്യാഹ ।
 ദൗർവൈ വൃഷ്ടിഃ പൂർവചിത്തിഃ । 21 (10)

T.B.3.9.5.3

ദിവമേവ വൃഷ്ടിമ വരുന്ധേ ॥
 കിം സ്വിദാസീദ്-ബൃഹദായ ഇത്യാഹ ।
 അശോ വൈ ബൃഹദായഃ । അശ്വമേവാവരുന്ധേ ॥
 കിം സ്വിദാസീത്-പിശങ്ഗിലേത്യാഹ ।

രാത്രി॑ർവൈ പി॒ശങ്ഗി॑ലാ । രാ॒ത്രിമേ॑വാ॒വരു॑ന്ധേ ॥
 കി॒ഘ സി॑ദാ॒സീത്-പി॑ലി॒പ്പിലേ॑ത്യാഹ ।
 ശ്രീ॑ർവൈ പി॒ലിപ്പി॑ലാ । അ॒ന്നാദ്യ॑മേ॒വാവ॑രുന്ധേ ॥ 22 (10)

T.B.3.9.5.4

കഃ॑ സി॒ദേകാ॑കീ ച॒രതീ॑ത്യാഹ ।
 അ॒സൗ വാ॑ ആ॒ദിത്യ॑ ഏ॒കാകീ॑ ച॒രതി॑ ।
 തേജ॑ ഏ॒വാവ॑രുന്ധേ ॥
 ക ഉ॑ സി॒ജ്ജായ॑തേ പു॒നരി॑ത്യാഹ ।
 ച॒ന്ദ്രമാ॑ വൈ ജായ॑തേ പു॒നഃ । ആ॑യു॒രേവാ॑വരുന്ധേ ॥
 കി॒ഘ സി॑ദ്ധി॒മസ്യ॑ ഭേ॒ഷജ॑മിത്യാഹ ।
 അ॒ഗ്നിർവൈ॑ ഹി॒മസ്യ॑ ഭേ॒ഷജം॑ ।
 ബ്ര॒ഹ്മവ॑ർച॒സമേ॑വാ-വരുന്ധേ ॥
 കി॒ഘ സി॑ദാ॒വപ॑നം മ॒ഹദി॑ത്യാഹ । 23 (10)

T.B.3.9.5.5

അ॒യം വൈ॑ ലോ॒ക ആ॑വ॒പനം॑ മ॒ഹത് ।
 അ॒സ്മിന്നേ॒വ ലോ॒കേ പ്ര॑തി॒തിഷ്ഠ॑തി ॥
 പൃ॒ച്ഛാമി॑ ത്വാ പ॒രമ॑ന്തം പൃ॒ഥിവ്യാ॑ ഇ॒ത്യാഹ॑ ।
 വേ॒ദിർവൈ॑ പ॒രോഽന്തഃ॑ പൃ॒ഥിവ്യാഃ॑ ।
 വേ॒ദിമേ॑വാ॒വരു॑ന്ധേ ॥

പൃച്ഛാമി ത്വാ ഭുവനസ്യ നാഭിമിത്യാഹ ।
 യജ്ഞോ വൈ ഭുവനസ്യ നാഭിഃ । യജ്ഞമേവാവരുന്ധേ ॥
 പൃച്ഛാമി ത്വാ വൃഷ്ണോ അശ്വസ്യ രേത ഇത്യാഹ ।
 സോമോ വൈ വൃഷ്ണോ അശ്വസ്യ രേതഃ () ।
 സോമപീഥ-മേവാവരുന്ധേ ॥
 പൃച്ഛാമി വാചഃ പരമം വേദാമേത്യാഹ ।
 ബ്രഹ്മ വൈ വാചഃ പരമം വേദാമ ।
 ബ്രഹ്മവർചസ-മേവാവരുന്ധേ ॥ 24 (14)
 (ഹോതാ ഭവതി - വൈ വൃഷ്ടിഃ പൂർവചിത്തി -
 രന്നാഭ്യമേവാവരുന്ധേ - മഹാഭിത്യാഹ - സോമോ വൈ
 വൃഷ്ണോ അശ്വസ്യ രേതശ്ചതാരി ച) (A5)

3.9.6 അനുവാകം 6 - അശ്വസ്യ മൂതോപചാരഃ
സംജ്ഞപനപ്രകാരഃ

T.B.3.9.6.1

അപ വാ ഏതസ്മാത് പ്രാണാഃ ക്രാമന്തി ।
 യോഽശ്വമേധേന യജ്ഞേ ।
 പ്രാണായ സ്വാഹാ വ്യാനായ സ്വാഹേതി
 സംജ്ഞപ്യമാന ആഹുതീർ ജുഹോതി ।
 പ്രാണാനേവാസ്മിൻ ദധാതി ।

നാസാത്പ്രാണാ അപക്രാമന്തി ||
 അവന്തീഃ സ്ഥാവന്തീസ്ത്വാ-ഽവന്തു |
 പ്രിയം ത്വാ പ്രിയാണാം | വർഷിഷ്ടമാപ്യാനാം |
 നിധീനാം ത്വാ നിധിപതിഃ ഹവാമഹേ വസോ മമേത്യാഹ |
 അപൈവാസൈ തദ്ധ്നുവതേ | **25 (10)**

T.B.3.9.6.2

അഥോ ധുവന്ത്യൈവനം | അഥോ ന്യേവാസൈ ഹനുവതേ ||
 ത്രിഃ പരിയന്തി | ത്രയ ഇമേ ലോകാഃ |
 ഏഭ്യ ഏവൈനം ലോകേഭ്യോ ധുവതേ ||
 ത്രിഃ പുനഃ പരിയന്തി | ഷട് സംപദ്യന്തേ | ഷഡ്യാ ജ്ഞവഃ |
 ജതുഭിരേവൈനം ധുവതേ ||
 അപ വാ ഏതേഭ്യഃ പ്രാണാഃ ക്രാമന്തി | **26 (10)**

T.B.3.9.6.3

യേ യജ്ഞേ ധുവനം തന്വതേ | നവകൃത്വഃ പരിയന്തി |
 നവ വൈ പുരുഷേ പ്രാണാഃ | പ്രാണാനേവാത്മൻ-ദധതേ |
 നൈഭ്യഃ പ്രാണാ അപക്രാമന്തി ||
 അംബേ അംബാല്യംബിക ഇതി പത്നീമുദാൻയതി |
 അഹ്വതൈവൈനാം || സുഭഗേ കാംപീലവാസിനീ-ത്യാഹ |
 തപ ഏവൈനാ-മുപനയതി ||
 സുവർഗേ ലോകേ സംപ്രോർണ്ണാമാ-മിത്യാഹ | **27 (10)**

T.B.3.9.6.4

സുവർഗമേവൈനാം ഘോകം ഗമയതി ॥
 ആഹമജാനി ഗർഭധമാ ത്വമജാസി ഗർഭധമിത്യാഹ ।
 പ്രജാ വൈ പശവോ ഗർഭഃ ।
 പ്രജാമേവ പശൂനാത്മൻ ധത്തേ ॥
 ദേവാ വാ അശ്വമേധേ പവമാനേ ।
 സുവർഗം ഘോകം ന പ്രാജാനന് । തമശ്വഃ പ്രാജാനാത് ।
 യഥ്സുചീ-ദിരസി പമാൻ-കല്പയന്തി ।
 സുവർഗസ്യ ലോകസ്യ പ്രജ്ഞാതൈ ॥
 ഗായത്രി ത്രിഷ്ടുബ്-ജഗതീത്യാഹ । **28 (10)**

T.B.3.9.6.5

യഥാ യജുരേവൈതത് ॥ ത്രയഃ സുച്യോ ഭവന്തി ।
 അയസ്മയോ രജതാ ഹരിണ്യഃ ।
 അസ്യ വൈ ലോകസ്യ രൂപമയസ്മയഃ ।
 അന്തരിക്ഷസ്യ രജതാഃ । ദിവോ ഹരിണ്യഃ ।
 ദിശോ വാ അയസ്മയഃ । അവാന്തരദിശാ രജതാഃ ।
 ഊർദ്ധ്വാ ഹരിണ്യഃ । ദിശ ഏവാസ്മൈ കല്പയതി () ॥
 കസ്ത്വാ ഛയതി കസ്ത്വാ വിശാസ്തീ-ത്യാഹാ
 ഹിംസായൈ ॥ **29 (11)**

(ഹനുവതേ - ക്രാമ - ന്യൂർബാമാമിത്യാഹ - ജഗതീത്യാഹ
- കല്പയത്യേകം ച) (A6)

3.9.7 അനുവാകം 7 - തത്ര മന്ത്രാഃ

T.B.3.9.7.1

അപ വാ ഏതസാപ്രീ രാശ്രം ക്രാമതി ।
യോഽശ്വമേധേന യജതേ ।
ഊർദ്ധ്വാനോ-മുച്ഛയതാ-ദിത്യാഹ ।
ശ്രീർഭവെ രാശ്രമശ്വമേധഃ ।
ശ്രിയമേവാസൈ രാശ്രമൂർദ്ധ്വ-മുച്ഛയതി ॥
വേണുഭാരം ഗിരാവിവേത്യാഹ । രാശ്രം വൈ ഭാരഃ ।
രാശ്രമേവാസൈ പര്യുഹതി ॥
അമാസ്യ മദ്ധ്യമേധതാമിത്യാഹ ।
ശ്രീർഭവെ രാശ്രസ്യ മദ്ധ്യം । **30 (10)**

T.B.3.9.7.2

ശ്രിയമേവാ-വരുന്ധേ ॥ ശീതേ വാതേ പുനന്നിവേത്യാഹ ।
ക്ഷേമോ വൈ രാശ്രസ്യ ശീതോ വാതഃ ।
ക്ഷേമമേവാ-വരുന്ധേ ॥ യദ്ധരിണീ യവമത്തീത്യാഹ ।
വിന്ധൈ ഹരിണീ । രാശ്രം യവഃ ।
വിശം ചൈവാസൈ രാശ്രം ച സമീചീ ദധാതി ॥

ന പുഷ്ടം പശു മന്യത ഇത്യാഹ ।
തസ്മാദ് രാജാ പശൂന്ന പുഷ്യതി ॥ 31 (10)

T.B.3.9.7.3

ശുഭ്രാ യദർയജാരാ ന പോഷായ ധനായതീത്യാഹ ।
തസ്മാദ്ദൈ-ശീപുത്ര-ന്നാഭിഷിഞ്ചന്തേ ॥
ഇയം യകാ ശകുന്തികേത്യാഹ । വിധൈ ശകുന്തികാ ।
രാശ്രമശമേധഃ ।
വിശം ചൈവാസ്മൈ രാശ്രമം ച സമീചീ ദധാതി ॥
ആഹലമിതി സർപതീത്യാഹ ।
തസ്മാദ് രാശ്രമായ വിശഃ സർപന്തി ॥
ആഹതം ഗഭേ പസ ഇത്യാഹ ।
വിധൈ ഗഭഃ । 32 (10)

T.B.3.9.7.4

രാശ്രമം പസഃ । രാശ്രമേവ വിശ്യാഹന്തി ।
തസ്മാദ് രാശ്രമം വിശം ഘാതുകം ॥
മാതാ ച തേ പിതാ ച ത ഇത്യാഹ ।
ഇയം വൈ മാതാ । അസൗ പിതാ ।
ആഭ്യാമേവൈനം പരിദദാതി ॥
അഗ്രം വൃക്ഷസ്യ രോഹത ഇത്യാഹ ।

ശ്രീർവൈ വൃക്ഷസ്യോഗ്രം ।

ശ്രീയമേവാവരുന്ധേ ॥ 33 (10)

T.B.3.9.7.5

പ്രസുലാമീതി തേ പിതാ ഗഭേ മുഷ്ടിമത്സ്യ സയദിത്യാഹ ।

വിഡൈ ഗഭഃ । രാശ്രൂം മുഷ്ടിഃ । രാശ്രൂമേവ വിശ്യാഹന്തി ।

തസ്മാദ് രാശ്രൂം വിശം ഘാതുകം ॥

അപ വാ ഏതേഭ്യഃ പ്രാണാഃ ക്രാമന്തി ।

യേ യജേത്സപൂതം വദന്തി ।

ദധിക്രാവ്.ണ്ണോ അകാരിഷമിതി സുരഭിമതീമൃച്ഛം വദന്തി ।

പ്രാണാ വൈ സുരഭയഃ । പ്രാണാനേവാത്മൻ ദധതേ () ।

നൈഭ്യഃ പ്രാണാ അപക്രാമന്തി ॥

ആപോ ഹി ഷ്ടാ മയോഭുവ ഇത്യുദിർ മാർജയന്തേ ।

ആപോ വൈ സർവാ ദേവതാഃ ।

ദേവതാഭിരേ-വാത്മാനം പവയന്തേ ॥ 34 (14)

(രാശ്രൂസ്യ മദ്ധ്യം - പുഷ്യതി - ഗഭോ - രുന്ധേ - ദധതേ

ചതാരി ച) (A7)

3.9.8 അനുവാകം 8 - അശ്വമേധസ്യ തത്പശൂനാം ച

പ്രശംസാ

T.B.3.9.8.1

പ്രജാപതിഃ പ്രജാഃ സൃഷ്ട്വാ പ്രേണാസനു പ്രാവിശത് ।

താഭ്യഃ പുനഃ സംഭവിതും നാശക്ലോത് | സോഽബ്രവീത് |
 ജഗ്ദ്ധവദിമ്സഃ | യോ മേതഃ പുനഃ സംഭരദിതി |
 തം ദേവാ അശ്വമേധേനൈവ സമഭരന് |
 തതോ വൈ ത ആർദ്ധ്നുവന് | യോഽശ്വമേധേന യജ്ഞേ |
 പ്രജാപതിമേവ സംഭരത്യുച്ഛോതി ||
 പുരുഷമാലഭതേ | 35 (10)

T.B.3.9.8.2

വൈരാജോ വൈ പുരുഷഃ | വിരാജ-മേവാലഭതേ |
 അഥോ അന്നംവൈ വിരാട് | അന്നമേവാവരുന്ധേ ||
 അശ്വാമാലഭതേ | പ്രാജാപത്യോ വാ അശ്വഃ |
 പ്രജാപതി-മേവാലഭതേ |
 അഥോ ശ്രീർവാ ഏകശമം | ശ്രീയ-മേവാവരുന്ധേ ||
 ഗാമാലഭതേ | 36 (10)

T.B.3.9.8.3

യജ്ഞോ വൈ ഗൗഃ | യജ്ഞമേവാലഭതേ |
 അഥോ അന്നം വൈ ഗൗഃ | അന്നമേവാവരുന്ധേ ||
 അജാവീ ആലഭതേ ഭൂമേ | അഥോ പുഷ്ടീർവൈ ഭൂമാ |
 പുഷ്ടിമേവാവരുന്ധേ ||
 പര്യഗ്നികൃതം പുരുഷം ചാരണ്യാഘ്രേഷാമ്

സ്യുജന്ത്യഹിച്സായൈ ॥

ഉഭൗ വാ ഏതൗ പശു ആലഭ്യേതേ ।

യശ്ചാവമോ യശ്ച പരമഃ () । തേഃസ്യോഭയേ യജ്ഞേ ബദ്ധാഃ ।

അഭീഷ്ടാ അഭിപ്രീതാഃ । അഭിജിതാ അഭിഹൃതാ ഭവന്തി ॥

നൈനം ദക്ഷ്ണവഃ പശവോ യജ്ഞേ ബദ്ധാഃ ।

അഭീഷ്ടാ അഭിപ്രീതാഃ । അഭിജിതാ അഭിഹൃതാ ഹിച്സന്തി ।

യോഃശ്വമേധേന യജ്ഞേതേ । യ ഉ ചൈനമേവം വേദ ॥ 37 (18)

(ലഭതേ - ഗാമാലഭതേ - പരമോഽഷ്ടൗ ച) (A8)

3.9.9 അനുവാകം 9 - ഉത്തമേഹനി പ്രശവഃ

T.B.3.9.9.1

പ്രഥമേന വാ ഏഷ സ്തോമേന രാധാ ।

ചതുഷ്ഠോമേന കൃതേനായാനാ-മുത്തരേഹന്ന് ।

ഏകവിച്ഛേദേ പ്രതിഷ്ഠായാം പ്രതിതിഷ്ഠതി ॥

ഏകവിച്ഛാത് പ്രതിഷ്ഠായാ ജ്ഞാനന്വാരോഹതി ।

ജ്ഞവോ വൈ പൃഷ്ഠാനി । ജ്ഞവഃ സംവത്സരഃ ।

ജ്ഞുഷോവ സംവത്സരേ പ്രതിഷ്ഠായ ।

ദേവതാ അഭ്യാരോഹതി ।

ശക്വരയഃ പൃഷ്ഠം ഭവന്ത്യൻ യദന്യ-ചന്ദഃ ।

അന്യേഽന്യേ വാ ഏതേ പശവ ആലഭ്യന്തേ । 38 (10)

T.B.3.9.9.2

ഉതേവ ഗ്രാമ്യാഃ | ഉതേവാ॒ര॒ണ്യാഃ |
 അഹരേ॒വ രൂപേ॑ണ॒ സമർദ്ധ॑യതി |
 അഥോ॑ അ॒ഹ ഏ॒വൈഷ॑ ബലി॒ർ. ഹ്രീ॑യതേ ||
 തദാ॑ഹുഃ | അ॒പശ॑വോ വാ ഏ॒തേ | യദ॑ജാവയശ്ചാ-ര॒ണ്യാശ്ച॑ |
 ഏ॒തേ വൈ॑ സർവേ॒ പശ॑വഃ | യദ്ഗ॑വ്യാ ഇ॒തി |
 ഗ॒വ്യാൻ പശു॑നു॒ത്തമേ॑ഹ॒ന്നാല॑ഭതേ | **39 (10)**

T.B.3.9.9.3

തേ॒നൈ॒വോ॒ഭയാ॑ൻ പശു॑ന॒വരു॑ന്ധേ || പ്രാ॒ജാപ॑ത്യാ ഭ॒വന്തി॑ |
 അ॒നഭി॑ജിത॒സ്യാ-ഭി॑ജി॒തൈ॑ത്യേ ||
 സൗ॒രീർ॒നവ॑ ശ്ലോ॒താ വ॑ശാ അ॒നുബ॑ന്ധ്യാ ഭ॒വന്തി॑ |
 അ॒ന്തത॑ ഏ॒വ ബ്ര॑ഹ്മ॒വർച॑സമ॒വരു॑ന്ധേ ||
 സോ॒മായ॑ സ്വരാജേ॒ണ ഽനോ॑വാ-ഹാ॒വന॑ധ്യാഹാ॒വിതി॑
 ദ്വന്ദ്വി॑നഃ പശു॑നാല॒ഭതേ॑ |
 അ॒ഹോ॒രാ॒ത്രാണാ॑-മഭി॑ജി॒തൈ॑ത്യേ ||
 പശു॑ഭി॒ർവാ ഏ॒ഷ വ്യൂ॑ദ്ധ്യതേ | യോ॒ഽശ്വമേ॒ധേന॑ യജതേ |
 ഛ॒ഗലം॑ ക॒ല്പാ॑ഷം കി॒കിദീ॑വിം വി॒ദീഗ॑യമി॒തി ത്വാ॒ഷ്ടാൻ
 പശു॑നാല॒ഭതേ॑ () |
 പശു॑ഭി॒രേ-വാ॒ത്മാന॑ഃ സമർദ്ധ॑യതി ||

ഋതുഭിർവാ ഏഷ വൃദ്ധ്യതേ । യോഽശ്വമേധേന യജതേ ।
 പിശങ്ഗാസ്ത്രയോ വാസന്താ ഇത്യുതു-പശൂനാലഭതേ ।
 ഋതുഭിരേ-വാത്മാനഃ സമർദ്ധയതി ॥

ആ വാ ഏഷ പശുഭ്യോ വൃശ്യതേ ।
 യോഽശ്വമേധേന യജതേ ।

പര്യഗ്നികൃതാ ഉത്സൃജന്ത്യനാബ്രഹ്മായ ॥ 40 (18)

(ലഭ്യന്തേ-ലഭതേ-ത്വാഹ്വാനാ പശൂനാലഭതേഽഷ്ടൗ ച) (A9)

3.9.10 അനുവാകം 10 - മഹിമാദിധാനൗ പ്രഹൗ

T.B.3.9.10.1

പ്രജാപതി-രകാമയത മഹാനന്നാദഃ സ്യാമിതി ।
 സ ഏതാവശ്വമേധേ മഹിമാനാവപശ്യത് । താവഗൃഹ്ണീത ।
 തതോ വൈ സ മഹാനന്നാദോ-ഭവത് ।
 യഃ കാമയേത മഹാനന്നാദഃ സ്യാമിതി ।
 സ ഏതാവശ്വമേധേ മഹിമാനൗ ഗൃഹ്ണീത ।
 മഹാനേവാനാദോ ഭവതി ॥ യജമാന-ഭവത്യാ വൈ വപാ ।
 രാജാ മഹിമാ । യദപാം മഹിമ്നോഭയതഃ പരിയജതി () ।
 യജമാനമേവ രാജ്യേനോഭയതഃ പരിഗൃഹ്ണാതി ॥
 പുരസ്താം-സ്വാഹാകാരാ വാ അന്യേ ഭവഃ ।
 ഉപരിഷ്ടാം-സ്വാഹാകാരാ അന്യേ ।
 തേ വാ ഏതേഽശ്വ ഏവ മേധ്യ ഉഭയേഽ-വരുദ്ധ്യന്തേ ।

യദപാ॑ം മ॒ഹി॒ഷോ-ഭ॑യതഃ പ॒രിയ॑ജതി ।
താനേ॒വോ-ഭ॑യാൻ പ്രീ॒ണാതി ॥ 41 (16)

(പ॒രിയ॑ജതി ഷട്) (A10)

3.9.11 അനുവാകം 11 - ശരീരഹോമാഃ സിഷ്ടകൃദാദയശ്ച
T.B.3.9.11.1

വൈ॒ശ്വദേ॒വോ വാ॑ അ॒ശ്വഃ । തം യത്പ്രാ॑ജാപ॒ത്യം കൃ॒ത്യാത് ।
യാ ദേ॒വതാ॑ അ॒പിദാ॑ഗാഃ । താ ഭാ॒ഗധേ॑യേന വൃ॒ർദ്ധ॑യേത് ।
ദേ॒വതാ॑ഭ്യഃ സമ॒ദം ദ॒ധ്യാത് ।
സേ॒ഗാൻ-ദ॒ശ്വഭ്യാ॑മ॒ണ്യകാ-ഞംഭ്യേ॑ഭി॒രിതി॑ ।
ആ॒ജ്യമ॒വദാ॑നം കൃ॒ത്യാ പ്ര॑തി॒സംഖ്യാ॑യ-മാ॒ഹുതീ॑ർ-
ജു॒ഹോതി॑ ।

യാ ഏ॒വ ദേ॒വതാ॑ അ॒പിദാ॑ഗാഃ ।
താ ഭാ॒ഗധേ॑യേന സമ॒ർദ്ധ॑യതി ।
ന ദേ॒വതാ॑ഭ്യഃ സമ॒ദം ദ॒ധാതി ॥ 42 (10)

T.B.3.9.11.2

ച॒തുർദ॒ശൈതാ-ന॑നുവാ॒കാഞ്ജു॑ഹോ॒ത്യ-ന॑ന്തരി॒തൈ ॥
പ്ര॒യാസാ॑യ സ്വാ॒ഹേതി॑ പഞ്ച॒ദശം॑ ।
പഞ്ച॒ദശ॑ വാ അ॒ർദ്ധമാ॑സ॒സ്യ രാ॑ത്രയഃ ।
അ॒ർദ്ധമാ॑സശഃ സം॒വത്സ॑ര ആ॒പ്യതേ ॥
ദേ॒വാസു॑രാഃ സം॒യത്താ॑ ആ॒സന് ।

തേ॑സ്രു॒വന്ന॑ഗ॒യഃ സ്വി॑ഷ്ടകൃ॒തഃ ।
 അ॒ശ്വ॒സ്യ മേ॒ദ്ധ്യ॒സ്യ വ॒യമു॑ദ്ധാ॒രമു॑ദ്ധരാമ॒ഹൈ ।
 അ॒മൈ॒താ-ന॑ഭി-ഭ॒വാമേ॑തി ।
 തേ॑ ലോ॒ഹിത॑-മു॒ദഹ॑രന്ത । തതോ॑ ദേ॒വാ അ॑ഭ॒വന് ॥ 43 (10)

T.B.3.9.11.3

പരാ॑സുരാഃ ।
 യഥ്-സ്വി॑ഷ്ടകൃ॒ദ്ഭ്യോ ലോ॒ഹിതം॑ ജുഹോതി
 ഭ്രാ॒തൃ॒വ്യാഭി॑ഭൂ॒തൈ ।
 ഭ॒വത്യാ॒ത്ഥനാ॑ । പരാ॑സ്യ ഭ്രാ॒തൃ॒വ്യോ ഭ॒വതി ॥
 ഗോ॒മൃഗ॑ക॒ണ്ഠേന॑ പ്ര॒ഥമാ॑മാഹു॒തിം ജുഹോ॑തി ।
 പശ॑വോ॒ വൈ ഗോ॑മൃഗഃ । രു॒ദ്രോ॑ഗ്നിഃ സ്വി॑ഷ്ടകൃ॒ത് ।
 രു॒ദ്രാഭേ॒വ പ॑ശു॒നന്തർ-ഭ॑ധാതി ।
 അ॒ഥോ യ॒ത്രൈ॒ഷാ-ഃഹു॑തിർ. ഹു॒യതേ॑ ॥
 ന ത॒ത്ര രു॒ദ്രഃ പ॑ശു॒നഭി॑മ॒ന്യതേ ॥ 44 (10)

T.B.3.9.11.4

അ॒ശ്വ॒ശ॒ഹേന॑ ദി॒തീയാ॑മാഹു॒തിം ജുഹോ॑തി ।
 പശ॑വോ॒ വാ ഏ॑ക॒ശ॒ഹം । രു॒ദ്രോ॑ഗ്നിഃ സ്വി॑ഷ്ടകൃ॒ത് ।
 രു॒ദ്രാഭേ॒വ പ॑ശു॒നന്തർ-ഭ॑ധാതി ।
 അ॒ഥോ യ॒ത്രൈ॒ഷാഃഹു॑തിർ. ഹു॒യതേ॑ ॥
 ന ത॒ത്ര രു॒ദ്രഃ പ॑ശു॒നഭി॑മ॒ന്യതേ ॥

അ॒യ॒സ്മയേ॑ന॒ ക॒മ॒ണ്ഡ॒ലു॒നാ തൃ॒തീയാ॑ം ।
 ആ॒ഹു॒തിം ജു॒ഹോ॒ത്യായാ॑സ്യോ॒ വൈ പ്ര॒ജാഃ ।
 രു॒ദ്രോ॑ഽഗ്നിഃ॒ സി॒ഷ്ട॒കൃത് ।
 രു॒ദ്രാദേ॒വ പ്ര॒ജാ അ॒ന്തർ-ദ॒ധാതി॑ () ।
 അ॒ഥോ യ॒ത്രൈ॒ഷാഽഹു॑തിർ. ഹു॒യതേ॑ ॥
 ന ത॒ത്ര രു॒ദ്രഃ പ്ര॒ജാ അ॒ഭി॒മ॒ന്യതേ॑ ॥ 45 (12) (ദ॒ധാ - തൃ॒ഭ॒വൻ
 - മ॒ന്യതേ॑ - പ്ര॒ജാ അ॒ന്തർ ദ॒ധാതി॑ ഭേ ച) (A11)

3.9.12 അനുവാകം 12 -

തദുദയഹോമമധുവർതുശ്ചസ്തോമീയഹോമഃ

T.B.3.9.12.1

അ॒ശ്വ॒സ്യ വാ॑ ആ॒ല॒ബ്ധ॒സ്യ മേ॒ധ ഉ॒ദക്രാ॑മത് ।
 തദ॒ശ്വ॒സ്തോമീ॑യ-മദ॒വത് । യദ॒ശ്വ॒സ്തോമീ॑യം ജു॒ഹോതി॑ ।
 സ മേ॒ധമേ॒വൈന-മാ॑ലദതേ ॥ ആ॒ജ്യേന॑ ജു॒ഹോതി॑ ।
 മേ॒ധോ വാ॑ ആ॒ജ്യം । മേ॒ധോഽശ്വ॒സ്തോ-മീ॑യം ।
 മേ॒ധേനൈ॑വാ॒സിൻ മേ॒ധം ദ॒ധാതി॑ ॥
 ഷ॒ട്ത്രി॒ശ്ശതം॑ ജു॒ഹോതി॑ ।
 ഷ॒ട്ത്രി॒ശ്ശദ॒ക്ഷരാ॑ ബൃ॒ഹതീ॑ । 46 (10)

T.B.3.9.12.2

ബാർ.ഹ॒താഃ പ॒ശവഃ॑ ।
 സാ പ॒ശുനാ॑ം മാ॒ത്രാ । പ॒ശുനേ॒വ മാ॒ത്രയാ॑ സ॒മർദ്ധ॑യതി ॥

താ യദ്ഭൂയസീർവാ കനീയസീർവാ ജുഹുയാത് ।
 പശുന്മാത്രയാ വൃർദ്ധയേത് ।
 ഷട്ത്രിശ്ശതം ജുഹോതി । ഷട്ത്രിശ്ശദക്ഷരാ ബൃഹതീ ।
 ബാർഹതാഃ പശവഃ । സാ പശുനാം മാത്രാ ॥
 പശുനേവ മാത്രയാ സമർദ്ധയതി ॥ 47 (10)

T.B.3.9.12.3

അശ്വസ്തോമീയച് ഹുത്വാ ദിപദാ ജുഹോതി ।
 ദിപാദൈ പുരുഷോ ദിപ്രതിഷ്ഠഃ ।
 തദേനം പ്രതിഷ്ഠയാ സമർദ്ധയതി ॥ തദാഹുഃ ।
 അശ്വസ്തോമീയം പൂർവച് ഹോതവ്യാ(3) ദിപദാ(3) ഇതി ।
 അശ്വാ വാ അശ്വസ്തോമീയം । പുരുഷോ ദിപദാഃ ।
 അശ്വസ്തോമീയച് ഹുത്വാ ദിപദാ ജുഹോതി ।
 തസ്മാദ്-ദിപാചതുഷ്ഠാദമന്തി ।
 അഥോ ദിപദ്യേവ ചതുഷ്ഠഃ പ്രതിഷ്ഠാപയതി () ॥
 ദിപദാ ഹുത്വാ । നാന്യാമുത്തരാ-മാഹുതിം ജുഹുയാത് ।
 യദന്യാമുത്തരാ-മാഹുതിം ജുഹുയാത് ।
 പ്ര പ്രതിഷ്ഠായാശ്ചവേത ।
 ദിപദാ അന്തതോ ജുഹോതി പ്രതിഷ്ഠിത്യൈ ॥ 48 (15)
 (ബൃഹ - തൃർദ്ധയതി - സ്ഥാപയതി പഞ്ച ച) (A12)

3.9.13 അനുവാകം 13 - സംവത്സരാനുഷ്ഠാനമിഷ്ടീനാം

T.B.3.9.13.1

പ്രജാപതി-രശ്വമേധ-മസൃജത ।
 സോഽസ്മാമ്-സൃഷ്ടോ-ഽപാക്രാമത് ।
 തം യജ്ഞക്രതുഭി-രന്നൈച്ചത് ।
 തം യജ്ഞക്രതുഭിർ-നാനവിന്ദത് ।
 തമിഷ്ടിഭി-രന്നൈച്ചത് । തമിഷ്ടിഭി-രനവിന്ദത് ।
 തദിഷ്ടീനാ-മിഷ്ടിതാം । യഥ്-സംവത്സരമിഷ്ടിഭിർ യജ്ഞേ ।
 അശ്വമേവ തദന്നിച്ചതി ॥
 സാവിത്രിയോ ഭവന്തി । 49 (10)

T.B.3.9.13.2

ഇയം വൈ സവിതാ ।
 യോ വാ അസൃാം നശൃതി യോ നിലയ്തേ ।
 അസൃാം വാവ തം വിന്ദന്തി ।
 ന വാ ഇമാം കശ്ചന്നേത്യാഹുഃ ।
 തിര്യങ്നോർ-ധോഽത്യേതു-മർഹതീതി ।
 യഥ്സാവിത്രിയോ ഭവന്തി ।
 സവിത്യപ്രസൂത ഏവൈനമിച്ചതി ॥
 ഇഘ്ശരോ വാ അശ്വഃ പ്രമുക്തഃ പരാം പരാവതം ഗന്തോഃ ।

യഥ്സായം ധൃതീർ ജുഹോതി ।

അശ്വസ്യ യന്തൈ ധൃന്തൈ ॥ 50 (10)

T.B.3.9.13.3

യത്-പ്രാതരിഷ്ടിഭിർ-യജതേ । അശ്വമേവ തദനിച്ചതി ।

യഥ്സായം ധൃതീർ ജുഹോതി ।

അശ്വസ്യവ യന്തൈ ധൃന്തൈ ।

തസ്മാഥ്സായം പ്രജാഃ ക്ഷേമ്യാ ഭവന്തി ॥

യത്പ്രാതരിഷ്ടിഭിർ യജതേ ।

അശ്വമേവ തദനിച്ചതി । തസ്മാദ്ഭിവാ നഷ്ടൈഷ ഏതി ॥

യത്പ്രാതരിഷ്ടിഭിർ യജതേ സായം ധൃതീർ ജുഹോതി ।

അഹോരാത്രാഭ്യ-മേവൈന-മനിച്ചതി () ।

അഥോ അഹോരാത്രാഭ്യ-മേവാസ്മൈ

യോഗക്ഷേമം കല്പയതി ॥ 51 (11)

(ഭവന്തി - ധൃത്യാ - ഏന മനിച്ചത്യേകം ച) (A13)

3.9.14 അനുവാകം 14 - താസിഷ്ടിഷു

ബ്രാഹ്മണരാജന്യയോർഗാനം

T.B.3.9.14.1

അപ വാ ഏതസ്മാച്ഛീ രാഷ്ട്രം ക്രാമതി ।

യോഽശ്വമേധേന യജതേ ।

ബ്രാഹ്മണൗ വീണാഗാമിനൗ ഗായതഃ ।
 ശ്രീയാ വാ ഏതദ് രൂപം । യദീണാ ॥
 ശ്രീയമേ-വാസിൻ-തദ്ധത്തഃ ।
 യദാ ഖലു വൈ പുരുഷഃ ശ്രീയമശ്നുതേ ।
 വീണാഽസ്മൈ വാദ്യതേ ॥ തദാഹുഃ ।
 യദുഭൗ ബ്രാഹ്മണൗ ഗായേതാം । 52 (10)

T.B.3.9.14.2

പ്രഭുഃ ശുകാ-ഽസ്മാപ്രീഃ സ്മാത് ।
 ന വൈ ബ്രാഹ്മണേ ശ്രീരഥത ഇതി ।
 ബ്രാഹ്മണോഽന്യോ ഗായേത് । രാജന്യോഽന്യഃ ।
 ബ്രഹ്മ വൈ ബ്രാഹ്മണഃ । ക്ഷത്ര്യ രാജന്യഃ ।
 തഥാ ഹാസ്യ ബ്രഹ്മണാ ച ക്ഷത്രേണ ചോഭയതഃ
 ശ്രീഃ പരിഗൃഹീതാ ഭവതി ॥
 തദാഹുഃ । യദുഭൗ ദിവാ ഗായേതാം ।
 അപാസ്മാദ് രാശ്രൂം ക്രാമേത് । 53 (10)

T.B.3.9.14.3

ന വൈ ബ്രാഹ്മണേ രാശ്രൂഃ രഥത ഇതി ।
 യദാ ഖലു വൈ രാജാ കാമയതേ । അഥ ബ്രാഹ്മണം ജീനാതി ।
 ദിവാ ബ്രാഹ്മണോ ഗായേത് । നക്തം രാജന്യഃ ।

ബ്രഹ്മണോ വൈ രൂപമഹഃ | ക്ഷത്രസ്യ രാത്രിഃ |
 തഥാ ഹാസ്യ ബ്രഹ്മണാ ച ക്ഷത്രേണ ചോഭയതോ
 രാശ്രൂം പരിഗൃഹീതം ഭവതി ||
 ഇത്യദാ ഇത്യയജമാ ഇത്യപച ഇതി ബ്രാഹ്മണോ ഗായേത് |
 ഇഷ്ടാപൂർതം വൈ ബ്രാഹ്മണസ്യ | **54 (10)**

T.B.3.9.14.4

ഇഷ്ടാപൂർതേ-നൈവൈനയ് സ സമർദ്ധയതി ||
 ഇത്യജിനാ ഇത്യയുദ്ധ്യമാ ഇത്യമുച് സംഗ്രാമഹന്നിതി
 രാജന്യഃ |
 യുദ്ധം വൈ രാജന്യസ്യ |
 യുദ്ധേനൈവൈനയ് സ സമർദ്ധയതി ||
 അക്ലൃപ്താ വാ ഏതസ്യർത്ഥ ഇത്യാഹുഃ |
 യോഽശ്വമേധേന യജത ഇതി |
 തിസ്രോഽന്യോ ഗായതി തിസ്രോഽന്യഃ |
 ഷട്മ്-സംപദ്യന്തേ | ഷഡ്യാ ജൃതവഃ |
 ജതൂനേവാസൈ ക്ലയതഃ () || താഭ്യാച് സൗസ്ഥായാം |
 അനോയുക്തേ ച ശതേ ച ദദാതി |
 ശതായുഃ പുരുഷഃ ശതേന്ദ്രിയഃ |
 ആയുഷ്ഞേവേന്ദ്രിയേ പ്രതിതിഷ്ഠതി || **55 (14)** (ഗായേതാം -

(ക്രാമേദ് - ബ്രാഹ്മണസ്യ - കല്പയതശ്ചതാരി ച) (A14)

3.9.15 അനുവാകം 15 - അവഭൃഥഹോമവിശേഷാഃ

T.B.3.9.15.1

സർവേഷു വാ ഏഷു ലോകേഷു മൃത്യുവോഽന്വായത്താഃ ।

തേഭ്യോ യദാഹുതീർ ന ജുഹുയാത് ।

ലോകേ ലോക ഏനം മൃത്യുർ വിന്ദേത് ।

മൃത്യുവേ സ്വാഹാ മൃത്യുവേ സ്വാഹേത്യഭി-പൂർവമാഹുതീർ-
ജുഹോതി ।

ലോകാലോകാദേവ മൃത്യു-മവയജതേ ।

നൈനം ലോകേ ലോകേ മൃത്യുർ വിന്ദതി ॥

യദമുഷ്യെ സ്വാഹാഽമുഷ്യെ സ്വാഹേതി

ജുഹാമ്സം ചക്ഷീത । ബഹും മൃത്യുമമിത്രം കുർവീത ।

മൃത്യുവേ സ്വാഹേത്യേകസ്മാ ഏവൈകാഞ്ജുഹുയാത് ।

ഏകോ വാ അമുഷ്മിൻ ലോകേ മൃത്യുഃ । **56 (10)**

T.B.3.9.15.2

അശനയാ മൃത്യുരേവ । തമേവാമുഷ്മിൻ ലോകേഽവയജതേ ॥

ഭൂണഹത്യായൈ സ്വാഹേത്യവഭൃഥ ആഹുതിം ജുഹോതി ।

ഭൂണഹത്യാമേവാവ യജതേ ॥ തദാഹുഃ ।

യദ്ഭൂണഹത്യാ-ഽപാത്രാഽഥ ।

കസ്മാദ് യജേത്സപി ക്രിയത ഇതി ॥

അമൃ॒ത്യുർവാ॑ അ॒ന്യോ ഭൂ॒ണഹ॑ത്യാ॒യാ ഇ॒ത്യാഹുഃ॑ ।

ഭൂ॒ണഹ॑ത്യാ വാ॒വ മൃ॒ത്യുരി॑തി ।

യദ്ഭൂ॒ണഹ॑ത്യാ॒യൈ സ്വാ॑ഹേ॒ത്യവ॑ഭൃ॒ത ആ॑ഹു॒തിം

ജു॒ഹോതി॑ ॥ 57 (10)

T.B.3.9.15.3

മൃ॒ത്യുമേ॒വാഹു॑ത്യാ തർപ॒യിതാ॑ പ॒രിപാ॑ണം കൃ॒താ ।

ഭൂ॒ണഘ്നേ॑ ഭേ॒ഷജം॑ ക॒രോതി॑ ॥

ഏ॒താച് ഹ॒ വൈ॑ മു॒ണ്ഡി॑ഭ ഓ॒ദന്യ॑വഃ ।

ഭൂ॒ണഹ॑ത്യാ॒യൈ പ്രാ॑യശ്ചി॒ത്തിം വി॑ദാഞ്ച॒കാര॑ ।

യോ ഹാ॒സ്യാപി॑ പ്ര॒ജായാ॑ം ബ്രാ॒ഹ്മണ്യ॑ ഹ॒ന്തി ।

സർവ॑സ്മൈ ത॒സ്മൈ ഭേ॒ഷജം॑ ക॒രോതി॑ ॥

ജുംബ॑കായ സ്വാ॑ഹേ॒ത്യവ॑ഭൃ॒ത ഉ॒ത്തമാ॑മാഹു॒തിം ജു॒ഹോതി॑ ।

വരു॑ണോ വൈ ജുംബ॑കഃ । അ॒ന്തത॑ ഏ॒വ വരു॑ണ॒മവ॑യജതേ ॥

ഖ॒ലതേ॑ർ വി॒ക്ലി॑ധ॒സ്യ ശു॒ക്ല॒സ്യ പി॑ങ്ഗാ॒ക്ഷ॒സ്യ

മൂ॒ർദ്ധ॑ഞ്ജു॒ഹോതി॑ () ।

ഏ॒തദ്വൈ॑ വരു॑ണ॒സ്യ രൂ॒പം ।

രൂ॒പേ॒ണൈ॒വ വരു॑ണ॒മവ॑യജതേ ॥ 58 (10)

(ലോകേ മൃത്യുർ- ജുഹോതി-മൂർദ്ധഞ്ജുഹോതി ദേ ച) (A15)

3.9.16 അനുവാകം 16 - ഉപാകരണമന്ത്രവ്യാഖ്യാനാദിഃ

T.B.3.9.16.1

വാ॒രു॒ണോ॒ വാ॒ അ॒ശ്വഃ॑ । തം॒ ദേ॒വത॑യാ॒ വൃ॒ർദ്ധ॑യതി ।
യത്പ്രാ॑ജാപ॒ത്യം ക॒രോതി॑ ।

നമോ॒ രാജേ॑ണ॒ നമോ॑ വരു॒ണായേ॒ത്യാഹ॑ ।
വാ॒രു॒ണോ॒ വാ॒ അ॒ശ്വഃ॑ ।

സ്വ॒യൈ॒വൈനം॑ ദേ॒വത॑യാ॒ സമ॑ർദ്ധ॒യതി॑ ॥
നമോ॑ഽശ്വായ॒ നമഃ॑ പ്ര॒ജാപ॑ത॒യ ഇ॒ത്യാഹ॑ ।

പ്രാ॒ജാപ॑ത്യോ॒ വാ॒ അ॒ശ്വഃ॑ ।
സ്വ॒യൈ॒വൈനം॑ ദേ॒വത॑യാ॒ സമ॑ർദ്ധ॒യതി॑ ॥
നമോ॑ഽധി॒പത॑യ॒ ഇത്യാ॑ഹ । **59 (10)**

T.B.3.9.16.2

ധർമോ॒ വാ॒ അ॒ധി॒പതിഃ॑ । ധർമ॑മേ॒വാ-വ॑രു॒ന്ധേ ॥
അ॒ധി॒പതി-॑ര॒സ്യ॒ധി॒പതിം॑ മാ॒ കൃ॒ർവ॒ധി॒പതി॑രഹം॒ പ്ര॒ജാനാ॑ം
ഭൂ॒യാസ॑മി॒ത്യാഹ॑ ।

അ॒ധി॒പതി॑മേ॒വൈനം॑ സ॒മാനാ॑നാം॒ കരോ॑തി ॥
മാം ധേ॑ഹി॒ മയി॑ ധേ॒ഹീത്യാ॑ഹ ।

ആ॒ശി॒ഷമേ॒വൈതാ॑മാശാ॒ന്ധേ ॥
ഉ॒പാ॒കൃ॒തായ॑ സ്വാ॒ഹേത്॑യു॒പാ॒കൃ॒തേ ജു॑ഹോതി ।
ആ॒ല॒ബ്ധായ॑ സ്വാ॒ഹേതി॑ നി॒യുക്തേ॑ ജു॒ഹോതി॑ ।

ഹുതായ സ്വാഹേതി ഹുതേ ജുഹോതി ।

ഏഷാം ലോകാനാ-മഭിജിത്യൈ ॥ 60 (10)

T.B.3.9.16.3

പ്ര വാ ഏഷ ഏഭ്യോ ലോകേഭ്യശ്ചുവതേ ।

യോഽശ്വമേധേന യജതേ । ആഗേയ-മൈന്ദാഗ-മാശ്മിനം ।

താൻ പശൂനാലഭതേ പ്രതിഷ്ഠിത്യൈ ॥ യദാഽഗേയോ ഭവതി ।

അഗ്നിഃ സർവാ ഭേവതാഃ । ഭേവതാ ഏവാവരുന്ധേ ॥

ബ്രഹ്മ വാ അഗ്നിഃ । ക്ഷത്രമിന്ദ്രഃ ।

യദൈന്ദാഗോ ഭവതി । 61 (10)

T.B.3.9.16.4

ബ്രഹ്മക്ഷത്രേ ഏവാവരുന്ധേ ॥ യദാഽശ്മിനോ ഭവതി ।

ആശിഷാമവരുദ്ധ്യൈ ॥ ത്രയോ ഭവന്തി । ത്രയ ഇമേ ലോകാഃ ।

ഏഷോവ ലോകേഷു പ്രതിതിഷ്ഠതി ॥

അഗ്നയേഽഹോമുചേ ഽഷ്ടാകപാല ഇതി

ദശഹവിഷമിഷ്ടിം നിർവപതി ।

ദശാക്ഷരാ വിരാട് । അന്നം വിരാട് ।

വിരാജൈ-വാനാദ്യ-മവരുന്ധേ () ॥

അഗ്നേർ മന്വേ പ്രഥമസ്യ പ്രചേതസ ഇതി യാജ്യാനുവാക്യാ

ഭവന്തി സർവതായ ॥ 62 (11) (അധിപതയ ഇത്യാ-ഹാഭിജി

ത്യാ - ഐന്ദാഗോ ഭവതി - രുന്ധ ഏകം ച) (A16)

3.9.17 അനുവാകം 17 - അശ്വസ്യ രോഗാദിനിമിത്തം

പ്രായശ്ചിത്തം

T.B.3.9.17.1

യദ്യശ്വ-മുപതപദ് വിന്ദേത് ।

ആഗേയ-മഷ്ടാകപാലം നിർവ്വപേത് । സൗമ്യം ചരും ।

സാവിത്ര-മഷ്ടാകപാലം ॥ യദാഗേയോ ഭവതി ।

അഗ്നിഃ സർവാ ദേവതാഃ । ദേവതാദിരേവൈനം ഭിഷജ്യതി ॥

യഥ്സൗമ്യോ ഭവതി । സോമോ വാ ഓഷധീനാഗ് രാജാ ।

യാഭ്യ ഏവൈനം വിന്ദതി । **63 (10)**

T.B.3.9.17.2

താദിരേവൈനം ഭിഷജ്യതി ॥ യഥ്സാവിത്രോ ഭവതി ।

സവിത്യപ്രസൂത ഏവൈനം ഭിഷജ്യതി ॥

ഏതാദിരേവൈനം ദേവതാദിർ-ഭിഷജ്യതി ।

അഗദോ ഹൈവ ഭവതി ॥ പൗഷ്ണം ചരും നിർവ്വപേത് ।

യദി ശ്ലോഃ സ്യാത് । പൃഷാ വൈ ശ്ലൗണ്യസ്യ ഭിഷക് ।

സ ഏവൈനം ഭിഷജ്യതി ।

അശ്ലോണോ ഹൈവ ഭവതി ॥ **64 (10)**

T.B.3.9.17.3

രൗദ്രം ചരും നിർവ്വപേത് । യദി മഹതീ ദേവതാഭിമന്യേത ।

ഏതദ് ദേവത്യോ വാ അശ്വഃ ।

സ്വയൈവൈനം ദേവതയാ ഭിഷജ്യതി ।

അഗദോ ഹൈവ ഭവതി ॥

വൈശ്യാനരം ദാദശകപാലം നിർവ്വപേൻ-മൃഗാഖരേ
യദി നാഗച്ഛേത് ॥

ഇയം വാ അഗ്നിർവൈശ്യാനരഃ ।

ഇയമേവൈന-മർചിദ്യാം പരിരോധമാനയതി ।

ആ ഹൈവ സുതൃമഹർ ഗച്ഛതി ॥ യദ്യധീയാത് 65 (10)

T.B.3.9.17.4

അഗ്നയേഽഹ്നോമുച്ഛേഽഷ്ടാകപാലഃ । സൗര്യം പയഃ ।

വായവ്യ ആജ്യഭാഗഃ ॥ യജമാനോ വാ അശ്വഃ ।

അഹ്നസാ വാ ഏഷ ഗൃഹീതഃ ।

യസ്യാശ്വോ മേധായ പ്രോക്ഷിതോഽഭ്യേതി ।

യദഹ്നോമുച്ഛേ നിർവ്വപതി ।

അഹ്നസ ഏവ തേന മുച്യതേ ॥

യജമാനോ വാ അശ്വഃ ।

രേതസാ വാ ഏഷ വ്യൂദ്ധ്യതേ । 66 (10)

T.B.3.9.17.5

യസ്യാശ്വോ മേധായ പ്രോക്ഷിതോഽഭ്യേതി ।

സൗര്യഃ രേതഃ । യഥ്സൗര്യം പയോ ഭവതി ।

രേതൈസൈവൈനഃ സ സമർദ്ധയതി ॥ യജമാനോ വാ അശ്വഃ ।

ഗർഭൈർവാ ഏഷ വ്യുദ്ധ്യതേ ।
 യസ്യാശോ മേധായ പ്രോക്ഷിതോ-ഽദ്ധ്യേതി ।
 വായവ്യാ ഗർഭാഃ । യദ് വായവ്യ ആജ്യഭാഗോ ഭവതി ।
 ഗർഭൈരേവൈനഃ സ സമർദ്ധയതി () ॥
 അഥോ യസ്യേഷാ-ഽശ്വമേധേ പ്രായശ്ചിത്തിഃ ക്രിയതേ ॥
 ഇഷ്ട്വാ വസീയാൻ ഭവതി ॥ 67 (12)

(വിന്ദ - തൃശ്ശോണോ ഹൈവ ഭവ - തൃധീയാ - ദ്യുദ്ധ്യതേ -
 ഗർഭൈരേവൈനഃ സ സമർദ്ധയതി ഭേ ച) (A17)

3.9.18 അനുവാകം 18 - ബ്രഹ്മാദനാ ഉച്യന്തേ

T.B.3.9.18.1

തദാഹുഃ । ദ്വാദശ ബ്രഹ്മാദനാൻ മസഃസ്ഥിതേ നിർവപേത് ।
 ദ്വാദശഭിർ-വേഷ്ടിഭിർ-യജേതേതി ॥ യദിഷ്ടിഭിർ യജേത ।
 ഉപനാമുക ഏനം യജ്ഞഃ സ്യാത് । പാപീയാഃസ്തു സ്യാത് ।
 ആപ്താനി വാ ഏതസ്യ ചന്ദാഃസി । യ ഹ്വജാനഃ ।
 താനി ക ഏതാവദാശു പുനഃ പ്രയുഞ്ജീതേതി ।
 സർവാ വൈ സഃസ്ഥിതേ യജ്ഞേ വാഗാപ്യതേ । 68 (10)

T.B.3.9.18.2

സാഽപ്താ ഭവതി യാതയാമീ ।
 ക്രൂരീകൃതേവ ഹി ഭവത്യരുഷ്ടതാ ।
 സാ ന പുനഃ പ്രയുജ്യേത്യാഹുഃ ॥

ദ്വാദശൈവ ബ്രഹ്മൗദനാൻ മസൃസ്ഥിതേ നിർവപേത് ।
 പ്രജാപതിർവാ ഓദനഃ । യജ്ഞഃ പ്രജാപതിഃ ।
 ഉപനാമുക ഏനം യജ്ഞോ ഭവതി । ന പാപീയാൻ ഭവതി ।
 ദ്വാദശ ഭവന്തി ॥ ദ്വാദശ മാസാഃ സംവത്സരഃ () ।

സംവത്സര ഏവ പ്രതിതിഷ്ഠതി ॥ 69 (11)

(ആപ്യതേ - സംവത്സര ഏകം ച) (A18)

3.9.19 അനുവാകം 19 - വിദൂതാദിഭിഃ

ദ്വാദശഭിർഗുണൈരശ്വമേധപ്രശംസാ

T.B.3.9.19.1

ഏഷ വൈ വിദൂർനാമ യജ്ഞഃ ।
 സർവ്വ ഹ വൈ തത്ര വിദൂ ഭവതി ।
 യത്രൈതേന യജ്ഞേന യജ്ഞേ ॥
 ഏഷ വൈ പ്രദൂർനാമ യജ്ഞഃ ।
 സർവ്വ ഹ വൈ തത്ര പ്രദൂ ഭവതി ।
 യത്രൈതേന യജ്ഞേന യജ്ഞേ ॥
 ഏഷ വാ ഊർജസ്വാൻ നാമ യജ്ഞഃ ।
 സർവ്വ ഹ വൈ തത്രോർജസ്വാൻ ഭവതി ।
 യത്രൈതേന യജ്ഞേന യജ്ഞേ ॥
 ഏഷ വൈ പയസ്വാന്നാമ യജ്ഞഃ । 70 (10)

T.B.3.9.19.2

സർവ്വ ഹ വൈ തത്ര പയസ്വദ് ഭവതി ।
 യത്രൈതേന യജ്ഞേന യജ്ഞേ ॥
 ഏഷ വൈ വിധ്യതോ നാമ യജ്ഞഃ ।
 സർവ്വ ഹ വൈ തത്ര വിധ്യതം ഭവതി ।
 യത്രൈതേന യജ്ഞേന യജ്ഞേ ॥
 ഏഷ വൈ വ്യാവൃത്തോ നാമ യജ്ഞഃ ।
 സർവ്വ ഹ വൈ തത്ര വ്യാവൃത്തം ഭവതി ।
 യത്രൈതേന യജ്ഞേന യജ്ഞേ ॥
 ഏഷ വൈ പ്രതിഷ്ഠിതോ നാമ യജ്ഞഃ ।
 സർവ്വ ഹ വൈ തത്ര പ്രതിഷ്ഠിതം ഭവതി । 71 (10)

T.B.3.9.19.3

യത്രൈതേന യജ്ഞേന യജ്ഞേ ॥
 ഏഷ വൈ തേജസ്വി നാമ യജ്ഞഃ ।
 സർവ്വ ഹ വൈ തത്ര തേജസ്വി ഭവതി ।
 യത്രൈതേന യജ്ഞേന യജ്ഞേ ॥
 ഏഷ വൈ ബ്രഹ്മവർചസി നാമ യജ്ഞഃ ।
 ആ ഹ വൈ തത്ര ബ്രാഹ്മണോ ബ്രഹ്മവർചസി ജായതേ ।
 യത്രൈതേന യജ്ഞേന യജ്ഞേ ॥

ഏ॒ഷ വാ॑ അ॒തിവ്യാ॒ധീ॒ നാമ॑ യ॒ജ്ഞഃ॑ ।

ആ॒ ഹ॒ വൈ॒ തത്ര॑ രാജ॒ന്യോ-ഽതി॑വ്യാ॒ധീ॒ ജായ॑തേ ।

യ॒ത്രൈ॒തേന॑ യ॒ജ്ഞേ॒ന യ॒ജ്ഞേ॑ () ॥

ഏ॒ഷ വൈ॑ ദീ॒ർഘോ॑ നാമ॑ യ॒ജ്ഞഃ॑ ।

ദീ॒ർഘാ॒യുഷോ॑ ഹ॒ വൈ॒ തത്ര॑ മ॒നുഷ്യാ॑ ഭവ॒ന്തി ।

യ॒ത്രൈ॒തേന॑ യ॒ജ്ഞേ॒ന യ॒ജ്ഞേ॑ ॥

ഏ॒ഷ വൈ॑ ക്ലൃ॒പ്തോ॑ നാമ॑ യ॒ജ്ഞഃ॑ ।

ക॒ല്പ॑തേ ഹ॒ വൈ॒ തത്ര॑ പ്ര॒ജാഭ്യോ॑ യോഗ॒ക്ഷമഃ॑ ।

യ॒ത്രൈ॒തേന॑ യ॒ജ്ഞേ॒ന യ॒ജ്ഞേ॑ ॥ 72 (16)

(പ॒യ॒സ്യാ॒ന്നാമ॑ യ॒ജ്ഞഃ॑ - പ്ര॒തി॒ഷ്ഠി॒തം ഭവ॒തി - യ॒ത്രൈ॒തേന॑
യ॒ജ്ഞേ॒ന യ॒ജ്ഞേ॑ ഷട്) (A19)

Special Korvai

(ഏ॒ഷ വൈ॑ വി॒ദ്യുഃ പ്ര॒ഭൃരൂർജ॑സ്യാൻ പ॒യ॒സ്യാൻ. വി॒ധൃ॒തോ
വ്യാവൃ॑ത്തഃ പ്ര॒തി॒ഷ്ഠി॒തസ്തേ॒ജ്സീ ബ്ര॑ഹ്മ॒വർച॑സ്യ॒തിവ്യാ॒ധീ
ദീ॒ർഘഃ॑ ക്ലൃ॒പ്തോ॑ ദാ॒ദശ)

3.9.20 അനുവാകം 20 - അശ്വസംജ്ഞപനപ്രകാരം

T.B.3.9.20.1

താ॒ർപ്യേ॒ണാശ്വ॑സം॒ജ്ഞ॑പ॒യ॒ന്തി । യ॒ജ്ഞോ॑ വൈ॒ താ॒ർപ്യം॑ ।

യ॒ജ്ഞൈ॒നൈവ॑ന॒സ്മർദ്ധ॑യ॒ന്തി ॥

യാ॒മേന॑ സാ॒മ്നാ പ്ര॑സ്തോ॒താ-ഽനു॑പ॒തിഷ്ഠ॑തേ ।

യഥാലോകമേവൈനം ഗമയതി ||
 താർപ്യേ ച കൃത്യധീവാസേ ചാശ്വ സംജ്ഞപയന്തി |
 ഏതദൈ പശൂനാച് രൂപം | രൂപേണൈവ പശൂനവരുന്ധേ ||
 ഹിരണ്യകശിപു ഭവതി | തേജസോ-ഽവരുദ്ധ്യേ || 73 (10)

T.B.3.9.20.2

രൂക്മാ ഭവതി | സുവർഗസ്യ ലോകസ്യ-നുഖ്യാന്തേ ||
 അശ്വോ ഭവതി | പ്രജാപതേരാഷ്ട്രേ ||
 അസ്യ വൈ ലോകസ്യ രൂപം താർപ്യം |
 അന്തരിക്ഷസ്യ കൃത്യധീവാസഃ |
 ദിവോ ഹിരണ്യകശിപു | ആദിത്യസ്യ രൂക്മഃ |
 പ്രജാപതേരശ്വഃ |
 ഇമേവ ലോകം താർപ്യേണാപ്നോതി () || 74 (10)

T.B.3.9.20.3

അന്തരിക്ഷം കൃത്യധീവാസേന | ദിവച് ഹിരണ്യകശിപുനാ ||
 ആദിത്യച് രൂക്മേണ |
 അശ്വേണൈവ മേദ്ധ്യേന പ്രജാപതേഃ സായുജ്യച്
 സലോകതാമാപ്നോതി ||
 ഏതാസാമേവ ദേവതാനാച് സായുജ്യം |

സാർഷ്ഠിതാഴ് സമാന ലോകതാമാപ്നോതി ।
 യോഽശ്വമേധേന യജതേ । യ ഉ ചൈനമേവം വേദ ॥ 75 (10)
 (അവരുദ്ധ്യാ - ആപ്നോത്യ - +ഷ്ടൗ ച) (A20)

3.9.21 അനുവാകം 21 - ഉത്തരവേദധൂപവാപഃ

T.B.3.9.21.1

ആദിത്യാ-ശ്ചാങ്ഗീരസശ്ച സുവർഗേ ലോകേഽസ്സർദ്ധന്ത ।
 തേഽങ്ഗീരസ ആദിത്യേഭ്യഃ ।
 അമുമാദിത്യമശ്വഃ ശ്വേതം ഭൂതം ദക്ഷിണാമനയന് ।
 തേഽബ്രുവന് । യം നോഽനേഷ്ട । സ വര്യോഽഭൂദിതി ।
 തസ്മാദശ്വഃ സവർയേത്യാഹായന്തി ।
 തസ്മാദ് യജേത വരോ ദീയതേ ॥
 യത്പ്രജാപതി-രാലബ്ധോഽശ്വോഽഭവത് ।
 തസ്മാദശ്വോ നാമ ॥ 76 (10)

T.B.3.9.21.2

യച്ഛായ-ദരുരാസീത് । തസ്മാദർവാ നാമ ॥
 യഥ്സദ്യോ വാജാൻ മ്സമജയത് । തസ്മാദാജീ നാമ ॥
 യദസുരാണാം ലോകാനാദത്ത । തസ്മാദാദിത്യോ നാമ ॥
 അഗ്നിർവാ അശ്വമേധസ്യ യോനിരായതനം ।
 സൂര്യോഽഗ്നേർ യോനി-രായതനം ।

യദശ്വമേധേഽഗ്നു ചിത്യ ഉത്തരവേദി-മുപവപതി ।
യോനിമന്തമേവൈന-മായതനവന്തം കരോതി ॥ 77 (10)

T.B.3.9.21.3

യോനി-മാനായതനവാൻ ദവതി । യ ഏവം ഘേദ ॥
പ്രാണാപാനൗ വാ ഏതൗ ദേവാനാം । യദർകാശമേധൗ ।
പ്രാണാപാനാവേവാവരുന്ധേ ॥
ഓജോ ബലം ഘാ ഏതൗ ദേവാനാം । യദർകാശമേധൗ ।
ഓജോ ബലമേവാ-വരുന്ധേ ॥
അഗ്നിർവാ അശ്വമേധസ്യ യോനിരായതനം ।
സൂര്യോ-ഽഗ്നേർ യോനി-രായതനം () ।
യദശ്വമേധേഽഗ്നു ചിത്യ ഉത്തരവേദി ചിനോതി ।
താവദർകാശമേധൗ । അർകാശമേധാവേവാ വരുന്ധേ ।
അഥോ അർകാശമേധയോരേവ പ്രതിതിഷ്ഠതി ॥ 78 (14)
(നാമ - കരോതി - സൂര്യോഽഗ്നേർ യോനിരായതനം
ചതാരി ച) (A21)

3.9.22 അനുവാകം 22 - ജുഷഭാലംഭഃ

T.B.3.9.22.1

പ്രജാപതിം ഘൈവ ദേവാഃ പിതരം ।
പശൂം ഭൂതം മേധായാലഭന്ത । തമാലഭ്യോപാവസന് ।

പ്രാതർ യഷ്ടാസുഹ ഇതി । ഏകം വാ ഏതദ്ദേവാനാമഹഃ ।
യഥ്സംവത്സരഃ ।

തസ്മാദശ്വഃ പുരസ്താഥ് സംവത്സര ആലഭ്യതേ ॥

യത്പ്രജാപതി-രാലബ്ധോ-ശ്ശോഭവത് ।

തസ്മാദശ്വഃ । യഥ്സദ്യോ മേധോഭവത് । 79 (10)

T.B.3.9.22.2

തസ്മാദശ്വമേധഃ ॥ വേദുകോശ്ശമാശും ഭവതി ।

യ ഏവം വേദ ॥

യദൈ തത്പ്രജാപതി-രാലബ്ധോ-ശ്ശോഭവത് ।

തസ്മാദശ്വഃ പ്രജാപതേഃ പശൂനാ-മനുരൂപതമഃ ॥

ആസ്യ പുത്രഃ പ്രതിരൂപോ ജായതേ । യ ഏവം വേദ ॥

സർവാണി ഭൂതാനി സംഭൃത്യാലഭതേ ।

സമേനം ദേവാസ്തേജസേ ബ്രഹ്മവർചസായ ഭരന്തി ।

യോശ്ശമേധേന യജതേ । 80 (10)

T.B.3.9.22.3

യ ഉ ചൈനമേവം വേദ ॥

ഏതദൈ തദ്ദേവാ ഏതാം ദേവതാം ।

പശും ഭൂതം മേധായാലഭന്ത । യജ്ഞമേവ ।

യജ്ഞേന യജ്ഞമയജ്ഞ ദേവാഃ ।

കാമപ്രം യജ്ഞമ കുർവത । തേ-മൃതത്വമകാമയന്ത ।

തേ-ഽമൃതത്വ-മഗച്ഛന് || യോഽശ്വമേധേന യജതേ |

ദേവാനാമേവായനേനൈതി | 81 (10)

T.B.3.9.22.4

പ്രാജാപത്യേനൈവ യജേതെന യജതേ കാമപ്രേണ |

അപുനർമാരമേവ ഗച്ഛതി ||

ഏതസ്യ വൈ രൂപേണ പുരസ്താത് പ്രാജാപത്യ-മൃഷദം

തൃപരം ബഹുരൂപമാലഭതേ |

സർവേഭ്യഃ കാമേഭ്യഃ | സർവസ്യാപ്തൈ ||

സർവസ്യ ജിതൈ ||

സർവമേവ തേനാപ്നോതി | സർവം ജയതി |

യോഽശ്വമേധേന യജതേ | യ ഉ ചൈനമേവം വേദ () || 82 (10)

(മേധോഽഭവദ് - യജത - ഏതി - വേദ) (A22)

3.9.23 അനുവാകം 23 - അശ്വാവയവേഷുപാസനം

T.B.3.9.23.1

യോ വാ അശ്വസ്യ മേധ്യസ്യ ലോമനീ വേദ |

അശ്വസ്യൈവ മേധ്യസ്യ ലോമം ലോമഞ്ജുഹോതി |

അഹോരാത്രേ വാ അശ്വസ്യ മേധ്യസ്യ ലോമനീ |

യഥ്സായം പ്രാതർ ജുഹോതി |

അശ്വസ്യൈവ മേധ്യസ്യ ലോമം ലോമഞ്ജുഹോതി |

ഏതദനുകൃതി ഹ സു വൈ പുരാ |

അശ്വസ്യ മേദ്ധ്യസ്യ ലോമം ലോമഞ്ജുഹതി ||
 യോ വാ അശ്വസ്യ മേദ്ധ്യസ്യ പദേ വേദ |
 അശ്വസ്യേവ മേദ്ധ്യസ്യ പദേ പദേ ജുഹോതി |
 ദർശപൂർണ്ണമാസൗ വാ അശ്വസ്യ മേദ്ധ്യസ്യ പദേ | **83 (10)**

T.B.3.9.23.2

യദദർശപൂർണ്ണമാസൗ യജതേ |
 അശ്വസ്യേവ മേദ്ധ്യസ്യ പദേ പദേ ജുഹോതി ||
 ഏതദനുകൃതി ഹ സു വൈ പുരാ |
 അശ്വസ്യ മേദ്ധ്യസ്യ പദേ പദേ ജുഹതി |
 യോ വാ അശ്വസ്യ മേദ്ധ്യസ്യ വിവർത്തനം വേദ |
 അശ്വസ്യേവ മേദ്ധ്യസ്യ വിവർത്തനേ വിവർത്തനേ ജുഹോതി |
 അസൗ വാ ആദിത്യോഽശ്വഃ | സ ആഹവനീയ-മാഗച്ഛതി |
 തദിവിവർത്തതേ | യദഗ്നിഹോത്രം ജുഹോതി () |
 അശ്വസ്യേവ മേദ്ധ്യസ്യ വിവർത്തനേ വിവർത്തനേ ജുഹോതി |
 ഏതദനുകൃതി ഹ സു വൈ പുരാ |
 അശ്വസ്യ മേദ്ധ്യസ്യ വിവർത്തനേ വിവർത്തനേ
 ജുഹതി || **84 (13)**

(പദേ - അഗ്നിഹോത്രം ജുഹോതി ത്രീണി ച) (A23)

Prapaataka Korvai with starting Padams of 1 to 23 Anuvaakams :-

(പ്രജാപതിസ്തമഷ്ടാദശിഭിഃ - പ്രജാപതിരകാമയതോഭാ -
 വസൈ - യുജ്ഞന്തി - തേജസാ - ഹവ പ്രാണാ - അപ
 ശ്രീരൂർദ്ധ്വം - പ്രജാപതിഃ പ്രേണാസനു - പ്രഥമേന -
 പ്രജാപതിരകാമയത മഹാൻ. - വൈശ്വദേവോ വാ
 അശോ - ശ്വാസ്യ - പ്രജാപതിസ്തം യജ്ഞക്രതുഭി -
 രപ ശ്രീർബ്രാഹ്മണൗ - സർവേഷു - വാരുണോ -
 യദ്യശ്വം - തദാഹു - രേഷ വൈ വിഭു - സ്താർപ്യേണാ -
 ദിത്യാഃ - പ്രജാപതിം പിതരം - യോ വാ അശ്വാസ്യ
 മേധ്യസ്യ ലോമനീ ത്രയോവിഷ്ശതിഃ)

Korvai with starting Padams of 1, 11, 21 Series of Dasinis :-

(പ്രജാപതി - രസ്മിൻ ലോകേ - ഉത്തരതഃ - ശ്രീയമേവ -
 പ്രജാപതിരകാമയത മഹാൻ. - യത് പ്രാത - പ്ര വാ ഏഷ
 ഏഭ്യോ ലോകേഭ്യഃ - സർവ്വ ഹ വൈ തത്ര പയസ്വാദ് -
 യ ഉ ചൈനമേവം വേദ ചതാര്യശീതിഃ)

First and Last Padam 3rd Ashtakam 9th Prapaatakam :-

(പ്രജാപതിരശ്വമേധം - ജുഹ്വതി)

॥ ഹരിഃ ഓം ॥

॥ കൃഷ്ണ യജുർവേദീയ തൈത്തിരീയ ബ്രാഹ്മണം ॥

തൃതീയാഷ്ടകേ നവമഃ പ്രപാഠകഃ സമാപ്തഃ ॥

**Details of Dasini & Vaakyams for
Ashtakam 3, Prapaatakam 9 (TB 3.9)**

	Dasini	Vaakyams
Anuvakam1	4	43
Anuvakam 2	4	42
Anuvakam 3	3	30
Anuvakam 4	8	83
Anuvakam 5	5	54
Anuvakam 6	5	51
Anuvakam7	5	54
Anuvakam8	3	38
Anuvakam8 (as per Grantha)	4	38
Anuvakam9	3	38
Anuvakam 5 (as per Grantha)	4	38
Anuvakam10	1	16
Anuvakam11	4	42
Anuvakam12	3	35
Anuvakam13	3	31
Anuvakam14	4	44
Anuvakam15	3	32
Anuvakam16	4	41
Anuvakam17	5	52
Anuvakam18	2	21

തെത്തിരീയ ബ്രാഹ്മണം-അശ്വമേധം-ഹർവിധാനം-(TB 3.9)

Anuvakam19	3	36
Anuvakam20	3	28
Anuvakam21	3	34
Anuvakam22	4	40
Anuvakam23	2	23
Total →	84	908

For Ashtakam3

	Anuvaakam	Dasini	Vaakyams
Prapaatakam1	6	63	657
Prapaatakam2	10	85	873
Prapaatakam3	11	79	823
Prapaatakam4	19	19	187
Prapaatakam5	13	30	343
Prapaatakam6	15	38	387
Prapaatakam7	14	130	1353
Prapaatakam8	23	91	999
Prapaatakam9	23	84	908
Total →	134	619	6530

Total as per Grantha	134	620	6530
-----------------------------	------------	------------	-------------

ഓം നമഃ പരമാത്മനേ, ശ്രീ മഹാഗണപതയേ നമഃ,

ശ്രീ ഗുരുഭ്യോ നമഃ , ഹരിഃ ഓം

3. കൃഷ്ണ യജുർവേദീയ തൈത്തിരീയ ബ്രാഹ്മണം

3.10 തൃതീയാഷ്ടകേ - കാങ്കേ പ്രഥമഃ പ്രശ്നഃ - സാവിത്രചയനം

3.10.1 അനുവാകം 1 - അനുവാകേഷു നവസു ലേഖാസു നാഭ്യാം ചേഷ്ടകോപധാനം സ്വയമാത്യുണ്ണോപധാനം ചോച്യതേ

T.B.3.10.1.1

സംജ്ഞാനം വിജ്ഞാനം പ്രജ്ഞാനം ജാനദിജാനത് ।
സംകല്പമാനം പ്രകല്പമാന-മുപകല്പമാനമുപക്ലൃപ്തം ക്ലൃപ്തം ।
ശ്രേയോ വസീയ ആയഥ് സംഭൃതം ഭൃതം ॥

ചിത്രഃ കേതുഃ പ്രഭാനാഭാൻഥ് സംഭാൻ ।

ജ്യോതിഷാഘ്-സ്മേജസ്യാനാതപഘ്-സ്പന്നഭിതപന് ।

രോചനോ രോചമാനഃ ശോഭനഃ ശോഭമാനഃ കല്യാണഃ ॥

ദർശാ ദൃഷ്ടാ ദർശതാ വിശ്വരൂപാ സുദർശനാ ।

ആപ്യായമാനാ പ്യായമാനാ പ്യായാ സൂന്യതേരാ ।

ആപൂര്യമാണാ പൂര്യമാണാ പൂരയന്തീ പൂർണാ

പൗർണ്ണമാസീ ॥

ദാതാ പ്രദാതാഽഽനന്ദോ മോദഃ പ്രമോദഃ । 1 (10)

T.B.3.10.1.2

ആവേശയ-ന്നിവേശയൻമ് സംവേശനഃ സച്ശാൻതഃ
ശാൻതഃ ।
ആഭവൻ പ്രഭവൻ-മ്സംഭവൻ-മ്സംഭൂതോ ഭൂതഃ ॥
പ്രസ്തുതം വിഷ്ണുതച്ഛ്വ സൗസ്തുതം കല്യാണം വിശ്വരൂപം ।
ശുക്രമൃതം തേജസി തേജഃ സമീദ്ധം ।
അരുണം ഭാനുമൻ മരീചിമഭിതപത് തപസ്വത് ॥
സവിതാ പ്രസവിതാ ദീപ്തോ ദീപയൻ ദീപ്യമാനഃ ।
ജലം ജലിതാ തപൻ വിതപൻ മ്സംതപൻ ।
രോചനോ രോചമാനഃ ശുംഭുഃ ശുംഭമാനോ വാമഃ ॥
സുതാ സുന്വതീ പ്രസുതാ സുയമാനാ ടഭിഷ്ഠയമാണാ ।
പീതീ പ്രപാ സംപാ തൃപിസ്തൂർപയന്തീ । 2 (10)

T.B.3.10.1.3

കാന്താ കാമ്യാ കാമജാതാ ടയുഷ്ഠതീ കാമദുഘാ ॥
അഭിശാസ്താ ടനുമന്താ ടനന്ദോ മോദഃ പ്രമോദഃ ।
ആസാദയൻ നിഷാദയൻ മ്സച്ഛ്വസാദനഃ സച്ഛ്വസനഃ
സനഃ ।
ആഭൂർ വിഭുഃ പ്രഭുഃ ശംഭൂർ ഭുവഃ ॥
പവിത്രം പവയിഷ്യൻ പൂതോ മേധുഃ ।

യശോ യശസ്യാ-നായുരമൃതഃ ।

ജീവോ ജീവിഷ്യൻ മ്സാർഗോ ലോകഃ ॥

സഹസ്യാൻ മ്സഹീയാനോജ്യാൻ മ്സഹമാനഃ ।

ജയന്ന-ഭിജയൻ മ്സുദ്രവിണോ ദ്രവിണോദാഃ ।

ആർദ്ര പവിത്രോ ഹരികേശോ മോദഃ പ്രമോദഃ ॥ 3 (10)

T.B.3.10.1.4

അരുണോ ടരുണർജാഃ പുണ്യരീകോ വിശ്വജിദ്-ഭിജിത് ।

ആർദ്രഃ പിന്യാനോ ടന്നവാൻ-രസവാ-നിരാവാൻ ।

സർവൗഷധഃ സംഭരോ മഹസ്യാൻ ॥

ഏജത്കാ ജോവത്കാഃ । ക്ഷുപ്താഃ ശിപിവിഷ്ടാഃ ।

സരിസ്രരാഃ സുശേരവഃ । അജിരാസോ ഗമിഷ്ഠവഃ ॥

ഇദാനീം തദാനീ-മേതർഹി ക്ഷിപ്രമജിരം ।

ആശുർ നിമേഷഃ ഫണോ ദ്രവന്നതിദ്രവൻ ।

താദ സ്താർമാണ ആശുരാശീയാഞ്ജവഃ

(ആശുരാശീയാൻ ജവഃ) () ॥

അഗ്നിഷ്ടോമ ഉക്ഥ്യോ ടതിരാത്രോ ദിരാത്ര-

സ്മിരാത്ര-ശ്ചതുരാത്രഃ ।

ആശുരാശീയാൻ ജവഃ അഗ്നിർ. ഋതുഃ സൂര്യ

ഋതുശ്ചന്ദ്രമാ ഋതുഃ ॥

പ്രജാപതിഃ സംഘ്വത്സരോ മഹാൻകഃ ॥ 4 (13)

(പ്രമോദ - സൂർപയന്തീ - പ്രമോദോ - ജവസ്രീണീ ച) (A1)

3.10.2 അനുവാകം 2 -അനുവാകേഷു നവസു ലേഖാസു
നാഭ്യോം ചേഷ്ടകോപധാനം സ്വയമാതുണ്ണോപധാനം
ചോച്യതേ

T.B.3.10.2.1

ഭൂരഗ്നിം ച പൃഥ്വിവീം ച മാം ച ।

തൃപശ്ച ലോകാൻ മത്സംഘ്വത്സരം ച ।

പ്രജാപതിസ്താ സാദയതു ।

തയാ ദേവതയാ ങ്ഗിരസദ്-ധ്രുവാ സീദ ॥

ഭൂവോ വായും ചാന്തരിക്ഷം ച മാം ച ।

തൃപശ്ച ലോകാൻ മത്സംഘ്വത്സരം ച ।

പ്രജാപതിസ്താ സാദയതു ।

തയാ ദേവതയാഽ ങ്ഗിരസദ് ധ്രുവാ സീദ ।

സ്വരാദിത്യം ച ദിവം ച മാം ച ।

തൃപശ്ച ലോകാൻ മത്സംഘ്വത്സരം ച () ।

പ്രജാപതിസ്താ സാദയതു ।

തയാ ദേവതയാ ങ്ഗിരസദ് ധ്രുവാ സീദ ।

ഭൂർ ഭൂവഃ സ്വശ്ചന്ദ്രമസം ച ദിശശ്ച മാം ച ।
 ത്രീശ്ച ലോകാൻ മസംവത്സരം ച ।
 പ്രജാപതിസ്താ സാദയതു ।
 തയാ ദേവതയാ ണ്ഗിരസാദ് ധൃവാ സീദ ॥ 5 (16)

(സംവത്സരം ച ഷട് ച) (A2)

3.10.3 അനുവാകം 3 -അനുവാകേഷു നവസു ലേഖാസു
നാഭ്യാം ചേഷ്ടകോപധാനം സ്വയമാത്യണ്ണോപധാനം
ചോച്യതേ

T.B.3.10.3.1

താമേവ താം വേതം യോസി സോസി ।
 താമേവ താമചേഷിഃ । ചിതശ്ചാസി സംചിതശ്ചാസ്യഗേ ।
 ഏതാവഃശ്ചാസി ഭൂയാഃശ്ചാസ്യഗേ ।
 യത്തേ അഗേ ന്യൂനം യദു തേതിരികതം ।
 ആദിത്യാ-സ്തദംഗിരസശ്ചിനന്തു ।
 വിശ്വേ തേ ദേവാശ്ചിതി-മാപൂരയന്തു ।
 ചിതശ്ചാസി സംചിതശ്ചാസ്യഗേ ।
 ഏതാവഃശ്ചാസി ഭൂയാഃശ്ചാസ്യഗേ ।
 മാ തേ അഗേ ചയേന മാതി ച യേനായുരാവൃക്ഷി () ।
 സർവേഷാം ജ്യോതിഷാം ജ്യോതിർ യദാവുദേതി ।
 തപസോ ജാതമനിഭൃഷ്ടമോജഃ ।

തത്തേ ജ്യോതിരിഷ്ടകേ । തേന മേ തപ । തേന മേ ജല ।
തേന മേ ദീദിഹി । യാവദ്ദേവാഃ । യാവദസാതി സൂര്യഃ ।
യാവദുതാപി ബ്രഹ്മ ॥ 6 (19) (ആവൃക്ഷി നവ ച) (A3)

3.10.4 അനുവാകം 4 -അനുവാകേഷു നവസു ലേഖാസു
നാഭ്യാം ചേഷ്ടകോപധാനം സ്വയമാത്യുണ്ണോപധാനം
ചോച്യതേ

T.B.3.10.4.1

സംവത്സരോഽസി പരിവത്സരോഽസി ।
ഇദാവത്സരോഽസി-ദുവത്സരോഽസി ।
ഇദവത്സരോഽസി വത്സരോഽസി ।
തസ്യ തേ വസന്തഃ ശിരഃ । ഗ്രീഷ്മോ ദക്ഷിണഃ പക്ഷഃ ।
വർഷാഃ പുഷ്പം । ശരദുത്തരഃ പക്ഷഃ ।
ഹേമന്തോ മദ്ധ്യം । പൂർവപക്ഷാശ്ചിതയഃ ।
അപരപക്ഷാഃ പൂർവീഷം । 7 (10)

T.B.3.10.4.2

അഹോരാത്രാണീഷ്ടകാഃ । ഋഷഭോഽസി സ്വർഗോ ലോകഃ ।
യസ്യാം ദിശി മഹീയസേ । തതോ നോ മഹ ആവഹ ।
വായുർ ഭൂതാ സർവാ ദിശ ആവാഹി ।
സർവാ ദിശോഽന്തു വിവാഹി । സർവാ ദിശോഽന്തു സംവാഹി ।
ചിത്താ ചിതി-മാപുണ ।

അചി॑ത്ത്യാ ചി॒തി-മാപ॑യ്തം ।

ചി॑ദസി സമു॒ദ്രയോ॑നിഃ । 8 (10)

T.B.3.10.4.3

ഇ॒ന്ദുർ ദക്ഷഃ॑ ശ്രേ॒തഃ ജി॒താവാ॑ ॥

ഹി॒രണ്യ॑പക്ഷഃ ശകു॒നോ ഭൂ॑രണ്യുഃ ।

മ॒ഹാൻ മ॑സ്യസ്ഥേ॒ധ്യുവ॑ ആനി॒ഷ്ഠതഃ॑ ।

നമ॑സ്തേ അ॒സ്തൗ മാ മാ॑ ഹി॒ഷ്ടീഃ ।

ഏ॒തി പ്രേ॒തി വീ॒തി സ॒മിത്യു॑ദിതി । ദി॒വം മേ യ॒ച്ഛ ॥

അ॒ന്തരി॑ക്ഷം മേ യ॒ച്ഛ । പൃ॒ഥി॒വീം മേ യ॒ച്ഛ ॥

പൃ॒ഥി॒വീം മേ യ॒ച്ഛ । അ॒ന്തരി॑ക്ഷം മേ യ॒ച്ഛ () । ദി॒വം മേ യ॒ച്ഛ ॥

അ॒ഹ്നാ പ്ര॑സാരയ । രാ॒ത്ര്യാ സ॑മച । രാ॒ത്ര്യാ പ്ര॑സാരയ ।

അ॒ഹ്നാ സ॑മച । കാ॒മം പ്ര॑സാരയ । കാ॒മ്യ് സ॑മച ॥ 9 (17)

(പു॒രീ॒ഷ്യ - സമു॒ദ്രയോ॑നിഃ - പൃ॒ഥി॒വീം മേ യ॒ച്ഛാ॒ന്തരി॑ക്ഷം
മേ യ॒ച്ഛ സ॒പ്ത ച) (A4)

3.10.5 അനുവാകം 5 - അനുവാകേഷു നവസു ലേഖാസു

നാഭ്യാം ചേഷ്ടകോപധാനം സ്വയമാത്യുണ്ണോപധാനം

ചോച്യതേ

T.B.3.10.5.1

ഭൂ॒ർഭു॒വഃ സ്വഃ॑ । ഓ॒ജോ ബ॑ലം । ബ്ര॒ഹ്മ ക്ഷ॑ത്രം ।

യശോ॑ മ॒ഹത് । സ॒ത്യം ത॑പോ॒ നാമ॑ । രൂ॒പ-മ॒മൃതം॑ ॥

ചക്ഷുഃ ശ്രോത്രം | മന ആയുഃ | വിശ്വം യശോ മഹഃ |

സമം തപോ ഹരോ ഭാഃ () |

ജാതവേദാ യദി വാ പാവകോഽസി |

വൈശ്വാനരോ യദി വാ വൈദ്യുതോഽസി |

ശം പ്രജാഭ്യോ യജമാനായ ലോകം |

ഊർജം പുഷ്ടിം ദദ-ദദ്യാവവൃഥ്സ്വ || 10 (14)

(ഭാശ്വതാരി ച) (A5)

3.10.6 അനുവാകം 6 -അനുവാകേഷു നവസു ലേഖാസു
നാഭ്യാം ചേഷ്ടകോപധാനം സ്വയമാത്യുണ്ണോപധാനം
ചോച്യതേ

T.B.3.10.6.1

രാജന്തീ വിരാജന്തീ | സമ്രാജന്തീ സ്വരാജന്തീ |

അർചിഃ ശോചിഃ | തപോ ഹരോ ഭാഃ |

അഗ്നിരിന്ദ്രോ ബൃഹസ്పതിഃ |

വിശ്വേ ദേവാ ഭൂവനസ്യ ഗോപാഃ |

തേ മാ സർവേ യശസാ സൗസൃജന്തു || 11 (10)

(രാജന്തീന്ദ്രോ മാ സപ്ത) (A6)

**3.10.7 അനുവാകം 7 -അനുവാകേഷു നവസു ലേഖാസു
നാഭ്യാം ചേഷ്ടകോപധാനം സ്വയമാത്യുണ്ണോപധാനം
ചോച്യതേ**

T.B.3.10.7.1

അസവേ സ്വാഹാ വസവേ സ്വാഹാ ।
 വിഭുവേ സ്വാഹാ വിവസ്വതേ സ്വാഹാ ।
 അഭിഭുവേ സ്വാഹാ ധീപതയേ സ്വാഹാ ।
 ദിവാംപതയേ സ്വാഹാ ധൃഹസ്വതായ സ്വാഹാ ।
 ചാക്ഷുഷതായ സ്വാഹാ ജ്യോതിഷതായ സ്വാഹാ ।
 രാജേണ സ്വാഹാ വിരാജേണ സ്വാഹാ ।
 സമ്രാജേണ സ്വാഹാ സ്വരാജേണ സ്വാഹാ ।
 ശുഷായ സ്വാഹാ സൂര്യായ സ്വാഹാ ।
 ചന്ദ്രമസേ സ്വാഹാ ജ്യോതിഷേ സ്വാഹാ ।
 സപ്തസർപായ സ്വാഹാ കല്യാണായ സ്വാഹാ () ।
 അർജുനായ സ്വാഹാ ॥ 12 (11)
 (കല്യാണായ സ്വാഹൈകം ച) (A7)

**3.10.8 അനുവാകം 8 -അനുവാകേഷു നവസു ലേഖാസു
നാഭ്യാം ചേഷ്ടകോപധാനം സ്വയമാതുണ്ണോപധാനം
ചോച്യതേ**

T.B.3.10.8.1

വിപശ്ചിതേ പവമാനായ ഗായത ।
മഹീ ന ധാരാ ടത്യന്ധോ അർഷതി ।
അഹീർഹ ജീർണാമതിസർപതി തചം ।
അത്യോ ന ക്രീഡന്ന സരദ്വൃഷാ ഹരിഃ ।
ഉപയാമഗൃഹീതോഽസി മൃത്യവേ ത്വാ ജുഷ്ടം ഗൃഹ്ണാമി ।
ഏഷ തേ യോനിർ മൃത്യവേ ത്വാ । അപ മൃത്യു-മപക്ഷുധം ।
അപേതഃ ശപഥം ജഹി । അധാ നോ അഗ്ന ആവഹ ।
രായസ്പോഷ്ഠ് സഹസ്രിണം । 13 (10)

T.B.3.10.8.2

യേ തേ സഹസ്രമയുതം പാശാഃ ।
മൃത്യോർ മർത്ത്യായ ഹന്തവേ । താൻ യജ്ഞസ്യ മായയാ ।
സർവാനവ യജാമഹേ । ഭക്ഷോ ഽസ്യമൃത ഭക്ഷഃ ।
തസ്യ തേ മൃത്യുപീതസ്യാമൃതവതഃ ।
സ്വഗാക്യതസ്യ മധുമതഃ ।
ഉപഹൃതസ്യോ-പഹൃതോ ഭക്ഷയാമി ।
മന്ദ്രാ ഽഭിഭൂതിഃ കേതുർ യജ്ഞാനാം വാക് ।

അസാ॒വേഹി॑ । 14 (10)

T.B.3.10.8.3

അ॒ന്യോ ജാഗൃ॑വിഃ പ്രാ॒ണ । അസാ॒വേഹി॑ ।
 ബ॒ധിര॑ ആ॒ക്രന്ധി॑ത-ര॒പാന॑ । അസാ॒വേഹി॑ ।
 അ॒ഹസ്തോ॑സ്ത്വാ ച॒ക്ഷുഃ । അസാ॒വേഹി॑ ।
 അ॒പാദാ॑ശോ മ॒നഃ । അസാ॒വേഹി॑ ।
 ക॒വേ വി॒പ്രചി॑ത്തേ ശ്രോ॒ത്ര । അസാ॒വേഹി॑ । 15 (10)

T.B.3.10.8.4

സു॒ഹസ്തഃ॑ സു॒വാസാഃ॑ ।
 ശു॒ഷോ നാമാ॑സ്യമൃ॒തോ മർത്യേ॑ഷു ।
 തന്ത്വാ॑ഹം ത॒മാ വേദ॑ । അസാ॒വേഹി॑ ।
 അ॒ഗ്നിർമേ॑ വാ॒ചി ശ്രി॑തഃ । വാഗ്ഘൃ॑ദ്യേ ।
 ഹൃ॒ദ്യം മയി॑ । അ॒ഹമൃ॑തേ ॥
 അ॒മൃതം॑ ബ്ര॒ഹ്മണി॑ । വാ॒യുർമേ॑ പ്രാ॒ണേ ശ്രി॑തഃ । 16 (10)

T.B.3.10.8.5

പ്രാ॒ണോ ഹൃ॒ദ്യേ । ഹൃ॒ദ്യം മയി॑ । അ॒ഹമൃ॑തേ ॥
 അ॒മൃതം॑ ബ്ര॒ഹ്മണി॑ । സൂ॒ര്യോ മേ॑ ച॒ക്ഷുഷി॑ ശ്രി॑തഃ ।
 ച॒ക്ഷുർ. ഹൃ॒ദ്യേ । ഹൃ॒ദ്യം മയി॑ । അ॒ഹമൃ॑തേ ॥
 അ॒മൃതം॑ ബ്ര॒ഹ്മണി॑ । ച॒ന്ദ്രോ മേ॑ മ॒നസി॑ ശ്രി॑തഃ । 17 (10)

T.B.3.10.8.6

മനോ॑ ഹൃദ॑യേ । ഹൃദ॑യം മയി॑ । അഹമ॑മൃതേ॑ ॥
 അമൃ॑തം ബ്രഹ്മ॑ണി । ദി॒ശോ॑ മേ ശ്രോ॑ത്രേ ശ്രി॒താഃ ।
 ശ്രോ॑ത്രഃ॒ ഹൃദ॑യേ । ഹൃദ॑യം മയി॑ । അഹമ॑മൃതേ॑ ॥
 അമൃ॑തം ബ്രഹ്മ॑ണി । ആപോ॑ മേ രേത॑സി ശ്രി॒താഃ । 18 (10)

T.B.3.10.8.7

രേതോ॑ ഹൃദ॑യേ । ഹൃദ॑യം മയി॑ । അഹമ॑മൃതേ॑ ॥
 അമൃ॑തം ബ്രഹ്മ॑ണി । പൃ॒ഥി॒വീ മേ ശരീ॑രേ ശ്രി॒താഃ ।
 ശരീ॑രഃ॒ ഹൃദ॑യേ । ഹൃദ॑യം മയി॑ । അഹമ॑മൃതേ॑ ॥
 അമൃ॑തം ബ്രഹ്മ॑ണി ।
 ഓഷ॑ധി॒വന॑സ്തതയോ॑ മേ ലോ॑മ॒സു ശ്രി॒താഃ । 19 (10)

T.B.3.10.8.8

ലോ॑മാനി॒ ഹൃദ॑യേ । ഹൃദ॑യം മയി॑ । അഹമ॑മൃതേ॑ ॥
 അമൃ॑തം ബ്രഹ്മ॑ണി । ഇ॒ന്ദ്രോ॑ മേ ബലേ॑ ശ്രി॒തഃ ।
 ബലഃ॒ ഹൃദ॑യേ । ഹൃദ॑യം മയി॑ । അഹമ॑മൃതേ॑ ॥
 അമൃ॑തം ബ്രഹ്മ॑ണി । പ॒ർജ്ജ॑ന്യോ മേ മൂ॒ർദ്ധ്വേ ശ്രി॒തഃ । 20 (10)

T.B.3.10.8.9

മൂ॒ർദ്ധ്വാ ഹൃദ॑യേ । ഹൃദ॑യം മയി॑ । അഹമ॑മൃതേ॑ ॥
 അമൃ॑തം ബ്രഹ്മ॑ണി । ഇ॒ശാനോ॑ മേ മ॒ന്യൗ ശ്രി॒തഃ ।

മന്യുർ. ഹൃദയേ | ഹൃദയം മയി | അഹമമൃതേ |
അമൃതം ബ്രഹ്മണി | ആത്മാ മ ആത്മനി ശ്രീതഃ () | 21

T.B.3.10.8.10

ആത്മാ ഹൃദയേ | ഹൃദയം മയി | അഹമമൃതേ |
അമൃതം ബ്രഹ്മണി | പുനർമ ആത്മാ പുനരായുരാഗാത് |
പുനഃ പ്രാണഃ പുനരാകൃത-മാഗാത് |
വൈശ്യാനരോ രശ്മിഭിർ വാവ്യധാനഃ |
അന്തസ്തീഷ്ഠത്വമൃതസ്യ ഗോപാഃ || 22 (8) (സഹസ്രിണ് -
മിഹി - ശോത്രാസാവേഹി - പ്രാണേ ശ്രീതോ - മൻസി
ശ്രീതോ - രേത്സി ശ്രീതാ - ലോമസ്യ ശ്രീതാ - മുർദ്ധ്വ
ശ്രീത - ആത്മനി ശ്രീതോ - +sൺൗ ച) (A8)

Special Korvai

(അഗ്നിർ വായുഃ സൂര്യ ശ്ചന്ദ്രമാ ദിശ ആപഃ
പൃഥിവ്യോഷധിവനസ്തതയ ഇന്ദ്രഃ പർജന്യ ഇൗശാന
ആത്മാ പുനർമേ ത്രയോദശ)

**3.10.9 അനുവാകം 9 -അനുവാകേഷു നവസു ലേഖാസു
നാഭ്യാം ചേഷ്ടകോപധാനം സ്വയമാത്യുണ്ണോപധാനം
ചോച്യതേ**

T.B.3.10.9.1

പ്രജാപതിർ ദേവാനസൃജത ।
തേ പാപ്മനാ സംദിതാ അജായന്ത । താൻ വൃദ്യത് ।
യദ് വൃദ്യത് । തസ്മാദ് വിദ്യത് । തമവൃശ്വത് । യദവൃശ്വത് ।
തസ്മാദ് വൃഷ്ടിഃ । തസ്മാദ് യന്ത്രൈതേ ദേവതേ അഭിപ്രാപ്തൃതഃ ।
വിച ഹൈവാസ്യ തത്ര പാപ്മാനന്യതഃ । **23 (10)**

T.B.3.10.9.2

വൃശ്വതശ്ച ।
സൈഷാ മീമാഽസാഗ്നിഹോത്ര ഏവ സംപന്നാ ।
അഥോ ആഹുഃ । സർവേഷു യജ്ഞക്രതുഷിതി ।
ഹോഷ്യന്നപ ഉപസ്ഥ്യശേത് ।
വിദ്യുദസി വിദ്യമേ പാപ്മാനമിതി । അഥ ഹുത്യാപസ്ഥ്യശേത് ।
വൃഷ്ടിരസി വൃശ്വ മേ പാപ്മാനമിതി ।
യക്ഷ്യമാണോ വേഷ്ടാ വാ ।
വി ച ഹൈവാസ്യൈതേ ദേവതേ പാപ്മാനം-ദ്യതഃ । **24 (10)**

T.B.3.10.9.3

വൃശ്വതശ്ച । അത്യുഹോ ഹാരൂണിഃ ।
ബ്രഹ്മചാരിണേ പ്രശ്നാൻ പ്രോച്യ പ്രജീഷായ । പരേഹി ।

പുഷ്പം ദൈയാം (ദൈയാം) പാതിം പൃച്ഛ ।
 വേതം സാവിത്രാം(3) ന വേതമാ(3) ഇതി ।
 തമാഗത്യ പപ്രച്ഛ । ആചാര്യോ മാ പ്രാഹ്ണഷീത് ।
 വേതം സാവിത്രാം(3) ന വേതമാ(3) ഇതി ।
 സഹോവാച വേദേതി ॥ 25 (10)

T.B.3.10.9.4

സ കസ്തിൻ പ്രതിഷ്ഠിത ഇതി । പരോർജസീതി ।
 കസ്തദ്യത് പരോർജാ ഇതി ।
 ഏഷ വാവ സ പരോർജാ ഇതി ഹോവാച । യ ഏഷ തപതി ।
 ഏഷോർ ടവാഗ്രജാ ഇതി । സ കസ്തിൻ ത്വേഷ ഇതി ।
 സത്യ ഇതി । കിം തഥ്സത്യമിതി । തപ ഇതി । 26 (10)

T.B.3.10.9.5

കസ്തിന്നു തപ ഇതി । ബല ഇതി ।
 കിം തദ് ബലമിതി । പ്രാണ ഇതി ।
 മാസ്മ പ്രാണമതി പൃച്ഛ ഇതി മാഽഽചാര്യോ ടബ്രവീദിതി
 ഹോവാച ബ്രഹ്മചാരി ॥
 സഹോവാച പുഷ്പോ ദൈയാം (ദൈയാം) പാതിഃ ।
 യദൈ ബ്രഹ്മചാരിൻ പ്രാണമത്യപ്രക്ഷ്യഃ ।
 മുർദ്ധാ തേ വ്യപതിഷ്യത് ।

അഹമുത ആചാര്യ-ഘോഷാൻ ഭവിഷ്യാമി ।
യോ മാ സാവിത്രേ സമവാദിഷ്ടേതി । 27 (10)

T.B.3.10.9.6

തസ്മാദ് സാവിത്രേ ന സംവദേത ॥
സ യോ ഹവൈ സാവിത്രം വിദുഷാ സാവിത്രേ സംവദതേ ।
സഹാസീൻ-പ്രിയം ദധാതി ।
അനു ഹവാ അസ്മാ അസൗ തപശ്ശ്രീയം മന്യതേ ।
അന്വസൈ ശ്രീസ്തപോ മന്യതേ ।
അന്വസൈ തപോ ബലം മന്യതേ ।
അന്വസൈ ബലം പ്രാണം മന്യതേ ॥ സ യദാഹ ।
സംജ്ഞാനം വിജ്ഞാനം ദർശാ ദൃഷ്ടേതി ।
ഏഷ ഏവ തത് ॥ 28 (10)

T.B.3.10.9.7

അഥ യദാഹ । പ്രസ്തുതം വിഷ്ടുതഃ സുതാ സുന്വതീതി ।
ഏഷ ഏവ തത് ॥ ഏഷ ഹേവ താനൃഹാനി ।
ഏഷ രാത്രയഃ ॥ അഥ യദാഹ ।
ചിത്രഃ കേതുർ ദാതാ പ്രദാതാ സവിതാ പ്രസവിതാ
ഭിശാസ്താ സ്മനേതേതി । ഏഷ ഏവ തത് ।
ഏഷ ഹേവ തേഹേനാ മുഹൂർതാഃ । ഏഷ രാത്രേഃ ॥ 29 (10)

T.B.3.10.9.8

അഥ യദാഹ | പവിത്രം പവയിഷ്യൻ-മ്സഹസ്വാൻ-
മ്സഹീയാനരുണോ ടരുണർജാ ഇതി |

ഏഷ ഏവ തത് | ഏഷ ഹ്യേവ തേ ടർദ്ധമാസാഃ |

ഏഷ മാസാഃ || അഥ യദാഹ |

അഗ്നിഷ്ടോമ ഉക്ഥ്യോഽഗ്നിർ. ഋതൂഃ പ്രജാപതിഃ
സംവത്സര ഇതി |

ഏഷ ഏവ തത് | ഏഷ ഹ്യേവ തേ യജ്ഞക്രതവഃ |

ഏഷ ഋതവഃ | **30 (10)**

T.B.3.10.9.9

ഏഷ സംവത്സരഃ || അഥ യദാഹ |

ഇദാനീം തദാനീമിതി | ഏഷ ഏവ തത് |

ഏഷ ഹ്യേവ തേ മുഹൂർത്താനാം മുഹൂർത്താഃ ||

ജനകോ ഹ വൈ ദേഹഃ | അഹോരാത്രൈഃ സമാജഗാമ |

തച് ഹോചുഃ | യോ വാ അസ്താൻ. വേദ |

വിജഹത്-പാപ്മാനമേതി | **31 (10)**

T.B.3.10.9.10

സർവ-മായുരേതി | അഭി സ്വർഗം ലോകം ജയതി |

നാസ്യാമുഷ്മിൻ ലോകേ ടന്നം ക്ഷീയത ഇതി ||

വിജഹദ്ധ വൈ പാപ്മാനമേതി |

സർവ്വമായുരേതി । അഭി സ്വർഗം ലോകം ജയതി ।
 നാസ്യാമുഷ്മിൻ ലോകേ ഽന്നം ക്ഷീയതേ । യ ഏവം വേദ ॥
 അഹീനാ ഹാശ്വത്ഥ്യഃ । സാവിത്രം വിദാം ചകാര । 32 (10)

T.B.3.10.9.11

സ ഹ ഹൃസോ ഹിരണ്യയോ ഭൂത്വാ ।
 സ്വർഗം ലോകമീയായ । ആദിത്യസ്യ സായുജ്യം ॥
 ഹൃസോ ഹവൈ ഹിരണ്യയോ ഭൂത്വാ ।
 സ്വർഗം ലോകമേതി । ആദിത്യസ്യ സായുജ്യം ।
 യ ഏവം വേദ ॥ ദേവഭാഗോ ഹ ശ്രൗതർഷഃ ।
 സാവിത്രം വിദാം ചകാര ।
 തച് ഹ വാഗദ്യശ്യമാനാ ഽഭ്യുവാച । 33 (10)

T.B.3.10.9.12

സർവം ബത ഗൗതമോ വേദ । യഃ സാവിത്രം വേദേതി ।
 സ ഹോവാച । കൈഷാ വാഗസീതി ।
 അയമഹച് സാവിത്രഃ । ദേവാനാ-മുത്തമോ ലോകഃ ।
 ഗൃഹ്യം മഹോ ബിഭ്രദിതി । ഏതാവതി ഹ ഗൗതമഃ ।
 യജ്ഞാപവീതം കൃത്വാ ഽധോ നിപപാത ।
 നമോ നമ ഇതി । 34 (10)

T.B.3.10.9.13

സ ഹോവാച | മാ ദൈഷീർ ഗൗതമ |
 ജിതോ വൈ തേ ലോക ഇതി ||
 തസ്മാദ്യേ കേ ച സാവിത്രം ധീവദുഃ |
 സർവേ തേ ജിതലോകാഃ ||
 സ യോ ഹവൈ സാവിത്രസ്യാഷ്ടാക്ഷരം പദഃ
 ശ്രിയാ ദിഷിക്തം വേദ |
 ശ്രിയാ ഹൈവാദിഷിച്യതേ | ഘൃണിരിതി ദേ അക്ഷരേ ||
 സൂര്യ ഇതി ത്രീണി | ആദിത്യ ഇതി ത്രീണി | **35 (10)**

T.B.3.10.9.14

ഏതദൈ സാവിത്രസ്യാഷ്ടാക്ഷരം പദഃ ശ്രിയാദിഷിക്തം |
 യ ഏവം വേദ | ശ്രിയാ ഹൈവാദിഷിച്യതേ ||
 തദേ-തദ്യുചാദധുക്തം | ഋചോ അക്ഷരേ പരമേ വ്യോമന് |
 യസ്മിൻ ദേവാ അധി വിശ്വേ നിഷേദുഃ |
 യസ്തന്ന വേദ കിമൃചാ കരിഷ്യതി |
 യ ഇത് തദിദൃസ്ത ഇമേ സമാസത ഇതി ||
 ന ഹവാ ഏതസ്യർചാ ന യജുഷാ ന സാമ്നാർചമോസ്തി |
 യഃ സാവിത്രം വേദ || **36 (10)**

T.B.3.10.9.15

തദേ॒തത് പ॒രി യദേ॑ദ॒വച॑ക്രം ।
 ആർദ്രം പി॒ന്യമാ॑നഃ സ്വർഗേ॒ ലോക॑ ഏ॒തി ।
 വിജ॒ഹദ് വിശ്വാ॑ ഭൂ॒താനി॑ സംപശ്യ॒ത് ॥
 ആർദ്രോ ഹ॒ വൈ പി॒ന്യമാ॑നഃ സ്വർഗേ॒ ലോക॑ ഏ॒തി ।
 വിജ॒ഹൻ വിശ്വാ॑ ഭൂ॒താനി॑ സംപശ്യ॒ന് । യ ഏ॒വം വേ॑ദ ॥
 ശൃ॒ഷോ ഹ॒വൈ വാർഷ്വ॑നഃ । ആ॒ദിത്യേ॑ന॒ സമാ॑ജഗാമ ।
 തച്ഛോ॒വാച॑ । ഏ॒ഹി സാ॒വിത്രം॑ വീ॒ദ്ധി () ।
 അ॒യം വൈ॑ സ്വർഗേ॒യാഗ്നിഃ॑ പാ॒രയി॑ഷ്ഠ-ര॒മൃതാ॑-
 മ്സംഭൂ॑ത ഇ॒തി ।
 ഏ॒ഷ വാ॒വ സ സാ॒വിത്രഃ॑ ।
 യ ഏ॒ഷ തപ॑തി । ഏ॒ഹി മാം വീ॑ദ്ധി ।
 ഇ॒തി ഹൈ॒വൈനം॑ തദു॒വാച॑ ॥ 37 (15)
 (ഭൃ॒തോ - ഭൃ॒തോ - വേദേ॑തി - തപ॑ ഇ॒തി - സമാ॑ദി॒ഷ്ടേതി॑ -
 തദ് - രാ॒ത്രേർ.- ജ്വ॑തവഃ - ഏ॒തി - ച॒കാരോ॑ - വാ॒ച - നമ॑
 ഇ॒ത്യാ - ദി॒ത്യ ഇ॒തി ത്രീ॑ണി - സാ॒വിത്രം॑ വേ॑ദ - വി॒ദ്ധി
 പഞ്ച॑ ച) (A9)

Special Korvai

(പ്രജാപതിർഭവാനു സംജ്ഞാനം പ്രസ്തുതം താന്യഹാസ്തേഷ
രാത്രയാസ്ചിത്ര കേതുസ്തേഹേനാ മുഹൂർത്തോ രാത്രേഃ
പവിത്രം തേരഭ മാസാ അഗ്നിഷ്ടോമോ യജ്ഞക്രതവ
ഇദാനീം മുഹൂർത്താനാം ജനകോഹീനാ ദേവഭാഗഃ കൈഷാ
വാങ്മ ശുഷോ ഹ വൈ ഷോഡശ)

**3.10.10 അനുവാകം 10 -അനുവാകേഷു നവസു ലേഖാസു
നാഭ്യാം ചേഷ്ടകോപധാനം സ്വയമാത്യുണ്ണോപധാനം
ചോച്യതേ**

T.B.3.10.10.1

ഇയം വാവ സരഘാ । തസ്യ അഗ്നിരേവ സാരഘം മധു ।
യാ ഏതാഃ പൂർവപക്ഷാ-പരപക്ഷയോ രാത്രയഃ ।
താ മധുകൃതഃ । യാന്യഹാനി । തേ മധുവൃഷാഃ ।
സ യോ ഹ വാ ഏതാ മധുകൃതശ്ച മധുവൃഷാഃശ്ച വേദ ।
കുർവന്തി ഹാസൈതാ അഗ്നൗ മധു ।
നാസ്യേഷ്ടാപൂർത്തം ധയന്തി ॥ അഥ യോ ന വേദ । 38 (10)

T.B.3.10.10.2

ന ഹാസൈതാ അഗ്നൗ മധു കുർവന്തി ।
ധയന്ത്യേഷ്ടാപൂർത്തം ॥
യോ ഹ വാ അഹോരാത്രാണാ-ന്നാമധേയാനി വേദ ।

നാഹോരാത്രേഷ്വാ-ർതിമാർച്ചതി ।
 സംജ്ഞാനം ഹിജ്ഞാനം ദർശാ ദൃഷ്ടേതി ।
 ഏതാവനുവാകൗ പൂർവപക്ഷസ്യാ-ഹോരാത്രാണാം
 നാമധേയാനി ।
 പ്രസ്തുതം ഹിഷ്ടുതൗ സുതാ സുന്വതീതി ।
 ഏതാവനുവാകാ-വപര-പക്ഷസ്യാ-ഹോരാത്രാണാം
 നാമധേയാനി ।
 നാഹോരാത്രേഷ്വാ-ർതിമാർച്ചതി । യ ഏവം വേദ ॥ 39 (10)

T.B.3.10.10.3

യോ ഹ വൈ മുഹൂർത്താനാം നാമധേയാനി വേദ ।
 ന മുഹൂർതേഷ്വാ-ർതിമാർച്ചതി ।
 ചിത്രഃ കേതുർ ദാതാ പ്രദാതാ സവിതാ
 പ്രസവിതാ ടഭിശാസ്താ ടനുമന്തേതി ।
 ഏതേടനുവാകാ മുഹൂർത്താനാം നാമധേയാനി ।
 ന മുഹൂർതേഷ്വാ-ർതിമാർച്ചതി । യ ഏവം വേദ ॥
 യോ ഹ വാ അർദ്ധമാസാനാം ച മാസാനാഞ്ച
 നാമധേയാനി വേദ ।
 നാർദ്ധമാസേഷു ന മാസേഷ്വാർതി-മാർച്ചതി ।

പവിത്രം പവയിഷ്യൻ-മ്സഹസ്വാൻ-മ്സഹീയാനരുണോ
 ടരുണരജാ ഇതി ।

ഏതേസനുവാകാ അർദ്ധമാസാനാഞ്ച മാസാനാഞ്ച
 നാമധേയാനി । 40 (10)

T.B.3.10.10.4

നാർദ്ധമാസേഷു ന മാസേഷാ-ർതിമാർച്ചതി ।
 യ ഏവം വേദ ॥

യോ ഹ വൈ യജ്ഞക്രതുനാം ചർതുനാം ച
 സംവത്സരസ്യ ച നാമധേയാനി വേദ ।

ന യജ്ഞക്രതുഷു നർതുഷു ന സംവത്സര
 ആർതിമാർച്ചതി ।

അഗ്നിഷ്ടോമ ഉക്ഥ്യോഽഗ്നിർ. ഋതുഃ
 പ്രജാപതിഃ സംവത്സര ഇതി ।

ഏതേ സനുവാകാ യജ്ഞക്രതുനാം ചർതുനാം ച
 സംവത്സരസ്യ ച നാമധേയാനി ।

ന യജ്ഞക്രതുഷു നർതുഷു ന സംവത്സര
 ആർതിമാർച്ചതി ।

യ ഏവം വേദ ॥

യോ ഹ വൈ മുഹൂർത്താനാം മുഹൂർത്താൻ. വേദ |
ന മുഹൂർത്താനാം മുഹൂർത്തേഷ്വാർതി മാർച്ചുതി () | 41 (10)

T.B.3.10.10.5

ഇദാനീം തദാനീമിതി |
ഏതേ വൈ മുഹൂർത്താനാം മുഹൂർത്താഃ |
ന മുഹൂർത്താനാം മുഹൂർത്തേഷ്വാർതി-മാർച്ചുതി |
യ ഏവം വേദ ||
അഥോ യഥാ ക്ഷേത്രജ്ഞോ ഭൂത്വാ സനു പ്രവിശ്യാന്ന-മത്തി |
ഏവമേവൈതാൻ ക്ഷേത്രജ്ഞോ ഭൂത്വാ സനു പ്രവിശ്യാ-
ന്നമത്തി |
സ ഏതേഷാമേവ സലോകതാഴ് സായുജ്യ-മശ്നുതേ |
അപ പുനർമൃത്യും ജയതി | യ ഏവം വേദ || 42 (10)
(ന വേദൈ - വം വേദാ - നുവാകാ അർദ്ധമാസാനാം ച
മസാനാം ച നാമധേയാനി - മുഹൂർത്തേഷ്വാർതിമാർച്ചുതി -
+നവ ച) | (A10)

Special Korvai

(ഇയമഹോരാത്രാണാഽ സംജ്ഞാനം പൂർവപക്ഷസ്യ
 പ്രസ്തുതമപരപക്ഷസ്യ മുഹൂർത്താനാം ചിത്രഃ കേതുർഭു
 മാസാനാം പവിത്രം യജ്ഞക്രത്യുനാമഗ്നിഷ്ടോമോ
 യജ്ഞക്രത്യുനാമിദാനീം മുഹൂർത്താനാം മുഹൂർത്താൻ.
 വേദേദാനീമമോ ദാദശ)

**3.10.11 അനുവാകം 11 -അനുവാകേഷു നവസു ലേഖാസു
 നാഭ്യാം ചേഷ്ടകോപധാനം സ്വയമാതുണ്ണോപധാനം
 ചോച്യതേ**

T.B.3.10.11.1

കശ്ചിദ്ധവാ അസ്മാ-ലോകാത് പ്രേത്യ ।
 ആത്മാനം വേദ ।
 അയ-മഹ-മസ്മീതി ।
 കശ്ചിമ്സാം ലോകം ന പ്രതി പ്രജാനാതി ॥
 അഗ്നിമുഗ്ധോ ഹൈവ ധൃമതാൻഃ ।
 സ്വാം ലോകം ന പ്രതി പ്രജാനാതി ।
 അഥ യോ ഹൈവൈത-മഗ്നിഽ സാവിത്രം വേദ ।
 സ ഏവാസ്മാ ലോകാത് പ്രേത്യ ।
 ആത്മാനം വേദ । അയ-മഹ-മസ്മീതി । **43 (10)**

T.B.3.10.11.2

സ സ്വം ഘോകം പ്രതി പ്രജാനാതി ॥
 ഏഷ ഉ വേവൈനം തമ്സാവിത്രഃ ।
 സ്വർഗം ഘോക-മഭിവഹതി ॥
 അഹോരാത്രൈർവാ ഇദച്ഛയുഗ്ഭിഃ ക്രിയതേ ।
 ഇതി രാത്രായാ ദീക്ഷിഷത ।
 ഇതി രാത്രായ വ്രത-മുപാഗുരിതി ।
 താനി ഹാനേവം വിദുഷഃ ।
 അമുഷിൻ ഘോകേ ശേവധിം ധ്വയന്തി ।
 ധീതച്ഛൈവ സ ശേവധി-മനുപശൈരി ॥
 അഥ യോ ഹൈവൈതമഗ്നിച്ഛ്വാവിത്രം വേദ । 44 (10)

T.B.3.10.11.3

തസ്യ ഹൈവാഹോരാത്രാണി ।
 അമുഷിൻ ഘോകേ ശേവധിം ന ധ്വയന്തി ।
 അധീതച്ഛൈവ സ ശേവധി-മനുപശൈരി ॥
 ഭരദ്വാജോ ഹ ത്രിഭിരായുർഭിർ ബ്രഹ്മചര്യമുവാസ ।
 തച്ഛ ഹ ജീർണിഃ സ്ഥവിരച്ഛ ശയാനം ।
 ഇന്ദ്ര ഉപവ്രജേയാവാച । ഭരദ്വാജ ।

യത്തേ॑ ച॒തുർഥ॑മായുർദ്ദ॒ധാം । കി॑മേ॒നേന॑ കു॒ര്യാ ഇ॒തി ।
 ബ്ര॒ഹ്മച॑ര്യമേ॒വൈനേ॑ന ച॒രേയ॑മിതി॒ ഹോ॒വാച॑ । 45 (10)

T.B.3.10.11.4

തച് ഹ॑ ത്രീ॒ൻ ഗി॒രി-രു॑പ॒ന്ന വി॑ജ്ഞാ॒താനി॑വ ദർശ॒യാം
 ച॒കാര॑ ।

തേഷാ॑ച് ഹൈ॒കൈക॑സ്താൻ മു॒ഷ്ടി॒നാഃ ദ॑ദേ ।
 സ ഹോ॒വാച॑ । ദ॒ർശാ॑ജേ॒ത്യാമൻ॑ത്ര്യാ । വേ॒ദാ വാ ഏ॒തേ ।
 അ॒നന്താ॑ വൈ വേ॒ദാഃ ।

ഏ॒തദാ॑ ഏ॒തൈസ്ത്രി॑ദി॒രായുർ॑ ദി॒രന്വ॑വോച॒മാഃ ।
 അ॒ഥ ത ഇ॒തര॑-ദ॒ന്നനു॑ക്തമേ॒വ ।

ഏ॒ഹീമം॑ ഽ॒വിദ്ധി॑ । അ॒യം ഽ॒വൈ സ॑ർവ॒വിദ്യേ॑തി । 46 (10)

T.B.3.10.11.5

ത॒സ്മൈ ഹൈ॒തമ॑ഗ്നി॒ച് സാ॑വി॒ത്രമു॑വാച॑ । തച് സ॑ വി॒ദി॒ത്വാ ।
 അ॒മൃതോ॑ ഭൂ॒ത്വാ । സ്വ॑ർഗം ഽ॒ലോ॒കമി॑യായ॑ ।

ആ॒ദി॒ത്യസ്യ॑ സാ॒യുജ്യം॑ ॥ അ॒മൃതോ॑ ഹൈ॒വ ഭൂ॒ത്വാ ।

സ്വ॑ർഗം ഽ॒ലോ॒കമേ॑തി । ആ॒ദി॒ത്യസ്യ॑ സാ॒യുജ്യം॑ ।

യ ഏ॒വം ഽ॒വേദ॑ ॥ ഏ॒ഷോ ഏ॒വ ത്ര॑യീ॒ വി॒ദ്വാ । 47 (10)

T.B.3.10.11.6

യാവന്തച് ഹ വൈ ത്രയാ വിദ്യാ ലോകം ജയതി ।
 താവന്തം ലോകം ജയതി । യ ഏവം വേദ ॥
 അഗ്നേർ വാ ഏതാനി നാമധേയാനി ।
 അഗ്നേരേവ സായുജ്യം സലോകതാ-മാപ്നോതി ।
 യ ഏവം വേദ । വായോർ വാ ഏതാനി നാമധേയാനി ।
 വായോരേവ സായുജ്യം സലോകതാ-മാപ്നോതി ।
 യ ഏവം വേദ । ഇന്ദ്രസ്യ വാ ഏതാനി നാമധേയാനി । 48 (10)

T.B.3.10.11.7

ഇന്ദ്രസ്യേവ സായുജ്യം സലോകതാ-മാപ്നോതി ।
 യ ഏവം വേദ । ബൃഹസ്പതേർ വാ ഏതാനി നാമധേയാനി ।
 ബൃഹസ്പതേരേവ സായുജ്യം സലോകതാ-മാപ്നോതി ।
 യ ഏവം വേദ । പ്രജാപതേർ വാ ഏതാനി നാമധേയാനി ।
 പ്രജാപതേരേവ സായുജ്യം സലോകതാ-മാപ്നോതി ।
 യ ഏവം വേദ । ബ്രഹ്മണോ വാ ഏതാനി നാമധേയാനി ।
 ബ്രഹ്മണ ഏവ സായുജ്യം സലോകതാ-മാപ്നോതി () ।
 യ ഏവം വേദ ॥ സ വാ ഏഷോഽഗ്നി-രപക്ഷപുഷ്പോ
 വായുരേവ । തസ്മാഗ്നിർ മുഖം ।

അസാവാദിത്യഃ ശിരഃ ।

സ യദേതേ ദേവതേ അന്തരേണ ।

തഥ്സർവച്ഛീവ്യതി । തസ്മാത് സാവിത്രഃ ॥ 49 (17)

(അയമഹമസ്തീതി - വേദ - ഹോവാച - സർവവിദ്യേതി -
വിദ്യേ - ത്രസ്യ വാ ഏതാനി നാമധേയാനി - ബ്രഹ്മണ
ഏവ സായുജ്യച്ഛലോക്താമാപ്നോതി സ്തപ്ത ച) (A11)

=====

Special Korvai

(അഗ്നേർവായോരിന്ദ്രസ്യ ബൃഹസ്പതേഃ പ്രജാപതേർ
ബ്രഹ്മണഃ സ വൈ സ്തപ്ത)

Prapaataka Korvai with starting Padams of 1 to 10 Anuvaakams :-

(സംജ്ഞാനം - ഭൂ - സ്തമേവ - സംവത്സരോഽസി -
ഭൂ - രാജന്യ - സവേ - വിപശ്ചിതേ - പ്രജാപതിർ
ദേവാ - നിയം വാവ സരഘാ - കശ്ചിദ്ധൈകാദശ)

Korvai with starting Padams of 1, 11, 21 Series of Dasinis :-

(സംജ്ഞാനച്ഛ - രാജന്യീ - മൂർദ്ധാ ഹൃദയ - ഏഷ
സംവത്സരോ - നാർദ്ധമാസേഷു നവചതാരിഷ്ഠത്)

തൈത്തിരീയ ബ്രാഹ്മണം-(TB 3.10)

First and Last Padam Kaatakam 1st Prapaatakam :-

(സംജ്ഞാനം - സാവിത്രം)

॥ ഹരിഃ ഓം ॥

॥ കൃഷ്ണ യജുർവേദീയ തൈത്തിരീയ ബ്രാഹ്മണം

കാഠകേ പ്രഥമഃ പ്രശ്നഃ സമാപ്തഃ ॥

കാതകേ പ്രഥമഃ പ്രശ്നഃ (TB 3.10)

3.10 For Kaatakam - (TB 3.10)

	Dasini	Vaakyams
Anuvakam 1	4	43
Anuvakam 2	1	16
Anuvakam 3	1	19
Anuvakam 4	3	37
Anuvakam 5	1	14
Anuvakam 6	1	7
Anuvakam 7	1	11
Anuvakam 8	10	98
Anuvakam 9	15	155
Anuvakam 10	5	49
Anuvakam 11	7	77
Total →	49	526

ഓം നമഃ പരമാത്മനേ, ശ്രീ മഹാഗണപതയേ നമഃ,
ശ്രീ ഗുരുഭ്യോ നമഃ , ഹരിഃ ഓം

3. കൃഷ്ണ യജുർവേദീയ തൈത്തിരീയ ബ്രാഹ്മണം

3.11 തൃതീയാഷ്ടകേ - കാഠകേ ദിതീയഃ പ്രശ്നഃ - നാചികേതചയനം

3.11.1 അനുവാകം 1 - അനുവാകേ ഇഷ്ടകോപധാനമന്ത്രാഃ

T.B.3.11.1.1

ലോകോഽസി സ്വർഗോഽസി । അനന്തോഽസ്യുപാരോഽസി ।
അക്ഷിതോ ഽസ്യക്ഷയോ ഽസി । തപസഃ പ്രതിഷ്ഠാ ।

തായീദമന്തഃ ।

വിശ്വാം യക്ഷം വിശ്വാം ഭൂതം വിശ്വാം സുഭൂതം ।

വിശ്വാസ്യ ഭർതാ വിശ്വാസ്യ ജനയിതാ ।

തന്ത്യാപദധേ കാമദുഷ്ട-മക്ഷിതം ।

പ്രജാപതിസ്താ സാദയതു ।

തയാ ദേവതയാഽങ്ഗിരസ്വാദ്-ധ്രുവാ സീദ ॥ 1 (10)

T.B.3.11.1.2

തപോഽസി ലോകേ ശ്രീതം । തേജസഃ പ്രതിഷ്ഠാ ।

തായീദമന്തഃ ।

വിശ്വാം യക്ഷം വിശ്വാം ഭൂതം വിശ്വാം സുഭൂതം ।

വിശ്വാസ്യ ഭർതൃ വിശ്വാസ്യ ജനയിത്യു ।

തത് ത്വോപദയേ കാമദുഷ്ട-മക്ഷിതം ।

പ്രജാപതിസ്ത്വാ സാദയതു ।

തയാ ദേവതയാ ണ്ഗിരസാദ്-ധ്രുവാ സീദ ॥ 2 (8)

T.B.3.11.1.3

തേജോഽസി തപസി ശ്രിതം । സമുദ്രസ്യ പ്രതിഷ്ഠാ ।

തായീദമന്തഃ ।

വിശ്വാം യക്ഷം വിശ്വാം ഭൂതം വിശ്വാം സുഭൂതം ।

വിശ്വാസ്യ ഭർതൃ വിശ്വാസ്യ ജനയിത്യു ।

തത് ത്വോപദയേ കാമദുഷ്ട-മക്ഷിതം ।

പ്രജാപതിസ്ത്വാ സാദയതു ।

തയാ ദേവതയാ ണ്ഗിരസാദ്-ധ്രുവാ സീദ ॥ 3 (8)

T.B.3.11.1.4

സമുദ്രോഽസി തേജസി ശ്രിതഃ । അപാം പ്രതിഷ്ഠാ ।

തായീദമന്തഃ ।

വിശ്വാം യക്ഷം വിശ്വാം ഭൂതം വിശ്വാം സുഭൂതം ।

വിശ്വാസ്യ ഭർതാ വിശ്വാസ്യ ജനയിതാ ।

തം ത്വോപദയേ കാമദുഷ്ട-മക്ഷിതം ।

പ്രജാപതിസ്ത്വാ സാദയതു ।

തയാ ദേവതയാ ണ്ഗിരസാദ്-ധ്രുവാ സീദ ॥ 4 (8)

T.B.3.11.1.5

ആപഃ സ്മ സമുദ്രേ ശ്രീതാഃ ।
 പൃഥിവ്യാഃ പ്രതിഷ്ഠാ യുഷ്മാസു । ഇദമന്തഃ ।
 വിശ്വാം യക്ഷം വിശ്വാം ഭൂതം വിശ്വാꣳ സുഭൂതം ।
 വിശ്വാസ്യ ഭർത്രേ വിശ്വാസ്യ ജനയിത്ര്യഃ ।
 താ വ ഉപദധേ കാമദുഘാ അക്ഷിതാഃ ।
 പ്രജാപതിസ്താ സാദയതു ।
 തയാ ദേവതയാ ണ്ഗിരസദ്-ധ്രുവാ സീദ ॥ 5 (8)

T.B.3.11.1.6

പൃഥിവ്യസ്യസ്തസ്മൈ ശ്രീതാ । അഗ്നേഃ പ്രതിഷ്ഠാ ।
 തായീദമന്തഃ ।
 വിശ്വാം യക്ഷം വിശ്വാം ഭൂതം വിശ്വാꣳ സുഭൂതം ।
 വിശ്വാസ്യ ഭർത്രി വിശ്വാസ്യ ജനയിത്രി ।
 താം തോപദധേ കാമദുഘാ-മക്ഷിതാം ।
 പ്രജാപതിസ്താ സാദയതു ।
 തയാ ദേവതയാ ണ്ഗിരസദ്-ധ്രുവാ സീദ ॥ 6 (8)

T.B.3.11.1.7

അഗ്നിരസി പൃഥിവ്യാꣳ ശ്രീതഃ । അന്തരീക്ഷസ്യ പ്രതിഷ്ഠാ ।
 തായീദമന്തഃ ।
 വിശ്വാം യക്ഷം വിശ്വാം ഭൂതം വിശ്വാꣳ സുഭൂതം ।

വി॒ശ്വാ॒സ്യ ഭ॒ർതാ വി॒ശ്വാ॒സ്യ ജ॒നയി॒താ ।
തം ത്വോ॒പദ॒ധേ കാ॒മദു॒ഷ്ട-മ॒ക്ഷി॒തം ।
പ്ര॒ജാപ॑തി॒സ്താ സാ॒ദയ॑തു ।
തയാ॑ ദേ॒വതയാ॑ഽങ്ഗി॒രസാ॑ദ്-ധ്രു॒വാ സീ॑ദ ॥ 7 (8)

T.B.3.11.1.8

അ॒ന്തരി॑ക്ഷമ॒സ്യഗ്ൗ ശ്രി॒തം । വാ॒യോഃ പ്ര॑തി॒ഷ്ഠാ ।
താ॒യീദ॑മ॒ന്തഃ ।
വി॒ശ്വാം യ॒ക്ഷം വി॒ശ്വാം ഭൂ॒തം വി॒ശ്വാꣳ സു॑ഭൂ॒തം ।
വി॒ശ്വാ॒സ്യ ഭ॒ർതൃ വി॒ശ്വാ॒സ്യ ജ॒നയി॒ത്യ ।
തത് ത്വോ॒പദ॒ധേ കാ॒മദു॒ഷ്ട-മ॒ക്ഷി॒തം ।
പ്ര॒ജാപ॑തി॒സ്താ സാ॒ദയ॑തു ।
തയാ॑ ദേ॒വതയാ॑ ഽങ്ഗി॒രസാ॑ദ്-ധ്രു॒വാ സീ॑ദ ॥ 8 (8)

T.B.3.11.1.9

വാ॒യുര॑സ്യ॒ന്തരി॑ക്ഷേ ശ്രി॒തഃ । ദി॒വഃ പ്ര॑തി॒ഷ്ഠാ ।
താ॒യീദ॑മ॒ന്തഃ ।
വി॒ശ്വാം യ॒ക്ഷം വി॒ശ്വാം ഭൂ॒തം വി॒ശ്വാꣳ സു॑ഭൂ॒തം ।
വി॒ശ്വാ॒സ്യ ഭ॒ർതാ വി॒ശ്വാ॒സ്യ ജ॒നയി॒താ ।
തം ത്വോ॒പദ॒ധേ കാ॒മദു॒ഷ്ട-മ॒ക്ഷി॒തം ।
പ്ര॒ജാപ॑തി॒സ്താ സാ॒ദയ॑തു ।

തയാ॑ ഭേ॒വതയാ॑ ട്ഞ്ഗി॒രസ്വദ്-ധ്രു॒വാ സീ॑ഭ || 9 (8)

T.B.3.11.1.10

ദ്യൗ॑രസി വായൗ॑ ശ്രി॒താ । ആ॒ദി॒ത്യസ്യ॑ പ്രതി॒ഷ്ഠാ ।

തായി॑ഭമന്തഃ ।

വി॒ശ്വാം യ॑ക്ഷം വി॒ശ്വാം ഭൂ॒തം വി॒ശ്വാഃ॑ സു॒ഭൂതം॑ ।

വി॒ശ്വാസ്യ॑ ഭർത്രി॑ വി॒ശ്വാസ്യ॑ ജനയി॒ത്രി ।

താം ത്യാ॑പദധേ കാമ॒ദുഘ്ന-മ॒ക്ഷിതാം॑ ।

പ്ര॒ജാപതി॑സ്താ സാ॒ദയ॑തു ।

തയാ॑ ഭേ॒വതയാ॑ ട്ഞ്ഗി॒രസ്വദ്-ധ്രു॒വാ സീ॑ഭ || 10 (8)

T.B.3.11.1.11

ആ॒ദി॒ത്യോ॑സി ദി॒വി ശ്രി॒തഃ । ച॒ന്ദ്രമ॑സഃ പ്രതി॒ഷ്ഠാ ।

തായി॑ഭമന്തഃ ।

വി॒ശ്വാം യ॑ക്ഷം വി॒ശ്വാം ഭൂ॒തം വി॒ശ്വാഃ॑ സു॒ഭൂതം॑ ।

വി॒ശ്വാസ്യ॑ ഭർതാ॑ വി॒ശ്വാസ്യ॑ ജനയി॒താ ।

തം ത്യാ॑പദധേ കാമ॒ദുഘ്ന-മ॒ക്ഷിതം॑ ।

പ്ര॒ജാപതി॑സ്താ സാ॒ദയ॑തു ।

തയാ॑ ഭേ॒വതയാ॑ ട്ഞ്ഗി॒രസ്വദ്-ധ്രു॒വാ സീ॑ഭ || 11 (8)

T.B.3.11.1.12

ചന്ദ്രമാ അസ്യാദിത്യേ ശ്രിതഃ । നക്ഷത്രാണാം പ്രതിഷ്ഠാ ।
തായീദമന്തഃ ।

വിശ്വാം യക്ഷം വിശ്വാം ഭൂതം വിശ്വാം സുഭൂതം ।

വിശ്വാസ്യ ഭർതാ വിശ്വാസ്യ ജനയിതാ ।

തം യോപദധേ കാമദുഘ്ര-മക്ഷിതം ।

പ്രജാപതിസ്ത്വാ സാദയതു ।

തയാ ദേവതയാ ട്വേഹിരസ്യദ്-ധ്രുവാ സീദ ॥ 12 (8)

T.B.3.11.1.13

നക്ഷത്രാണി സ്ഥ ചന്ദ്രമസി ശ്രിതാനി ।

സംവത്സരസ്യ പ്രതിഷ്ഠാ യുഷ്ഠാസു । ഇദമന്തഃ ।

വിശ്വാം യക്ഷം വിശ്വാം ഭൂതം വിശ്വാം സുഭൂതം ।

വിശ്വാസ്യ ഭർത്യൂണി വിശ്വാസ്യ ജനയിത്യൂണി ।

താനി വ ഉപദധേ കാമദുഘ്ര-നൃക്ഷിതാനി ।

പ്രജാപതിസ്ത്വാ സാദയതു ।

തയാ ദേവതയാ ട്വേഹിരസ്യദ്-ധ്രുവാ സീദ ॥ 13 (8)

T.B.3.11.1.14

സംവത്സരോഽസി നക്ഷത്രേഷു ശ്രിതഃ ।

ഋതൂനാം പ്രതിഷ്ഠാ । തായീദമന്തഃ ।

വി॒ശ്വാം യ॑ക്ഷം വി॒ശ്വാം ഭൂ॑തം വി॒ശ്വാꣳ സു॑ഭൂ॒തം ।
 വി॒ശ്വാ॒സ്യ ഭർ॑താ വി॒ശ്വാ॒സ്യ ജ॑നയിതാ ।
 തം യോ॒പദ॑ധേ കാമ॒ദൃഘ॑-നക്ഷി॒തം ।
 പ്ര॒ജാപ॑തിസ്താ സാ॒ദയ॑തു ।
 തയാ॑ ഭേ॒വത॑യാ ട്വേ॒ഹിര॑സദ്-ധ്രു॒വാ സീ॑ദ ॥ 14 (8)

T.B.3.11.1.15

ഋ॒തവഃ॑ സ്ഥ॒ സംവ॑ത്സരേ ശ്രി॒താഃ ।
 മാ॒സാനാ॑ം പ്ര॒തിഷ്ഠാ॑ യു॒ഷ്ഠാസു॑ । ഇ॒ദമ॑ന്തഃ ।
 വി॒ശ്വാം യ॑ക്ഷം വി॒ശ്വാം ഭൂ॑തം വി॒ശ്വാꣳ സു॑ഭൂ॒തം ।
 വി॒ശ്വാ॒സ്യ ഭർ॑താരോ വി॒ശ്വാ॒സ്യ ജ॑നയിതാരഃ ।
 താൻ. വ॒ ഉ॒പദ॑ധേ കാമ॒ദൃഘാ॑-നക്ഷി॒താൻ ।
 പ്ര॒ജാപ॑തിസ്താ സാ॒ദയ॑തു ।
 തയാ॑ ഭേ॒വത॑യാ ട്വേ॒ഹിര॑സദ്-ധ്രു॒വാ സീ॑ദ ॥ 15 (8)

T.B.3.11.1.16

മാ॒സാഃ സ്ഥ॒ർതുഷു॑ ശ്രി॒താഃ ।
 അ॒ർദ്ധ॑മാ॒സാനാ॑ം പ്ര॒തിഷ്ഠാ॑ യു॒ഷ്ഠാസു॑ । ഇ॒ദമ॑ന്തഃ ।
 വി॒ശ്വാം യ॑ക്ഷം വി॒ശ്വാം ഭൂ॑തം വി॒ശ്വാꣳ സു॑ഭൂ॒തം ।
 വി॒ശ്വാ॒സ്യ ഭർ॑താരോ വി॒ശ്വാ॒സ്യ ജ॑നയിതാരഃ ।
 താൻ. വ॒ ഉ॒പദ॑ധേ കാമ॒ദൃഘാ॑-നക്ഷി॒താൻ ।

പ്രജാപതിസ്താ സാദയതു ।

തയാ ദേവതയാ ട്വഹിരസദ്-ധ്രുവാ സീദ ॥ 16 (8)

T.B.3.11.1.17

അർദ്ധമാസാഃ സ്ഥ മാസു ശ്രിതാഃ ।

അഹോരാത്രയോഃ പ്രതിഷ്ഠാ യുഷ്മാസു । ഇദമന്തഃ ।

വിശ്വാം യക്ഷം വിശ്വാം ഭൂതം വിശ്വാ സുഭൂതം ।

വിശ്വാസ്യ ഭർതാരോ വിശ്വാസ്യ ജനയിതാരഃ ।

താൻ. വ ഉപദധേ കാമദുഷ്ട-നക്ഷിതാൻ ।

പ്രജാപതിസ്താ സാദയതു ।

തയാ ദേവതയാ ട്വഹിരസദ്-ധ്രുവാ സീദ ॥ 17 (8)

T.B.3.11.1.18

അഹോരാത്രേ സ്ഥോർധമാസേഷു ശ്രിതേ ।

ഭൂതസ്യ പ്രതിഷ്ഠേ ഭവ്യസ്യ പ്രതിഷ്ഠേ । യുവയോ-രിദമന്തഃ ।

വിശ്വാം യക്ഷം വിശ്വാം ഭൂതം വിശ്വാ സുഭൂതം ।

വിശ്വാസ്യ ഭർത്ര്യൗ വിശ്വാസ്യ ജനയിത്ര്യൗ ।

തേ വാമുപദധേ കാമദുഷ്ട-അക്ഷിതേ ।

പ്രജാപതിസ്താ സാദയതു ।

തയാ ദേവതയാ ട്വഹിരസദ്-ധ്രുവാ സീദ ॥ 18 (8)

T.B.3.11.1.19

പൗർണമാസ്യഷ്ടകാ ഷമാവാസ്യാ ।
 അന്നാദാഃ സ്ഥാന്നദുഘോ യുഷ്ടാസു । ഇദമന്തഃ ।
 വിശ്വാം യക്ഷം വിശ്വാം ഭൂതം വിശ്വാꣳ സുഭൂതം ।
 വിശ്വാസ്യ ഭർത്രേയാ വിശ്വാസ്യ ജനയിത്ര്യഃ ।
 താ വ ഉപദധേ കാമദുഘാ- അക്ഷിതാഃ ।
 പ്രജാപതിസ്താ സാദയതു ।
 തയാ ദേവതയാ ഷ്ഠ്ഗിരസ്വാദ്-ധ്രുവാ സീദ ॥ 19 (8)

T.B.3.11.1.20

രാധസി ബൃഹതീ ശ്രീരസീന്ദ്രപതീ ധർമ്മപതീ ।
 വിശ്വാം ഭൂതമനു പ്രഭൂതാ । തായീദമന്തഃ ।
 വിശ്വാം യക്ഷം വിശ്വാം ഭൂതം വിശ്വാꣳ സുഭൂതം ।
 വിശ്വാസ്യ ഭർത്രി വിശ്വാസ്യ ജനയിത്രി ।
 താം തോപദധേ കാമദുഘാ-മക്ഷിതാം ।
 പ്രജാപതിസ്താ സാദയതു ।
 തയാ ദേവതയാ ഷ്ഠ്ഗിരസ്വാദ്-ധ്രുവാ സീദ ॥ 20 (8)

T.B.3.11.1.21

ഓജോഽസി സഹോഽസി । ബലമസി ദ്രാജോഽസി ।
 ദേവാനാം ധാമാമൃതം । അമർത്യസ്തപോജാഃ ।
 തായീദമന്തഃ । വിശ്വാം യക്ഷം വിശ്വാം ഭൂതം വിശ്വാꣳ സുഭൂതം ।

വിശ്വസ്യ ഭർതാ വിശ്വസ്യ ജനയിതാ ।

തം യോപദധേ കാമദുഷ്ട-മക്ഷിതം ।

പ്രജാപതിസ്താ സാദയതു ।

തയാ ദേവതയാ ങ്ഗിരസദ്വൃവാ സീദ ॥ 21 (10)

(ലോക - സ്തപ - സ്തേജഃ - സമുദ്ര - ആപഃ - പൃഥിവ്യ - ഗ്നി
- അന്തരീക്ഷം - വായുർ - ദ്യൗ - രാദിത്യ - ശ്ചന്ദ്രമാ -
നക്ഷത്രാണി - സംഘ്മസര - ഋതവോ - മാസാ -
അർദ്ധമാസാ - അഹോരാത്രേ - പൗർണമാസീ - രാധ -
സ്യോജോഽസ്യേകവിഴശതിഃ) (A1)

Special Korvai

ലോകോഽസി ഭർതാ തം । തപസ്തേജോഽസി ഭർതൃ തത് ।

സമുദ്രോഽസി ഭർതാ തം । ആപഃ സ്ഥ ഭർത്ര്യസ്താ വഃ ।

പൃഥിവീ ഭർത്രി താം । അഗ്നിരസി ഭർതാ തം ।

അന്തരീക്ഷം ഭർതൃ തത് । വായുരസി ഭർതാ തം ।

ദ്യാരസി ഭർത്രി താം । ആദിത്യശ്ചന്ദ്രമാ ഭർതാ തം ।

നക്ഷത്രാണി സ്ഥ ഭർത്യുണി താനി വഃ ।

സംഘ്മസരോഽസി ഭർതാ തം ।

ഋതവോ മാസാ അർദ്ധമാസാ ഭർതാരസ്താൻ. വഃ ।

അഹോരാത്രേ ഭർത്ത്യൗ തേ വാം ।
 പൗർണമാസി ഭർത്ത്യസ്താ വഃ ।
 രാധസി ഭർത്രി താം ।
 ഓജോഽസി ഭർതാ തമേകവിഷ്ശതിഃ ।

**3.11.2 അനുവാകം 2 - ചതുർഭിരനുവാക്കൈഃ ചതസ്ര
 ആഹുതീർജുഹോതി**

T.B.3.11.2.1

താമഗേ രുദ്രോ അസുരോ മഹോ ദിവഃ ।
 താച് ശർദ്ധോ മാരുതം പൃക്ഷ ഇൗശിഷേ ।
 താം വാതൈരരുണൈർയാസി ശംഗയഃ ।
 താം പൃഷാ വിധതഃ പാസി നു ത്ഥനാ ।
 ദേവാ ദേവേഷു ശ്രയദ്ധാം । പ്രഥമാ ദിതീയേഷു ശ്രയദ്ധാം ।
 ദിതീയാ സ്തൂതീയേഷു ശ്രയദ്ധാം ।
 തൃതീയാ ശ്ചതുർഥേഷു ശ്രയദ്ധാം ।
 ചതുർഥാഃ പഞ്ചമേഷു ശ്രയദ്ധാം ।
 പഞ്ചമാഃ ഷഷ്ഠേഷു ശ്രയദ്ധാം । **22 (10)**

T.B.3.11.2.2

ഷഷ്ഠാഃ സപ്തമേഷു ശ്രയദ്ധാം । സപ്തമാ അഷ്ടമേഷു ശ്രയദ്ധാം ।
 അഷ്ടമാ നവമേഷു ശ്രയദ്ധാം । നവമാ ദശമേഷു ശ്രയദ്ധാം ।
 ദശമാ ഏകാദശേഷു ശ്രയദ്ധാം ।

ഏകദശാ ദ്വാദശേഷു ശ്രയദ്ധാം ।
 ദ്വാദശാ ത്രയോദശേഷു ശ്രയദ്ധാം ।
 ത്രയോദശാ ചതുർദശേഷു ശ്രയദ്ധാം ।
 ചതുർദശാഃ പഞ്ചദശേഷു ശ്രയദ്ധാം ।
 പഞ്ചദശാഃ ഷോഡശേഷു ശ്രയദ്ധാം । 23 (10)

T.B.3.11.2.3

ഷോഡശാഃ സപ്തദശേഷു ശ്രയദ്ധാം ।
 സപ്തദശാ അഷ്ടാദശേഷു ശ്രയദ്ധാം ।
 അഷ്ടാദശാ ഏകാന്നവിഷ്ടദശേഷു ശ്രയദ്ധാം ।
 ഏകാന്നവിഷ്ടദശാ വിഷ്ടദശേഷു ശ്രയദ്ധാം ।
 വിഷ്ടദശാ ഏകവിഷ്ടദശേഷു ശ്രയദ്ധാം ।
 ഏകവിഷ്ടദശാ ദ്വാവിഷ്ടദശേഷു ശ്രയദ്ധാം ।
 ദ്വാവിഷ്ടദശാ ത്രയോവിഷ്ടദശേഷു ശ്രയദ്ധാം ।
 ത്രയോവിഷ്ടദശാ ചതുർവിഷ്ടദശേഷു ശ്രയദ്ധാം ।
 ചതുർവിഷ്ടദശാഃ പഞ്ചവിഷ്ടദശേഷു ശ്രയദ്ധാം ।
 പഞ്ചവിഷ്ടദശാഃ ഷഡ്വിഷ്ടദശേഷു ശ്രയദ്ധാം । 24 (10)

T.B.3.11.2.4

ഷഡ്വിഷ്ടദശാഃ സപ്തവിഷ്ടദശേഷു ശ്രയദ്ധാം ।
 സപ്തവിഷ്ടദശാ അഷ്ടാവിഷ്ടദശേഷു ശ്രയദ്ധാം ।

അഷ്ടാവിഷ്ടാ ഏകാന്നത്രിഷ്ടശേഷു ശ്രയദ്ധാം ।
 ഏകാന്നത്രിഷ്ടാ സ്ത്രിഷ്ടശേഷു ശ്രയദ്ധാം ।
 ത്രിഷ്ടാ ഏകത്രിഷ്ടശേഷു ശ്രയദ്ധാം ।
 ഏകത്രിഷ്ടാ ദ്വാത്രിഷ്ടശേഷു ശ്രയദ്ധാം ।
 ദ്വാത്രിഷ്ടാ സ്ത്രയസ്ത്രിഷ്ടശേഷു ശ്രയദ്ധാം ।
 ദേവാസ്ത്രിരേകാദശാ സ്ത്രിസ്ത്രയസ്ത്രിഷ്ടാഃ । ഉത്തരേ ദവത ।
 ഉത്തര വർത്താന ഉത്തര സത്യാനഃ () ।
 യത്കാമ ഇദം ജുഹോമി । തന്മേ സമൃദ്ധ്യതാം ।
 വയഃ സ്യാമ പതയോ രയിണാം ।
 ഭൂർഭുവസ്വഃ സ്വാഹാ ॥ 25 (14)

(ഏഷേഷു ശ്രയദ്ധവദ് - ഷോഡശേഷു ശ്രയദ്ധവദ് -
 ഷഡ്വിഷ്ടശേഷു ശ്രയദ്ധ-മുത്തരസത്യാനശ്ചത്വാരി ച) (A2)

3.11.3 അനുവാകം 3 - ചതുർഭിരനുവാകൈഃ ചതസ്ര ആഹുതീർജുഹോതി

T.B.3.11.3.1

അഗ്നാവിഷ്ണു സജോഷസാ । ഇമാ വർദ്ധന്തു വാങ്ഗിരഃ ।
 ദധുരൈർ വാജേഭി-രാഗതം । രാജന്തീ വിരാജന്തീ ।
 സമ്രാജന്തീ സ്വരാജന്തീ । അർചിഃ ശോചിഃ ।

തപോ ഹരോ ഭാഃ | അഗ്നിഃ സോമോ ബൃഹസ്പതിഃ |
 വിശ്വേ ദേവാ ഭുവനസ്യ ഗോപാഃ | തേ സർവേ സംഗത്യ () |
 ഇദം മേ പ്രാവതാ വചഃ | വയം സ്യാമ പതയോ രയിണാം |
 ഭൂർ ഭുവഃ സ്വഃ സ്വാഹാ || 26 (13) (സങ്ഗത്യ ത്രീണി ച (A3))

**3.11.4 അനുവാകം 4 - ചതുർഭിരനുവാക്കൈഃ ചതസ്ര
 ആഹുതീർജുഹോതി**

T.B.3.11.4.1

അന്നപതേ ധന്നസ്യ നോ ദേഹി | അന്നമീവസ്യ ശുഷ്ണിണ്ഃ |
 പ്രപ്രഭാതാരന്താരിഷഃ |
 ഊർജം നോ ധേഹി ദിപദേ ചതുഷ്ഠദേ |
 അഗ്നേ പൃഥിവീപതേ | സോമ വീരുധാം പതേ |
 ത്വഷ്ടഃ സമിധാം പതേ | വിഷ്ണവാശാനാം പതേ |
 മിത്ര സത്യാനാം പതേ | വരുണ ധർമ്മണാം പതേ | 27 (10)

T.B.3.11.4.2

മരുതോ ഗണാനാം പതയഃ | രുദ്ര പശൂനാം പതേ |
 ഇന്ദ്രൗജസാം പതേ | ബൃഹസ്പതേ ബ്രഹ്മണസ്പതേ |
 ആ രൂചാ രോചേഽഹം സ്വയം | രൂചാ രുരുചേ-രോചമാനഃ |
 അതീത്യാദഃ സ്വരാദരേഹ |
 തസ്മിൻ. യോനൗ പ്രജനൗ പ്രജായേയ |

വ॒യഃ॑ സ॒യാമ॑ പ॒തയോ॑ ര॒യീ॒ണാം॑ ।

ഭൂ॒ർ ഭൂ॒വഃ॑ സ്വഃ॑ സ്വാഹാ॑ () ॥ 28 (10)

[വ॒രൂ॑ണ॒ധർമ്മ॑ണാം പ॒തേ സ്വഃ॑ - സ്വാഹാ॑ ()] (A4)

3.11.5 അനുവാകം 5 - ചതുർഭിരനുവാകൈഃ ചതസ്ര ആഹുതീർജുഹോതി

T.B.3.11.5.1

സ॒പ്ത॑ തേ അ॒ഗ്നേ॑ സ॒മിധഃ॑ സ॒പ്ത॑ ജി॒ഹ്വാഃ॑ ।

സ॒പ്ത॑ർഷ॒യഃ॑ സ॒പ്ത॑ധാമ॑ പ്രി॒യാണി॑ ।

സ॒പ്ത॑ ഹോ॒ത്രാ അ॒നുവി॑ഭാൻ ।

സ॒പ്ത॑ യോനീ॑-രാ॒പ്യു॑ണ॒സ്വാ ഘൃ॑തേൻ ।

പ്രാ॒ചീ ദി॒ക് । അ॒ഗ്നിർ ദേ॒വതാ॑ ।

അ॒ഗ്നിഃ॑ സ ദി॒ശാം ദേ॒വം ദേ॒വതാ॑നാമൃ॒ച്ഛതു॑ ।

യോ മൈ॒തസ്യ॑ ദി॒ശോ ഽഭി॑ദാ॒സതി॑ ।

ദക്ഷി॑ണാ ദി॒ക് । ഇ॒ന്ദ്രോ ദേ॒വതാ॑ । 29 (10)

T.B.3.11.5.2

ഇ॒ന്ദ്രഃ॑ സ ദി॒ശാം ദേ॒വം ദേ॒വതാ॑നാ-മൃ॒ച്ഛതു॑ ।

യോ മൈ॒തസ്യ॑ ദി॒ശോ ഽഭി॑ദാ॒സതി॑ । പ്ര॒തീചീ॑ ദി॒ക് ।

സോമോ॑ ദേ॒വതാ॑ ।

സോമഃ॑ സ ദി॒ശാം ദേ॒വം ദേ॒വതാ॑നാ-മൃ॒ച്ഛതു॑ ।

യോ മൈ॒തസ്യ॑ ദി॒ശോ ഽഭി॑ദാ॒സതി॑ ।

ഉദീ॑ചീ ദിക് । മി॒ത്രാവ॑രുണൗ ഭേ॒വതാ॑ ॥
 മി॒ത്രാവ॑രുണൗ സ ദിശാ॑ം ഭേ॒വൗ ഭേ॒വതാ॑നാ-മൃ॒ച്ഛതും ।
 യോ മൈ॒തസ്യേ॑ ദിശോ॑ ടദി॒ദാസ॑തി । 30 (10)

T.B.3.11.5.3

ഊ॒ർദ്ധ്വാ ദിക് । ബൃ॒ഹ॒സ്സതി॑ർ ഭേ॒വതാ॑ ॥
 ബൃ॒ഹ॒സ്സതി॑ൗ സ ദിശാ॑ം ഭേ॒വൗ ഭേ॒വതാ॑നാ-മൃ॒ച്ഛതും ।
 യോ മൈ॒തസ്യേ॑ ദിശോ॑ ടദി॒ദാസ॑തി ।
 ഇ॒യന്ദിക് । അ॒ദി॒തിർ ഭേ॒വതാ॑ ॥
 അ॒ദി॒തിൗ സ ദിശാ॑ം ഭേ॒വീം ഭേ॒വതാ॑നാ-മൃ॒ച്ഛതും ।
 യോ മൈ॒തസ്യേ॑ ദിശോ॑ ടദി॒ദാസ॑തി ।
 പു॒രു॒ഷോ ദിക് । പു॒രു॒ഷോ മേ॒ കാമാ॑ൻ
 മ്സമ॑ർദ്ധയതു() । 31 (10)

T.B.3.11.5.4

അ॒ന്യോ ജാഗൃ॑വിഃ പ്രാ॒ണ । അ॒സാ॒വേഹി॑ ।
 ബ॒ധിര॑ ആ॒ക്രന്ദ॑യിത-ര॒പാന॑ । അ॒സാ॒വേഹി॑ ।
 ഉ॒ഷ॒സ-മൃ॒ഷ॒സ-മശീ॑യ । അ॒ഹമ॑സോ ജ്യോതി॑രശീയ ।
 അ॒ഹമ॑സോ ടപോ॑ശീയ । വ॒യഃ സ്യാ॑മ പ॒തയോ॑ രയി॑ണാം ।
 ഭൂ॒ർഭൂ॒വഃ സ്വഃ॑ സ്വാഹാ॑ ॥ 32 (9) (ദക്ഷി॑ണാ ദിഗി॒ന്ദ്രോ ഭേ॒വതാ॑)

- മിത്രാവരുണൗ സ ദിശാം ദേവൗ ദേവതാനാമൃച്ഛതു യോ
മൈതസ്യേ ദിശോഭിദാ- സത്യർദ്ധയതു - +നവ ച) (A5)

3.11.6 അനുവാകം 6 - ഉപസ്ഥാനം

T.B.3.11.6.1

യത്തേചിതം യദു ചിതന്തേ അഗ്നേ ।
യത്ത ഊനം യദുതേതിരിക്തം ।
ആദിത്യാസ്ത-ദങ്ഗിരസ-ശ്ചിന്വന്തു ।
വിശ്വേ തേ ദേവാശ്ചിതി-മാപൂരയന്തു ।
ചിതശ്ചാസി സഞ്ചിതശ്ചാ-സ്യഗ്നേ ।
ഏതാവഃശ്ചാസി ദുയാഃശ്ചാസ്യഗ്നേ ॥
ലോകം പൃണച്ഛിദ്രം പൃണ ।
അഥോ സീദ ശിവാ താം । ഇന്ദ്രാഗ്നീ ത്വാ ബൃഹസ്സതിഃ ।
അസ്തിൻ. യോനാവസീഷദന് | 33 (9)

T.B.3.11.6.2

തയാ ദേവതയാ ദങ്ഗിരസദ്-ധ്രുവാ സീദ ॥
താ അസ്യ സൂദദോഹസഃ । സോമഃ ശ്രീണന്തി പൃശ്നയഃ ।
ജന്മം ദേവാനാം വിശഃ । ത്രിഷ്വാ രോചനേ ദിവഃ ।
തയാ ദേവതയാ ദങ്ഗിരസദ്-ധ്രുവാ സീദ ॥

അഗ്നേ॑ ദേ॒വാഃ ഇ॒ഹാവ॑ഹ ।
 ജ॒ജ്ഞാ॒നോ വൃ॒ക്ത ബ॑ർഹി॒ഷേ ।
 അ॒സി ഹാ॒താ ന ഇ॒ഽധ്യഃ ॥
 അഗ॑ന്മ മ॒ഹാ മ॒നസാ॑ യവി॒ഷ്ടം । 34 (10)

T.B.3.11.6.3

യോ ദീ॒ദായ॑ സ॒മീദ്ധഃ॑ സേ॒ ദുരോ॑ണേ ।
 ചി॒ത്രഭാ॑ന്യ രോ॒ദസി॑ അ॒ന്തരു॑ർവീ ।
 സ്വാ॑ഹുതം ി॒ശ്വതഃ॑ പ്ര॒ത്യഞ്ച॑ം ॥
 മേ॒ധാകാ॑രം ി॒ദഥ॑സ്യ പ്ര॒സാധ॑നം ।
 അ॒ഗ്നിഃ ഹോ॑താരം പ॒രിഭൃ॑തം മ॒തിം ।
 ത്വാമർ॑ഭസ്യ ഹ॒വിഷഃ॑ സ॒മാന॑മിത് ।
 ത്വാം മ॒ഹോ വൃ॒ണതേ॑ നരോ॒ നാനൃ॑ം ത്വത് ॥
 മ॒നുഷ്യാ॑ത്താ നി॒ധീമ॑ഹി ।
 മ॒നുഷ്യാ॑മ് സ॒മീധീ॑മഹി । അഗ്നേ॑ മ॒നുഷ്യാ-ദ॑ങ്ഗിരഃ । 35 (10)

T.B.3.11.6.4

ദേ॒വാൻ ദേ॒വായ॑തേ യ॒ജ ॥ അ॒ഗ്നിർ ഹി॑ വാ॒ജിനം॑ ി॒ശേ ।
 ദ॒ദാതി॑ വി॒ശ്വച॑ർഷ॒ണിഃ । അ॒ഗ്നീ രാ॑യേ സ്വാ॒ഭുവം॑ ।
 സ പ്രീ॒തോ യാ॑തി വാ॒ര്യം॑ । ഇ॒ഷ്ടം സ്തോ॑ത്യു॒ഭൃ ആ॑ഭര ॥
 പൃ॒ഷ്ടോ ദി॒വി പൃ॒ഷ്ടോ അ॒ഗ്നിഃ പൃ॒ഥിവ്യാ॑ം ।

പൃഷ്ഠോ വിശ്വാ ഓഷധീ-രാവിവേശ ।

വൈശ്വാനരഃ സഹസാ പൃഷ്ഠോ അഗ്നിഃ ।

സ നോ ദിവാ സ രിഷഃ പാതു നക്തം () ॥ 36 (10)

[അസീഷദൻ. - യവിഷ്യ - മങ്ഗിരോ - നക്തം()] (A6)

3.11.7 അനുവാകം 7 - നാചികേതബ്രാഹ്മണം തത്ര അഗ്നിദേവതോപാസനം

T.B.3.11.7.1

അയം ങ്വാവ യഃ പവതേ । സോഽഗ്നിർ നാചികേതഃ ।

സ യത് പ്രാങ് പവതേ । തദ-സ്യ ശിരഃ ।

അഥ യദ് ദക്ഷിണാ । സ ദക്ഷിണഃ പക്ഷഃ ।

അഥ യത് പ്രത്യക് । തത് പുച്ഛം । യദുദങ് ।

സ ഉത്തരഃ പക്ഷഃ । 37 (10)

T.B.3.11.7.2

അഥ യഥ് സംങ്വാതി ।

തദസ്യ സമഞ്ചനം ച പ്രസാരണം ച ।

അഥോ സംപദേവാസ്യ സാ ॥

സച് ഹ വാ അസ്മൈ സ കാമഃ പദ്യതേ ।

യത് കാമോ യജതേ ।

യോഽഗ്നിം നാചികേതം ചിന്തുതേ । യ ഉ ചൈന-മേവംഽവേദ ॥

യോ ഹ വാ അഗ്നേർ നാചികേതസ്യായതനം

പ്രതിഷ്ഠാം വേദം ।

ആയതനവാൻ ദവതി ।

ഗച്ഛതി പ്രതിഷ്ഠാം । 38 (10)

T.B.3.11.7.3

ഹിരണ്യം വാ അഗ്നേർ നാചികേതസ്യായതനം പ്രതിഷ്ഠാ ।

യ ഏവം വേദം । ആയതനവാൻ ദവതി । ഗച്ഛതി പ്രതിഷ്ഠാം ॥

യോ ഹ വാ അഗ്നേർ നാചികേതസ്യ ശരീരം വേദം ।

സ ശരീര ഏവ സ്വർഗം ലോകമേതി ।

ഹിരണ്യം വാ അഗ്നേർ നാചികേതസ്യ ശരീരം ।

യ ഏവം വേദം । സ ശരീര ഏവ സ്വർഗം ലോകമേതി ॥

അഥോ യഥാ രൂക്മ ഉത്-തപ്തോ ഭായാത് । 39 (10)

T.B.3.11.7.4

ഏവമേവ സ തേജസാ യശസാ ।

അസിഷ്ട ലോകേ-ഽമൃഷ്ടിഷ്ട ഭാതി ॥

ഉരവോ ഹ വൈ നാമൈതേ ലോകാഃ ।

യേ ഽവരേണാദിത്യം ।

അഥ ഹൈതേ വരീയാഷ്ടസോ ലോകാഃ । യേ പരേണാദിത്യം ।

അന്തവന്ത് ഹ വാ ഏഷ ക്ഷയം ലോകം ജയതി ।

യോ ഽവരേണാദിത്യം ।

അഥ ഹൈഷോ ധനന്ത-മപാര-മക്ഷയം ലോകം ജയതി ।
 യഃ പരേണാദിത്യം () ॥ 40 (10)

T.B.3.11.7.5

അനന്തം ഹ വാ അപാര-മക്ഷയം ലോകം ജയതി ।
 യോഽഗ്നിം നാചികേതം ചിന്തതേ ।
 യ ഉ ചൈന-മേവം വേദ ॥
 അഥോ യഥാ രഥേ തിഷ്ഠൻ പക്ഷസീ പര്യവർത്തമാനേ
 പ്രത്യപേക്ഷതേ ।
 ഏവ-മഹോരാത്രേ പ്രത്യപേക്ഷതേ ।
 നാസ്യാഹോരാത്രേ ലോകമാപ്നോതഃ ।
 യോഽഗ്നിം നാചികേതം ചിന്തതേ ।
 യ ഉ ചൈന-മേവം വേദ ॥ 41 (8) (ഉത്തരഃ പക്ഷോ - ഗച്ഛതി
 പ്രതിഷ്ഠാം-ഭായാദ്-യഃ പരേണാദിത്യം-+മഷ്ടൗ ച) (A7)

3.11.8 അനുവാകം 8 - നാചികേതോപാഖ്യാനം

T.B.3.11.8.1

ഉശൻ. ഹ വൈ വാജശ്രവസഃ സർവവേദസം ഭദൗ ।
 തസ്യ ഹ നാചികേതാ നാമ പുത്ര ആസ ।
 തം ഹ കുമാരം സന്തം ।

ദക്ഷി॑ണാ॒സു നീ॒യമാ॑നാ॒സു ശ്ര॒ദ്ധാഃ॑വി॒വേശ॑ ।
 സ ഹോ॑വാച । തത॑ ക॒സ്തേ മാ॑ം ദാ॒സ്യ॒സീതി॑ ।
 ദി॒തീയം॑ തു॒തീയം॑ ॥ തച് ഹ പരീ॑ത ഉവാച ।
 മൃ॒ത്യുവേ॑ ത്വാ ദദാ॒മിതി॑ ॥

തച് ഹ സ്മോ॒ത്ഥിതം॑ വാഗഭി॒വദ॑തി । 42 (10)

T.B.3.11.8.2

ഗൗ॑തമ കുമാ॒ര-മി॑തി । സ ഹോ॑വാച ।
 പരേ॑ഹി മൃ॒ത്യോർ ഗൃ॒ഹാൻ । മൃ॒ത്യുവേ॑വൈ ത്വാദാ॒മിതി॑ ॥
 തം വൈ പ്ര॒വസ്॑ന്തം ഗ॒ന്താ-സീ॑തി ഹോവാച ।
 തസ്യ॑ സ്മ തി॒സ്രോ രാ॒ത്രി-ര॒നാശ്വാ॑ൻ ഗൃ॒ഹേ വ॑സ॒താത് ।
 സ യദി॑ ത്വാ പൃ॒ച്ഛേത് ।
 കുമാ॑ര ക॒തി രാ॒ത്രി-ര॒വാഥ്സീ॑-രിതി ।
 തി॒സ്ര ഇ॒തി പ്ര॒തി ബ്രൂ॑താത് ।
 കിം പ്ര॒ഥമാ॑ച് രാ॒ത്രി-മാ॒ശ്താ ഇ॒തി । 43 (10)

T.B.3.11.8.3

പ്ര॒ജാം ത ഇ॒തി । കിം ദി॒തീയാ॑-മിതി । പ॒ശുഃ॑സ്തു ഇ॒തി ।
 കിം തു॒തീയാ॑-മിതി । സാ॒ധുക്ത॑യാം ത ഇ॒തി ॥
 തം വൈ പ്ര॒വസ്॑ന്തം ജഗാമ ।
 തസ്യ॑ ഹ തി॒സ്രോ രാ॒ത്രി-ര॒നാശ്വാ॑ൻ ഗൃ॒ഹേ ഉ॑വാ॒സ ।

ത-മാഗത്യ പപ്രച്ഛ ।
 കുമാര കതി രാത്രി-രവാമ്സീ-രിതി ।
 തിസ്ര ഇതി പ്രത്യുവാച । 44 (10)

T.B.3.11.8.4

കിം പ്രഥമാം രാത്രി-മാശ്താ ഇതി । പ്രജാം ത ഇതി ।
 കിം ദിതീയാ-മിതി । പശുഃസ്തു ഇതി । കിം തൃതീയാ-മിതി ।
 സാധുകൃത്യാം ത ഇതി ॥
 നമസ്തേ അസ്തു ഭഗവ ഇതി ഹോവാച ।
 വരം വൃണീഷ്യേ-തി ॥ പിതർ-മേവ ജീവന്നയാനീതി ॥
 ദിതീയം വൃണീഷ്യേ-തി । 45 (10)

T.B.3.11.8.5

ഇഷ്ടാപൂർത്തയോർ മേ ഽക്ഷിതിം ബ്രൂഹീതി ഹോവാച ।
 തസ്മൈ ഹൈതമഗ്നിം നാചികേത-മുവാച ।
 തതോ വൈ തസ്യേ-ഷ്ടാപൂർത്തേ നാ ക്ഷീയേതേ ॥
 നാസ്യേ-ഷ്ടാപൂർത്തേ ക്ഷീയേതേ ।
 യോഽഗ്നിം നാചികേതം ചിനുതേ । യ ഉ ചൈന-മേവം വേദ ॥
 തൃതീയം വൃണീഷ്യേ-തി ।
 പുനർ മൃത്യോർ മേ ഽപജിതിം ബ്രൂഹീതി ഹോവാച ।
 തസ്മൈ ഹൈതമഗ്നിം നാചികേത-മുവാച ।

തതോ॑ വൈ॒ സോപ॑ പു॒നർ മൃ॒ത്യു-മ॑ജയത് । 46 (10)

T.B.3.11.8.6

അപ॑ പു॒നർ മൃ॒ത്യും ജ॑യതി ।

യോഽ॑ഗ്നിം നാ॑ചികേ॒തം ചി॑ന്തുതേ ॥ യ ഉ॑ ചൈ॒ന-മേ॒വംഽവേ॑ദ ॥

പ്ര॒ജാപ॑തിർ വൈ॒ പ്ര॒ജാകാ॑മ-സ്തപോ॑ തപ്യത ।

സ ഹി॑രണ്യ-മു॒ദാ॑സ്യത് । ത-ദ॒ഗ്നൗ പ്രാ॑സ്യത് ।

ത-ദ॒സ്യൈ നാ॑ച്ച॒ദയ॑ത് । തദ് ദി॒തീയം॑ പ്രാ॑സ്യത് ।

ത-ദ॒സ്യൈ നൈ॒-വാ॑ച്ച॒ദയ॑ത് ।

തത് തൃ॒തീയം॑ പ്രാ॑സ്യത് । 47 (10)

T.B.3.11.8.7

ത-ദ॒സ്യൈ നൈ॒-വാ॑ച്ച॒ദയ॑ത് ।

ത-ദാ॒ത്മ-നേ॒വ ഹൃ॑ദയ്യേഽ॒ഗ്നൗ വൈ॑ശ്യാനരേ പ്രാ॑സ്യത് ।

ത-ദ॒സ്മാ അ॑ച്ച॒ദയ॑ത് । തസ്മാ॒ദ്ധി॑രണ്യം ക॒നിഷ്ഠം॑ ധ॒നാനാ॑ം ।

ഭു॒ഞ്ജത് പ്രി॒യത॑മം । ഹൃ॒ദയ॑ജഃ ഹി ।

സ വൈ॒ തമേ॒വ നാ॑വി॒ന്ദത് ।

യസ്യൈ॒ താം ദക്ഷി॑ണ-മ॒നേഷ്യ॑ത് ।

താഽ॒ സ്വാ॒ധൈ॒വ ഹ॒സ്തായ॑ ദക്ഷി॑ണായാനയത് ।

താം പ്ര॒ത്യഗൃ॑ഹ്ണാത് । 48 (10)

T.B.3.11.8.8

ദക്ഷായ ത്വാ ദക്ഷിണാം പ്രതിഗൃഹ്ണാമീതി ।
 സോ ടദക്ഷന്ത ദക്ഷിണാം പ്രതിഗൃഹ്യ ।
 ദക്ഷതേ ഹ വൈ ദക്ഷിണാം പ്രതിഗൃഹ്യ । യ ഏവം വേദ ॥
 ഏതദ്ധ സു വൈ തദ് വിദാഽസോ വാജശ്രവസാ ഗോതമാഃ ।
 അപ്യനുദേശ്യാം ദക്ഷിണാം പ്രതിഗൃഹ്ണന്തി ।
 ഉദയേന വയം ദക്ഷിഷ്യാമഹ ഏവ ദക്ഷിണാം
 പ്രതിഗൃഹ്യേതി । തേ ടദക്ഷന്ത ദക്ഷിണാം പ്രതിഗൃഹ്യ ।
 ദക്ഷതേ ഹ വൈ ദക്ഷിണാം പ്രതിഗൃഹ്യ ।
 യ ഏവം വേദ () । പ്ര ഹാന്യം വ്ലീനാതി ॥ 49 (11)
 (വദ - ത്യാഗ്നാ ഇത് - യുവാച - ദിതീയം വൃണീഷേ-
 ത്വജയത് - തൃതീയം പ്രാസ്യ - ദഗൃഹ്ണാദ് - യ ഏവം
 വേദൈകം ച) (A8)

3.11.9 അനുവാകം 9 - ചയനപ്രയോഗഃ

T.B.3.11.9.1

തച് ഹൈത-മേകേ പശുബന്ധ ഏവോത്തരവേദ്യാം
 ചിന്വതേ ।
 ഉത്തരവേദിസമ്മിത ഏഷോഽഗ്നിരിതി വദന്തഃ ।
 തന്ന തഥാ കൂര്യാത് । ഏത-മഗ്നിം കാമേന വൃർദ്ധയേത് ।

സ ഏ॒നം കാ॒മേന॑ വ്യ॒ഗ്ദ്ധഃ । കാ॒മേന॑ വ്യ॒ർദ്ധയേ॑ത് ।
 സൗ॒മ്യേ വാ॒വൈ-ന॑മ॒ദ്ധാരേ॑ ചി॒ന്വീത॑ ।
 യ॒ത്ര വാ॒ ഭൂ॒യിഷ്ടാ॑ ആ॒ഹുത॑യോ ഹു॒യേര॑ൻ ।
 ഏ॒ത-മ॒ഗ്നിം കാ॒മേന॑ സമ॒ർദ്ധയ॑തി ।
 സ ഏ॒നം കാ॒മേന॑ സമ്യ॒ദ്ധഃ । 50 (10)

T.B.3.11.9.2

കാ॒മേന॑ സമ॒ർദ്ധയ॑തി ॥ അ॒ഥ ഹൈ॒നം പു॒രർഷ॑യഃ ।
 ഉ॒ത്തര॑വേ॒ദ്യാ-മേ॒വ സ॒ത്രിയ॑-മചി॒ന്വത॑ ।
 ത॒തോ വൈ॑ തേ॒ഽവി॒ന്ദന്ത॑ പ്ര॒ജാം ।
 അ॒ഭി സ്വ॑ർഗം ഘോ॒ക-മ॑ജയ॒ൻ ।
 വി॒ന്ദന്ത॑ ഏ॒വ പ്ര॒ജാം । അ॒ഭി സ്വ॑ർഗം ഘോ॒കം ജ॑യതി ।
 യോ॒ഽഗ്നിം നാ॑ചി॒കേതം॑ ചി॒ന്തുതേ॑ । യ ഉ॑ ചൈ॒ന-മേ॒വം വേ॑ദ ॥
 അ॒ഥ ഹൈ॒നം വാ॒യുർ. ജ॒ദ്ധികാ॑മഃ । 51 (10)

T.B.3.11.9.3

യ॒ഥാ ന്യൂ॒പ-മേ॒വോപ॑ദധേ ।
 ത॒തോ വൈ॑ സ ഏ॒താ-മൃ॒ദ്ധി-മാ॑ർദ്ധ്വേ॒ന്താത് ।
 യാ-മി॒ദം വാ॒യുർ. ജ॒ദ്ധഃ । ഏ॒താ-മൃ॒ദ്ധി-മൃ॒ദ്ധ്നോ॑തി ।
 യാ-മി॒ദം വാ॒യുർ. ജ॒ദ്ധഃ ।
 യോ॒ഽഗ്നിം നാ॑ചി॒കേതം॑ ചി॒ന്തുതേ॑ । യ ഉ॑ ചൈ॒ന-മേ॒വം വേ॑ദ ॥

അഥ ഹൈനം ഗോബലോ വാർഷ്ഠം പശുകാമഃ ।
പാംക്ത-മേവ ചികേ്യ । പഞ്ച പുരസ്താത് ॥ 52 (10)

T.B.3.11.9.4

പഞ്ച ദക്ഷിണതഃ । പഞ്ച പശ്ചാത് । പഞ്ചോത്തരതഃ ।
ഏകാം മദ്ധ്യേ ।
തതോ വൈ സ സഹസ്രം പശൂൻ പ്രാപ്താത് ।
പ്ര സഹസ്രം പശു-നാപ്താതി ।
യോഽഗ്നിം നാചികേതം ചിന്തതേ । യ ഉ ചൈന-മേവംവേദ ॥
അഥ ഹൈനം പ്രജാപതിർ ജൈഷ്ഠ്യകാമോ
യശസ്താമഃ പ്രജനനകാമഃ ।
ത്രിവൃത-മേവ ചികേ്യ । 53 (10)

T.B.3.11.9.5

സപ്ത പുരസ്താത് । തിസ്രോ ദക്ഷിണതഃ । സപ്ത പശ്ചാത് ।
തിസ്ര ഉത്തരതഃ । ഏകാം മദ്ധ്യേ ।
തതോ വൈ സ പ്ര യശോ ജൈഷ്ഠ്യ-മാപ്താത് ।
ഏതാം പ്രജാതിം പ്രാജായത । യാമിദം പ്രജാഃ പ്രജായന്തേ ।
ത്രിവൃദ് വൈ ജൈഷ്ഠ്യം । മാതാ പിതാ പുത്രഃ ॥ 54 (10)

T.B.3.11.9.6

ത്രിവൃത് പ്രജനനം । ഉപസ്ഥോ യോനിർ മദ്ധ്യമാ ।
പ്ര യശോ ജൈഷ്ഠ്യ-മാപ്താതി ।

ഏ॒താം പ്ര॑ജാതി॑ം പ്ര॒ജായ॑തേ । യാ-മി॒ദം പ്ര॒ജാഃ പ്ര॒ജായ॑ന്തേ ।
യോ॒ഽഗ്നി॑ം നാ॒ചികേ॑തം ചി॒നുതേ॑ । യ ഉ॑ ചൈ॒ന-മേ॒വം വേ॑ദ ॥
അ॒ഥ ഹൈ॑ന-മി॒ന്ദ്രോ ജൈ॑ഷ്ട॒കാമഃ॑ ।

ഉ॒ൗർദ്ധ്വാ ഏ॒വോ-പ॑ദധേ ।

തതോ॑ വൈ സ ജൈ॑ഷ്ട-മഗ॒ച്ഛത് ॥ 55 (10)

T.B.3.11.9.7

ജൈ॑ഷ്ടം ഗ॒ച്ഛതി॑ । യോ॒ഽഗ്നി॑ം നാ॒ചികേ॑തം ചി॒നുതേ॑ ।
യ ഉ॑ ചൈ॒ന-മേ॒വം വേ॑ദ ॥

അ॒ഥ ഹൈ॑ന-മസാ॒വാദി॑ത്യഃ സ്വ॒ർഗകാ॑മഃ ।

പ്രാ॒ചീരേ॑വോപദധേ ।

തതോ॑ വൈ സോ॒ഽഭി സ്വ॒ർഗം ലോ॑ക-മജയത് ।

അ॒ഭി സ്വ॒ർഗം ലോ॑കം ജയതി ।

യോ॒ഽഗ്നി॑ം നാ॒ചികേ॑തം ചി॒നുതേ॑ ।

യ ഉ॑ ചൈ॒ന-മേ॒വം വേ॑ദ ॥ സ യദീ॒ച്ഛത് ॥ 56 (10)

T.B.3.11.9.8

തേ॒ജസ്വീ॑ യശ॒സ്വീ ബ്ര॑ഹ്മവർച॒സീ സൃ॒ഗ-മി॑തി ।

പ്രാ॒ണാ ഹോ॑തുർദ്ധി॒ഷ്ടാ-ദൃ॒ഥ്സർവേ॑ത് ।

യേ॒യം പ്രാ॑ഗാദ് യശ॒സ്വതീ॑ । സാ മാ പ്രോ॒ർണോ॑തു ।

തേ॒ജസാ॑ യശ॒സാ ബ്ര॑ഹ്മവർച॒സേ-നേ॑തി ।

തേജസ്-വേവ യശസ്വീ ബ്രഹ്മവർചസീ ഭവതി ||
 അഥ യദീച്ഛേത് | ഭൂയിഷ്ഠം മേ ശ്രദ്-ദധീരന് |
 ഭൂയിഷ്ഠാ ദക്ഷിണാ നയേയു-രിതി |
 ദക്ഷിണാസു നീയമാനാസു പ്രാച്യേഹി പ്രാച്യേഹി-
 തി പ്രാചീ ജുഷാണാ വേതാജ്യസ്യ സ്വാഹേതി
 സ്രുവേണോ-പഹത്യാ-ഹവനീയേ ജുഹുയാത് | 57 (10)

T.B.3.11.9.9

ഭൂയിഷ്ഠ-മേവാസൈ ശ്രദ്-ദധതേ |
 ഭൂയിഷ്ഠാ ദക്ഷിണാ നയന്തി || പുരീഷ-മുപധായ |
 ചിതിക്തപിഭി-രഭിമൃശ്യ | അഗ്നിം പ്രണീയോപസമാധായ |
 ചതസ്ര ഏതാ ആഹുതീർ ജുഹോതി |
 താമഗ്നേ രൂദ്ര ഇതി ശതരൂദ്രീയസ്യ രൂപം |
 അഗ്നാ-വിഷ്ണു ഇതി വസോർദ്ധാരായാഃ |
 അന്നപത ഇത്യന്ന ഹോമഃ |
 സപ്ത തേ അഗ്നേ സമിധഃ സപ്ത ജിഹ്വാ ഇതി
 വിശ്വപ്രീഃ () || 58 (10)

[സമൃദ്ധ - ഋദ്ധികാമഃ- പുരസ്താച് - ചികേ - പുത്രോ -
 ഹൃദ്ധ - ദീപ്ത - ജുഹുയാദ് - വിശ്വപ്രീഃ ()] (A9)

Special Korvai

(പുരർഷയോ വായുർ ഗോബലഃ സഹസ്രം പ്രജാപതി
സ്രീവൃദിന്ദ്രോ സാവാദിത്യഃ സ യദീച്ഛേത്)

3.11.10 അനുവാകം 10 - തത്പ്രശംസാ

T.B.3.11.10.1

യാം പ്രഥമാ-മിഷ്ടകാ-മുപദധാതി ।

ഇമം തയാ ലോക-മഭി ജയതി ।

അഥോ യാ അസ്മിൻ ലോകേ ദേവതാഃ ।

താസാഃ സായുജ്യം സലോകതാ-മാപ്നോതി ।

യാം ദിതീയാ-മുപദധാതി ।

അന്തരിക്ഷ ലോകം തയാ-ഭിജയതി ।

അഥോ യാ അന്തരിക്ഷ ലോകേ ദേവതാഃ ।

താസാഃ സായുജ്യം സലോകതാ-മാപ്നോതി ।

യാം തൃതീയാ-മുപദധാതി ।

അഥോ തയാ ലോക-മഭിജയതി । 59 (10)

T.B.3.11.10.2

അഥോ യാ അമുഷ്മിൻ ലോകേ ദേവതാഃ ।

താസാഃ സായുജ്യം സലോകതാ-മാപ്നോതി ।

അഥോ യാ അമു-രിതരാ അഷ്ടാദശ ।

യ ഏവാമീ ഉരവശ്ച വരീയാഃസശ്ച ലോകാഃ ।

താനേ॒വ താ॒ഭി-ര॒ഭിജ॑യതി ॥

കാ॒മചാ॒രോ ഹ॒ വാ അ॑സ്യേ॒ദാരു॑ഷു ച॒ വരീ॑യസ്സു ച
ലോ॒കേഷു॑ ഭ॒വതി॑ ।

യോ॒ഽഗ്നിം നാ॑ചികേ॒തം ചി॑ന്തുതേ ।

യ ഉ॑ ചൈ॒ന-മേ॒വം വേ॑ദ ॥

സം॒വത്സ॑രോ വാ അ॒ഗ്നിർ നാ॑ചികേ॒തഃ ।

തസ്യ॑ വ॒സന്തഃ॑ ശി॒രഃ । 60 (10)

T.B.3.11.10.3

ഗ്രീ॒ഷ്മോ ദ॒ക്ഷി॑ണഃ പ॒ക്ഷഃ । വ॒ർഷാ॑ ഉ॒ത്തരഃ॑ । ശ॒രത് പൃ॒ച്ഛം ।

മാ॒സാഃ ക॑ർമ്മ॒കാരാഃ॑ । അ॒ഹോ॒രാത്രേ॑ ശ॒തരു॑ദ്രീ॒യം ।

പ॒ർജ॒ന്യോ വ॒സോ॑ർദ്ധാ॒രാ ।

യ॒ഥാ വൈ॑ പ॒ർജ॒ന്യഃ സു॒വൃ॒ഷ്ടം വൃ॒ഷ്ടാ ।

പ്ര॒ജാഭ്യഃ॑ സ॒ർവാ॒ൻ കാ॒മാ॒ൻമ് സം॑പൂ॒രയ॑തി ।

ഏ॒വ-മേ॒വ സ॒ തസ്യ॑ സ॒ർവാ॒ൻ കാ॒മാ॒ൻമ് സം॑പൂ॒രയ॑തി ।

യോ॒ഽഗ്നിം നാ॑ചികേ॒തം ചി॑ന്തുതേ । 61 (10)

T.B.3.11.10.4

യ ഉ॑ ചൈ॒ന-മേ॒വം വേ॑ദ ॥

സം॒വത്സ॑രോ വാ അ॒ഗ്നിർ നാ॑ചികേ॒തഃ ।

തസ്യ॑ വ॒സന്തഃ॑ ശി॒രഃ । ഗ്രീ॒ഷ്മോ ദ॒ക്ഷി॑ണഃ പ॒ക്ഷഃ ।

കാങ്കേ ദിതീയഃ പ്രശ്നഃ (TB 3.11)

വ॒ർഷാഃ॑ പൂ॒ച്ഛം॑ । ശ॒ര-ദു॒ത്തരഃ॑ പ॒ക്ഷഃ॑ । ഹേ॒മന്തോ॑ മ॒ദ്ധ്യം॑ ।
പൂ॒ർവ॒പ॒ക്ഷാശ്ചി॑തയഃ । അ॒പ॒ര॒പ॒ക്ഷാഃ॑ പൂ॒രീ॑ഷം ।
അ॒ഹോ॒രാ॒ത്രാണീ॑ഷ്ട॒കാഃ () ।
ഏ॒ഷ വാ॒വ സോ॑ഽഗ്നി-ര॒ഗ്നിമ॑യഃ പൂ॒നർണ്ണ॑വഃ ।
അ॒ഗ്നിമ॑യോ ഹ॒ വൈ പൂ॒നർണ്ണ॑വോ ദു॒താ ।
സ്വ॒ർഗം ഘോ॑ക-മേ॒തി । ആ॒ദി॒ത്യസ്യ॑ സാ॒യുജ്യം॑ ।
യോ॑ഽഗ്നിം നാ॒ചികേ॑തം ചി॒നുതേ॑ ।
യ ഉ॑ ചൈ॒ന-മേ॒വം വേ॑ദ ॥ 62 (16)

(അ॒മൃം തയാ॑ ലോ॒കമ॑ദിജയതി - ശി॒ർ - ശ്ചി॒നുത - ഇ॒ഷ്ട്കാഃ
ഷഽച॑) (A10)

Prapaataka Korvai with starting Padams of 1 to 10 Anuvaakams :-

(ലോ॒ക - സ്വ॒മഗ്നേ॑ - ടഗ്നാ॒വിഷ്ടു॑ - അ॒ന്നപ॑തേ - സ്വ॒പ്ത തേ॑
അ॒ഗ്നേ॑ - യ॒ത്തേ ച॑ചി॒തമ॑ - യം വാ॑ - വോ॒ശൻ. ഹ॒ വൈ -
തച്ഛ॑ ഹൈ॒തം - യാ॑ം പ്ര॒ഥമാ॑മി॒ഷ്ട്കാം ദശ॑)

Korvai with starting Padams of 1, 11, 21 Series of Dasinis :-

(ലോ॒ക - ആ॒ദി॒ത്യ - ഓജോ॑ - ടസ്യു॒ർദ്ധ്വാ ദി॑ഗ് - ന॒ന്തച്ഛ॑
ഹ॒ വൈ - കാ॑മേ॒ന - ഗ്രീ॒ഷ്മോ ദി॑ഷ॒ഷ്ടിഃ)

First and Last Padam 2nd Prapaatakam of Kaatakam:-

(ലോകോ - വേദ)

॥ ഹരിഃ ഓം ॥

॥ കൃഷ്ണ യജുർവേദീയ തൈത്തിരീയ ബ്രാഹ്മണം

കാഠകേ ദിതീയഃ പ്രശ്നഃ സമാപ്തഃ ॥

കാഠകേ ദിതീയഃ പ്രശ്നഃ (TB 3.11)

3.11 For Kaatakam - 2 (TB 3.11)

	Dasini	Vaakyams
Anuvakam 1	21	172
Anuvakam 2	4	44
Anuvakam 3	1	13
Anuvakam 4	2	39
Anuvakam 5	4	20
Anuvakam 6	4	40
Anuvakam 7	5	48
Anuvakam 8	8	81
Anuvakam 9	9	90
Anuvakam 10	4	46
Total →	62	593

ഓം നമഃ പരമാത്മനേ, ശ്രീ മഹാഗണപതയേ നമഃ,
ശ്രീ ഗുരുഭ്യോ നമഃ , ഹരിഃ ഓം

3. കൃഷ്ണ യജുർവേദീയ തൈത്തിരീയ ബ്രാഹ്മണം

3.12 തൃതീയാഷ്ടകേ - കാഠകേ തൃതീയഃ പ്രശ്നഃ- ചാതുർഹോത്രചയനം വൈശ്വസ്യജചയനം ച

3.12.1 അനുവാകം 1 - അനുവാകേ

വൈശ്വസ്യജചയനാങ്ഗഭൂതാഃ ദിവശ്ശേനയ ഇഷ്ടയഃ

T.B.3.12.1.1

“തുഭ്യന്താ അങ്ഗിരസ്തമാ{21}” “ശ്യാമ തം കാമമഗ്നേ{22}” ।

“ആശാനാം ത്വാ{23}” “വിശ്വാ ആശാഃ{24}” ।

“അനു നോഽഭ്യാനുമതി{25}” “രന്ധിദനുമതേ ത്വാം{26}” ।

“കാമോ ഭൂതസ്യ{27}” “കാമസ്തദഗ്നേ{28}” ।

“ബ്രഹ്മ ജജ്ഞാനം{29}” “പിതാ വിരാജാം{30}” ।

“യജേന്താ രായോ{31}” “ഽയം യജ്ഞഃ{32}” ।

“ആപോ ഭദ്രാ{33}” “ആദിത്പശ്യാമി{34}” ।

“തുഭ്യം ഭരന്തി{35}” “യോ ദേഹ്യഃ{36}” ।

“പൂർവം ദേവാ{37}” “അപരേണ പ്രാണാപാനൗ{38}” ।

“ഹവ്യവാഹൗ{39}” “സ്വിഷ്ടം{40}” ॥ 1 (10) (തുഭ്യം ഭശ) (A1)

3.12.2 അനുവാകം 2 - താസാം ബ്രാഹ്മണം

T.B.3.12.2.1

ദേവേഭ്യോ॑ വൈ॒ സ്വർഗോ॑ ലോ॒കസ്തിരോ॑ഭവത് ।
 തേ പ്രജാ॑പതി-മ॒ബ്രുവ॑ന് ।
 പ്രജാ॑പതേ സ്വർഗോ॑ വൈ॒ നോ ലോ॒കസ്തിരോ॑ഭൂത് ।
 തമ॑നിച്ഛേതി । തം യ॑ജ്ഞക്രതു॒ഭി-ര॑നൈച്ഛത് ।
 തം യ॑ജ്ഞക്രതു॒ഭിർ നാ॑നവിന്ദത് ।
 തമി॑ഷ്ടിഭി-ര॑നൈച്ഛത് । തമി॑ഷ്ടിഭി-ര॑നവിന്ദത് ।
 തദി॑ഷ്ടീനാ-മി॒ഷ്ടിതാം॑ । ഏ॒ഷ്ടയോ॑ ഹ॒വൈ നാമ॑ ।
 താ ഇ॒ഷ്ടയ॑ ഇ॒ത്യാച॑ക്ഷതേ പരോ॒ക്ഷേണ॑ ।
 പരോ॒ക്ഷ പ്രി॑യാ ഇ॒വ ഹി॑ ദേ॒വാഃ ॥ 2 (12)

T.B.3.12.2.2

തമാ॑ശാ॒ബ്രവീ॑ത് । പ്രജാ॑പത ആശ॒യാ വൈ॒ ശ്രാമ്യ॑സി ।
 അ॒ഹമു॒വാ ആശാ॑സ്മി । മാം നു॑ യജസ്വ ।
 അ॒ഥ തേ॑ സ॒ത്യാഃശാ॑ ഭവി॒ഷ്യതി॑ ।
 അ॒നു സ്വർഗം॑ ലോ॒കം വേ॒മ്സ്യ॑സിതി ।
 സ ഏ॒തമ॒ഗ്നയേ॑ കാ॒മായ പു॒രോ॒ധാശ്-മ॒ഷ്ടാക॑പാലം
 നി॒രവ॑പത് ।
 ആശാ॑യൈ ച॒രും । അ॒നുമ॑ന്തൈ ച॒രും ।
 തതോ॑ വൈ॒ തസ്യ॑ സ॒ത്യാഃശാ॑ ഭവത് ।

അനു സ്വർഗം ലോക-മവിന്ദത് ।
 സത്യം ഹ വാ അസ്യംശാ ഭവതി ।
 അനു സ്വർഗം ലോകം വിന്ദതി ।
 യ ഏതേന ഹവിഷാ യജതേ । യ ഉ ചൈന ദേവം വേദ ॥
 സോഽത്ര ജുഹോതി ।
 അഗ്നയേ കാമായ സ്വാഹാഽഽശായൈ സ്വാഹാ ॥
 അനുമന്തൈ സ്വാഹാ പ്രജാപതയേ സ്വാഹാ ॥
 സ്വർഗായ ലോകായ സ്വാഹാഽഗ്നയേ
 സിഷ്യകൃതേ സ്വാഹേതി ॥ 3 (19)

T.B.3.12.2.3

തം കാമോഽബ്രവീത് । പ്രജാപതേ കാമേന വൈ ശ്രാമ്യസി ।
 അഹമുവൈ കാമോഽസ്മി । മാം നു യജസ്വ ।
 അഥ തേ സത്യഃ കാമോ ഭവിഷ്യതി ।
 അനു സ്വർഗം ലോകം വേമ്സ്യസിതി ।
 സ ഏതമഗ്നയേ കാമായ പുരോധാശ-മഷ്ടാകപാലം
 നിരവപത് ।
 കാമായ ചരും । അനുമന്തൈ ചരും ।
 തതോ വൈ തസ്യ സത്യഃ കാമോഽഭവത് ।
 അനു സ്വർഗം ലോകമവിന്ദത് ।

സതൃ॒ഗ്വാ ഹ॒ വാ അ॒സ്യ കാ॒മോ ഭ॒വതി॑ ।
 അ॒നു സ്വ॒ർഗം ലോ॒കം വി॑ന്ദതി ।
 യ ഏ॒തേന॑ ഹ॒വിഷാ॑ യ॒ജതേ॑ ।
 യ ഉ॑ ചൈ॒ന്നഭ॒വം വേ॑ദ । സോ॒ഽത്ര ജു॑ഹോതി ।
 അ॒ഗ്നയേ॑ കാ॒മായ സ്വാ॒ഹാ കാ॒മായ സ്വാ॒ഹാ ॥
 അ॒നു॒മ॒ന്തൈ॒സ്വാ॒ഹാ പ്ര॒ജാപ॑തയേ॒ സ്വാ॒ഹാ ॥
 സ്വ॒ർഗായ॑ ലോ॒കായ॑ സ്വാ॒ഹാ॒ഽഗ്നയേ॑ സി॒ഷ്ടകൃ॑തേ
 സ്വാ॒ഹേതി॑ ॥ 4 (19)

T.B.3.12.2.4

തം ബ്ര॒ഹ്മാ॒ഽബ്ര॑വീത് । പ്ര॒ജാപ॑തേ ബ്ര॒ഹ്മണാ॑ വൈ॒ശ്വാമ॑സി ।
 അ॒ഹമു॑ വൈ ബ്ര॒ഹ്മാ॒ഽസ്മി॑ । മാം നു॑ യ॒ജസ്വ॑ ।
 അ॒ഥ തേ॑ ബ്ര॒ഹ്മണാ॑ൻ. യ॒ജ്ഞോ ഭ॒വിഷ്യ॑തി ।
 അ॒നു സ്വ॒ർഗം ലോ॒കം വേ॑ഥ്സ്യ॒സീതി॑ ।
 സ ഏ॒തമ॒ഗ്നയേ॑ കാ॒മായ പു॒രോ॒ധാശ്-മ॒ഷ്ടാക॑പാലം
 നി॒രവ॑പത് ।
 ബ്ര॒ഹ്മണേ॑ ച॒രും । അ॒നു॒മ॒ന്തൈ॒ ച॒രും ।
 തതോ॑ വൈ തസ്യ ബ്ര॒ഹ്മണാ॑ൻ. യ॒ജ്ഞാ॑ഽഭ॒വത് ।
 അ॒നു സ്വ॒ർഗം ലോ॒കമ॑വിന്ദത് ।
 ബ്ര॒ഹ്മണാ॑ൻ. ഹ॒ വാ അ॒സ്യ യ॒ജ്ഞോ ഭ॒വതി॑ ।

അനു സ്വർഗം ലോകം വിന്ദതി ।
 യ ഏതേന ഹവിഷാ യജതേ । യ ഉചൈനദേവം വേദ ।
 സോഽത്ര ജുഹോതി ।

അഗ്നയേ കായ സ്വാഹാ ബ്രഹ്മണേ സ്വാഹാ ।
 അനുമന്തൈ സ്വാഹാ പ്രജാപതയേ സ്വാഹാ ।
 സ്വർഗായ ലോകായ സ്വാഹാ ഽഗ്നയേ സിഷ്ടകൃതേ
 സ്വാഹേതി ॥ 5 (19)

T.B.3.12.2.5

തം യജേന്താഽബ്രവീത് ।
 പ്രജാപതേ യജേന്ത വൈ ശ്രാമ്യസി ।
 അഹമു വൈ യജേന്താഽസ്മി । മാം നു യജസ്വ ।
 അഥ തേ സത്യോ യജേന്താ ഭവിഷ്യതി ।
 അനു സ്വർഗം ലോകം വേഥ്സ്യസീതി ।
 സ ഏതമഗ്നയേ കായ പുരോധാശ-മഷ്ടാകപാലം
 നിർവപത് ।
 യജ്ഞായ ചരും । അനുമന്തൈ ചരും ।
 തതോ വൈ തസ്യ സത്യോ യജേന്താഽഭവത് ।
 അനു സ്വർഗം ലോകമവിന്ദത് ।
 സത്യോ ഹ വാ അസ്യ യജേന്താ ഭവതി ।

അനു സ്വർഗം ലോകം വിന്ദതി ।
 യ ഏതേന ഹവിഷാ യജതേ । യ ഉചൈനദേവം വേദ ।
 സോഽത്ര ജുഹോതി ।
 അഗ്നയേ കാമായ സ്വാഹാ യജ്ഞായ സ്വാഹാ ।
 അനുമന്തൈ സ്വാഹാ പ്രജാപതയേ സ്വാഹാ ।
 സ്വർഗായ ലോകായ സ്വാഹാഽഗ്നയേ സിഷ്ടകൃതേ
 സ്വാഹേതി ॥ 6 (19)

T.B.3.12.2.6

തമാപോഽബ്രുവന് ।
 പ്രജാപതേഽഹ്നു വൈ സർവേ കാമാഃ ശ്രീതാഃ ।
 വയമു വാ ആപഃ സുഃ । അസ്മാന്നു യജസ്വ ।
 അഥ തായി സർവേ കാമാഃ ശ്രയിഷ്യന്തേ ।
 അനു സ്വർഗം ലോകം വേമ്സ്യസീതി ।
 സ ഏതമഗ്നയേ കാമായ പുരോധാശ-മഷ്ടാകപാലം
 നിർവപത് ।
 അദിദ്യശ്ചരും । അനുമന്തൈ ചരും ।
 തതോ വൈ തസ്മിൻ മ്സർവേ കാമാ അശ്രയന്ത ।
 അനു സ്വർഗം ലോകമവിന്ദത് ।
 സർവേ ഹ വാ അസ്മിൻ കാമാഃ ശ്രയന്തേ ।

അനു സ്വർഗം ലോകം വിന്ദതി ।
 യ ഏതേന ഹവിഷാ യജതേ । യ ഉചൈനദേവം വേദ ।
 സോഽത്ര ജുഹോതി ।

അഗ്നയേ കാമായ സ്വാഹാഽഭ്യഃ സ്വാഹാ ॥
 അനുമത്യേ സ്വാഹാ പ്രജാപതയേ സ്വാഹാ ॥
 സ്വർഗായ ലോകായ സ്വാഹാഽഗ്നയേ സിഷ്ടകൃതേ
 സ്വാഹേതി ॥ 7 (19)

T.B.3.12.2.7

തമഗ്നിർ ബലിമാനബ്രവീത് ।
 പ്രജാപതേ ഽഗ്നയേ വൈ ബലിമതേ സർവാണി ഭൂതാനി
 ബലിച് ഹരന്തി ।

അഹമു വാ അഗ്നിർ ബലിമാനസ്മി । മാം നു യജസ്വ ।
 അഥ തേ സർവാണി ഭൂതാനി ബലിച് ഹരിഷ്യന്തി ।
 അനു സ്വർഗം ലോകം വേമ്സ്യസീതി ।

സ ഏതമഗ്നയേ കാമായ പുരോധാശ്-മഷ്ടാകപാലം
 നിരവപത് ।

അഗ്നയേ ബലിമതേ ചരും । അനുമത്യേ ചരും ।
 തതോ വൈ തസ്മൈ സർവാണി ഭൂതാനി ബലി-മഹരന് ।
 അനു സ്വർഗം ലോകമവിന്ദത് ।

സർവാ॑ണി ഹ॒ വാ അ॑സ്മൈ ഭൂ॒താനി॑ ബ॒ലിഃ ഹ॑രന്തി ।
 അ॒നു സ്വ॑ർഗം ലോ॒കം വി॑ന്ദതി ।
 യ ഏ॒തേന॑ ഹ॒വിഷാ॑ യ॒ജതേ॑ । യ ഉ॒ചൈന॑ദേ॒വം വേ॑ദ ।
 സോ॑ഽത്ര ജുഹോതി ।
 അ॒ഗ്നയേ॑ കാ॒മായ സ്വാ॑ഹാ ഽ॒ഗ്നയേ॑ ബ॒ലിമ॑തേ സ്വാ॑ഹാ ॥
 അ॒നു॒മ॒ന്തൈ സ്വാ॑ഹാ പ്ര॒ജാപ॑തയേ സ്വാ॑ഹാ ॥
 സ്വ॑ർഗായ ലോ॒കായ॑ സ്വാ॑ഹാ ഽ॒ഗ്നയേ॑ സ॒വിഷ്ഠാ॑കൃതേ
 സ്വാ॑ഹേതി ॥ 8 (19)

T.B.3.12.2.8

തമ॑നുവി॒ത്തി-ര॑ബ്രവീത് ।
 പ്ര॒ജാപ॑തേ സ്വ॑ർഗം വൈ ലോ॒ക-മ॑നു-വി॒വിമ്സ॑സി ।
 അ॒ഹമു॒ വാ അ॑നുവി॒ത്തിര॑സ്മി । മാ॒ം നു യ॑ജസ്വ ।
 അ॒ഥ തേ॑ സ॒ത്യാ ഽനു॑വി॒ത്തിർ ഭ॑വിഷ്യതി ।
 അ॒നു സ്വ॑ർഗം ലോ॒കം വേ॑മ്സ്യ॒സീതി॑ ।
 സ ഏ॒തമ॒ഗ്നയേ॑ കാ॒മായ പു॑രോ॒ധാശ്-മ॑ഷ്ടാ॒കപാ॑ലം
 നി॒രവ॑പത് ।
 അ॒നുവി॑ന്തൈ ച॒രും । അ॒നു॒മ॒ന്തൈ ച॒രും ।
 തതോ॑ വൈ തസ്യ॑ സ॒ത്യാ ഽനു॑വി॒ത്തിർഭ॑വത് ।
 അ॒നു സ്വ॑ർഗം ലോ॒ക-മ॑വിന്ദത് ।

സ॒ത്യാ॒ ഹ॒ വാ॒ അ॒സ്യ॑ാ॒നു॒വി॒ത്തി॒ർ ഭ॒വതി॑ ।
 അ॒നു॒ സ്വ॒ർഗം॑ ഘോ॒കം ഘി॑ന്ദതി ।
 യ ഏ॒തേന॑ ഹ॒വി॒ഷാ॒ യജ॑തേ । യ ഉ॒ചൈ॑നദേ॒വം വേ॑ദ ।
 സോ॒ഽത്ര॑ ജുഹോതി ।
 അ॒ഗ്നയേ॑ കാ॒മായ॒ സ്വാ॒ഹാ॒സ്യ॑ാ॒നു॒വി॒ത്തേ॒ത്യാ സ്വാ॒ഹാ॑ ॥
 അ॒നു॒മ॒ത്തേ॒ത്യാ സ്വാ॒ഹാ॑ പ്ര॒ജാ॒പ॒തയേ॑ സ്വാ॒ഹാ॑ ॥
 സ്വ॒ർഗായ॑ ലോ॒കായ॑ സ്വാ॒ഹാ॒സ്യ॑ാ॒ഗ്നയേ॑ സ॒വി॒ഷ്ടകൃ॑തേ
 സ്വാ॒ഹേതി॑ ॥ 9 (19)

T.B.3.12.2.9

താ॒ വാ॒ ഏ॒താസ്ത॑പ്ത സ്വ॒ർഗസ്യ॑ ലോ॒കസ്യ॑ ദാ॒ർഃ ।
 ദി॒വഃ ശ്ലേ॒നയോ॑ ഽനു॒വി॒ത്തയോ॑ നാമ ।
 ആ॒ശാ॑ പ്ര॒ഥ॒മാഴ് ര॒ക്ഷതി॑ । കാ॒മോ॑ ദി॒തീയാ॑ം ।
 ബ്ര॒ഹ്മ തൃ॒തീയാ॑ം । യ॒ജ്ഞശ്ച॑തു॒ർഥീ॑ം । ആ॒പഃ പ॒ഞ്ച॒മീം ।
 അ॒ഗ്നിർ ബ॒ലി॒മാൻ-മ്ഷ॑ഷ്ടീം । അ॒നു॒വി॒ത്തിഃ സ॒പ്ത॒മീം ।
 അ॒നു॒ ഹ॒ വൈ॒ സ്വ॒ർഗം॑ ഘോ॒കം ഘി॑ന്ദതി ।
 കാ॒മചാ॑രോ॒ഽസ്യ॑ സ്വ॒ർഗേ॒ ലോ॒കേ ഭ॒വതി॑ ।
 യ ഏ॒താദി॒രിഷ്ടി॑ദി॒ർ യജ॑തേ । യ ഉ॒ചൈ॑നാ ഏ॒വം വേ॑ദ ।
 താ॒സ്യ॑ന॒വി॒ഷ്ടി॑ ।
 പ॒ഷ്ടൗഹീ॑ വരാ॒ം ദദ്യാ॑ത് ക॒ഴ് സ॒ഞ്ച॑ ।

സ്രീ॒യൈ॒ചാ॒ഭാ॒ര്യ॑ സ॒മൃ॒ദ്ധ്യേ॑ ॥ 10 (16)

(No Korvai for Anuvaakam 2)

3.12.3 അനുവാകം 3 – അപാഘാ നാമേഷ്ടയഃ

T.B.3.12.3.1

തപ॒സാ॒ ദേ॒വാ ദേ॒വതാ॑-മ॒ഗ്ര ആ॑യ॒ന് ।
 തപ॒സർഷ॑യഃ സ്വ॒രന്വ॑വി॒ന് ।
 തപ॒സാ സ॒പതാ॑ൻ പ്ര॒ണു॒ദാമാ॑രാ॒തീഃ ।
 യേ॒നേദം॑ വി॒ശ്വാ പ॑രി॒ഭൂതം॑ യദ॒സ്മി ॥
 പ്ര॒ഥ॒മജം॑ ദേ॒വ്യ ഹ॑വി॒ഷാ വി॒ധേമ॑ ।
 സ്വ॒യംഭൂ॑ ബ്ര॒ഹ്മ പ॑ര॒മം തപോ॑ യത് ।
 സ ഏ॒വ പു॒ത്രഃ സ പി॒താ സ മാ॑താ ।
 തപോ॑ ഹ യക്ഷം പ്ര॒ഥ॒മ്യ സം॑ബ॒ഭൂവ ॥
 ശ്ര॒ദ്ധയാ॑ ദേ॒വോ ദേ॒വതാ॑മശ്നു॒തേ ।
 ശ്ര॒ദ്ധാ പ്ര॑തി॒ഷ്ഠാ ലോ॒കസ്യ॑ ദേ॒വീ । 11 (10)

T.B.3.12.3.2

സാ നോ ജു॒ഷാണോ॑പ യജ്ഞ-മാ॒ഗാത് ॥
 കാ॒മ॒വ॒സ്സാ മൃ॒തം ദു॒ഹാ॒നാ ॥
 ശ്ര॒ദ്ധാ ദേ॒വീ പ്ര॒ഥ॒മജാ॑ ഋ॒തസ്യ॑ ।
 വി॒ശ്വാ॒സ്യ ഭ॒ർത്രി॑ ജഗ॒തഃ പ്ര॑തി॒ഷ്ഠാ ।
 താഃ ശ്ര॒ദ്ധാ ഹ॑വി॒ഷാ യജാ॑മഹേ ।

സാ നോ ലോക-മൃതം ദധാതു ।
 ഇൗശാനാ ദേവീ ഭുവനസ്യാധിപതി ॥
 ആഗാമ്സത്യ ഹവിരിദം ജുഷാണം ।
 യസ്മാദേദവാ ജജ്ഞിരേ ഭുവനഞ്ച വിശേ ॥
 തസ്മൈ വിധേമ ഹവിഷാ ഘൃതേന । 12 (10)

T.B.3.12.3.3

യഥാ ദേവൈഃ സധമാദം മദേമ ॥
 യസ്യ പ്രതിഷ്ഠാർ വന്തരിക്ഷം ।
 യസ്മാദേദവാ ജജ്ഞിരേ ഭുവനഞ്ച സർവേ ॥
 തമ്സത്യമർച-ദൃപയജ്ഞം ന ആഗാത് ।
 ബ്രഹ്മാഹുതീ-രുപമോദമാനം ॥
 മനസോ വശേ സർവമിദം ബഭൂവ ।
 നാനൃസ്യ മനോ വശമനീയായ ।
 ഭീഷോ ഹി ദേവഃ സഹസഃ സഹീയാൻ ।
 സ നോ ജുഷാണ ഉപ യജ്ഞമാഗാത് ॥
 ആകൃതീനാ-മധിപതിം ചേതസാം ച । 13 (10)

T.B.3.12.3.4

സ॒ക॒ല്പ॒ജൂ॒തി॒ം ദേ॒വം വി॒പ॒ശ്ചി॒ം ।
 മ॒നോ॒ രാ॒ജാ॒നമി॒ഹ വർദ്ധ॑യ॒ന്തഃ ।
 ഉ॒പ॒ഹ॒വേ॒ ഽസ്യ॑ സു॒മ॒തൗ സു॒ാമ ॥
 ച॒ര॒ണം പ॒വി॒ത്രം വി॒ത॒തം പു॒രാ॒ണം ।
 യേ॒ന പു॒ത॒സ്തൂ॒രതി॑ ദു॒ഷ്ടു॒താനി॑ ।
 തേ॒ന പ॒വി॒ത്രേ॒ണ ശു॒ദ്ധേ॒ന പു॒താഃ॑ ।
 അ॒തി പാ॒പ്മാ॒ന-മ॒രാ॒തി॒ം തരേ॑മ ॥
 ലോ॒ക॒സ്യ ദ്വാ॒ര-മർ॒ചി॒മത് പ॒വി॒ത്രം ।
 ജ്യോതി॑ഷ്ഠ്വ ഭ്രാ॒ജ॒മാ॒നം മഹ॑സ്വ॒ത് ।
 അ॒മൃ॒ത॒സ്യ ധാ॒രാ ബ॒ഹു॒ധാ ദോ॒ഹ॒മാ॒നം () ।
 ച॒ര॒ണം നോ॒ ലോ॒കേ സു॒ധീ॒താം ദധാ॑തു ॥
 “അ॒ഗ്നി॒ർ മു॒ർദ്ധാ{41}” “ഭു॒വഃ{42}” ॥
 അ॒നു നോ॒ഽഭ്യാ॒നുമ॑തി{43}” “ര॒ന്ധി-ദ॒നുമ॑തേ॒താം{44}” ॥
 “ഹ॒വൃ॒വാഹ॑ഃ{45}” “സ്വി॑ഷ്ടം{46}” ॥ 14 (14) (ഭേ॒വ? -
 ഫ്യു॒തേന॑ - ചേ॒ത॒സാം ച॑ - ദോ॒ഹ॒മാ॒നം ച॒താ॒രീ ച) (A3)

3.12.4 അനുവാകം 4 - താസാം ബ്രാഹ്മണം

T.B.3.12.4.1

ദേവേഭ്യോ॑ വൈ॒ സ്വർഗോ॑ ലോ॒കസ്തീരോ॑ ടഭവത് ।
 തേ പ്ര॒ജാപതി॑-മ॒ബ്രുവന് ।
 പ്ര॒ജാപതേ॑ സ്വർഗോ॑ വൈ॒ നോ ലോ॒കസ്തീരോ॑ ടഭൂത് ।
 തമ॒ന്വിച്ഛേതി॑ । തം യ॑ജ്ഞക്രതു॒ഭി-ര॒ന്വൈച്ഛേ॑ത് ।
 തം യ॑ജ്ഞക്രതു॒ഭിർ നാ॒മ്പവി॑ന്ദത് । തമി॒ഷ്ടിഭി॑-ര॒ന്വൈച്ഛേ॑ത് ।
 തമി॒ഷ്ടിഭി॑-ര॒മ്പവി॑ന്ദത് । തദി॒ഷ്ടീനാ॑-മി॒ഷ്ടിത്വം ।
 ഏ॒ഷ്ടയോ॑ ഹ॒ വൈ നാമ॑ ।
 താ ഇ॒ഷ്ടയ॑ ഇ॒ത്യാച॑ക്ഷതേ പ॒രോക്ഷേ॑ണ ।
 പ॒രോക്ഷ॑പ്രിയാ ഇ॒വ ഹി ദേ॒വാഃ ॥ 15 (12)

T.B.3.12.4.2

തം തപോ॑ഽ ബ്ര॒വീത് । പ്ര॒ജാപതേ॑ തപ॒സാ വൈ ശ്രോ॑മ്യസി ।
 അ॒ഹമു॑ വൈ തപോ॑ഽ സ്മി । മാം നു॑ യജസ്വ ।
 അ॒ഥ തേ॑ സ॒ത്യം തപോ॑ ഭ॒വിഷ്യ॑തി ।
 അ॒നു സ്വർഗം॑ ലോ॒കം വേ॒മ്സ്യ॑സിതി ।
 സ ഏ॒തമാ॑ഗ്നേ॒യ-മ॒ഷ്ടാക॑പാലം നി॒ർവ॑പത് । തപ॒സേ ച॒രും ।
 അ॒നു മ॒തൈ ച॒രും ।
 തതോ॑ വൈ തസ്യ॑ സ॒ത്യം തപോ॑ ടഭവത് ।
 അ॒നു സ്വർഗം॑ ലോ॒കമ॑വിന്ദത് ।

സ॒ത്യ ഘ॒ ഹ വാ അ॒സ്യ തപോ॑ ഭവതി ।
 അ॒നു സ്വർഗം॑ ലോ॒കം വി॑ന്ദതി ।
 യ ഏ॒തേന॑ ഹ॒വിഷാ॑ യ॒ജതേ॑ । യ ഉ॑ ചൈ॒ന്നഭ॑വം വേ॒ദ ।
 സോ॒ഽത്ര ജു॒ഹോതി॑ । അ॒ഗ്നയേ॑ സ്വാ॒ഹാ തപ॑സേ॒ സ്വാഹാ॑ ॥
 അ॒നു॒മ॒ന്തൈ॒സ്വാഹാ॑ പ്ര॒ജാപ॑തയേ॒ സ്വാഹാ॑ ॥
 സ്വർഗാ॑യ ലോ॒കായ॑ സ്വാ॒ഹാ॒ഽഗ്നയേ॑ സി॒ഷ്ടകൃ॑തേ
 സ്വാ॒ഹേതി॑ ॥ 16 (19)

T.B.3.12.4.3

തഃ ശ്ര॒ദ്ധാ॒ഽബ്ര॑വീത് । പ്ര॒ജാപ॑തേ ശ്ര॒ദ്ധയാ॑ വൈ ശ്രാ॒മ്യസി॑ ॥
 അ॒ഹമു॑ വൈ ശ്ര॒ദ്ധാ॒ഽസ്മി॑ । മാം നു॑ യ॒ജസ്വ॑ ।
 അ॒ഥ തേ॑ സ॒ത്യാ ശ്ര॒ദ്ധാ ഭ॑വിഷ്യതി ।
 അ॒നു സ്വർഗം॑ ലോ॒കം വേ॒മ്സ്യ॑സിതി ।
 സ ഏ॒തമാ॑ഽഗ്നേ॒യ-മ॒ഷ്ടാക॑പാലം നി॒ർവ॑പത് ।
 ശ്ര॒ദ്ധായൈ॑ ച॒രും । അ॒നു॒മ॒ന്തൈ॒ ചരും॑ ।
 തതോ॑ വൈ തസ്യ॑ സ॒ത്യാ ശ്ര॒ദ്ധാഭ॑വത് ।
 അ॒നു സ്വർഗം॑ ലോ॒കമ॑വിന്ദത് ।
 സ॒ത്യാ ഹ വാ അ॒സ്യ ശ്ര॒ദ്ധാ ഭ॑വതി ।
 അ॒നു സ്വർഗം॑ ലോ॒കം വി॑ന്ദതി ।
 യ ഏ॒തേന॑ ഹ॒വിഷാ॑ യ॒ജതേ॑ । യ ഉ॑ ചൈ॒ന്നഭ॑വം വേ॒ദ ।

സോഽത്ര ജുഹോതി ।

അഗ്നയേ സ്വാഹാ ശ്രദ്ധായൈ സ്വാഹാ ।

അനുമന്തൈ സ്വാഹാ പ്രജാപതയേ സ്വാഹാ ।

സ്വർഗായ ലോകായ സ്വാഹാഽഗ്നയേ സിഷ്ടകൃതേ

സ്വാഹേതി ॥ 17 (19)

T.B.3.12.4.4

തച്ഛത്യമബ്രവീത് । പ്രജാപതേ സത്യേന വൈ ശ്രാമ്യസി ।

അഹമു വൈ സത്യമസ്മി । മാം നു യജസ്വ ।

അഥ തേ സത്യച്ഛത്യം ഭവിഷ്യതി ।

അനു സ്വർഗം ലോകം വേമ്സ്യസീതി ।

സ ഏതമാഽഗ്നേയ-മഷ്ടാകപാലം നിർവപത് ।

സത്യായ ചരും । അനുമന്തൈ ചരും ।

തതോ വൈ തസ്യ സത്യച്ഛത്യമഭവത് ।

അനു സ്വർഗം ലോകമവിന്ദത് ।

സത്യച്ഛ ഹ വാ അസ്യ സത്യം ഭവതി ।

അനു സ്വർഗം ലോകം വിന്ദതി ।

യ ഏതേന ഹവിഷാ യജതേ । യ ഉചൈനഭേവം വേദ ।

സോഽത്ര ജുഹോതി । അഗ്നയേ സ്വാഹാ സത്യായ സ്വാഹാ ।

അനുമന്തൈ സ്വാഹാ പ്രജാപതയേ സ്വാഹാ ।

സ്വർഗായ ലോകായ സ്വാഹാസഗയേ സിഷ്ടകൃതേ
സ്വാഹേതി || 18 (19)

T.B.3.12.4.5

തം മനോബ്രവീത് | പ്രജാപതേ മനസാ വൈ ശ്രാമ്യസി |
അഹമു വൈ മനോസ്മി | മാം നു യജസ്വ |
അഥ തേ സത്യം മനോ ഭവിഷ്യതി |
അനു സ്വർഗം ലോകം വേമസ്യസീതി |
സ ഏതമാസഗേയ-മഷ്ടാകപാലം നിർവപത് |
മനസേ ചരും | അനുമത്യേ ചരും |
തതോ വൈ തസ്യ സത്യം മനോഭവത് |
അനു സ്വർഗം ലോകമവിന്ദത് |
സത്യം ഹ വാ അസ്യ മനോ ഭവതി |
അനു സ്വർഗം ലോകം വിന്ദതി |
യ ഏതേന ഹവിഷാ യജതേ |
യ ഉചൈന ദേവം വേദ | സോത്ര ജൂഹോതി |
അഗയേ സ്വാഹാ മനസേ സ്വാഹാ |
അനുമത്യേ സ്വാഹാ പ്രജാപതയേ സ്വാഹാ |
സ്വർഗായ ലോകായ സ്വാഹാസഗയേ
സിഷ്ടകൃതേ സ്വാഹേതി || 19 (19)

T.B.3.12.4.6

തം ചരണമബ്രവീത് | പ്രജാപതേ ചരണേന വൈ ശ്രാമ്യസി |
 അഹമു വൈ ചരണമസ്മി | മാം നു യജസ്വ |
 അഥ തേ സത്യം ചരണം ഭവിഷ്യതി |
 അനു സ്വർഗം ലോകം വേമസ്യസിതി |
 സ ഏതമാഗേയ-മഷ്ടാകപാലം നിർവപത് |
 ചരണായ ചരും | അനുമത്യൈ ചരും |
 തതോ വൈ തസ്യ സത്യം ചരണമഭവത് |
 അനു സ്വർഗം ലോകമവിന്ദത് |
 സത്യം ഹ വാ അസ്യ ചരണം ഭവതി |
 അനുസ്വർഗം ലോകം വിന്ദതി |
 യ ഏതേന ഹവിഷാ യജതേ | യ ഉചൈനഭേവം വേദ |
 സോഽത്ര ജുഹോതി |
 അഗന്യേ സ്വാഹാ ചരണായ സ്വാഹാ |
 അനുമത്യൈ സ്വാഹാ പ്രജാപതയേ സ്വാഹാ |
 സ്വർഗായ ലോകായ സ്വാഹാഽഗന്യേ സിഷ്ടകൃതേ
 സ്വാഹേതി || 20 (19)

T.B.3.12.4.7

താ വാ ഏതാഃ പഞ്ച സ്വർഗസ്യ ലോകസ്യ ദ്വാരഃ ।
 അപാഘാ അനുവിത്തയോ നാമ । തപഃ പ്രഥമാഽർക്ഷതി ।
 ശ്രദ്ധാ ദിതീയാം । സത്യം തൃതീയാം । മനശ്ചതുർഥീം ।
 ചരണം പഞ്ചമീം । അനു ഹ വൈ സ്വർഗം ലോകം വിന്ദതി ।
 കാമചാരോഽസ്യ സ്വർഗേ ലോകേ ഭവതി ।
 യ ഏതാദിരിഷ്ടിഭിർ യജതേ । യ ഉചൈനാ ഏവം വേദ ।
 താസ്വന്വിഷി । പശുഽഹീ വരാം ദദ്യാത് കഠ്വസഞ്ച ।
 സ്ത്രീയൈ ചാഭാരഽസമൃദ്ധ്യൈ ॥ 21 (14)

(No Korvai for Anuvaakam 4)

3.12.5 അനുവാകം 5 - ചാതുർഹോത്രചയനം

T.B.3.12.5.1

ബ്രഹ്മ വൈ ചതുർഹോതാരഃ ।
 ചതുർഹോത്യഭ്യോഽധി യജേണാ നിർമിതഃ । നൈനഽശ്ശപ്തം ।
 നാഭിചരിത-മാഗച്ഛതി । യ ഏവം വേദ ॥
 യോ ഹ വൈ ചതുർ. ഹോത്യുണാം ചതുർ.
 ഹോത്യുത്വം വേദ ।
 അഥോ പഞ്ച ഹോത്യുത്വം ।
 സർവാ ഹാസ്മൈ ദിശഃ കല്പന്തേ ।

വാചസ്പതിർ. ഹോതാ ദശഹോതൃണാം ।

പൃഥിവീ ഹോതാ ചതുർ. ഹോതൃണാം । 22 (10)

T.B.3.12.5.2

അഗ്നിർ. ഹോതാ പഞ്ചഹോതൃണാം ।

വാഗ്ഷോതാ ഷഷ്ഠോതൃണാം ।

മഹാഹവിർ. ഹോതാ സപ്തഹോതൃണാം ।

ഏതദൈ ചതുർ. ഹോതൃണാം ചതുർ. ഹോതൃത്വം ।

അഥോ പഞ്ചഹോതൃത്വം । സർവാ ഹാസൈ ദിശഃ കല്പന്തേ ।

യ ഏവം വേദ ॥ ഏഷാ വൈ സർവ വിദ്യാ ।

ഏതദ് ദേഷജം ।

ഏഷാ പക്തിഃ സ്വർഗസ്യ ലോകസ്യാം ജസായനിഃ

സ്രുതിഃ । 23 (10)

T.B.3.12.5.3

ഏതാൻ. യോദ്ധൈത്യുർദിർ ദർശേ യാവത്തരസം ।

സ്വരേതി । അനപബ്രവഃ സർവമായുരേതി । വിന്ദതേ പ്രജാം ।

രായസോഷം ഗൗപത്യം । ബ്രഹ്മവർചസീ ഭവതി ॥

ഏതാൻ. യോദ്ധൈത്യീ । സ്പൃണോത്യാത്മാനം ।

പ്രജാം പിതൃൻ ॥

ഏതാൻ. വാ അരുണ ഔപവേശിർ വിദാഞ്ചകാര । 24 (10)

T.B.3.12.5.4

ഏതൈരധിവാദമപാജയത് | അഥോ വിശ്വം പാപ്മാനം |
 സ്വർയയൗ | ഏതാൻ. യോഽദ്ധ്യേതി | അധിവാദം ജയതി |
 അഥോ വിശ്വം പാപ്മാനം | സ്വരേതി ||
 ഏതൈരഗ്നിം ചിന്വീത സ്വർഗകാമഃ | ഏതൈരായുഷ്കാമഃ |
 പ്രജാ പശുകാമോ വാ || **25 (10)**

T.B.3.12.5.5

പുരസ്താ-ദിദശഹോതാര-മുദഞ്ച-മുപദധാതി യാവത്പദം |
 ഹൃദയം യജുഷീ പത്യൗ ച |
 ദക്ഷിണതഃ പ്രാഞ്ചം ചതുർ. ഹോതാരം |
 പശ്ചാദുദഞ്ചം പഞ്ച ഹോതാരം |
 ഉത്തരതഃ പ്രാഞ്ചം ഷഡ്ഹോതാരം |
 ഉപരിഷ്ഠാത് പ്രാഞ്ചം സ്തപ്തഹോതാരം |
 ഹൃദയം യജുഷീ പത്യശ്ച |
 യഥാവകാശം ഗ്രഹാൻ |
 യഥാവകാശം പ്രതിഗ്രഹാൻ ലോകം പൃണാശ്ച |
 സർവാ ഹാസ്യേതാ ദേവതാഃ പ്രീതാ
 അദീഷ്ടാ ദവന്തി | **26 (10)**

T.B.3.12.5.6

സദേവമഗ്നിം ചിനുതേ || രഥസംമിതശ്ചേതവ്യഃ ।
 വജ്രോ വൈ രഥഃ ।
 വജ്രേണൈവ പാപ്മാനം ഭ്രാതൃവ്യം സ്മൃണുതേ ।
 പക്ഷഃ സംമിതശ്ചേതവ്യഃ ।
 ഏതാവാനു. വൈ രഥഃ । യാവത്പക്ഷഃ ।
 രഥസംമിതമേവ ചിനുതേ ||
 ഇമമേവ ലോകം പശുബന്ധേനാഭിജയതി ।
 അഥോ അഗ്നിഷ്ടോമേന । 27 (10)

T.B.3.12.5.7

അന്തരിക്ഷമുക്ഥ്യേന । സ്വരതിരാത്രേണ ।
 സർവാൻ ലോകാനഹീനേന । അഥോ സത്രേണ ||
 വരോ ദക്ഷിണാ । വരേണൈവ വരം സ്മൃണോതി ।
 ആത്മാ ഹി വരഃ || ഏകവിശ്വശതിർ ദക്ഷിണാ ദദാതി ।
 ഏകവിശ്വശോ വാ ഇതഃ സ്വർഗോ ലോകഃ ।
 പ്രസ്വർഗം ലോകമാപ്നോതി । 28 (10)

T.B.3.12.5.8

അസാവാദിത്യ ഏകവിശ്വശഃ । അമുമേവാ-ദിത്യമാപ്നോതി ||
 ശതം ദദാതി । ശതായുഃ പുരുഷഃ ശതേന്ദ്രിയഃ ।
 ആയുഷ്ചേവേന്ദ്രിയേ പ്രതിതിഷ്ഠതി || സഹസ്രം ദദാതി ।

സഹസ്ര॑ സം॒മിതഃ॑ സ്വ॒ർഗോ॑ ലോ॒കഃ॑ ।

സ്വ॒ർഗസ്യ॑ ലോ॒കസ്യ॑ഭിജി॒തൈ॑ ॥

അ॒ന॒പി॒ഷ്ടം॑ ദക്ഷി॒ണാ ദ॒ഭാതി॑ ।

സർവ॑ാണി വയാഘ്॒സി । 29 (10)

T.B.3.12.5.9

സർവ॑സ്യാപ്തൈ॑ ॥ സർവ॑സ്യാ॒വരു॑ദ്ധൈ॒ ॥ യദി॑ ന വി॒ന്ദേത॑ ।

മ॒ന്മാനേ॑താവതോ ദ॒ഭ്യാദോ॑ദനാൻ. വാ॑ ।

അ॒ശ്നുതേ॑ തം കാ॒മം । യ॒സ്മൈ॑ കാ॒മായാ॑ഗ്നിശ്ചീ॒യതേ॑ ॥

പ॒ഷ്ടൗഹീ॑ം ത്വ॒ന്തർവ॑തീം ദ॒ഭ്യാത് ।

സാ॒ ഹി സർവ॑ാണി വയാഘ്॒സി । സർവ॑സ്യാപ്തൈ॑ ।

സർവ॑സ്യാ॒വരു॑ദ്ധൈ॒ ॥ 30 (10)

T.B.3.12.5.10

ഹി॒രണ്യം॑ ദ॒ഭാതി॑ ।

ഹി॒രണ്യ॑ജ്യോതിരേ॒വ സ്വ॒ർഗം ലോ॒കമേ॑തി ॥

വാ॒സോ ദ॒ഭാതി॑ । തേ॒നായുഃ॑ പ്ര॒തിര॑തേ ॥

വേ॒ദിത്യ॑തീ॒യേ യ॑ജേത । ത്രി॒ഷ്തയാ॑ ഹി ദേ॒വാഃ ।

സ॒സത്യ॑മഗ്നിം ചി॒നുതേ॑ ॥

തദേ॒തത് പ॑ശു॒ബന്ധേ॑ ബ്രാഹ്മ॒ണം ബ്രൂ॑യാത് ।

നേ॒തരേ॑ഷു യ॒ജ്ഞൈ॑ഷു ॥

യോ ഹ വൈ ചതുർ. ഹോതൃ-നനുസവനം-
തർപയിതവ്യാൻ. വേദ | 31 (10)

T.B.3.12.5.11

തൃപ്യതി പ്രജയാ പശുഭിഃ | ഉപൈനച്ഛ് സോമപീഥോ നമതി |
ഏതേ വൈ ചതുർ. ഹോതാരോ ഽനുസവനം തർപയിതവ്യാഃ |
യേ ബ്രാഹ്മണാ ബഹുവിഭഃ |

തേഭ്യോ യദ്ദക്ഷിണാ ന നയേത് |

ദുരിഷ്ടഃ സ്യാത് | അഗ്നിമസ്യ വൃഞ്ജീരന് |

തേഭ്യോ യഥാ ശ്രദ്ധം ദദ്യാത് | സ്വിഷ്ടമേവൈ തത്ക്രിയതേ |

നാസ്ടാഗ്നിം വൃഞ്ജതേ || 32 (10)

T.B.3.12.5.12

ഹിരണ്യേഷുകോ ഭവതി |

യാവദുത്തമ-മങ്ഗുലി-കാണ്ഡം യജ്ഞേ പരുഷാ സംമിതം |

തേജോ ഹിരണ്യം || യദി ഹിരണ്യം ന വിന്ദേത് |

ശർകരാ അക്താ ഉപദദ്ധ്യാത് | തേജോ ഘൃതം |

സതേജസമേവാഗ്നിം ചിനുതേ ||

അഗ്നിഞ്ചിത്വാ സൗത്രാമണ്യോ യജേത മൈത്രാവരുണ്യോ വാ |

വീര്യേണ വാ ഏഷ വ്യുദ്ധ്യതേ |

യോഽഗ്നിഞ്ചിനുതേ () | 33 (10)

T.B.3.12.5.13

യാവദേവ വീര്യം । തദസ്മിൻ ദധാതി ॥
 ബ്രഹ്മണഃ സായുജ്യം സലോകതാ-മാപ്നോതി ।
 ഏതാസാമേവ ദേവതാനാമ്യ സായുജ്യം ।
 സാർഷ്ഠിതാമ്യ സമാന ലോകതാ-മാപ്നോതി ।
 യ ഏതമഗ്നിം ചിന്തതേ । യ ഉചൈനമേവം വേദ ॥
 ഏതദേവ സാവിത്രേ ബ്രഹ്മണം ।
 അഥോ നാചികേതേ ॥ 34 (9)

(ഹോതാ ചതുർ.ഹോതൃണാഃ - സൂതി - ശ്ചകാര - വാ -
 ദവന്ത്യ - ഗ്നിഷ്ടാമേനാ - പ്നോതി - വയാംസി -
 സർവസ്യാഷ്ടൈ സർവസ്യാവരുദ്ധൈ - വേദ - വൃഞ്ജതേ
 - ചിന്തതേ - +നവ ച) (A5)

3.12.6 അനുവാകം 6 - വൈശ്വസൃജചയന

T.B.3.12.6.1

യച്ചാമൃതം യച്ച മർത്യം । യച്ച പ്രാണീതി യച്ച ന ।
 സർവാസ്താ ഇഷ്ടകാഃ കൃതാ । ഉപ കാമദുഷാ ദധേ ।
 തേനർഷിണാ തേന ബ്രഹ്മണാ ।
 തയാ ദേവതയാ ങ്ഗിരസവദ് ധ്രുവാ സീദ ॥
 സർവാഃ സ്ത്രീയഃ സർവാൻ പുത്രസഃ ।

സർവം ന-സ്രീപുമഞ്ച യത് | സർവാസ്താഃ ||

യാവന്തഃ പാപ്സുസവോ ഭൂമേഃ | 35 (10)

T.B.3.12.6.2

സംഖ്യാതാ ദേവമായയാ | സർവാസ്താഃ ||

യാവന്ത ഊഷാഃ പശുനാം | പൃഥിവ്യാം പുഷ്ടീർ ഹിതാഃ |

സർവാസ്താഃ || യാവതീഃ സിക്താഃ സർവാഃ |

അഹ്സ്വന്തശ്ച യാഃ ശ്രിതാഃ | സർവാസ്താഃ ||

യാവതീഃ ശർകരാ ധൃതൈഃ |

അസ്യാം പൃഥിവ്യാമധി | 36 (10)

T.B.3.12.6.3

സർവാസ്താഃ || യാവന്തോഽശ്വോഽനോഽസ്യാം പൃഥിവ്യാം |

പ്രതിഷ്ഠാസു പ്രതിഷ്ഠിതാഃ | സർവാസ്താഃ ||

യാവതീർ വിരുധഃ സർവാഃ | വിഷ്ഠിതാഃ പൃഥിവീമനു |

സർവാസ്താഃ || യാവതീരോഷധീഃ സർവാഃ |

വിഷ്ഠിതാഃ പൃഥിവീമനു | സർവാസ്താഃ || 37 (10)

T.B.3.12.6.4

യാവന്തോ വനസ്സതയഃ | അസ്യാം പൃഥിവ്യാമധി |

സർവാസ്താഃ || യാവന്തോ ഗ്രാമ്യാഃ പശവഃ സർവേ |

ആരണ്യാശ്ച യേ | സർവാസ്താഃ || യേ ദ്വിപാദശ്ചതുഷ്പാദഃ |

അപാദ ഉദരസർപിണഃ | സർവാസ്മാഃ ||

യാവദാഞ്ജനമുച്യതേ | 38 (10)

T.B.3.12.6.5

ദേവത്രാ യച്ച മാനുഷം | സർവാസ്മാഃ ||

യാവത്കൃഷ്ണായ സ്യ സർവം | ദേവത്രാ യച്ച മാനുഷം |

സർവാസ്മാഃ || യാവ ലോഹായ സ്യ സർവം |

ദേവത്രാ യച്ച മാനുഷം | സർവാസ്മാഃ ||

സർവ്യ സീസ്യ സർവം ത്രപു |

ദേവത്രാ യച്ച മാനുഷം | 39 (10)

T.B.3.12.6.6

സർവാസ്മാഃ || സർവ്യ ഹിരണ്യ്യ രജതം |

ദേവത്രാ യച്ച മാനുഷം | സർവാസ്മാഃ ||

സർവ്യ സുവർണ്യ ഹരിതം |

ദേവത്രാ യച്ച മാനുഷം | സർവാസ്മാ ഇഷ്ടകാഃ കൃത്വാ |

ഉപകാമദുഘാ ദധേ | തേനർഷിണാ തേന ബ്രഹ്മണാ |

തയാ ദേവതയാ ങ്ഗിരസാദ് ധൃവാസീദ () || 40 (10)

[ഭൂമേ - രധി - വിഷ്ഠിതാഃ പൃഥിവീമനു സർവാസ്മാ -

ഉച്യതേ - മാനുഷ്യ - സീദ ()] (A6)

Special Korvai

(യച്ചു സ്രീയഃ പാപ്സവ ഊഷാഃ സിക്താഃ ശർകരാ
അശ്താനോ വീര്യ ഓഷധീർ വനസ്സതയോ ഗ്രാമ്യോ യേ
ദിപാദോ യാവദാഞ്ജനം യാവത് കൃഷ്ണായസം
ഘോഹായസ്യ സീസ്യ ഹിരണ്യ്യ്യ സുവർണ്ണ്യ
ഹരിതമഷ്ടാദശ)

3.12.7 അനുവാകം 7 - വൈശ്വസ്യജചയന

T.B.3.12.7.1

സർവാ ദിശോ ദിക്ഷു । യച്ചാന്തർ ഭൂതം പ്രതിഷ്ഠിതം ।
സർവാസ്താ ഇഷ്ടകാഃ കൃത്വാ । ഉപ കാമദൃഘാ ദധേ ।
തേനർഷിണാ തേന ബ്രഹ്മണാ ।
തയാ ദേവതയാഽങ്ഗിരസാദ്-ധ്രുവാസീദ ॥
അന്തരിക്ഷഞ്ച കേവലം ।
യച്ചാസി-ന്നന്തരാഹിതം । സർവാസ്താഃ ॥
ആന്തരിക്ഷ്യശ്ച യാഃ പ്രജാഃ । 41 (10)

T.B.3.12.7.2

ഗന്ധർവാഹ്വരസശ്ച യേ । സർവാസ്താഃ ॥
സർവാനുദാരാൻ-ഥ്സലിലാൻ ।
അന്തരിക്ഷേ പ്രതിഷ്ഠിതാൻ ।
സർവാസ്താഃ ॥ സർവാനുദാരാൻ-ഥ്സലിലാൻ ।

സ്ഥാ॒വരാഃ പ്രോ॒ഷ്യാശ്ച യേ । സർവാ॒സ്താഃ ॥

സർവാ॒ം ധൂ॒നിഃ സർവാ॒ൻ-ധാ॒സാൻ ।

ഹി॒മോ യ॒ച്ച ശീ॒യതേ ॥ 42 (10)

T.B.3.12.7.3

സർവാ॒സ്താഃ ॥ സർവാ॒ൻ മരീ॑ചീൻ. വി॒ത്താൻ ।

നീ॒ഹാരോ യ॒ച്ച ശീ॒യതേ ॥ സർവാ॒സ്താഃ ॥

സർവാ॒ വിദ്യു॑തഃ സർവാ॒ൻ മ॑സ്തനയിതൂൻ ।

ഹ്രാ॒ദുനീ॒ർ യ॒ച്ച ശീ॒യതേ ॥ സർവാ॒സ്താഃ ॥

സർവാഃ॒ സ്ര॒വന്തിഃ॒ സ॒രിതഃ॒ । സർവ॑മ॒സ്തം ച॒രഞ്ച॒ യത് ॥

സർവാ॒സ്താഃ ॥ 43 (10)

T.B.3.12.7.4

യാശ്ച॑ കൃ॒പ്യാ യാശ്ച॑ നാ॒ഭ്യാഃ സ॒മുദ്രി॑യാഃ ।

യാശ്ച॑ വൈ॒ശന്തീ॑രുത പ്രാ॒സചീ॑ര്യാഃ । സർവാ॒സ്താഃ ॥

യേ ചോ॒ത്തിഷ്ഠ॑ന്തി ജീ॒മുതാഃ॑ । യാശ്ച॑ വർ॒ഷന്തി॑ വൃ॒ഷ്ടയഃ॑ ।

സർവാ॒സ്താഃ ॥ തപ॑സ്തേ॒ജ ആ॒കാശം॑ ।

യ॒ച്ചാകാ॑ശേ പ്ര॒തിഷ്ഠി॑തം । സർവാ॒സ്താഃ ॥

വാ॒യും വ॑യാ॒സീ സർവാ॑ണി । 44 (10)

T.B.3.12.7.5

അന്തരിക്ഷചരഞ്ച യത് | സർവാസ്താഃ ||
 അഗ്നിഃ സൂര്യം ചന്ദ്രം | മിത്രം വരുണം ഭഗം | സർവാസ്താഃ ||
 സത്യം ശ്രദ്ധാം തപോ ദമം | നാമ രൂപഞ്ച ഭൂതാനാം |
 സർവാസ്താ ഇഷ്ടകാഃ കൃതാ | ഉപ കാമദുഷാ ദധേ |
 തേനർഷിണാ തേന ബ്രഹ്മണാ () |
 തയാ ദേവതയാ ണ്ഗിരസദ്-ധ്രുവാ സീദ || 45 (11)
 (പ്രജാ - ഹിമോ യച്ച ശീയതേ - സർവാസ്താഃ - സർവാണി
 - ബ്രഹ്മണൈകം ച) (A7)

Special Korvai

(ദിശോഽന്തരിക്ഷമാന്തരിക്ഷ്യ ഉദാരാനുദാരാൻ ധൂനിം
 മരീചീൻ. വിദ്യുതഃ സ്രവന്തീര്യോശ്ച യേ ച തപോ
 വായുമഗ്നിഃ സത്യം പഞ്ചദശ)

3.12.8 അനുവാകം 8 - വൈശ്വസൃജചയന

T.B.3.12.8.1

സർവാം ദിവ്യ് സർവാൻ ദേവാൻ ദിവി |
 യച്ചാന്തർ ഭൂതം പ്രതിഷ്ഠിതം | സർവാസ്താ ഇഷ്ടകാഃ കൃതാ |
 ഉപ കാമദുഷാ ദധേ | തേനർഷിണാ തേന ബ്രഹ്മണാ |
 തയാ ദേവതയാ ണ്ഗിരസദ് ധ്രുവാ സീദ ||

യാ॒വ॒തീ॒ സ്താ॒ർകാഃ॑ സ॒ർവാഃ॑ । വി॒ത്താ॑ രോ॒ചനേ॑ ദി॒വി ।

സർവാസ്താഃ ॥ ഋ॒ചോ യ॒ജുഷി॑ സാ॒മാനി॑ ॥ 46 (10)

T.B.3.12.8.2

അ॒മ॒ർവാ॒ങ്ഗി॒രസ॑ശ്ച യേ । **സർവാസ്താഃ** ॥

ഇ॒തി॒ഹാ॒സപു॑രാണ॒ഞ്ച । സ॒ർവദേ॒വജ॑നാശ്ച യേ ।

സർവാസ്താഃ ॥ യേ ച॑ ലോ॒കാ യേ ചാ॑ലോ॒കാഃ ।

അ॒ന്തർ ഭൂ॒തം പ്ര॑തി॒ഷ്ഠിതം॑ ।

സർവാസ്താഃ ॥ യ॒ച്ച ബ്ര॑ഹ്മ യ॒ച്ചാബ്ര॑ഹ്മ ।

അ॒ന്തർ ബ്ര॑ഹ്മൻ പ്ര॒തി॒ഷ്ഠിതം॑ ॥ 47 (10)

T.B.3.12.8.3

സർവാസ്താഃ ॥ അ॒ഹോ॒രാത്രാ॑ണി സ॒ർവാ॑ണി ।

അ॒ർദ്ധ॒മാസാ॑ശ്ച കേ॒വലാ॑ൻ । **സർവാസ്താഃ** ॥

സ॒ർവാ॒ന്യു॒തൂൻ-മ്സ॒ർവാൻ॑ മാ॒സാൻ॑ ।

സം॒വ॒ത്സ॒രഞ്ച॑ കേ॒വലം॑ । **സർവാസ്താഃ** ॥

സ॒ർവം ഭൂ॒തം സ॒ർവം ഭ॒വം ।

യ॒ച്ചാതോ॑ ധി॒ഭവി॑ഷ്യതി । സ॒ർവാ॒സ്താ ഇ॒ഷ്ട്വാ॑ കാഃ കൃ॒ത്വാ () ।

ഉ॒പ കാ॒മദു॑ഷ്ടാ ദ॒ധേ । തേ॒നർഷി॑ണാ തേ॒ന ബ്ര॑ഹ്മണാ ।

തയാ॑ ദേ॒വതയാ॑ങ്ഗി॒രസ॑ദ് ധൃ॒വാ സീ॑ദ ॥ 48 (13)

(സാ॒മാനി - ബ്ര॑ഹ്മൻ പ്ര॒തി॒ഷ്ഠിതം - കൃ॒ത്വാ ത്രീ॑ണി ച) (A8)

Special Korvai

(ദിവം താർകാ ജച ഇതിഹാസപുരാണം ച യേ ച യച്ചാ
ഹോരാത്രാണ്യുതൂൻ ഭൂതം നവ)

3.12.9 അനുവാകം 9 - ബ്രഹ്മാ സദസ്യാസീനോ

വൈശ്വസ്യജാൻ വ്യാചഷ്ടേ

T.B.3.12.9.1

ജചാം പ്രാചീ മഹതീ ദിഗുച്യതേ ।
ദക്ഷിണാ -മാഹൂർ യജുഷാ-മപാരാം ।
അഥർവണാ-മഗ്ങ്ദിരസാം പ്രതീചീ ।
സാമ്നാ-മുദീചീ മഹതീ ദിഗുച്യതേ ॥
ഋഗ്ഭിഃ പൂർവാഹ്ണേ ദിവി ദേവ ഇായതേ ।
യജുർവേദേ തിഷ്ഠതി മദ്ധ്യേ അഹനഃ ।
സാമവേദേ-നാസ്തമയേ മഹീയതേ ।
വേദൈ-രശൂന്യ-സ്ത്രിഭിരേതി സൂര്യഃ ॥
ഋഗ്ഭ്യോ ജാതാഃ സർവശോ മുർത്തി-മാഹുഃ ।
സർവാ ഗതിർ യാജുഷീ ഹൈവ ശശ്വത് । **49 (10)**

T.B.3.12.9.2

സർവം തേജഃ സാമരൂപ്യച് ഹ ശശ്വത് ।
സർവച് ഹേദം ബ്രഹ്മണാ ഹൈവ സൃഷ്ടം ॥
ഋഗ്ഭ്യോ ജാതം വൈശ്യം വർണ-മാഹുഃ ।

യ॒ജു॒ർവേ॒ദം ക॑ഷ॒ത്രിയ॒സ്യാ-ഹു॒ര്യോ॒നി॑ ॥

സാ॒മവേ॒ദോ ബ്രാ॑ഹ്മ॒ണാനാ॑ം പ്ര॒സൃ॒തിഃ ॥

പൂ॒ർവേ പൂ॒ർവേ॒ഭ്യോ വ॑ച॒ ഏ॒ത-ദു॒ചുഃ ॥

ആ॒ദർ॒ശ-മ॒ഗ്നിം ചി॒ന്താ॒നാഃ ॥

പൂ॒ർവേ വി॒ശ്വ സൃ॒ജോഽമൃ॒താഃ ॥

ശ॒തം ഽ॒വർ॒ഷ സ॒ഹസ്രാ॑ണി ॥

ദീ॒ക്ഷി॒താഃ സ॒ത്ര-മാ॒സത ॥ 50 (10)

T.B.3.12.9.3

ത॒പ ആ॒സീദ് ഗൃ॒ഹപ॑തിഃ ॥ ബ്ര॒ഹ്മ ബ്ര॒ഹ്മാദ॑വഥ് സ്വ॒യം ॥

സ॒ത്യഃ ഹ ഹോ॑ തൈ॒ഷാ-മാ॒സീത് ॥

യദ് വി॒ശ്വസൃ॒ജ ആ॒സത ॥ അ॒മൃത॑-മേ॒ഭ്യ ഉ॑ദ॒ഗായ॑ത് ॥

സ॒ഹസ്രം പ॑രി॒വഥ്സ॑രാൻ ॥

ഭൂ॒തഃ ഹ പ്ര॒സ്തോ-തൈ॒ഷാ-മാ॒സീത് ॥

ഭ॒വി॒ഷ്യത് പ്ര॑തി ചാ॒ഹര॑ത് ॥ പ്രാ॒ണോ അ॒ദ്ധ്യര്യു॑-രദ॒വത് ॥

ഇ॒ദഃ സ॑ർവ॒ഃ സി॒ഷാസ॑താം ॥ 51 (10)

T.B.3.12.9.4

അ॒പാനോ॑ വി॒ദ്വാ-നാ॒വൃതഃ॑ ॥ പ്ര॒തി പ്രാ॑തി॒ഷ്ഠ-ദ॒ദ്ധരേ॑ ॥

ആ॒ർത്ത॒വാ ഉ॑പ॒ഗാതാ॑രഃ ॥ സ॒ദസ്യാ॑ ജ്വ॒തവോ॑ഽഭ॒വന് ॥

അ॒ർദ്ധ॒മാസാ॑ശ്ച॒ മാസാ॑ശ്ച ॥ ച॒മസാ॑-ദ്ധ്യ॒ര്യവോ॑ഽഭ॒വന് ॥

അശം¹ സ്വ² ബ്രഹ്മണ-സേജഃ³ । അചാവാകോടവ⁴ യശഃ⁵ ।
 ജത-മേഷാം⁶ പ്രശാസ്താ⁷ഃസീത്⁸ ।
 യദ് വിശ്വ⁹ സൃജ¹⁰ ആസത ॥ 52 (10)

T.B.3.12.9.5

ഊർഗ്¹ രാജാന-മുദവഹത്² । ധ്രുവ³ ഗോപഃ⁴ സഹോടവത്⁵ ।
 ഓജോഭ്യഷ്ടാ⁶ദ് ഗ്രാവണ്ണഃ⁷ । യദ് വിശ്വ⁸ സൃജ⁹ ആസത ॥
 അപചിതിഃ¹⁰ പോത്രീയാ-മയജത്¹¹ । നേഷ്ടീയാ-മയജത്¹² തിഷിഃ¹³ ।
 ആഗ്നീദ്ധ്രാ¹⁴ദ് വിദുഷീ¹⁵ സത്യം¹⁶ ।
 ശ്രദ്ധാ¹⁷ ഹൈവാ¹⁸ യജമ്¹⁹ സ്വയം²⁰ ॥ ഇരാ²¹ പത്നീ²² വിശ്വ²³ സൃജാം²⁴ ।
 ആകൃതി-രപിനസ്ത്വി²⁵വിഃ ॥ 53 (10)

T.B.3.12.9.6

ഇദ്ധ്മ¹ ഹ² ക്ഷുച്³ ചൈ-ഭ്യ⁴ ഉഗ്രേ⁵ । തൃഷ്ണാ⁶ ചാ⁷ വഹതാമുദേ⁸ ॥
 വാഗേഷാ⁹ദ് സുബ്രഹ്മണ്യാ-ഃസീത്¹⁰ ।
 ചരന്ദോ¹¹ യോഗാൻ¹². വിജാനതീ¹³ ।
 കല്പതന്ത്രാണി¹⁴ തന്വാ¹⁵നാ-ഹഃ¹⁶ । സൗ¹⁷സ്ഥാശ്വ¹⁸ സർവശഃ¹⁹ ॥
 അഹോരാത്രേ²⁰ പശുപാല്യൗ²¹ ।
 മുഹൂർത്താഃ²² പ്രേഷ്ടാ²³ അഭവന്²⁴ । മൃത്യുസ്²⁵ തദ-ഭവ-ദ്ധാ²⁶താ ।
 ശമിതോ-ഗ്രോ²⁷ വിശാം²⁸ പതിഃ²⁹ ॥ 54 (10)

T.B.3.12.9.7

വിശ്വസ്യജഃ പ്രഥമാഃ സത്ര-മാസത ।
 സഹസ്ര സമം പ്രസുതേന യന്തഃ ।
 തതോ ഹ ജജേഞ ഭുവനസ്യ ഗോപാഃ ।
 ഹിരണ്യമയഃ ശകുനിർ ബ്രഹ്മ നാമ ॥
 യേന സൂര്യ-സ്തപതി തേജസേ-ദ്ധഃ ।
 പിതാ പുത്രേണ പിതൃമാൻ. യോനിയോനൗ ।
 നാവേദവിൻ മനുതേ തം ബൃഹന്തം ।
 സർവാനുഭൂ-മാത്മാനഃ സംപരായേ ॥
 ഏഷ നിത്യോ മഹിമാ ബ്രാഹ്മണസ്യ ।
 ന കർമ്മണാ വർദ്ധതേ നോ കനീയാൻ । 55 (10)

T.B.3.12.9.8

തസ്യൈവാ-ത്മാ പദവിത്തം ഹിദിത്വാ ।
 ന കർമ്മണാ ലിപ്യതേ പാപകേന ॥
 പഞ്ചപഞ്ചാശത-സ്ത്രിവൃതഃ സംവത്സരാഃ ।
 പഞ്ചപഞ്ചാശതഃ പഞ്ചദശാഃ । പഞ്ചപഞ്ചാശതഃ സപ്തദശാഃ ।
 പഞ്ചപഞ്ചാശത ഏകവിംശതഃ ।
 വിശ്വസ്യജാഃ സഹസ്ര സംവത്സരം ॥
 ഏതേന വൈ വിശ്വസ്യജ ഇദം ഹിശ്വ-മസ്യജന്ത ।

യദ് വിശ്വ-മസ്യുജന്ത | തസ്മാദ് വിശ്വസ്യജഃ () ||

വിശ്വ-മേനാ-നനു പ്രജായതേ |

ബ്രഹ്മണഃ സായുജ്യം സലോകതാം യന്തി |

ഏതാസാമേവ ദേവതാനാമ്യ സായുജ്യം |

സാർഷ്ഠിതാമ്യ സമാന ലോകതാം യന്തി |

യ ഏത-ദുപയന്തി | യേ ചൈനത് പ്രാഹുഃ |

യേഭ്യ-ശൈനത് പ്രാഹുഃ ||

ഓം || 56 (18)

(ശശ്വ - ദാസത - സിഷ്വാസതാ - മാസത - ഹവിഷ് -
പതിഃ - കനീയാൻ - തസ്മാദ് വിശ്വസ്യജോഽഷ്ടൗ ച) (A9)

Prapaataka Korvai with starting Padams of 1 to 9 Anuvaakams :-

(തൃഭ്യം - ദേവേഭ്യ - സ്തപസാ - ദേവേഭ്യോ - ബ്രഹ്മ വൈ
ചതുർ.ഹോതാരോ - യചാമൃതം - സർവാ ദിശോ ദിക്ഷു -
സർവാം ദിവ - മൃചാം പ്രാചീ നവ)

Korvai with starting Padams of 1, 11, 21 Series of Dasinis :-

(തൃഭ്യം - തപസാ - താ വാ ഏതാഃ പഞ്ച - ഹിരണ്യം
ദദാതി - സർവാ ദിശ - സ്തപ ആസീദ്ഗൃഹപതിഃ
ഷട്പഞ്ചാശത്)

First and Last Padam 3rd Prapaatakam of Kaatakam:-

(തൃത്യ-മോം)

॥ ഹരിഃ ഓം ॥

॥ കൃഷ്ണ യജുർവേദീയ തൈത്തിരീയ ബ്രാഹ്മണേ

കാഠകേ തൃതീയ പ്രശ്നഃ സമാപ്തഃ ॥

॥ ഇതി തൈത്തിരീയ യജുർബ്രാഹ്മണേ കാഠകം സമാപ്തം ॥

=====

Appendix (of expansions)

T.B.3.12.1.1 – തുഭൃന്താ അങ്ഗിരസ്സമാ{21}

ശൃഗ്ദ്ധ തങ്കാമമഗ്നേ {22}

തുഭൃം താ അങ്ഗിരസ്സമാ വിശ്വാഃ സുകുചിതയഃ പൃഥക് ।
അഗ്നേ കാമായ യേമിരേ ॥ {21}

അശൃഗ്ദ്ധ തം കാമമഗ്നേ തവോ തൃശൃഗ്ദ്ധ രയിꣳ രയിവഃ
സുപീരം । അശൃഗ്ദ്ധ വാജമഭി വാജയന്തോ ഹശൃഗ്ദ്ധ
ദൃമജരാജരം തേ ॥ {22}

(Both {21} and {22} appearing in TS 1.3.14.3)

T.B.3.12.1.1 – ആശാനാം ത്വാ{23} വിശ്വാ ആശാഃ{24}

ആശാനാം ത്വാ ഹശാപാലേഭ്യഃ । ചതുർഭ്യോ അമൃതേഭ്യഃ ।
ഇദം ഭൃതസ്യാദ്ധ്യക്ഷേഭ്യഃ । വിധേമ ഹവിഷാ വയം ॥ {23}

വിശ്വാ ആശാ മധുനാ സꣳസൃജാമി । അനമീവാ
ആപ ഓഷധയോ ഭവന്തു । അയം യജമാനോ മൃധോ
വൃസ്യതാം അഗൃഭീതാഃ പശവഃ സന്തു സർവ്വേ ॥ {24}

(Both {23} and {24} appearing in T.B.2.5.3.3)

T.B.3.12.1.1 – അനു നോഽദ്യാനുമതി{25}

രന്ധിദനുമതേ താം{26}

അനു നോഽദ്യാനുമതിരുജ്ഞം ദേവേഷു മന്യതാം ।

അഗ്നിശ്ച ഹവ്യവാഹനോ ഭവതാം ദാശുഷേ മയഃ ॥ {25}

അന്ധിദനുമതേ താം മന്യാസൈ ശഞ്ചനഃ കൃധി ।

ക്രതോ ദക്ഷായ നോ ഹിനു പ്രണ ആയുഷ്ഷി

താരിഷഃ ॥ {26} (Both {25} and {26} appearing in T.S.3.11.3.3)

T.B.3.12.1.1 – കാമോ ഭൂതസ്യ{27} കാമസ്തദഗ്രേ{28}

കാമോ ഭൂതസ്യ ഭവ്യസ്യ । സ്ത്വായേകോ വിരാജതി ।

സ ഇദം പ്രതി പപ്രഥേ । ജ്ഞാനുഥ് സൃജതേ വശീ ॥ {27}

കാമസ്തദഗ്രേ സമവർത്തതാധി । മനസോ രേതഃ പ്രഥമം

യദാസീത് । സ്തോ ബന്ധുമസ്തി നിരവിദന് ।

ഹൃദി പ്രതീഷ്യാ കവയോ മനീഷാ ॥ {28}

(Both {27} and {28} appearing in T.B.2.4.1.9 and T.B.2.4.1.10)

T.B.3.12.1.1 – ബ്രഹ്മ ജജ്ഞാനം{29} പിതാ വിരാജാം{30}

ബ്രഹ്മ ജജ്ഞാനം പ്രഥമം പുരസ്താദി സീമതഃ സുരുചോ
വേന ആവഃ । സ ബുദ്ധിയാ ഉപമാ അസ്യ വിഷ്ടാഃ സതശ്ച
യോനിമസതശ്ച വിവഃ ॥ {29}

({29} appearing in T.S.4.2.8.2)

പിതാ വിരാജാമൃഷഭോ രയീണാം । അന്തരീക്ഷം വിശ്വരൂപ
ആവിവേശ । തമർകൈ-രഭ്യർചന്തി വർഷം । ബ്രഹ്മ സന്തം
ബ്രഹ്മണാ വർദ്ധയന്തഃ ॥ {30}

({30} appearing in T.B.2.8.8.9)

T.B.3.12.1.1 – യജ്ഞോ രായോ{31} ഏം യജ്ഞഃ{32}

യജ്ഞോ രായോ യജ്ഞ ഇശ്വരോ വസൂനാം ।
യജ്ഞഃ സസ്യാനാമുത സുകുചിതീനാം ।
യജ്ഞ ഇഷ്ടഃ പൂർവചിത്തിം ദധാതു ।
യജ്ഞോ ബ്രഹ്മണ്യാഽ അപ്യേതു ദേവാൻ ॥ {31}

അയം യജ്ഞോ വർദ്ധതാം ഗോഭിരശൈഃ । ഇയം വേദിഃ
സ്വപത്യാ സുവീരാ । ഇദം ബർഹിരതി ബർഹീഽഷ്ടന്യാ ।
ഇമം യജ്ഞം വിശ്വേ അവന്തു ദേവാഃ ॥ {32}

(Both {31} and {32} appearing in T.B.2.5.5.1)

T.B.3.12.1.1 – ആപോ ഭദ്രാ{33} ആദിത്പശ്യാമി{34}

ആപോ ഭദ്രാ ഘൃതമിദാപ ആസുരഗ്നീ-ഷോമൗ ബിഭ്രത്യാപ
ഇത് താഃ । തീവ്രോ രസോ മധുപൃച്ഛാ മരംഗമ ആ മാ
പ്രാണേന സഹ വർചസാ ഗന് ॥ {33}

ആദിത് പശ്യാമ്യുത വാ ശൃണോമ്യോ മാ ഘോഷോ ഗച്ഛതി
വാങ്ന ആസാം । മന്യേ ഭേജാനോ അമൃതസ്യ തർഹി
ഹിരണ്യവർണാ അത്യുപം യദാ വഃ ॥ {34}

(Both {33} and {34} appearing in T.S.5.6.1.3 and 5.6.1.4)

T.B.3.12.1.1 – തുഭ്യം ഭരന്തി{35} യോ ദേഹ്യഃ{36}

തുഭ്യം ഭരന്തി ക്ഷിതയോ യവിഷ്ട । ബലിമഗ്നേ അന്തി
ത ഓത ദൂരാത് । ആ ഭന്ദിഷ്ടസ്യ സുമതിം ചികിദ്ധി ।
ബൃഹത്തേ അഗ്നേ മഹി ശർമ ഭദ്രം ॥ {35}

യോ ദേഹ്യോ അനമയദധന്യൈഃ । യോ അര്യപത്നീ
രുഷസശ്ചകാര । സ നിരുദ്ധ്യ നഹുഷോ യഹോ അഗ്നിഃ ।
വിശശ്ചക്രേ ബലിഹൃതഃ സഹോഭിഃ ॥ {36}

(Both {35} and {36} appearing in T.B.2.4.7.9)

T.B.3.12.1.1 – പുർവം ദേവാ അപരേണ{37}

പ്രാണാപാനൗ{38}

പുർവം ദേവാ അപരേണാ-നുപശ്യഞ്ജന്മദിഃ । ജന്മാന്യവ്രെഃ
പരാണി । വേദാനി ദേവാ അയമസ്മിതി
മാം । അഹഃ ഹിതാ ശരീരം ജരസഃ പരസ്താത് ॥ {37}

പ്രാണാപാനൗ ചക്ഷുഃ ശ്രോത്രം । വാചം മനസി സംഭൃതാം ।
ഹിതാ ശരീരം ജരസഃ പരസ്താത് ।

ആ ഭൂതിം ഭൂതിം വയമശ്ശവാമഹൈ ॥ {38}

(Both {37} and {38} appearing in T.B.2.5.6.5)

T.B.3.12.1.1 – ഹവ്യവാഹ{39} സ്വിഷ്ടം{40}

ഹവ്യവാഹ-മദിമാതിഷ്ടാഹം । രക്ഷോഹണം പൃതനാസു
ജിഷ്ടം । ജ്യോതിഷ്ഠന്തം ദീദ്യുതം പൂർന്ധിം ।
അഗ്നിഃ സ്വിഷ്ടകൃതമാ ഹുവേമ ॥ {39}

സ്വിഷ്ടമഗേ അഭി തത് പൂണാഹി । വിശ്വാ ദേവ പൃതനാ
അഭിഷ്യ । ഉരും നഃ പൻമാം പ്രദിശന്വി ഭാഹി ।
ജ്യോതിഷ്ഠദ്ധേഹ്യജരം ന ആയുഃ ॥ {40}

(Both {39} and {40} appearing in T.B.2.4.1.4)

T.B.3.12.3.4 – അഗ്നി ര്മൂർദ്ധാ{41} ഭൂവഃ{42}

അഗ്നിര്മൂർദ്ധാ ദിവഃ കകുത് പതിഃ പൃഥിവ്യാ അയം ।
അപാഽ രേതാഽസി ജിന്വതി ॥ {41}

ഭൂവോ യജ്ഞസ്യ രജസശ്ച നേതാ യത്രാ നിയുദ്ഭിഃ
സചസേ ശിവാഭിഃ । ദിവി മൂർദ്ധാനം ദധിഷേ സുവർഷാം
ജിഹ്വാമഗ്നേ ചകൃഷേ ഹവ്യവാഹം ॥ {42}

(Both {41} and {42} appearing in T.S.4.4.4.1)

**T.B.3.12.3.4 – അനു നോഽഭ്യാനുമതി{43} രമ്പിദനുമതേ
താം{44}**

Same as {25} and {26} above

T.B.3.12.3.4 – ഹവ്യവാഹം{45} സ്വിഷ്ടം{46}

Same as {39} and {40} above

Anuvakam 6

in the entire 6th Anuvakam "സർവാസ്താഃ" apperaing 16 times in short form which are highlighted by us in the text for identification. The expansion is as follows and is common for the all the 16 appearances.

സർവാസ്താ ഇഷ്ടകാഃ കൃത്വാ | ഉപ കാമദൃഷ്ടാ ദധേ |
തേനർഷിണാ തേന ബ്രഹ്മണാ |
തയാ ദേവതയാ-ഽങ്ഗിരസാദ്-ധൃവാ സീദ ||

(Appearing in T.B.3.12.6.1)

Anuvakam 7

in the entire 7th Anuvakam "സർവാസ്താഃ" apperaing 13 times in short form which are highlighted by us in the text for identification. The expansion is as follows and is common for the all the 13 appearances.

സർവാസ്താ ഇഷ്ടകാഃ കൃത്വാ | ഉപ കാമദൃഷ്ടാ ദധേ |
തേനർഷിണാ തേന ബ്രഹ്മണാ |
തയാ ദേവതയാ-ഽങ്ഗിരസാദ്-ധൃവാ സീദ ||

(Appearing in T.B.3.12.7.1)

Anuvakam 8

in the entire 8th Anuvakam "സർവാസ്താഃ" apperaing 7 times in short form which are highlighted by us in the text for identification. The expansion is as follows and is common for the all the 7 appearances.

സർവാസ്താ ഇഷ്ടകാഃ കൃതാ | ഉപ കാമദുഷ്ടാ ദധേ |
തേനർഷിണാ തേന ബ്രഹ്മണാ |
തയാ ദേവതയാ-ഽങ്ഗിരസ്വാദ്-ധ്രുവാ സീദ ॥

(Appearing in T.B.3.12.8.1)

3.12 For Kaatakam - 3 (TB 3.12)

	Dasini	Vaakyams
Anuvakam 1	1	10
Anuvakam 2	9	161
Anuvakam 3	4	44
Anuvakam 4	7	121
Anuvakam 5	13	129
Anuvakam 6	6	60
Anuvakam 7	5	51
Anuvakam 8	3	33
Anuvakam 9	8	88
Total →	56	697

Total for Kataka Prasanam 1, 2 and 3

	Anuvaakam	Dasini	Vaakyams
Prapaatakam1	11	49	526
Prapaatakam2	10	62	593
Prapaatakam3	9	56	697
Total →	30	167	1816

Summary for entire Braahmanam

	Prapaatakam	Anuvakam	Dasini	Vaakyam
Ashtakam 1	8	78	500	5232
Ashtakam 2	8	96	547	5795
Ashtakam 3	9	134	619	6530
Kaatakam	3	30	167	1816
Total	28	338	1833	19373